Kina-konferensen i Stockholm d. 4-8 mars 1899

Förord till den elektroniska utgåvan

Under arbete...

Deltagare i Kinakonferensen.

KINA-KONFERENSEN

I STOCKHOLM DEN 4-8 MARS 1899

UNDER MEDVERKAN AF HEMMAVARANDE KINAMISSIONÄRER

FRÅN

SVENSKA MISSIONEN I KINA, SVENSKA MISSIONSFÖRBUNDET, HELGELSEFÖRBUNDET, SKANDINAVISKA ALLIANSMISSIONEN I AMERIKA, SIMPSONSKA ALLIANSMISSIONEN I AMERIKA

JÄMTE

RESP. MISSIONSSÄLLSKAPS I SVERIGE VARANDE ORDFÖRANDE OCH SEKRETERARE.

MED FÖRORD AF D:R E. J. EKMAN.

——><——

STOCKHOLM

E. J. EKMANS FÖRLAGS-EXPEDITION 1899.STOCKHOLM 1899

SVENSKA TRYCKERIBOLAGET EKMAN &. Co

KUNGSGATAN 17.

INNEHÅLL.

I.

Sid.

II.

III.

Sid.

IV.

—

Af författarne tillhöra:

Svenska missionen i Kina: J. Holmgren, C. H. Tjäder och T. Sandberg samt fröken F. Hallin. (Med porträtt).

Svenska missionsförbundet: E. J. Ekman, Joh. Sköld och M. Bäcklund. (Med porträtt).

Helgelseförbundet: N. Carleson och fröken Ek. (Med porträtt).

Skandinaviska alliansmissionen: W. Hagqvist. (Med porträtt).

The Christian & Missionary Alliance: A. Andersson, E. Jakobsson, K. Helleberg och P. Ehn. (Med porträtt).

Kristliga studentvärldsförbundet: John R. Mott. (Med porträtt).

Förord.

Då jag blifvit ombedd att skrifva ett förord till föreliggande arbete, gör jag det med verklig glädje. Ingen, som deltog i kinakonferensen den 4—8 sistlidna mars med sinne för Herrens sak, skall kunna neka, att det var en missionskonferens, som efterlämnade en särdeles god andlig behållning. Den enhetens, kärlekens och ödmjukhetens ande, som besjälade den, det helighetsallvar, som satte sin prägel på den, den Gud hängifna missionsande, som gaf åt hela konferensen en helig lyftning, allt detta gjorde, att man kände dessa konferensdagar som oförgätliga evighetsstunder, nedryckta inom tidens råmärken. Man glömde de små divergenserna mellan de olika missionssällskapen. Man kände, att man kämpade för samma stora mål: ***Guds namns förhärligande i hednavärlden****, och därför var i hela hopen* ***ett hjärta och en själ****.*

De nämnda konferensdagarna voro ock ***lärorika*** *dagar, ty man infördes genom de föredrag, som höllos, i en mängd olikartade förhållanden i Kina, så att man kunde ana något till det arbete, våra kära missionsarbetare där hafva att utföra. Ja, man kände sig stundom såsom förflyttad midt in i det pågående genomgripande missionsarbetet i det stora »himmelska riket» och kände sig lycklig att få vara med. Visst är, att många heliga impulser till deltagande i det dyrbara missionsarbetet gåfvos under denna sköna konferens. Evighetens dag skall ock uppvisa många härliga frukter därifrån.*

Men de allra flesta af vårt lands missionsvänner kunde naturligtvis ej vara närvarande. Man har därför önskat, att landet rundt i tryck sprida föredragen på konferensen, och därför har man systematiskt ordnat dem i föreliggande arbete, som utgör ***den mest fullständiga framställning*** *om de sociala, politiska och religiösa förhållandena i Kina, som vi hafva på svenska språket. När jag nu läst denna konferens' förhandlingar i föreliggande tryck, har mitt hjärta ännu mer uppfyllts af tacksamhet till Gud för kinakonferensens resultat. Må hvarje missionsvän skaffa sig denna bok och under bön studera den, så skall säkerligen kinamissionen i hans hjärta, i hans böner och i hans arbete få en framstående plats. Och vinnes detta, då är det en evighetsvinst. Att så må ske, är mitt hjärtas innerliga bön.*

Stockholm i juni 1899.

E. J. Ekman.

—*—

I.

FÖRSTA KAPITLET.

Vid konferensens öppnande.

Stora äro Herrens verk.

Af *Josef Holmgren*.

Stora äro Herrens verk, eftersökta af dem, som hafva sin lust uti dem. Ps. 111: 2.

Sina gärningars kraft har han visat för sitt folk, i det han gifvit hedningarne åt dem till arfvedel. Ps. 111: 6.

Stora äro Guds verk i skapelsen. Himlarna förtälja Guds ära, och fästet förkunnar hans händers verk. Den ena dagen säger det den andra, den ena natten kungör det den andra. Fulla äro himlarna och jorden af Guds härlighet. Majestät och härlighet är allt hvad han gör. Men vi få ej dröja inför detta ämne.

Stort är i sanning Guds frälsningsverk i Kristus. Och erkändt stor är gudaktighetens hemlighet: Han, som har blifvit uppenbar i köttet, rättfärdigad i anden, sedd af änglarne, pre-Sådana hafva ock besökt Telugufolket och andra stammar. Hedningarne känna också kristendomens inflytande och uttala öppet sin fruktan för, att den skall undergräfva deras egna religioner.

Och med afseende på Afrika fullbordas dagligen profetian: »Etiopien skall utsträcka sina händer till Gud», ty många af dess söner och döttrar anamma evangelium såsom ett gladt budskap.

Och så slutligen Kina, — det land, som vi få sysselsätta oss med under denna konferens, och om hvars behof af evangelium jag beder till Gud, att han måtte lägga dem på våra hjärtan på ett så kraftigt sätt, att vi alla må beredas att blifva hans medarbetare för detta folks frälsning — hvad har ej Herren genom sin ande verkat där!

År 1807, då d:r Morrison kom till Kina, var han den ende missionären där. Då funnos inga infödda medhjälpare, inga kristna; inga skolor, ingen bibel och inga traktater. Men huru är det nu? Nu finnas 3 tusen missionärer, mellan 3 och 4 tusen infödda medarbetare, 100 tusen kommunikanter, tusentals kristna skolor, och bibeln och traktater hafva blifvit spridda i många millioner exemplar. Tusenden stå under evangelii inflytande och undervisas för att genom dopet upptagas i församlingarna. Stora äro i sanning Herrens verk, eftersökta af dem, som hafva sin lust uti dem.

Då jag nu får hälsa missionsvännerna, som samlats, och våra kära missionärer välkomna till denna konferens, så känner jag mig mycket tacksam och glad öfver hvad Herren gjort i vårt land för Kina, för det intresse, han väckt för detta lands evangelisering. Jag dristar att säga äfven med afseende härpå: Stora äro Herrens verk. Då jag ser så många bröder och systrar, som varit ute i Kina och förkunnat Guds salighet för detta i djupt mörker sjunkna folk, känner jag det så varmt om hjärtat, och jag kan ej undgå att därvid erinra mig, hurusom för något öfver 12 år sedan i ett rum i denna kyrka två unga män dag efter dag och flera gånger om dagen böjde sinaknän i bön, ifrigt anropande Herren, att han måtte välsigna vårt svenska folk och benåda det så högt, att det äfven måtte förunnas få taga del i Kinas evangelisering. Det fanns då ingen enda svensk missionär i Kina, men den ene af de båda unga männen, Erik Folke, gick ut till detta land med evangelium. Då han varit där någon tid, skref han till sin vän, att han bad Gud om 10 medarbetare från Sverige, och begärde enträget, att hans vän måtte förena sig med honom i denna bön, hvilket han äfven gjorde. Huru har ej Gud hört denna bön! Jo, enligt sitt gamla sätt: att göra långt utöfver allt hvad vi kunna begära eller tänka, ty det finnes nu säkert mera än 150 svenskar, som arbeta såsom missionärer i Kina. Visserligen arbeta ej alla dessa på samma plats som den omnämnde brodern, men vi hoppas, att Gud sändt dem till de platser, där de arbeta, och då är ju allt godt. Men det är lärorikt att se, huru Herren under dessa 12 år ej endast kallat vårt svenska folk att göra sin insats i Kinas evangelisation utan i hela kristenheten framkallat en rörelse till förmån för Kina. Från Amerika, England, Skottland, Irland, Sverige, Norge, Finland, Tyskland och Australien har Herren drifvit ut skaror af arbetare och uppväckt vänner, som bedja för och understödja dessa arbetare. Och det har sitt stora intresse att iakttaga, att bland dem, som dragit åstad med det glada budskapet till Kina, äro alla klasser och stånd representerade. Ädlingar, män och kvinnor, hafva gått ut, läkare, ett stort antal, officerare, jurister, filosofer, teologer, präster, predikanter, köpmän och handtverkare. Millionärer hafva ställt sina medel till Herrens förfogande, enskilda personer hafva gifvit summor till missionen, hvilka synas oss fabulÖsa. För omkring ett år sedan dog en man i England, som testamenterade 7 millioner kronor till olika missionssällskap. Man måste dock medgifva, att detta är underliga företeelser, och det måste omisskänneligen vara ett bevis på, att Herren kallar hela kristenheten att gifva Kina evangelium. Må vi känna, att han kallar oss!

För 12 år sedan funnos i Kina omkring 30,000 kommuni-kanter, nu finnas 100,000, såsom vi redan påpekat. Kommen och sen Herrens verk, som underbara ting gör på jorden. Väl må vi säga med psalmisten i den lästa psalmen: »Sina gärningars kraft har han visat för sitt folk, i det han gifvit hedningarne åt dem till arfvedel.»

Till slut vill jag dock fästa eder uppmärksamhet på, att det återstår ännu mycket att göra. Vi hafva ej tagit arfve-delen i besittning, kanske knappast begynt därmed. Israels folk fingo löfte om det heliga landet, men de måste intaga det bit för bit. Vi hafva fått löfte om hedningarne till arfvedel, men de måste eröfras genom evangelium, en efter en och folk efter folk. Om det är sant, hvad många säga, att det finnes 400 millioner invånare i Kina, och det endast är ett hundra tusen kommunikanter, så blir det endast en kristen på 4,000 kineser. Detta gifver vid handen, att behofvet af evangelium i Kina är outsägligt stort. Må vi känna det innerst i hjärtegrunden, må allt Kristi medlidande komma i rörelse i våra hjärtan, så att vi med gudomlig trånad gripa oss an, med ifrig bön, med uthålligt, heligt utgifvande, såsom gällde det att rädda lif — nej, ännu mera, att rädda själar för Kristus och hans himmel. Ja, låtom oss först af allt taga den arfve-delen i besittning, som Gud gifvit oss, och låtom oss djupt inrista i våra hjärtan, att, om vi försumma denna arfvedel framför andra arf, huru stora och kostbara de än må vara, så hafva vi gjort förlust, en outsäglig förlust, vi hafva försummat, hvad Herren ville, att vi skulle vinna. För Guds skull, som älskat oss med en evig kärlek, för Kristi skull, som gifvit sitt lif på korset för att utplåna våra synder, för hedningarnes skull, att de måtte räddas från andligt och evigt mörker, och för vår egen skull, att vi må

uppfylla den kallelse, som blif-vit oss gifven, så låtom oss i Kristi namn och till hans ära taga arfvedelen i besittning. Må denna konferens få egga oss härtill. Amen.

—

ANDRA KAPITLET.

Intryck från Kina.

Af *Mr John R. Mott*

Sekreterare i det kristliga studentvärldsförbundet..

Det har varit min förmån att få besöka de stora missionsfälten i norra Afrika, inom det turkiska väldet, i Indien, utmed Stilla hafvet, i Kina och Japan. När jag ser tillbaka på dessa missionsfält, reser sig *Kina* såsom det största, likt ett väldigt berg. Det gjorde på mig ett starkare intryck än något af de öfriga missionsfälten.

Någon frågar kanske, af hvilken anledning det gjorde ett så öfverväldigande intryck, och jag vill svara: först och främst genom sin oerhördt stora befolkning. Kina inrymmer en fjärdedel af hela människosläktet. Det omfattar mer folk än hela Europas befolkning sammanlagdt. Hvardera af dess 18 provinser har i genomsnitt en befolkning, motsvarande två gånger befolkningen i Sverige, Norge, Danmark och Finland samraanlagdt. Jag har besökt de flesta af världens största städer men aldrig fått ett så öfverväldigande intryck af *massa*, som då jag vandrade genomgatorna i Kinas storstäder. Jag kan, när jag i dag tänker tillbaka därpå, säga, att jag aldrig var utom synhåll, vare sig af lefvande kineser eller af kinesers grafvar.

Mitt starkaste intryck af Kina härrör emellertid icke från befolkningens talrikhet utan af de oerhörda svårigheter, som där, förenade med hvarandra, resa sig mot missionen. Utan tvifvel är det japanska språket svårare än det kinesiska. Och det betyder ganska mycket, det veta vi alla. Klimatet i Indien och andra tropiska länder torde vara mer dödande än Kinas. Afrikas folk torde vara försänkt i ett djupande mörker af okunnighet eller i ännu svårare former af vidskepelse. Sydamerikas befolkning torde vara försjunken i ett ännu större djup af osedlighet än Kinas. Det turkiska riket torde vara upp-fylldt af större eller lika stora grymheter och lida lika mycket af ett dåligt styrelsesätt som det kinesiska. Det muhammedanska väldet torde vara ännu mer utbredt i andra land och dess problem svårlöstare på andra platser än i Kina. Det torde äfven kunna vara föremål för olika meningar, om icke kastväsendet i Indien utgör ett större hinder för missionen än fädernas dyrkan i Kina, eller om det icke är svårare att nå Indiens bramaner än Kinas litterärt bildade män. Man kan vidare undra, om den stora känsligheten för allt utländskt, som kännetecknar Japan, icke är svårare än den emot allt utländskt riktade strömningen i Kina. Med ett ord, vissa andra länder kunna uppvisa större enskilda svårigheter än Kina. Men jag vet intet annat land, som framställer alla dessa svårigheter hopade på ett sådant sätt som Kina.

Låtom oss tänka på några af dessa svårigheter. Vi tänka då att börja med på språket, som kräfver ett så oerhördt tålamod för att sätta främlingen i stånd att någorlunda kunna uttrycka sig. Vi tänka på kinesernas oförlikneliga konservatism, på denna fädernedyrkan, som håller män, kvinnor och barn i så hårda bojor. Vi tänka på buddhismen med dess moraliskt fördärfvade prästerskap och dess grofva former af afgudadyr-kan. Vi tänka på muhammedanismen, utbredd i de västraprovinserna och där visande samma fanatism, som kännetecknar islams anhängare i andra land. Vi tänka på frånvaron af hvarje modern vetenskaplig kunskap, hvilket lägger folket i

bojor under den gröfsta vidskepelse. Vi tänka på den grofva materialismen, den oerhörda girigheten hos flertalet af det kinesiska folket. Vi tänka på det nedslående förhållandet, att så mycken osannfärdighet och oärlighet också utmärker kineserna. Vi tänka på de många former af oredlighet, som smyga sig in i, snart sagdt, alla förhållanden af den orsaken, att Kina är det land, som är mest hemsökt af spelraseri i hela världen. Vi tänka på osedligheten i dess omnämnbara och otänkbara former. Vi tänka på opiehandeln med alla dess förbannelser, som så inrotat sig bland folket, förslafvande kropp, själ och ande. Vi tänka också på den fruktansvärda mängden af fysiskt lidande, emedan ingen läkarevetenskap finnes, som i någon mån kan lindra det. I Kina finnes en läkaremissionär på 2,000,000 människor. Det skulle för ett sådant land som Sverige betyda två och en half läkare. Låtom oss vidare tänka på frånvaron af hvarje hygienisk eller sanitär lag, på rättskipningen, hvilken alltjämt gör bruk af tortyren. Låtom oss tänka på de 175 millioner kvinnor, som faktiskt äro slafvar! Då vi lägga allt detta tillsamman, frågar jag åter: Finnes det något annat land, som kan uppvisa en sådan samling af svårigheter? Kunna vi undra på, att Gud skickade Morrison till Kina, när han bad att blifva sänd till det svåraste fältet i världen?

Men hvad som i Kina gjorde så djupt intryck på mig, var icke blott massan af invånare, ej heller denna samlade massa af svårigheter utan äfven de stora möjligheter, som där erbjuda sig för missionen. Hvilka oerhörda folkmassor, som ännu icke nåtts! En af de äldsta missionärerna där ute sade mig, att där sannolikt finnas 1,400 större städer med en sammanlagd befolkning af 100 millioner, hvilka ännu alls icke hafva några missionärer. Vidare, att där finnes minst en million smärre städer eller större byar, som ännu icke evangeliserats.

Kineserna äro emellertid icke blott det talrikaste utanäfven det starkaste folket i världen. Det indiska folket är ett kufvadt folk. Malajerna äro ett utdöende folk. Icke så det kinesiska. Har man någonsin hört talas om ett folk med större uthållighet, större arbetsduglighet, större förmåga att uthärda lidande och nöd? Gud måste hafva en särskild afsikt med, att han bevarat detta folk såsom sådant under 4,000 år. Det har blifvit bevaradt från att i yttre måtto sönderfalla, vare sig genom öfversvämningar, hungersnöd eller inre uppror. Det har hittills bevarats från att politiskt eröfras. Det har i det stora hela bevarats från civilisationens laster, hamnstäderna undantagna. Det har bevarats från den ofullständiga form af kristendom, som är känd under namn af nestorianism. Det har i det stora hela bevarats från den romerska kyrkans inflytande. Det har bevarats intill denna tid, då den protestantiska kristenheten är färdig och i stånd att taga det i besittning. Kinas folk är, som sagdt, en mycket kraftfull ras. Kineserna hafva ock med rätta kallats för Orientens kolonisatörer. Vi finna dem i alla länder från Japan ned till Afrikas kuster. Endast invandringslagar hindra dem från att öfver-svämma Australien och Amerika. Om dessa krafter, som så mycket verkat i det ondas tjänst, skulle bringas under Kristi lydnad, hvilken märklig faktor skulle det icke blifva för utbredandet af Guds rike på jorden! Vi minnas Napoleons yttrande: »När Kina börjar röra sig, skall det förvandla jordens utseende.»

Men ett intryck, som jag fick af Kina, ännu starkare än de tre öfriga, är intrycket af evangelii ständigt stigande flodvåg. Kina står i dag vidöppet för evangelium. Under det jag var där, öppnade t. o. m. den förut tillbommade provinsen Hunan sina dörrar. Därifrån ingick nämligen till regeringen anhållan både om elektrisk telegraf och ångbåtskommunikationer. Och under den korta tid, som sedan dess förgått, hafva icke mindre än sex olika missionssällskap dragit in i denna provins. Kina har vaknat från årtusendens sömn. Detta släktleds orörlighet har förvandlats. Landet börjar begära kunskapom åtminstone något af den yttre världen. Jag hörde i alla hamnstäder, att efterfrågan på litteratur rörande andra land har vuxit oerhördt efter kriget med Japan. Men långt betydelsefullare än efterfrågan på sådan litteratur är den alltjämt växande efterfrågan på Guds ord. Hvad som varit en vägröjare härför, är utan tvifvel lälcaremissionen. Den har uträttat riktiga underverk i Kina icke blott genom att lindra det kroppsliga lidandet utan äfven genom att öfvervinna sekelgamla fördomar och bryta ned hindrande murar.

Jag fick vidare det intryck af Kina, att andens flodvåg stiger alltmer bland de skaror af arbetare för Guds rike, som redan finnas där ute. Jag fick personligen sammanträffa med omkring 500 olika missionärer, representerande 40 olika missionsällsskap, däribland åtskilliga svenska missionärer. Och jag kan med glädje säga, att de nästan utan undantag lägga den största vikten vid det andliga arbetet. Jag fann bland dessa missionärer utbredd en bönens ande. De kunna bedja. De känna behofvet af att bedja, då de stå inför detta berg af svårigheter, och jag

fann med glädje, att det är ett riktigt rop, som höjes om utgjutande af Guds ande. Det var icke så få missionärer, jag mötte, hvilka lefde ett af Guds ande uppfylldt lif. Lika uppmuntrande var det att bland de infödda medarbetarne finna en liknande hunger och törst efter Guds andes inneboende. Ungefär 600 infödda lärare eller pastorer deltogo i de studentkonferenser, vi anordnade, och de voro för mig en underbar åskådningsundervisning om Jesu Kristi mission. Jag kunde icke undgå, när jag hos dessa missionärer såg denna påtagliga andekraft, att säga mig själf, att Guds andes flodvåg verkligen var i stigande ibland dem.

I provinsen Peking, icke blott utefter kusten utan låpgt inåt landet ända upp till staden Peking, sågo vi, huru väckelser pågingo. D:r Ross, ledaren för missionen i Mandschuriet, ett af de svåraste områden, berättade mig, att året före min ankomst hade de haft 1,000 dop. När vi färdades uppförJang-tsi-floden ända bort till Hankow, hörde vi också omtalas, huru hedningarne förde fram sina afgudar för att krossas och det i sådan mängd, att de fraktade dem på åsnor, t. o. m. på kanalbåtar. Detta påminde oss om det ordet: »Afgudarne skall han nedslå.»

En af Londonmissionens arbetare sade mig, att antalet dop på hans område hade fördubblats under tre på hvarandra följande år för hvarje år. Men djupast greps jag af att i provinsen Fokien, där året före min ditkomst så många missionärer hade blifvit dödade, se, huru det alltjämt besannar sig, att martyrernas blod är kyrkans utsäde. Under det år, som förflutit, hade nämligen 20,000 personer inom denna provins börjat mottaga undervisning, och redan hade 5,000 blifvit döpta. Från 100 byar hade begäran vidare framställts om att få kristna lärare. Jag talade vid biskop Moule, och han sade, att, när han kom till Kina, fanns det icke 50 kristna i hela landet. Jag talade sedan vid d:r Murray, och han sade, att, när han först kom ut, funnos där icke 20. En professor Legge, som dött helt nyligen, sade, att, då han kom ut, var det färre kristna, än han kunde räkna på sina fingrar. Och nu finnas i Kina 100,000 kommunikanter. Men, hvad som är ännu mer slående, under de senaste 8 åren hafva flera blifvit kristna än under de föregående 80 åren. Är då icke andens flodvåg i stigande? Böra vi icke begagna oss af ögonblicket? För den kristna församlingen är det rätta ögonblicket nu inne att taga Kina i besittning. Jag afundas de unga män och kvinnor, som efter mycken och allvarlig bön drifvas af Guds ande att gifva sina lif för Kina. Vi hafva emellertid hvar och en af oss ett stort tillfälle, och det är att göra för Kina, hvad som är mest behöfligt af allt, att allvarligt hedja, att denna andens flodvåg måtte brukas. Allt, som i djupaste mening angår Kinas väl, beror nu af bönen. Att ett tillräckligt antal arbetare utsändes, det beror, såsom Kristus själf lärt oss, på bönen. Att dessa arbetare utsändas icke såsom af människor utan af Guds ande, detta beror på bönen. Nedbrytandet af de hittills oöfverstig-liga hindrande murarna framför detta land, äfven detta sker genom bön. Från denna regel gifves intet undantag. Öppnandet af himmelens fönster, så att skurar må sänka sig ned, beror också af bönen. O, att det funnes tusen Elias, hvar och en på sitt Karmel i oafbruten bön, frambärande detta land och dess behof! Då skulle detta moln, som nu i alla fall icke är större än en mans hand, stiga upp och betäcka hela himmelen, och så skulle skurar af välsignelse utgjuta sig. Må vi en hvar göra till vårt det ordet i skriften: »Gud förbjude, att jag skulle så synda emot Herren, att jag skulle aflåta att bedja för eder» — för *Kina!* Amen.

—

TREDJE KAPITLET.

Kinas geografi, folkmängd och naturliga hjälpkällor.

Af *J. Sköld.*

I.

Kinas geografiska förhållanden.

Kineserna tala alltid om sitt väldiga, stora rike med mycken stolthet. Det torde vara af intresse att höra några af deras benämningar på det urgamla landet. I dagligt tal begagnas ofta »Chongkuch», som betyder midtens rike eller också »Hua-kuch», med hvilket menas »blomsterlandet». Dessutom får man höra dem säga »Ta-ts'ing-kuch» = stora, rena riket eller »Ti'en-cheo», som engelsmännen öfversatt med celestial empire, och hvilket i sin tur gifvit oss här i Sverige anledning att tala om Kina som »det himmelska riket». Egentligen betyder »Ti^en-cheo» den himmelska dynastien, ty kineserna tänka sig, att deras härskare är solens broder och månens kusin med mera storslaget samt förordnad af den stora himmelen att regera på jorden. Det nu nästan beständigt förekommande namnet »Kina»härleder sig helt säkert från» Ki'n», som var en vasallstat i den nordvästra delen af det stora riket för mer än 2,000 år sedan.

Rörande Kinas geografi är det icke nödigt att tala om, hvart riket gränsar i öster, väster, norr och söder, ty allt detta känner numera hvarje litet skolbarn, och huru mycket mera skulle icke vi äldre då hafva reda på detsamma. I stället vill jag påkalla uppmärksamheten för några fakta, hvilka icke torde vara så allmänt kända.

Då man blickar ut öfver det väldiga kejsardömet, såsom det nu ter sig, så tränger den frågan med makt på oss: Huru uppkom detta rike? Själfva början till detta kolossalt stora världsvälde är höljd i fullkomligt mytologiskt mörker. Före Chow-dynastien, det vill säga mer än 1122 år före Kristus, var det kinesiska riket antagligen obetydligt till sin utsträckning. Under Chow-dynastiens tid talas det däremot om en mängd höfdingar. Somliga påstå, att man räknade 1,800 af olika rang och värdighet, men de urgamla källorna hafva icke efterlämnat namnen på mer än 124. Af dessa säges det, att 55 voro skattskyldiga under Chow-dynastiens många härsklystna kejsare.

Omkring 300 år före den berömde och mycket omtalade Konfucius, det vill säga ungefär 800 år före Kristus, utgjordes det egentliga Kina af ett rätt stor område på ömse sidor om Gala floden. Vid denna tid talar också historien om, att det fanns en stor del vasallstater, men endast 24 af dessa hade någon betydelse, och det säges, att 5 af dem lågo norr och de andra söder om Gula floden.

För omkring 50 år sedan hade dock det kinesiska riket nått sin största utsträckning. Om man medräknar de väldiga lydländerna, så torde det alls icke vara öfverdrifvet att påstå, det Kina vid den tiden var ungefär 5,000,000 eng. kv. mil stort. Under den senare tiden har Kina måst afträda stora landsträckor af en eller annan orsak, och de, som noga forskat uti detta ämne, anslå de afträdda landsträckornas ytvidd till följande:1) i Amur-regionerna 288,830 eng. kv. mil.

2) ön Sag-hai-lien 24,550 » » »

3) till fransmännen 140,530 » » » i södra Kina.

4) till Japan ön Formosa 14,978 » » »

Detta utgör tillsamman 468,888 » » » och är i sanning väldiga landområden. Till detta få vi sedan lägga, att Korea lösryckts från Kina efter det sista kriget med Japan, och Ryssland har tagit Port Arthur samt Ta-lien-wan, Tyskland Kiao-cheo med omgifningar och England Wei-hai-wei. På senare tid hafva äf ven Italien och Amerika kastat sig kräf vande öf ver den stora grannen i öster och begärt att få några landstycken sig tillmätta. Men, om någon tror, att Kina igenom allt detta delats, så bedrager han sig storligen. Detta, som redan tagits af de olika makterna, och det, som ännu begäres af dem, hvilka intet hafva fått, är endast småbitar, jämfördt med hvad som ännu finnes kvar. Det oroande ligger dock däri, att den som fått litet, han vill hafva ännu mera. För världsfredens bevarande och till förekommande af svåra förvecklingar, som ingen är i stånd att se, hvar och huru de skulle

sluta, torde man dock få antaga såsom ett odisputabelt faktum, att, om Kina får hålla tillhopa som förr, så är det säkrast. Jag tror mig ock kunna med säkerhet påstå, att alla missionsarbetare i Kina öfver hufvud taget bedja Gud, att riket icke måtte delas mellan de utländska makterna. På samma gång är det också ett gemensamt böneämne, att det väldiga landet måtte öppna alla sina portar för den inflödande lifsströmmen. Jag är viss om, att missionens vänner vilja förena sig med oss i dessa stycken.

Blickande ut öfver Kinas nuvarande geografiska gränsområden torde man icke tala orätt, om man påstår, att den kinesiska monarken råder öfver en tredjedel af hela Asien, ett omfång således, som är vida större än hela Europa. Enligt den beräkning, som vi förut hafva följt, upptager nog det kinesiska riket för närvarande en ytvidd af mer än 4,000,000 engelska kv. mil. En engelsman säger, att, om hela Kina kunde förvandlas till en enda landsträcka, som vore en engelsk mil bred, och enperson ville företaga sig att gå till fots från den ena änden till den andra, och om han då vore i stånd att vandra 30 eng. mil på dagen, så skulle det dock taga honom 400 år, innan han hade tillryggalagt den långa vägsträckan. Hvilket väldigt land! Är det icke rent af som en liten värld för sig själf? Därför sade ock en engelsk kinamissionär, då han var med på en stor missionskonferens i London för icke så länge sedan, där man talade om Kina och Madagaskar såsom missionsfält: »Jag känner det, som om jag skulle kunna stoppa Madagaskar i min västficka».

Det egentliga Kina talar man alltid om som »Shih-pah-seng», det vill säga de 18 provinserna, till skillnad från de vidsträckta lydländerna. Dessa 18 provinser bilda liksom en jättestor fyrkant med en längd från norr till söder af 1,474 engelska mil och en bredd från öster till väster af 1,355 engelska mil, upptagande östra sluttningen af Central-Asiens högland. Hvar och en af dessa provinser har sin särskilda hufvudstad, och därför har man naturligtvis i Kina en hel del hufvudstä-der, men Peking öfverglänser ju dem alla, ty där bor »himmelens son», och »regeringsmaskineriet» är äfven förlagdt inom den stadens murar.

Den, som icke varit i Kina, har svårt att kunna göra sig en föreställning om dessa 18 provinser, som jag nu talat om. Deras geografiska förhållanden äro mycket olika, och en hel bok kunde skrifvas blott därom. Låt mig nu blott nämna, att hvar och en af dessa provinser har en mängd städer af betydlig storlek. Efter en sammanräkning har det befunnits, att provinsen Chi-li har 157 städer, Si-chuan 152, Shansi omkring 117, Shantong likaså 117 och äfven Honan, Hupeh 78, Ngan-Huei 68, Kiang-su 79, Kiang-si 92 o. s. v. Ett öfverslag af Kinas alla städer visar omkr. 2,000, och det är ju någonting riktigt öfverväldigande. Man har förr beräknat, att det skulle finnas 1,600 med murar omgifna städer i Kina, men det är nog mycket lågt tilltaget. Jag måste också i detta sammanhang påpeka, att 1,500 städer i Kina antagligen icke äga ett

Kinakonferensen, 2enda Jesu vittne. Hvilken tanke! Häpna vi ej? Sofver kristenheten? Hvad skola vi göra med millionerna, som sitta i nattsvart mörker?

På det att läsarne af denna bok själfva må kunna göra sina jämförelser, vill jag meddela följande till beaktande. Jordens fastland upptager en ytvidd af 136,000,000 kvkm. Vår världsdel, Europa, utgör 9,800,000 kvkm. Sverige och Norge tillsamman hafva ett ytinnehåll af 770,000 kvkm. Kina däremot har en utsträckning af 11,080,000 kvkm. Borde det icke vara en helig uppgift för oss att lägga ett sådant land med dess böljande folkskaror under Jesu Kristi spira?

På tal om Kinas geografi måste man också säga några ord om rikets väldiga floder. Jag vill blott nämna några, såsom HuaDg-ho, Jang-tsi-kiang, Chu-kiang, Uei-ho, Pei-ho, Han-ho, Min-ho, Siang-ho, Yen-ho, Wu-ho. Af dessa känna de flesta bland oss endast till Huang-ho och Jang-tsi-kiang. De andra känna vårt lands barn icke ens till namnet, och huru skulle de då kunna hafva något närmare reda på dem i verkligheten. Huang-ho eller Gula floden, som vi benämna den i Sverige, upprinner i Kokonor norr om Tibet. I följd af sitt snabba lopp och ringa djup är icke Gula floden af så stor nytta som segelled. Däremot anställer den en förfärlig skada genom sina ofta förekommande öfversvämningar. Och för dessa sina förstörelser är den väl mest känd bland de civiliserade folken. Därför har också denna flod fått det betecknande namnet »Kinas sorg». Jordarterna längs stränderna af denna flod äro af så lös beskaffenhet, att en ofantlig massa upplöses af den starka strömmen för att sedan, när floden närmar sig hafvet och får ett sakta lopp, afsätta sig på bottnen. Det påstås, att på detta sätt har mynningen

alldeles tilltäppts, och floden har till följd däraf måst bryta sig nya vägar, och under de sista 2,000 åren lär den hafva ändrat sitt utlopp icke mindre än nio gånger. Kineserna hafva haft ett rysligt arbete med att få denna flod till att hålla sig inom sina bräddar. De hafva kastat upp vallar, nedlagt väldiga penningesummor, hvilka dock ofta hamnat imandarinernas fickor, för att sätta de olika fördämningarna i godt stånd, och dessutom hafva de anropat flodguden — hvem vet, huru många gånger? — samt bragt honom de bästa offer och den utmärktaste rökelse, men ändå har det varit lika illa för dem. Stackars arma och förblindade folk!

Nu på senare tid sändes Li Hung-chang till Gula floden för att öfvervaka och leda arbetena efter den sista svåra öfver-svämningen. Man var ju nästan tröstlös öfver all den olycka, som öfversvämningen åstadkommit. En så hög ämbetsman som Li skulle väl dock förstå, huru det borde tillgå att göra säkra fördämningar, men man får väl se. Han kommer nog att stå sig lika slätt som alla de andra mandarinerna. Den Gula floden kommer helt säkert att gång efter annan bryta ned alla kinesernas uppkastade vallar och välmenade pålverk samt sprida förstörelse, fasa och skräck omkring sig, ända till dess att den kinesiska regeringen inkallar utländska ingeniörer, som hjälpa till vid arbetet och visa kineserna på ett faktiskt sätt, huru det går till att stänga en flod inom sina bräddar.

För kommunikationerna är Jang-tsi-kiang af den allra största betydelse. Den är Asiens vattenrikaste flod. Man kallar den också för flodernas fader. Den upprinner i norra Tibet och vältrar sig sedan fram genom hela kinesiska riket från väster till öster. För att få en föreställning om vattenmassan, som den medför, och flodens betydelse som segelled måste man se den med egna ögon. Denna jätteflod upptager under sin forsande färd genom landet en hel del bifloder, af hvilka de viktigaste äro Jalung, Min och Kia-ling i provinsen Sichuan samt Han i Hupeh, alla från norr. Vidare upptager den från söder Wu, Siang och Yen m. fl. Att betrakta Jang-tsi-kiang i sitt brusande lopp under det höga vattenståndet, särskildt med hänsyn till de rätt stora fallen i Sichuan-provinsen, är imponerande och majestätiskt. Man beräknar också, att den vattenmassa, som Jang-tsi-floden uttömmer i hafvet, uppgår till 1,000,000 kb-fot i sekunden, och långt utom synranden ärsjälfva hafsvattnet alldeles gult eller grått utaf den väldiga flodens grumliga element.

Det torde också vara af intresse att få reda på, det Jang-tsi-floden under det höga vattenståndet är farbar för oceanångare från den stora staden Shanghai och inåt landet nära 100 svenska mil till Kinas stora folkcentrum, hvarest de tre stora städerna Hankow, Wuchang och Han-Yang äro belägna. Från denna punkt befares den året om med flodångare nära 100 svenska mil, och man uppnår då staden Ichang. Engelsmännen hafva gjort försök att få fara vidare med ångare från Ichang åt väster till för att få reda på, huru långt man skulle kunna leta sig fram, innan man mötte hinder. Men kinesiska regeringen har på allt sätt sökt förhindra detta, förebärande hvarjehanda ursäkter som vanligt. I början af 1898 tog dock en engelsman vid namn Little sin egen lilla ångare och kilade i väg från staden Ichang vidare uppför floden, och utifrån kommande tidningar sade, att han tog sig fram ända till staden Ch'ung-k'ing i Sichuan. Får man nu kanalisera de värsta vattenfallen mot väster till, så torde denna väldiga pulsåder bli farbar med ångare mer än 300 svenska mil från Shanghai inåt landet. Men så är ock Jang-tsi-kiang en af världens längsta floder. Den öfverträffas visst endast af Nilen och Mississippi med Missouri samt möligen af Amasonfloden. Att tala om, huru många kinesbåtar af alla möjliga konstruktioner och storlekar som gå fram och åter på Jang-tsi-floden, det är för hvem som helst en ren omöjlighet, ty deras antal är mer än legio.

Förutom dessa större floder, som vi nu hafva uppräknat, finns en mängd mindre, så att man kan säga, att hela landet rent af är öfverdraget med ett nät af vattenvägar. Och för att så mycket som möjligt underlätta samfärdseln hafva kineserna gräft omkring 400 större och mindre kanaler, säges det. Den kejserliga kanalen är den märkvärdigaste af dem alla. En tid arbetades på denna kanal med 300,000 man, och den fullbordades under olika delar mellan 7:de och 14:de århundradena. De,som sett kanalen, säga, att den är ett för den kinesiska in-geniörskonsten . hedrande arbete. Den är 650 engelska mil lång, och för några årtionden sedan måste alla produkter, som skulle till Peking söder ifrån, fraktas på denna kanal. Nu har dock den snabba ångbåtstrafiken förändradt allt detta.

Om Kina har en stor rikedom på floder och kanaler, är det så mycket fattigare på sjöar. De två största äro Tungting i Hunan och Poyang i Kiangsi. Dessa båda sjöar stå i förbindelse med Jang-tsi-kiang. Till detta kunde

vi lägga namnen på några andra sjöar af betydenhet, såsom Hongtsib, hvilken lär vara 100 mil lång och står i förbindelse med kejserliga kanalen, som vi nyss talat om, samt sjön Tsao, som lär vara guldfiskens stamort, m. fl. andra.

Om Kina har smått om sjöar, så har det så mycket större tillgång på väldiga bergskedjor med många höga toppar. Det torde icke vara af så stort intresse, men i alla fall vilja vi nämna några af dessa berg. Altâi-bergen, Kwan-lun-bergen, den taoistiska mytologiens Olympus, Yun-ling, en utgrening från Himalaja. Vidare, Non-ling, Ku-niu-ling, Peh-ling samt Hsiongshan, Chang-peh-shan etc. Af de stora bergssträckorna delas Kina från öster till väster i tre stora dalsänkningar, genom hvilka de väldiga floderna finna sin väg ut till hafvet.

Men Kina utgöres, såsom I förstån, icke bara af floder, sjöar och berg, utan där finnes också mycket slättland. Låt mig blott nämna om den väldiga slätten, som sträcker sig från Jang-tsi-floden till den kinesiska muren med en bredd i söder af 400 mil. Enligt 1812 års stora folkräkning uppgafs det, att 177,000,000 människor bodde på denna slätt. Ingenstädes på jorden torde man finna en så ofantlig folkmängd på samma ytvidd. Men denna slätt är också ofantlig bördig. Den frambringar genom kinesernas idoghet en mängd silke, bomull, te, säd och tobak. Många andra fruktbara slätter, fastän mindre, kunde här omnämnas, men tiden medgifver det ej.

Att klimatet måste vara mycket olika uti ett så vidsträckt land som Kina, kan enhvar lätt begripa vid närmare efter-tanke. Det anses af den stora mängden för att vara rätt hälsosamt, men jag må säga, att det på intet vis kan jämföras med Sveriges sköna klimat. Om man tänker på de rasande febrarna, de pestartade sjukdomarna med mera sådant, visar det sig snart, att man ej har det så hälsosamt i Kina, som mången tänker sig. Huru man får svettas och slita ondt där under de heta sommarmånaderna, det kunna ej svenskarne förstå, äfven om man söker skildra det. Det måste först erfaras, innan man begriper det. Sedan jag kom hem till Sverige, hafva ofantligt många frågat mig, om det finns is och snö i Kina. Då jag svarat dem, att på somliga trakter finns nära nog evig vinter, under det andra hafva nära nog lika lång sommar, så hafva de sett förbluffade ut. I alla händelser är det så, att i södra Kina äro is och snö nästan okända, under det att man i norr har mer än nog af bådadera. Doktor Williams berättar, att, då snö vid ett visst tillfälle föll i södra delen af landet, så kom folket utspringande med korgar för att samla upp »bomullen», som nu antogs falla ned från själfva himmelen. Andra däremot ämnade samla upp flingorna till läkemedel, ty de sågo ju så fina och hvita ut. Med hänsyn till klimatet bör jag äfven påpeka, huru förfärligt nästan allting vill mögla somliga tider under året i olika trakter af riket. Jag skall aldrig glömma, hvad en missionär i Central-Kina sade till oss, efter det att vi vistats blott några dagar i landet. Hans ord föllo ungefär så här: »I fån akta eder, så att icke till och med I själfva möglen».

I fråga om Kinas geografiska förhållanden torde man äfven hafva bort tala något om skogarna och de olika trädslagen, djuren och fåglarna med sina olika arter samt den kinesiska floran. Äfvenledes kanske man i samband med detta bort omnämna, hvad som öfver hufvud taget produceras i det stora kejsarriket, och måhända också tala om den kinesiska muren såsom ett betydelsefullt verk i geografiskt afseende, men tiden medgifver ej mera än att på detta sätt i all hast blott antyda dessa ämnen.

II.

Kinas folkmängd.

Rörande denna sak häfva alltid olika tankar gjort sig gällande. De finnas, som hafva anslagit Kinas böljande skaror till 500,000,000, men det är helt visst öfverdrifvet. Däremot hafva andra gått till den motsatta ytterligheten, som man ibland kan få både läsa och höra om. De anslå folkmassorna i Kina till 300,000,000 och därunder. Nu är det sant, att det är ofantligt svårt att träffa just det rätta härvidlag. Dock äro vi icke så alldeles utan ledning i detta hänseende, som man ibland tror. Den tillförlitligaste folkräkningen, som den kinesiska regeringen här, är från år 1812. Den gaf i resultat 362,467,183 själar. För närvarande anslås summan af de flesta

talare och skribenter till 400,000,000. Därom säger en hel del andra personer, att det är alldeles för högt tilltaget. Och för att ge riktigt eftertryck åt sitt tal påpeka de, huru många millioner som nedslaktades under Tai-ping-upproret, samt huru hungersnöd, pest och farsoter, öfversvämningar m. m. sopat bort väldiga folkskaror. Jag är den siste att förneka dessa framkastade invändningar, men jag vill påpeka en annan sak, som ej torde vara så allmänt känd, att enligt tyska källor — och äro icke tyskarne kända för sin grundlighet? — räknade man år 1882 Kinas väldiga skaror till 380,000,000. Då hade redan de stora katastroferna, som här ofvan omnämnts, dragit ödeläggande fram genom landet i oändligt mycket större skala än efter den tiden. Besinnar man sedan, huru folkmassan där ute tillväxer under årens lopp, så är det helt säkert, att den numera antagna summan af Kinas folkmängd till 400,000,000 icke alls är öfverdrifven. Jag minnes nu icke med säkerhet, men jag läste nyligen en afhandling om, att den kinesiska nationen lär tillväxa med — jag tror det var — omkr. 20,000,000 hvart tionde år. Det skulle sålunda vara vida öfver 400,000,000 kineser nu. Men det torde vara bäst att hålla sig till den irundt tal angifna summan, hvilken säkerligen har de sannolikaste grunderna för sig.

Dock, 400,000,000, hvilken folkmängd är icke det! Hvem af oss kan rätt fatta någonting så enormt? Vår tanke svindlar, och vi kunna icke rätt begripa, hvad det är fråga om. Antag, att någon utaf oss skulle stå stilla på en enda plats och 400,000,000 kineser skulle passera förbi. Säg vidare, att de sprunge med en hastighet af 10 stycken hvarenda minut. Huru många år skulle du då få stå på samma punkt hvarje flyende minut, innan alla hade passerat dig. På en timme skulle naturligtvis 600 hafva kilat förbi dig, efter ett dygn 14,400, och när ett år förrunnit, skulle 5,256,000 hafva ilat sin väg. Men huru länge skulle du få stå på samma plats, innan alla passerat? Du säger kanske 25 år. Det förslår icke. Nå, 50 då. Det räcker icke heller. Du skulle få stå där i öfver 76 långa år. O, hvilken människomassa! Och tänk sedan, att alla dessa många millioner äro nedsänkta i afguderiets mörker samt svårt bundna i de hedniska styggelsernas garn! Hvad viljen I göra för att hjälpa upp dem ur eländet?

Här önskar jag äfven säga några ord om det påståendet, som ofta gjorts, att Kina skulle vara öfverbefolkadt. Detta är dock långt ifrån händelsen. Några få resande, som farit fram genom de folkrika dalarna och öfver några af Kinas bördiga slätter, hafva till och med gått så långt, att de sagt, att det finns en sådan myckenhet af folk, att det icke alls är möjligt för dem att få rum på land, utan de måste bo på båtar eller träflottor och gunga på flodernas vatten i all sin tid. Nu är det sant, att tio tusentals människor bo på floderna i sina båtar, och på somliga träflottor kan man ibland rent af få se små byar. Men nog finns det godt rum för alla dessa människomassor på land. Dock bo de på sina båtar beständigt, emedan de kringföra af landets produkter från och inom de olika provinserna, och de flytta sina små hyddor på träflottorna, praktisera sig fram på de stora vattendragen och floderna till sådana platser, där de få god afsättning för sina varor. Därtillkunde man äfven tala om tusentals fiskarbåtar med sina invånare, som hafva de flytande farkosterna till sina hem. Af allt detta se vi sålunda, att kineserna bo på det våta elementet för sitt arbetes skull, och icke därför att det är så trångt på landbacken. Det finns stora landområden i Kina, som äro mycket glest befolkade. Man har beräknat, att Tyskland har 3 gånger så mycket folk på arealen som Kina, och andra land hafva många flera inbyggare på kvkm, än hvad det himmelska riket kan uppvisa.

III.

Kinas naturliga hjälpkällor.

En tysk författare säger, att Kina kan underhålla fem gånger till så mycket folk. Hela världens vimlande skaror skulle sålunda kunna få sitt uppehälle i det stora mongollandet. Jag. antager, att många påstå, att öfverdrifterna här nått sin höjd. Men låt mig bara påpeka, att den omnämnde tyske författaren vistats i Kina flera tiotal af år, och därför må ingen tro, att han dömer som den blinde om färgen.

För att bestyrka här ofvan framkastade påstående vill jag i hast andraga några fakta, I Kina är jordmånen öfver hufvud taget mycket bördig. Där får man somligstädes sina två å tre skördar årligen. Det finns i landet en mängd stora graffält, upptagande i många fall den bästa jorden. Dessa väldiga landområden få icke vidröras, ty de

hänsofnas ben skola hvila i frid. Men tänk, hvad dessa fält skola lämna i afkastning, då de blifva uppodlade! Låtom oss vidare komma ihåg, att Kina är rikt på metaller och mineralier af alla slag. Jag har nyss talat om den väldiga floden Jang-tsi-kiang. I början af sitt lopp har denna flod från gamla tider buritnamnet »Kin-sha-kiang». Kin betyder guld, sha sand och kiang flod; sålunda »guldsandsfloden». Detta är icke heller ett tomt namn utan motsvarar nog, hvad det betyder. Jag vill här återgifva, hvad jag läste uti den pålitliga tidningen North China Daily News för ett par år sedan. Denna tidning har varit med uti de växlande striderna och de politiska brytningarna, alltsedan Kina öppnade sina portar för de »utländska barbarerna», och har därför väl reda på hvarjehanda förhållanden i »midtens blomsterland». Beträffande de ädla metallerna guld och silfver säger tidningen bland annat: »Med primitiva metoder tager man reda på guld uti de tre provinserna Shansi, Junnan och Sichuan. Många floder från dessa provinser föra med sig från sina källor i bergstrakterna guldkorn, som det nog är mödan värdt att taga vara på. Den viktigaste strömmen i denna del är Kin-sha-kiang, som slutligen bildar Jang-tsi-kiang. Denna flod afsätter guld under sitt lopp genom provinserna Junnan och Sichuan. De nordvästra provinserna nedsända tillfälligtvis små bitar af guld, 2 ä 3 tum (eng.) långa, och de hafva befunnits innehålla 95 procent rent guld. Silfver är det ock godt om. Sådant erhålles från Junnan nära gränsen af Kochin-Kina. Det säges också, att man erhåller sådant i stor myckenhet från guvernementets grufvor i Shansi och Shantong. Det kan ej bestämmas, huru mycket silfver, som fås, men på grund af att så mycket förbrukas i riket och äfvenledes exporteras, måste det arbetas fram i mängd både i norr och söder.» Till detta vill jag bifoga, att man påstår, det guld funnits på mellan 50 å 60 samt silfver på mellan 60 å 70 platser uti Kina. Dessutom finns det koppar, tenn, bly, kvicksilfver samt kalksten, marmor saltpeter och en hel mängd dyrbara skatter, som vi nog icke nu kunna göra oss en föreställning om. Svafvelförande källor finnas i Shansi samt petroleumkällor i Shensi. Det finns äfven ädelstenar. Somliga påstå, att de äro oäkta, men äkta sådana torde nog icke heller saknas. Järn och stenkol är det stort öfverflöd på i Kina. Medan stenkolen voro okända i Europa, användes dé af kine-serna som brännmaterial. Den berömde venetianske resanden Marco Polo, som besökte Kina på 1200-talet, skrifver just om kinesernas användande af stenkol bland annat: »Det är ett faktum, att öfver hela landet finnes ett slags svart sten, förekommande uti lager i bergen, hvilken sten folket gräfver upp och bränner. De hafva öfverflöd på ved, men bränna den icke, emedan dessa stenar brinna bättre och kosta mindre.» Jag kan icke heller underlåta att i detta sammanhang omnämna, hvad det engelsk-italienska syndikatets ingeniörer förvånade den civili-cerade världen med i fjol sommar (1898) i fråga om stenkolens mängd i Kina. Efter att hafva undersökt ett väldigt distrikt i Honan samt angränsande provins rapporterades af dem följande: »Det stenkolslager, som påträffats, är så stort, att man därifrån kan underhålla hela världen med stenkol i 2,000 år, och då skall det ändå få förbrukas 200,000,000 tons årligen». Detta torde dock vara öfverdrifvet, men, om man tänker på hela det stora Kina, så är det säkert, att det finns en ofantlig mängd stenkol.

I fråga om Kinas rika hjälpkällor får man icke heller glömma teodlingen och den myckenhet siden och silke, som frambringas. Lägg därtill de fiskrika sjöarna och floderna samt de stora, bördiga fält, man nu använder för frambringandet af det kropps- och själsförstörande opiet, men hvilka kunde gifva väldiga skördar för böljande människoskarors underhåll. Glöm icke heller den stora sig mer och mer utvecklande handelsbranschen, som är i sitt uppsving där borta i tröghetens stamort på jorden. Att Kina exporterar en mängd af sina produkter, förstå vi ju alla, men det är också en god marknad, där den civiliserade världen för närvarande får afsättning för sina alster. Jag vill gifva eder några siffror för att belysa detta. Under 1897 hade England en inkomst af 153,720,000 kronor, Amerika 66,540,800 samt Tyskland 39,752,000 för sina olika exportartiklar på Kina. Detta är ju väldiga siffror. Men huru skall det gå, när kineserna själfva börja framalstra sådant, som nu importerås från andra land? Med tanken på det stora rikets naturliga hjälpkällor kan man väl säga: O, hvilka väldiga resurser Kina har! Tänk, när det nu har börjat röra på sig och dess skatter komma i dagen! Hela den civiliserade världen skall bli »stormförvånad», då Kina stiger upp från sitt månghundraåriga hviloläger och rycker fram i ljuset med sina myllrande folkskaror och outtömliga rikedomar. Statsmän och politici, historieskrifvare och handelsmän börja framkasta denna frågan: Månne den gula rasen ändå till sist skall uppäta den hvita? Till och med Victor Rydberg grubblade öfver denna fråga på sin tid.

Huru skall det gå med Kina till sist? Skall den europeiska röfvarepolitiken komma att ränna in sina björnklor i land och folk djupare härefter än hittills? Skall Kina falla sönder och duka under i kampen för tillvaron, emedan eländet och ruttenheten äro så stora inom dess egen barm i mångfaldiga afseenden? Skall en uppdelning ske mellan stormakterna af det folkrika Kinas provinser med dess väldiga lydriken och ofattbara skatter i öster, väster, norr och söder? Detta är alltsamman stora frågor, som ingen dödlig för närvarande kan besvara.

Men jag vill fråga eder till sist, mina vänner, tron I icke, att barmhärtighetens fader, som skapat denna folkmängd och utstakat Kinas vida gränser, har något särskildt i sikte för det snedögda släktet, såsom man brukar kalla kineserna? Kina har sett de stora världsrikena falla sönder i spillror, men blickar själft tillbaka på en sammanhållningstid af mer än 4,000 år.

Hvilken öfverväldigande Guds nåd är det icke, att vi, bröder och systrar, som äro hemkomna från Kina, fått arbeta där ute i några år! Men ack, hvilken ynnest och härlig lott, om Gud af barmhärtighet vill sända ut oss dit igen snart! Jag frågar eder, mina kära bröder och systrar från Kina, hafva vi icke fått en plats, som självfva Paulus skulle afandas oss? Jo, jo — tusen gånger jo.

Och I mödrar, som ären här församlade, hvart skolen Isända edra döttrar? Till Kina. Fäder, hvarthän skola edra söner draga, då de utbildat sig till dugande män vid de lägre och högre läroverken eller vid hemmets härd? Bedjen Gud, om den stora nåden att få sända dem till Kina. Köpmän och bankirer, jordbrukare och fabrikanter, hvart skola edra rörliga kapital och edert klingande mynt taga vägen? Till Kina naturligtvis för att rikta in det gamla kulturlandet i rätt spår, tills Jesus Kristus kommer. Bröder och systrar samt alla värderade åhörare för öfrigt, om I allt detta veten, saliga ären I, om I det gören. Evigheternas ljusa morgon skall blifva mer än öfverväldigande skön för eder, när I fån höra skaror af kineser prisa Gud för frälsningen genom Jesus Kristus, hvilken frälsning kommit dem till del till följd af edert utgifvande samt edra böner och uppoffringar för dem.

—

FJÄRDE KAPITLET.

Den kinesiska nationalkarakteren.

Af *C. H. Tjäder*.

Att rätt lära känna kinesernas karakter är mycket svårt, nästan omöjligt. Både dygder och fel framträda visserligen, ja, stundom ganska bjärt, i synnerhet för den ytliga betraktaren, och likväl är det ett visst något, som förbryllar den långväga främlingen och gör honom tafatt vid bedömandet af hvad som är och sker. Åratal af ihärdig, oförtruten observation erfordras för att tillnärmelsevis begripa kinesernas tänkesätt.

Bland *dygderna*, om hvilka vi nu först skola tala, intager *föräldravördnaden* onekligen främsta rummet. Den kinesiska nationens långa bestånd har otvifvelaktigt sin rot häri. Fjärde budets löfte » ... på det att dig må väl gå och du må länge lefva på jorden», har gått i uppfyllelse på detta folk. Föräldravördnaden är af kineserna mycket beprisad både i sång och skrift. »Forntidens heliga kejsare grundade sitt regeringssätt på *hsiao*», d. ä. föräldravördnad, heter det i klassikerna. Ordet *hsiao* ses ofta i manshög stil måladt på väggar ochportar. Men »allt är ej guld, som glimmar». Den vördnad, de kinesiska barnen visa sina föräldrar, är ofta en tom ceremoni och ej ett uttryck af hjärtats kärlek och tillgifvenhet. Så t. ex. tillhör det dem att vid nyårshögtiden, föräldrarnes födelsedagar m. fl. tillfällen göra »kå-låo», d. v. s. knäfall med bugning, då hufvudet vidrör marken. Att efter föräldrarnes död offra till dessas andar anses äfven oundgängligt för att vara en god son. Folkets arbetsamhet

eller idoghet — för så vidt de ej äro försoffade af opium eller andra laster — träder genast främlingen under ögonen. Man stiger upp med solen, och landt-männen begifva sig med sina redskap på axeln på väg till åkern. Det arbetas träget hela dagen ofta till långt in på natten. Hvarthän än kineserna styrt sin kosa, har deras flit väckt uppmärksamhet. Från Amerika återvända många med hopsamlad förmögenhet, och de, som emigrerat till Östra Indiska halfön, Sundaöarna m. fl. ställen, hafva därstädes slagit under sig handel och affärer till stor förtret för infödingarne. Ofta ser man gossar eller gubbar, som ej orka med strängt arbete, med en korg och spade i handen vandra efter landsvägen för att hopsamla spillningen efter drag- och lastdjur. Kineserna utmärka sig äfven för stor sparsamhet. På förnöjsamhet, tålamod och uthållighet hafva de ock visat vackra prof. Deras civilisation utesluter ej, att de i mångt och mycket äro naturbarn och följaktligen hafva små behof. I detta hänseende har vårt folk, som gifvit efter för flärd och lyx, åtskilligt att lära af dem. Tager man i skärskådande det allmänt rådande bruket att taga mutor och ty åtföljande namnlöst förtryck, — den fattigare befolkningen står här rättslös — måste man beundra deras tålamod. Det är verkligen förvånande, att ej flera uppror förekommit, än hvad som är fallet. — I södra och mellersta delarna af landet, där palankiner användas, visa bärarne stor uthållighet och seghet. Tre män kunna flera dagar å rad bära en person ungefär 30 kilometer dagligen. Varor af allehanda slag fortskaffas likaledes af bärare, hvilka i tusental påträffas längs de stora stråkvägarna i alla delar af riket.Något ovanligt för oss är den inbördes ansvarighet, som förefinnes i det kinesiska samhället. Hvarje liten by liksom hvart och ett gatulag i en stad har sin hufvudman, som är ansvarig inför den lokala myndigheten. En gång tappade jag min solfjäder på vägen genom en by, och efter att hafva anmält saken för hufvudmannen fick jag solfjädern tillbaka samma dag. — I en by i provinsen Shensi hände det en gång, att en son mördade sin fader — ett af de största brott, den kinesiska lagen omnämner. Tvenne obetänksamma unga män från samma by skyndade till distriktmandarinen och anmälde, hvad som händt. Denne, som var situationen vuxen, lät genast gifva de unga männen 300 par spö hvardera för falsk anklagelse, enär det vore otänkbart, att en sådan sak kunde ske inom det område, där han såsom »folkets fader» styrde och undervisade. Samtidigt sändes detektiver till byn, hvilka bundo mördaren till händer och fötter och begrofvo honom lefvande. En rundlig penningsumma utbetalades vidare, på det den mördade fadern måtte få en hederlig begrafning, och sekreteraren och underdomaren i de båda öfverrätterna, prefekten och pro-vinsialguvernören mutades grundligt, och hela saken nedtystades. Skulle detta mål i vederbörlig ordning pröfvats inför rätta, hade distriktmandarinen alldeles säkert förlorat sitt ämbete, ty såsom »folkets fader» är det ju hans fel, att han ej bättre fostrat sin son, än att han kunde begå ett så förfärligt brott. Skulle hungersnöd, pest eller uppror utbryta i landet, anses detta vara kejsarens fel. Han beder då högtidligen himmelen om förlåtelse.

Respekt för rikets lagar är också ett drag i den kinesiska nationalkarakteren. Men detta beror mestadels på fruktan för ctiai-ren eller poliskonstaplarna, hvilka under förevändning att vara sända af myndigheten på allt upptänkligt sätt förtrycka det fattiga folket. Dessa polistjänstemän uppbära ingen bestämd lön af staten utan få söka sin utkomst bäst de kunna. Deras befattning är också ganska inbringande. — Kinesernas artighet är världsbekant. Enligt de gamla författarne äro ceremonia]-reglerna 300 och reglerna för sätt att vara 3,000; En kines talar om sig själf inför andra såsom den sämste och ringaste bland människor, under det den, till hvilken han talar, tillägges allehanda höga och ärofulla epitet.

Ehuru vi ej våga påstå oss hafva vidrört alla detta folks goda sidor, måste vi nu öf vergå till att tala om nationalkarakterens lyten. Det största af dessa är tvifvelsutan opålitlighet Den store filosofen Konfucius (»Kon-fu-tse») har i detta hänseende ej föregått med något godt föredöme. Härom berättar en af hans lärjungar: »En dag kom Rupei, en vän till Konfucius, på besök. Filosofen, som ej önskade träffa denne, sände sin tjänare till dörren med det besked, att han ej var hemma. I glädjen öfver att hafva narrat sin vän och för att visa honom sitt förakt sätter sig Konfucius vid det öppna fönstret och börjar traktera sin gitarr.» En annan gång var filosofen ute på en predikoresa med sina lärjungar. Vid denna tid var Kina deladt i många småriken, hvart och ett med sin egen konung och sina egna lagar. Vid gränsen af ett af dessa riken togs det lilla sällskapet till fånga af gränsbevakningen, och först sedan ledaren med ed förbundit sig att aldrig återvända, blefvo de lössläppta. Ej lång tid därefter öfverskreds emellertid riksgränsen af de vandrande predikanterna, ehuru från en annan sida. En af

lärjungarne tog då till orda, sägande: »Mästare, gick du ej ed på att aldrig hit återvända?» Konfucius svarade: »Det lägger icke gudarne mig till last, då jag af nöden tvingades att begå eden». Denna trolöshet går nu på tusende sätt igen i Kina. Hvad Konfucius gjorde, synes hafva utöfvat större inflytande på nationen än allt hvad godt han lärde. För omkring femtio år sedan under det stora Tai-ping-upprorets dagar, då den engelske generalen Gordon räddade de kejserligas sak genom att återeröfra Nanking, de upproriskas hufvudstad, gaf han upprorsledaren sitt hedersord på att skona hans lif. Knappt hade underrättelsen härom nått Peking, förrän Li Hung-chang utan att härtill äga någon som helst befogenhet sänder en hemlig beskickning till fängelset i

Nanking och låter halshugga fången. Gordon reste genast till Peking med laddad revolver på fickan för att uppsöka Li Hung-chang. Men denne hade redan flytt till Mandschuriet.

I det dagliga lifvet man och man emellan uppenbaras likaledes mycken falskhet. Undantag härutinnan finnas ju. De kinesiska grosshandlandena t. ex. behandla i allmänhet sina leverantörer och kunder rättfärdigt och tillvinna sig därigenom förtroende äfven i Europa och Amerika. Kinesernas girighet är stor. Deras mest tillbedda gudomlighet är helt säkert tsai-shen, rikedomens gud. — Frånvaron af patriotism kännetecknar den stora massan af folket. En landtman. sade till mig på tal om tyskarnes röfvarebragd, då de bemäktigade sig staden och området Kiao-chau i provinsen Shantung: »Vi kunde så gärna blifva tyskar allesamman, ty se, där slipper folket att betala skatt under de närmaste tre åren». Stor själfviskhet råder; ingen tänker på det allmännas bästa. Ej ens vägarna underhållas, utan lastdjuren bryta stundom benen af sig i de djupa lergroparna å desamma.

Kineserna äro hjärtlösa. En af de fem kardinaldygderna är visserligen välgörenhet, men den öfvas sällan, och detta beror till stor del af brist på medlidande. Fattigdom gör ju ock sitt till. Människor, behäftade med kroppsliga lyten, äro ofta utsatta för hjärtlösa och spefulla anmärkningar. Man säger t. ex. i ett sällskap: »Den där människan är ej rätt klok» etc. Enligt folktron är det illa beställdt med en vanför persons inre människa. Lyte betraktas som himmelens straff för någon hemlig synd. Bevis på kinesernas hjärtlöshet finna vi ock i de många morden å flickebarn och i deras djurplågeri, som trotsar all beskrifning.

Inbördes misstänksamhet, oenighet och dödligt hat äro också nationallyten, likaså hat mot utländingar och allt utländskt, detta senare i många fall en följd af okunnighet.

Ringaktning af noggrannhet och punktlighet förefinnes i hög grad. Den kinesiska milen, »li», är i medeltal 1/2 kilometer lång. I bergstrakter och på svårare vägar är den kortareän eljest till följd af den längre tid, som åtgår att tillryggalägga en vägsträcka. Ofta under vandring upplyser någon på tillfrågan, att det är ännu t. ex. 40 li kvar till en viss stad. Man fortsätter, och om en stund möter man en annan person, som försäkrar, att samma stad är ännu 50 li aflägsen. Hvem skall man tro? Eller man skall resa bort och beställer skjuts. Skjutsbonden lofvar komma kl. 7 på morgonen af den bestämda dagen. Man väntar vid den utsatta tiden, men ingen synes till. Klockan blir 8, men ännu har ingen skjuts kommit. Det ena budet efter det andra sändes åstad för att skynda på den långsamme köraren, men ingenting hjälper. Sent på e. m. kommer han kanske för att fråga, om det ej går an att vänta till påföljande morgon, emedan dagen lider till slut. Man gör dock klokast i att resa om än aldrig så litet stycke för att undvika ett nytt dröjsmål nästa dag.

»Ett hundra Jcasch» eller kopparmynt innehålla stundom blott 98, 95, 90, 84 eller 82 kasch, allt eftersom man vant sig vid på olika platser.

Ringaktning af tiden utmärker äfven kineserna. De kunna ej förstå dess värde. Ehuru många numera äga klockor, införda från utlandet, rätta de sig ej efter dem. De hänga ofta på väggen utan att dragas upp för att ändå visa, att »man följer med sin tid». Tiden bestämmes efter solen; man räknar, huru många »flaggstänger» långt den är från den ena eller andra horisonten.

Osnygghet är förhärskande bland alla klasser. Bostäderna rengöras ytterst sällan. Spindelväfvar och sophögar ser man öfverallt i rummen. På gatorna, som vimla af människor, hundar, svin och höns, utkastas afskräde o. d. Bad förekomma icke. Att dagligen tvätta ansikte och händer anses tillräckligt. Sängkläder och gångkläder äro fulla af ohyra o. s. v.

Till sist vill jag omnämna ett säreget förhållande, som i Kina har stor betydelse. Det uttryckes med ordet »ansikte». Med ansikte menas då ej blott främre delen af hufvudet utan, såsom vi skola få se, någonting mycket mera. För att förstådetta måste vi först besinna, att kineserna såsom ras hafva starkt utpräglad dramatisk instinkt. Teatern är nästan den enda nationalförlustelsen, de hafva, och en kines har samma passion för denna som t. ex. en spanjor för tjurfäktningar. Under samtal gestikulera kineserna alldeles som på scenen. En kines tänker i teatraliska termer. Om svårigheter blifvit afvända, säger han sig hafva »kommit ned från scenen med heder». Kunna de ej afvändas, finner han intet sätt att »draga sig tillbaka från scenen» etc. Detta figurligt taladt. Att på ett rätt sätt och till omgifningens belåtenhet kunna skicka sig i alla lifvets olika lägen kallas att »hafva ansikte». Att underlåta detta, ignorera detsamma eller misslyckas däri är att »tappa ansiktet». Den, som rätt uppfattar betydelsen af ordet ansikte, har därmed funnit nyckeln till många af den kinesiska folkkarakterens egendomligheter. Då fridstiftarne söka mäkla fred mellan de grälande, — och gräl hör man ständigt i hemmen och på gatorna — tänka de i främsta rummet på, huru »ansiktet» skall kunna bevaras åt bägge parterna. Denna princip genomgår hela den kinesiska rättskipningen. Att förära en person en vacker present kallas att »gifva honom ansikte». Anklagas någon för ett begånget fel, säges han hafva »tappat ansiktet», och huru ojäfaktiga bevisen äro, som uppställas emot honom, nekar han för att få »behålla ansiktet». — Se här ett par andra exempel. En af barnens gummibollar har försvunnit, och man har allt skäl att misstänka vattenbäraren. Tillfrågad om saken blir han mycket förargad och nekar till att hafva sett bollen. Han går emellertid att leta efter den och finner den i gräset (han låter den falla ur sin egen vida ärm) under utrop: »Här är eder förlorade boll!» Eller tjänarinnan har tagit en pennknif, tillhörig en tillfällig gäst. Denne saknar sin knif och börjar leta efter den. Tjänarinnan låtsar hjälpa till med sökandet och »finner» den slutligen under bordduken och återlämnar den, synbarligen glad öfver att hafva lyckats få reda på densamma. En tjänare, som slarfvat bort någon sak, t. ex. en silfversked, som han vet, att han måste ersätta, ut-ropar, i det han lämnar sin plats: »Jag vill ej hafva penningarna för den där silfverskeden.» I hvarje sådant fall »bevaras ansiktet». Att söka bevara detta, då man är dömd att mista lifvet, synes för oss likgiltigt, men en kinesisk distriktmandarin lär hafva utverkat sig tillåtelse att blifva halshuggen i full ämbetsskrud af denna orsak.

Kineserna äro förmörkade till sitt förstånd och bortkomna från det lif, som är af Gud. Det tillhör nu oss att gifva dem evangelium, som är en Guds kraft till frälsning för hvar och en som tror, på det att äfven de må blifva ett Herrens egendomsfolk och i stånd att förkunna hans dygder.

—

FEMTE KAPITLET.

Kinesernas bildningsgrad såsom kulturfolk.

Af *C. H. Tjäder*.

Ehuru den andliga förmågan hos Kinas största skriftställare och filosofer är underlägsen den, man finner hos det gamla Greklands och Roms vise, med afseende på snille och originella idéer, så har dock deras goda *inflytande* bland sina landsmän ända intill närvarande tid varit större än det, en Plato, en Aristoteles eller en Seneca utöfvade på sin samtid.

I Kina kände man vikten af undervisning för folket redan lång före Konfucius, född 551 f. Kr., och praktiserade detta då, när folken i Europa ännu ej hade något sådant system. Om sådan både högre och lägre undervisning läsa vi i »Ceremoniernas bok», skrifven 1200 f. Kr., således innan judarne, perserna och syrerna hade några liknande

inrättningar. Kinesernas kulturståndpunkt, hvad beträffar handel och näringar, är ju tämligen allmänt känd. Kompassen, krutet och eldvapen hade hos dem kommit till användning, långt innan vi kände något härom. Boktryckerikonsten hade uppfunnits, och papper gjordes omkring år 150 e. Kr. Då våra länders inbyggare ännu voro vilda sjöröfvare, som hemsökte Englands och Frankrikes kuster med svärd och brand, hade kineserna ordnad regeringmed samma styrelsesätt, som de f. n. äga. Redan på Moses tid voro kinesernas lagar och litteratur icke underlägsna egyptiernas, under det deras religiösa idéer voro betydligt högre och renare än dessas. Först flera århundraden efter denna period infördes tillbedjan af skurna beläten.

Kinesernas tekniska förmåga har i flydda tider uppvisat flera framstående prof. Ett ingeniörsarbete, som man t. o. m. räknat bland världens sju underverk, är den kinesiska muren. Hit hör vidare den för samfärdseln så viktiga kejserliga kanalen, gräfd ända från Peking i norr till staden Hangcheo i provinsen Cheh-Kiang i sydöstra Kina. Om skeppsbyggnadskonsten vittnar den lifliga sjöfarten på floderna och efter kusten, numera dock ej hvad den varit till följd af kinesiska och utländska ångbåtsbolags många fartyg. Bergsbruk har idkats sedan låg tid tillbaka, ehuru med mycket primitiva redskap. Landet är rikt på metaller, om blott folket gjorde sig det omaket att bringa dessa dolda skatter i ljuset. Silkesodlingen har sedan äldsta tider varit en viktig näringsgren, och sidenväfve-rierna tillverka prima vara i olika mönster och af mångahanda slag. De olika yrkena äro alla representerade; snickare och smeder tillverka allehanda trä- och järnsaker för behof. Att dessa i utseende och välgjordhet äro underlägsna våra, må man ej förundra sig öfver, då man besinnar, att kineserna aldrig lärt af andra folk. Kvinnornas skicklighet i handarbeten och särskilt i att brodera är ock värdt att omnämnas.

Af allmänna inrättningar finnas mycket få. Fattigvården är nästan helt och hållet försummad. I större städer påträffar man ett eller annat fattighus eller ålderdomshem. På vissa platser äro äfven barnhus inrättade, där i synnerhet flickor, som hafva utsatts för att dö, upptagas. Dessa inrättningar erhålla visserligen statsanslag, men större delen däraf hamnar i ämbetsmännens fickor. Med sjukvård befattar sig ej staten, utan bedrifves sådan helt och hållet enskildt. Renhållningsbolag vet man ej af. Inga byggda landsvägar finnas, utan man kör fram med de tvåhjuli^a, of jädrade kärrorna i de djupahjulspåren, genom vattenpölar, öfver stenar och berg, där man af ålder kört fram. Förlidet år (1898) drunknade en kvinnlig missionär i en sådan pöl under en åktur i provinsen Shansi; vagnen stjälpte nämligen. — Det är ej min uppgift att tala om den nya bildning, nationen börjat tillägna sig, eller »det Kina, som kommer», t. ex. om nyupprättade tekniska skolor, universitet, där man studerar nutidens vetenskaper, krigs- och sjökrigsskolor, nya ämnens införande i de sekelgamla examina, järnvägar, postväsende etc. etc.

Vi vilja nu öfvergå till att betrakta kinesernas nationella skol- och universitetsväsen. Endast omkring 20 proc. i genomsnitt af befolkningen anses vara skrif- och läskunniga. De mellersta och södra provinserna stå i detta hänseende framom de norra och västra. Med folkbildningen befattar sig ej staten, .och folkskoleväsen saknas alldeles. Byskolor finnas ju nästan öfveralit, men de föräldrar, som sända sina barn dit, måste efter råd och lägenhet betala lärarens lön. Friskolor finnas visserligen, som underhållas genom enskild välgörenhet, men, emedan ingen kontroll öfvas öfver dessa, ligga de mestadels i lägervall. I dessa skolor afläggas inga examina. Där läsas några olika abc- och elementarböcker, något kinesisk historia och de mycket digra gamla författarne. Räkning, geografi och naturkunnighet ingå ej bland läroämnena. En af de gamla författarne behandlar visserligen fysik men stöder sig därvid ej på verkliga fakta eller vetenskapliga rön. Läxorna öfverläsas alltid i skolan och måste läras flytande utantill. Häraf förklaras till en del kinesernas ovanligt goda minne men ringa tankeskärpa. I hvar och en af ofvannämnda privatskolor finnas i medeltal omkring 15 lärjungar. De ankomma till skolan strax efter dagbräckningen. Läxläsningen sker högt, ju högre dess bättre. Af det stoj, som däraf uppkommer, kan man redan på afstånd höra, hvarest en skola är belägen. Hvarje elev består sig själf med bord och stol.

Böckerna, som läsas, äro:

San-tsz-Kihg eller»Den trimetriska abc-boken», innehållande förmaningar till vördnad för föräldrar, uppmaning till flit med hänsyftning på de gamla filosofernas litterära bedrifter, grunddragen af Kinas historia etc. Någon har kallat den »ett pass till den klassiska och historiska litteraturens regioner.» Dess två första rader lyda: »Ren chi

tsu Sing pen shan Sing siang kin Sih siang uen». I öfversättning: »Människan är vid födelsen af naturen god. Ehuru alla äro lika härutinnan, uppstå stora olikheter under praktiken i lifvet.» Längre ned heter det i två af de följande verserna:

»Det finnes trenne krafter: himmelen, jorden och människan. Det finnes trenne ljus: solen, månen och stjärnorna. Det finnes trenne band — mellan monark och minister: rättfärdighet; mellan fader och son: kärlek; mellan man

och hustru: harmoni. Humanitet, rättvisa, höflighet, visdom, sanning; Dessa fem kardinaldygder få icke förblandas. Ris, ärter, hirs, hvete, korn och åkerhirs; Dessa äro sex slag af spannmål, af hvilka människan beror.» »Peh-kia-sing» eller Be hundra familjenamnen, hvari de flesta af kinesernas tillnamn förekomma.

»Tsien-tsz-uen» eller Krian på tusen ord innehåller 1,000 ord, alla inbördes olika till utseende och mening. Den är författad af Chao Hsing-tsi år 550 e. Kr. under Liang-dynastien. Det berättas', att författaren på kejserlig befallning skref boken, och att det hela fullbordades på en enda natt af fruktan för straff i händelse af dröjsmål. Ansträngningen härvid var så stor, att hans svarta hår, när morgonen grydde, var — hvitt. »Yiu-Hsioh» eller Sång för barn innehåller en kort beskrifning af och loford öfver ett lif, tillbragt i studier med anslutning till årstidernas växling och naturens skönhet.»Hsiao-king» eller Regler för föräldravördnad, i hvilken bland annat läses: »Tanken alltid på edra förfäder och söken att å nyo frambringa deras dygder. Det finnes tre tusen förbrytelser, för hvilka ett eller annat af de fem straffen äro bestämda, och den största af dessa är olydnad mot föräldrar. Då ministrar utöfva kommando öfver monarken, finnes ingen öfverhöghet. Då de heligas (filosofernas) grundsatser sättas å sido, upphäfvas lagarna. Och därför äro de, som förakta en sons plikter, såsom vore de utan föräldrar. Detta trefaldiga onda bereder väg för allmänt uppror».

»Siao-Hsioh» eller Ungdomens lärare, författad af Konfucii store lärjunge Chu-hsi, om hvilken en af dess utläggare säger: »Vi tro på 'Siao-Hsioh' såsom på gudarne och vörda honom, såsom vi vörda våra föräldrar».

Först och sist läsas deras egentliga gamla författare, d. v. s. Konfucii och hans lärjungars skrifter, hvilka med ett gemensamt namn kallas:

»Sz-shu», »U-king» eller De fyra böckerna och De fem klassikerna, af hvilka de fem förstnämnda äro de viktigaste. Dessa äro »Ta-Hsioh» eller Den stora. lärdomen, »Chung-Yung» eller Den gyllene medelvägen, »Luen-Yu» eller Valda stycken af Konfucius, »Meng-tsz» eller Mencii arbeten. Mencius, Konfucii störste lärjunge, föddes år 371 f. Kr. i nuvarande provinsen Shan-tong och är för sina originella tankar, sin orubblighet och sin vidsträckta blick ansedd för en af Asiens största söner. De sistnämnda böckernas innehåll kan sammanfattas i: Eegler för individen, för familjen och för staten. Eller de framställa, med andra ord, en blandning af moralfilosofi och statskunskap. Kina kan liknas vid en man med kroppen vänd framåt men med hufvudet vridet bakåt. Man söker nämligen i allt likna de gamle. Skall någonting företagas, tänker man först: Hvad hafva våra förfäder sagt härom, och hvad skulle de hafva gjort i liknande fall? och så handlar man i öfverensstämmelse därmed. Kineserna säga: Himmelen gafoss Konfucius. Hvad han har sagt, är följaktligen allt, hvad en människa i detta lifvet behöfver veta. Hvad han icke sagt, är obehöfligt att känna, och allt, som strider mot hans lära, är lögn.

Ofvan uppräknade böcker måste, som sagdt, inläras utantill, och, så snart lärjungen kan sin läxa, inträder han i lärarens rum näst intill för att »rygga» boken, d. v. s. han lägger boken på bordet framför läraren, gör en djup bugning och vänder så ryggen till och uppläser högt och fort, hvad han inlärt. Läraren föreläser därpå ett nytt stycke, och lärjungen återvänder till skolsalen för att läsa öfver det. — Hvarje skriftecken betecknar ett fullständigt ord. — Sedan flera böcker sålunda under mycket tålamod från lärjungens sida slutligen fastnat i minnet, vanligen först vid 12 års ålder, börjar läraren att för eleven förklara skriftecknens mening. Efter ännu ett par års träget arbete börjar kriaskrifningen. Att efter de många konstreglerna till censorernas fulla belåtenhet kunna skrifva en uppsats Öfver hvilken sentens som helst ur Konfucii och hans lärjungars skrifter må, med ett ord, sägas utgöra kinesernas akademiska bildning. Häraf förstås, hurusom lärda män kunna vara okunniga i t. o. m. våra vanligaste skolämnen.

Det finnes fyra litterära grader. Den första kallas »siu-tsai» eller blomstrande talang, motsvarande den svenska

studentexamen, och hvilken gifver en kines både anseende och förmåner i socialt hänseende, äfven om han aldrig kommer att bekläda något ämbete. Den andra benämnes »kil-ren» eller upphöjd man, närmast motsvarande filosofie kand. examen. Den tredje »tsin-sz» eller befordrad lärd, motsvarande fil. licentiat, och den fjärde och högsta »han-lin», motsvarande fil. dokt. graden. Första graden »siu-tsai» tages i de olika departementens hufvudstäder inför prefekten och den kejserlige censorn, hvilken för detta ändamål afsändes från Peking. — Prefekten är en högre mandarin, direkt ansvarig inför provinsguvernören eller landshöfdingen. Han har under sig flera distrikt, hvart och ett i sin ordning styrdt af en distriktmandarin. — För att äga tillträde till sistnämnda examenfordras att först hafva blifvit godkänd i två förberedande examina, den första inför distriktmandarinen och den andra inför prefekten, hvilka biträdas i dessa ämbetsåligganden af flera professorer och civila ämbetsmän. Akademien kallas »Kung-yuen» och innehåller flera hundra små celler, försedda med låga murar, hvar och en med plats för en person. Bord och stol äro af mursten. På utsatt dag infinna sig de täflande. Sedan alla fickor grundligt genomsökts för att ej färdigskrifna krior må följa med in, får hvar och en intaga sin cell. Öfver den upphöjda paviljongen i midten, där examinatorerna taga plats, uppklistras, skrifna med mycket stor stil, de olika ämnen och sentenser ur de gamla författarne, som utgöra tema för skrifningarna. Som exempel på dessa må anföras följande: »Filosofen Tseng-tsx sade: Att äga talang och ändå förfråga sig hos dem, som ingen hafva; att veta mycket och ändå fråga dem, som veta litet; att äga och ändå vara, som ägde man intet; att vara öfverfylld och ändå synas tom».

»Den, som är sann, blir också insiktsfull, och den insiktsfulle blir trofast.»

»För utöfvande af människokärlek finnas inga regler.» Innan aftonen kommer, måste allt vara färdigt. Tvenne utanför aflossade skott gifva signal till uppbrott, då alla krior måste aflämnas. Ingen muntlig examen förekommer. Deras namn, som gå igenom, uppklistras nästa dag utvändigt på de hvita kalkväggarna under tillopp af stora människoskaror, som ofta förgäfves spana efter namnet på en släkting eller vän. Deras antal, som kunna få tsin eller inträda, som det heter — d. v s. gå igenom sin examen — är nämligen fastställdt för hvarje distrikt. Så t. ex. kunde bland 400 täflande. i ett distrikt, där jag hade min station, endast 24 få godkännas, huru goda de öfrigas krior än voro. Fall hafva förekommit, då farfar, far och son vid samma tillfälle tenterat för samma grad. Vid dessa examenstillfällen begås en stor massa underslef, och mången har genom mutor och allehanda knep lyckats få sitt namn med på listan af lyckliga vinnare.Den andra graden, kil-ren eller upphöjd man, kan endast tagas i de olika provinsernas hufvudstäder en gång hvart tredje år vid samma tid öfver hela riket eller omkring midten af september. Vid sådana tillfällen förete dessa städer en mycket rörlig tafla. Deras antal, som åren 1828 och 1831 hade anmält sig till denna examen i staden Kanton, uppgick till 4,800. År 1832 voro där 6,000, och i de största provinserna kan antalet gå upp till 7 å 8,000. Äfven härvidlag är det endast ett begränsadt antal, som godkännes. Och huru stort detta är, kan man förstå däraf, att sammanlagdt endast omkring 1,300 för år vinna denna grad. Den kejserlige censorn och i förening med honom flera professorer utgöra här examinatorerna. Att bära »kil-ren», knappen (graderna igenkännas på knappen i hatten, som antingen är af porslin, förgylld mässing, kristall eller ädelstenar af olika färger), är i teorien förutsättningen för att kunna bekläda en distriktmandarins eller något högre ämbete, men regeringens fördärfliga sed att sälja rang har redan tagit sådan fart, att en stor procent af ämbetsmännen alls icke aflagt föreskrifna examina, under det att många på den kinesiska bildningens högsta trappsteg aldrig fått bekläda ett ämbete, emedan — penningar och inflytelserika vänner saknas.

Den tredje graden, »tsin-sz» eller befordrad lärd, kan endast tagas i Peking också den en gång hvart tredje år, och endast de »kil-ren», som ej beklädt ämbeten, få komma i fråga. Tillvägagåendet och ämnena äro ungefär desamma som vid föregående examen, utom att examinatorerna äro af högre rang. Sedan de, man ansett värdiga, godkänts, — här spela rikedom, förnäm släkt och rekommendationer från högt uppsatta en mycket stor roll — införas de i audiens inför kejsaren, hvarvid ägarne till de tre första namnen erhålla särskild belöning. De lyckliga segrarnes antal uppgår här endast till 150 å 400 hvarje gång. Dessa inregistreras genast i civildepartementet i Peking för att fylla första ledigblifna post.

Den fjärde och högsta graden »han-lin» är mer ett ämbete än en akademisk examen, emedan de, som godkännas i

den,blifva ledamöter i den Kejserliga akademien och uppbära årlig lön. En gång hvart tredje år hålles denna examen i det kejserliga palatset efter ungefär samma plan som de förra, fastän censorerna här utgöras af rikets högsta dignitärer.

Angående utbildningen af den kinesiska arméns officerare kan sägas, att den ofta är rätt knapphändig. Boklig bildning eller teoretiska kunskaper för krigföring etc. ingå ej däri. Den inskränker sig till praktiska öfningar i bågskjutning, lyftande af större tyngder i och för musklernas stärkande, svängande af den tunga stridsyxan samt målskjutning med båge till häst under vildt galopp. Då många af militärmandarinerna genom denna. ensidiga utbildning ej ens kunna läsa och skrifva, förstås lätt, hvarför denna bana åtnjuter blott ringa anseende i jämförelse med de civila ämbetsmännens. Häraf förklaras också den kinesiska härens svaghet och dess nederlag i det senaste kriget med Japan. En person, som är skicklig i ofvannämnda praktiska öfningar, anses ock kompetent att tjänstgöra som sjöofficer på flottans fartyg.

Kvinnans bokliga bildning är i Kina som i de flesta orientaliska land alldeles försummad. Endast ämbetsmäns och förmöget folks döttrar få någon gång undervisning i att läsa och skrifva.

»Floden stiger aldrig högre än dess källa.» Konfucii och och Mencii skrifter hafva uträttat, hvad de förmått, nämligen att bibringa människorna kunskap om det rätta och goda, så långt de själfva förstått. Med alla de fel och brister, som vidlåda deras läror, tror jag dock, att Kina med Konfucius och hans lärjungar är bättre, än det skulle varit utan dem. Häri instämmer säkerligen hvar och en, som haft tillfälle att kasta djupare blickar in i detta intressanta folks lif och förhållanden.

Må vi nu skynda att gifva detta folk den lefvande Gudens evangelium, som allena förmår helga, hvad godt och sant de redan äga, samt göra dem själfva till »nya skapelser i Kristus Jesus.»

—

SJETTE KAPITLET.

Kinas mytologi, buddhismen och taoismen.

Af *C. H. Tjäder*.

I.

Mytologi.

Kineserna liksom andra hedniska folk hafva också försökt förklara världens skapelse. De tro, att det först fanns ett oändligt kaos. Världen skapades genom växelverkan af de båda krafterna *ljus* och *mörker*. Den första människan hette *Panku*. Denne man utkläcktes ur detta kaos af dessa båda krafter: *iang* eller ljus, som var den manliga principen, och *jin* eller mörker, som var den kvinnliga. Panku modellerade och formade nu allt det synliga på jorden och i himmelen. Han afbildas som en jätte med en stor mejsel i den ena handen och en slägga i den andra. Mellan de öppningar, han huggit ut bland klipporna, ser man solen, månen och stjärnorna komma fram. På hans högra sida står draken, fågeln Fenix, sköldpaddan och enhörningen, hvilka himmelska förebilder

tillsamman med honom själf äro hela den skapade djur- och människovärldens förfäder. Hans arbete fortsattes under 18,000 år, och så småningom tilltog både han och hansverk i storlek. Himmelen spändes ut, jorden — som var flat — vecklade ut sig och tilltog i tjocklek, och Panku växte själf sex fot för hvarje dag, till dess han slutligen, då allt var färdigt, dog för att välsigna sina skapade verk. Af hans hufvud blefvo berg, af hans andedräkt vindar och moln och af hans röst åskan. Hans lemmar förvandlades till »de fyra polerna», hans ådror till floder, hans senor till den vågformiga jordytan och hans kött till åkrar och fält. Af hans skägg blefvo stjärnor, hans skinn och hår blefvo träd och örter, hans tänder, ben och märg förvandlades till metaller, klippor och ädla stenar. Den svett, som droppade ned från hans kropp, förökade sig och blef till regn, och af de små kryp, som beto sig fast vid hans kropp, blefvo slutligen — människor.

Panku efterföljdes af trenne mytiska eller förhistoriska kejsare, nämligen Himiahärskaren, Jordehärskaren och Människohärskaren. Dessa regerade 18,000 år och äro personifieringen af trenne krafter, hvars inflytande sträcker sig genom hela den kinesiska filosofien, religionen och politiken. Under dessas lyckliga regering lärde människorna att äta och dricka, könen förenades, sömn uppfanns och andra förbättringar infördes. Tvenne andra monarker följde på dessa, nämligen U-chao (uttalas U-tjao) och Sui-ren, af hvilka den förre uppfann husen och den senare elden. Dessa föreställningar äro olika de gamla romarnes och grekernas, ty inga gudar funnos ännu, som skulle uppehålla och regera den nya världen. Det talas här hvarken om passioner, såsom kärlek eller hat mellan gudar och människor, ej heller om något bättre lif efter döden, utan allt be-skrifves såsom nakna verkningar utan kroppar eller blotta principer.

Kinesernas förhistoriska gudalära slutar vid kejsaren Fahsi's uppstigande på tronen omkring år 2,852 före Kristus. Fu-hsi och hans sju efterträdare regerade 747 år, således öfver 93 år hvardera. De fem första konungarne kallas ofta i den kinesiska historien »de fem regenterna». Dessa åtta monarker äro således samtida med de patriarker, som lefde mellan Semoch Abraham från Sela till och med Nahor. Med denna period infaller, hvad kinesiska historieskrifvare kalla »den äldsta forntiden». D:r Legges uppfattning, att den kinesiska rasen härstammar från de nybyggare, som kommo från Central-Asien genom Tarim-dalen öfver öknen Takla-Makan in i provinsen Kansu omkring år 2200 f. Kr. och slogo sig ned omkring den Gula flodens stora krökning i de nuvarande provinserna Shansi, Shensi och Honan, är den mest troliga. Så småningom utbredde sig dessa öfver hela det nuvarande Kina, under det de drefvo framför sig landets urinbyggare, som ännu återfinnas boende i de vidsträckta bergstrakter, som delvis uppfylla provinserna Si-chuan, Kwei-chau och Jyn-nan i sydöstra Kina.

I den ofvan nämnda trakten kring den Gula flodens krökning var det, som de ryktbara kejsarne Iao, Schuen och U (uttalas som u i ordet skur) — de märkligaste af Fu-hsi's efterträdare — lefde och verkade.

Kineserna vörda dessa härskare nästan som gudar, mest emedan Konfucius och Mencius i sina skrifter framställa dem som de högsta ideal af dygd och rättfärdighet. Här infaller kinesernas gyllene tidsålder. Dessa ädla och upphöjda kejsare afledde de stora vattnen efter en ofantlig öfversvämning, — af vissa kronologer till och med trodd kunna vara densamma som syndafloden — införde ordnad styrelse, undervisade i åkerbruk och boskapsskötsel, upprättade skolor samt lärde folket konst och vetenskap. Enligt folktron voro vid denna tid alla människor goda; inga lås behöfde man för sina kassakistor eller husdörrar. Råkade någon under en vandring att tappa sina penningar, så ritade nästa person, som gick vägen fram, en ring i sanden kring den tappade börsen, och ingen vågade röra densamma, tills den återfanns af ägaren. De unga mördade sina föräldrar, hustrurna sina män, de yngre bröderna sina äldre bröder, ämbetsmän sina öf verordnade, vänner visade inbördes trofasthet och ordhållighet — »så mäktigt verkade de heliga konungarnes exempel». Sexagesimalräkningen, en tidräkning, hvarvid vissa skriftecken begagnas för att beteckna hvart

Kinakonferensen. 4och ett af åren i sextioårscykeln, uppfanns under HnangWs regering år 2637 f. Kr., således 518 år efter syndafloden och omkring samma tid före språkförbistringen i Babel. Det mest tillförlitliga af denna tidiga historia hämtar man ur »Anteckningarnas bok» eller »Bambu-annalerna». Innan papper ännu var uppfunnet, inristades nämligen skriftecknen på smala ribbor af bambu — häraf den senare bokens kinesiska namn. Den siste af dessa kejsare, Schuen, blef grundläggaren till kejsarätten Hsia, och med ifem-dynastien börjar

det tidehvarf, hvars historia känner mera om de kinesiska förhållandena.

I nära samband med detta lands mytologi står den uppdiktade kinesiska draken. Detta är ett vidunder med fjäll som krokodilens och fem klor på hvarje fot. Han har inga vingar. Att han kan höja sig i rymden, beror på den förmåga, han antages hafva, att efter behag kunna förvandla sig. Han är i stånd att göra sig själf stor eller liten, att stiga upp i luften eller sänka sig ned, allt efter behag. Draken, hvilken är en flygande ödla, synes vara ett originellt kinesiskt tankefoster. Han intager ett framstående rum i den kinesiska mytologien, sänder regn och floder och härskar öfver molnen.

Den himmelska draken beskyddar gudarnes boningar och stöder dem, att de icke falla. Ben gudomliga draken kommer vinden att blåsa och åstadkommer regn för att därmed gagna mänskligheten. Jordens drake utvisar för strömmarna och floderna deras riktning. Och de förborgade skatternas drake bevakar de rikedomar, som ännu äro dolda för dödligas blickar. Buddhisternas drakar äro lika många som fiskarna i hafvet. Folket har större tro på dem än på sina öfriga gudar, emedan de så ofta »se dem». Hvarje moln med underliga former och ormlika0 figurer är draken; »vi se honom», utropa de, och molnens skingrande är hans försvinnande. Han härskar öfver bergen, står i förbindelse med »feng-shui» eller »spådom genom aktgifvande på vind och vatten», bor omkring grafvarna, är förbunden med den konf ucianska gudstjänsten,. är haf vets gud, Neptunus, och uppenbarar sig äfven på land. Draken är förKina, hvad lejonen äro i det svenska riksvapnet och örnen i det tyska. Han är sinnebilden på nationens flagga, är krönet på kejserliga minnesvårdar. Tvenne drakar äro broderade på kejsarens uniform, och kejsarrikets tron kallas för draktronen.

II.

Buddhismen.

Buddhismen har sitt ursprung från *Schakyamuni Guatama Buddha* af kunglig härkomst, som föddes omkr. år 624 före Kristus i Kapilavastu norr om staden Benares vid floden Ganges i norra Indien. Genom självförsakelse och späkningar — hvarom många och vidunderliga legender berätta — blef han snart ej längre människa utan »Buddha», som betyder »den upplyste», »uppväckaren». Vid fyrtionio års ålder började han att predika sin lära i staden Benares. Sina många lärjungar sände han ut öfver hela Indien för att förkunna, »huru en förlorad mänsklighet skulle kunna ernå evig lycksalighet i Nirvana». Detta system innebär för individen: 1) löfte att gå i kloster och att aldrig gifta sig, 2) ett lif af frivillig fattigdom och 3) att predika Buddhas sidra eller lagar allestädes och vid alla tillfällen.

Den kinesiske kejsaren Ming-le sände år 61 efter Kristus en ambassad till Indien, som medtog hem en präst, en afgud och en bok, och så introducerades på ny mark den religion, som ännu omfattas af det största antal människor i världen. Efter århundraden af förföljelse öfvergick äfven denna att blifva en af Kinas statsreligioner. Nu tillbedjas Buddha och hans många lärjungars beläten. De hafva ingen skapelsehistoria. Orsaken, hvarför buddhismen redan i det första århundradet efter Kristus hunnit blifva en makt i Kina, var, att den gaf folket förvissning om ett tillstånd efter döden samt gudar, som skulle leda och styra människan och naturen. Kinas egna vise talade nämligen intet om ett lif efter detta. De gåfvo folket intet hopp i detta lifvet, ingen kärlek, lycka eller hoppom återseende i ett annat lif, hvarför för deras lärjungar ej återstode annat än att hjälplöst öfverlämna sig åt tron på ett oundvikligt öde. Buddhismen sade: Håll mina tio befallningar, lef fram ditt lif ogift under meditation, bed, fasta och gif allmosor, och i öfverensstämmelse med dina gärningar skall du blifva allt renare och fullkomligare och till slut belönas i det fridfulla Nirvana, hvarthän allt lif till sist samlas.

Oaktadt buddhismen genom sina narraktiga fabler och sin godtyckliga tillbedjan ej gaf folket annat än agnar, i det man gjorde skrynitare i stället för sanna tillbedjare och lärde sina egna dogmer i stället för sanningen, kan

man dock icke förneka dess välgörande inflytande på kinesernas nationella lif. D:r Morrison har sagt: »Buddhismen i Kina förtalas af de lärda, beskrattas af de lastbara men efterföljes dock af alla.» Under det kejsaren Iong-cheng (1723 —1736) i sitt märkliga »Heliga edikt» uttalar svåra forkastelsedomar både öfver buddhismen och taoismen, under det han upphöjer »den ortodoxa läran», konfucianismen, tillbad han själf dagligen i ett buddhatempel, betjänad af lamapräster.

Själavandringen.

En viktig faktor i denna religion är läran om själavandringen. Hvarje kinesisk man och kvinna tror, att de hvar för sig förut ägt en tillvaro här på denna jord. »Det goda har sin belöning och det onda sin vedergällning», säger ordspråket. De tro, att lycka eller olycka i detta lifvet äro resultat af goda eller onda gärningar, som utöfvats under deras förutvarande tillstånd på jorden. Grymhet, girighet, falskhet, otukt, dryckenskap och andra laster bilda ett skuldregister, som orsakar födelse i något föraktadt djurs kropp i den tillkommande världen. Den, som befunnits värdig att blifva förd på Buddhas färja öfver tidens oroliga haf till det himmelska Nirvana, undflyr för alltid själavandringen. Ideella buddhister äro (eller skulle rätteligen vara) vegetarianer, »ty», säga de, »åte jag fläsk, såkunde jag komma att äta upp min farfar, som mycket väl nu hunnit öfvergå i en gris». Två ting, som de mest åstunda, äro att genom ständig kontemplation få ett hjärta, som fäster sig vid ingen, och ett sinne, som uppehåller sig ingenstädes.

Buddhistprästerna.

Buddhistprästerna, hvilka alla lefva i celibat, — hvaraf äfven här mycken sedeslöshet uppkommer — hafva fullständigt rakade hufvud med tolf märken inbrända på hjässan med glödande rökelsestickor. Skulle någon präst öfvergifva sitt kall, igenkännes han genast genom dessa märken, öfver hvilka intet hår mera växer. Numera tigga de sitt uppehälle vid bättre lottades dörrar. De bära löst sittande kläder af helt annan snitt och olika färg än folket i allmänhet.

Tillbedjan.

Tillbedjan af gudarne bland hedningarne saknar i allmänhet alla element af rätt andakt. Man har ingen idé om eller tanke på, att gudarne älska människorna, utan dessa tillbedja oftast för gudarnes egen skull. Så t. ex. om sjukdom eller ett dödsfall inträffar i familjen, strax tror man, att en viss gud utkräf-ver hämnd, och så hastar man till templet för att med böner och offer under löftens gifvande försona sin försummelse. Vi se ingenting af djupt religiöst allvar eller högtidlighet i deras nedfallande i stoftet. Det hela liknar mer en nödvändig form eller ceremoni, som måste förrättas, och med hvilken man känner sig tillfredsställd, då den är fullgjord. Ett slående drag är den korta tid, de använda för bön. Ofta har man på tio minuter böjt sig till jorden, bränt guldpapperet, kastat lotten, mottagit svaret och är på väg hem till sitt arbete igen. Under tillbedjan afbrännas på ett slags stubintråd upphängda smällare, som smattra likt pistolskott, för att skrämma bort de onda andarne, hviiket på samma gång är en lystringssignal för gudarne att nu aktgifva på de böner, som uppsändas.

Löften.

Att gifva löften utgör ofta en viktig faktor i den hedniska gudstjänsten. Den tillbedjande säger t. ex., knäböjande inför afguden: »Om min ende son, som är sjuk, tillfrisknar, lofvar jag att bidraga med 20 taelEn tael är lika med kr. 2: 50. till detta tempels restaurering». Om löftet sedan ej hålles, anses det som höjden af ogudaktighet, hvilket säkert framkallar gudarnes hämnd.

Böner.

De ting, om hvilka kineserna vanligen bedja, äro söner, rikedom, långt lif, tillfrisknande från sjukdom och ämbeten i staten. Buddhismens många och långa böner brukas nästan uteslutande af prästerna. De äro ej hvad vi förstå med böner utan bestå af delar af de buddhistiska klassikerna, som högt uppläsas utantill. Ofta utsägas de sjungande af prästerna antingen i sittande, knäböjande eller stående ställning. Man knäfaller dock i allmänhet ej så mycket för att bedja till gudarne som fastmer för att dyrka dem. De egentliga bönerna äro skrifna på sanskrit, hvars ljud man återgifvit med kinesiska skriftecken. Häraf blifva de naturligen fullkomligt obegripliga för den oinvigde, och icke en präst på hundra kan förklara deras mening. Hvad folket häraf lärt, inskränker sig till några få meningar. Den mest allmänna af dessa är: »A-mi-tå-få», — egentligen endast ett upprepande af Buddhas namn. Genom att ofta upprepa detta namn hoppas man tillvinna sig den förmenta gudomlighetens ynnest och hjälp. Allt deras tillbedjande är självfviskt från början till slut. Kinesernas sinnen äro praktiska, världsliga och till ytterlighet fästa vid *detta lifvets* förhållanden.

Gudarne.

Gudabilderna äro oftast ej artistiskt fulländade eller väl uthuggna utan fula och stundom t. o. m. skräckinjagande.

Kristendomen lär oss om en Gud, som älskar, hedendomen om gudar, som endast kunna straffa och hämnas. Kinesernas gudar äro legio. Det finnes 500 Buddhas lärjungar eller Pu-sa, 500 Konfucii lärjungar, taoismens gudomligheter, goda gudar, onda gudar, somliga för staden, andra för landet, för köket, för stadsmuren, för teatern, för fängelset etc. De olika yrkena hafva hvart och ett sina skyddsgudar, boskapen sina, pesten och smittkopporna sina, kort sagdt, alla upptänkliga föremål, lefvande och döda, hafva alla sina gudar. De äro gjorda af sten, trä eller lera, eller gjutna i järn, brons eller koppar och målade i många olika färger.

Kinas mest tillbedda gudar äro: Buddha, Ädelstenskejsaren, Konfucius, »De tre heliga», Kiian-jin eller barmhärtighetens gudinna, Kuan-ti eller krigets gud, Amita eller den västra himmelens gud, Titsang eller jordens gud, Ien-uang eller härskaren i dödsriket, som utportionerar till de fördömda deras olika straff, och »Den himmelske mandarinen», som gifver lycka. De lärda tillbedja utom Konfucius Litteraturens gud Uench'ang (uttalas Oön-tjang), landtmännen utom Titsang äfven Long-uang eller regnets gud, kvinnorna förnämligast kökets gud eller Tsao-nang samt alla människor kanske allra mest — Rikedomens gud.

Buddhismens helvete.

Buddhismens helveteslära innehåller de förskräckligaste tänkbara straff, såsom den sjudande oljegrytan, där de olyckliga kokas vid sakta eld, eller berget, fullsatt med spjut och lansar, på hvilka människorna handlöst störtas ned. Vidare sågas somliga i tu, inklämda mellan tvenne bräder, andra stötas sönder i jättelika mortlar, andra åter malas mellan ett par stenar, under det blodet forsar och benskärfvorna flyga omkring. Somliga flås lefvande, under det man tager ut inälfvorna och rycker ut tungorna på andra. Dessa gräsligheter ser man ofta målade i kroppsstorlek på väggarna af Stadsgudens tempel i Kinas städer. Vid afgudafesterna uppträda ofta bättringspredikanter;då omskrifna afbildningar utgöra deras oskrifna text. De predika hälft sjungande, hvarvid åhörarne uppmanas att blifva goda och varnas för syndens följder.

Kinesernas religiösa 'förlustelser äro trenne: 1) pilgrimsfärder, 2) processioner, 3) teatraliska föreställningar.

Pilgrimsfärder.

Buddhismens förnämsta vallfärdsort är den natursköna ön med berget Pootoo i provinsen Che-kiang i mellersta Kina, belägen vid hafvet. Högt öfver hafvet tronar denna härliga klippa, öfversållad af större och mindre tempel, som skymta fram bland löfträden. Till dessas uppförande har under århundradenas gång lämnats stora summor af kejsare och monarker, hvarför så väl lyxen som det storartade och imponerande i dessa helgedomar nog saknar sitt motstycke i Kina. Från orter, som ligga hundrade och tusentals mil aflägsna, kommer man hit för att tillbedja. Här anser man sig hafva kommit himmelen närmast, är säker på att mottaga gudarnes ynnest och undfå den efterlängtade hjälpen. Kineserna, i stort sedt, hafva ännu icke hört om honom, som sade: »Hvarken på detta berget eller i Jerusalem skolen I tillbedja fadern» o. s. v.

Taoismens förnämsta vallfärdsort är berget Tai i provinsen Shantong nära den store Konfucii hem, skola och graf. Dessutom finnas många andra heliga berg i alla de olika provinserna, dit tusenden och åter tusenden på de respektiva gudarnes födelse- eller högtidsdagar ställa sina steg för att tillbedja.

Processioner.

Processioner företagas i byar och städer vid nyssnämnda högtidstillfällen. En husfader säger till i sin familj: »I morgon är krigsgudens födelsedag, må alla vara med i templet». Man gör sig då redo. Gården och rummen sopas, morgondagens sysslor söker man göra undan för att få vara så mycket ledigsom möjligt. Nästa morgon gryr, och man ser högtidsklädda skaror här och hvar på gatorna. Åter en stund och processionen är i marsch under en den mest öronskärande musik från olika instrument. Efter en lång rad af utklädda förelöpare och förridare kommer en stor elegant bärstol, buren af åtta bärare, med — afguden, påklädd full stass, framskymtande mellan draperierna. Folkskarorna medfölja åter till templet, där man sedan allmänt tillbeder. Återstoden af dagen tillbringas på olika sätt. Många återgå till sitt arbete, och bodarna äro icke stängda.

Teatraliska föreställningar.

Hedendomen är en fullständig blandning af kyrkan och världen. Teatern är en af dess gudstjänstformer, och då få aktörerna tjänstgöra som präster. Templen hafva oftast en scen, byggd inne på gården under bar himmel midt emot det heliga rummet. Om människor tycka om att bevista teaterföreställningar, hvarfÖr ej också gudarne, fråga kineserna. Ofta t. ex. i tider af torka kunna flera byars hufvudmän under gemensam tillbedjan och bön om regn lofva guden, att, om regn faller, skola de för honom och till hans ära gifva en tre dagars föreställning i templet. Vid dylika tillfällen komma tusentals människor tillstädes från hela den kringliggande trakten för att på den öppna tempelgården åse föreställningarna. Männen förblifva stående som packade sillar i midten, under det kvinnor och flickor sitta med korslagda ben på den långa rad af bord, som för tillfället medförts och uppställts längs tempelgårdens båda långsidor. En massa småhandlare och matförsäljare komma tillstädes; det ena lilla sällskapet aflöser det andra i tillbedjan framför belätet, och hela scenen är en »fåfängans marknad».

Likheter mellan buddhismen och katolicismen.

Den moderna katolicismen har genom sin hänsynslösa propaganda, parad med öfversitteri och svek, förbittrat den bildade klassen bland kineserna ej blott mot sina egna utanäfven mot de protestantiska missionärerna. »I tillbedjen ju båda Je-so (Jesus)», få vi ofta höra folket säga. Några ord till förklaring, huru katolikerna i Kina kunna räkna sina »omvända» i millioner, torde vara af intresse. Låt oss jämföra dem med buddhisterna. Båda tillbedja de taflor och bilder, katolikerna jungfru Maria, apostlarne och helgonen och buddhisterna sina afgudar. Båda bedja de på ett okändt språk, de förra på latin, de senare på sanskrit. Båda läsa mässor öfver de döda och lära, att själar kunna räddas ur skärselden genom prästernas böner. De förras »Ave Maria» motsvaras precis af af

de senares »A-mi-tå-få». Båda religionernas prästerskap lefver i celibat (d. v. s. ogifta). Båda hafva munkar och nunnor och hysa stor vördnad för reliker. Båda religionerna äro grundade på meritsystem med botgöring och öfverloppsgärningar. Bådas präster hafva antagit folkets hedniska ritual, och på altaret i en katolsk kyrka i Shanghai slingrar sig draken omkring korset! Enligt kinesisk åskådning bör för en stor mans både fader och moder offras af kommande generationer. Påfven har för att komma ur denna svårighet utnämnt Josef, Jesu fosterfader, till Kinas skyddshelgon. Båda religionerna smycka sina altaren och kyrkor med konstgjorda och lefvande blommor och girlander, och så får trädgården ersätta, hvad som fattas af högtidlighet och andlighet i den tillbedjandes sinne. Slutligen finner Maria, »den heliga modern» hos de förra, sitt fullständiga motstycke i Kuan-jin eller barmhärtighetens gudinna hos de senare.

Må nu läsaren själf döma, huruvida ej katolicismen i själfva verket blott är en hvitmenad buddhism.

III.

Taoismen.

Grundläggaren af *taoismen* som en filosofi icke en religion föddes troligen år 604 före Kristus i provinsen Honan i norraKina. Jämförelsevis litet är kändt om hans lif. Det säges, att hans moder bar honom i öfver 70 år, att det lilla barnet vid födelsen hade »en hederskrona af grå hår», och att ansiktet var skrynkligt såsom en gubbes. Hans officiella titel är »högst store ärevördige prins». Hans namn är Lao-tsi, hvilket betyder »den gamle gossen». Af kejsaren utnämndes han till bibliotekarie och hängaf sig med stor ifver åt studiet af de gamla författarne, hvarför han snart blef förtrogen med alla flydda tiders historia och ceremonier. Med tiden blef han mycket ryktbar som lärare i filosofi, hade många lärjungar och drog sig slutligen undan i ensamheten för att ostördt hängifva sig åt kontemplationer (själfbetraktelser). Nu tala hans lärjungar om »hans själs tillvaro före kroppen, om hans förgudning, om hans resa till västern för att inhämta dess läror, hvilka införlifväts med hans efterlämnade arbeten». Det enda arbete, som man äger i behåll af honom, är Tao-te-läng eller »Handboken om princip och dygd». Häri rekommenderas att draga sig tillbaka i ensamhet och kontemplation såsom det bästa medel att rena den andliga delen af vårt väsende och tillintetgöra passionerna för att slutligen återvända till tao eller den rätta principen. Taoistprästema — endast sådana anses vara medlemmar af religionen — hafva i olikhet med buddhismens präster sina hufvud orakade och håret uppsatt i en knut, som sticker ut genom ett hål på mössan. Dräkten i öfrigt liknar deras ämbetsbröders inom buddhismen. Taoistprästema bo i templen och uppehålla sig på afkastningen af den jord, som hör dit. Ofta vandra de från stad till stad och lefva af tiggeri. De studera astrologi (stjärntydarekonsten) och föregifva sig hafva gemenskap med andar, hvilka de betvinga. De hafva länge bemödat sig att finna »odödlighetens elexir» (dryck), och under Tang-dynastien (620—907 e. Kr.) blefvo en kejsare och flera höga ämbetsmän förda bakom ljuset af deras bedrägerier. Äretiteln »himmelska doktorer» tillades dem, och ett stort tempel byggdes till Lao-tstfs ära, innehållande hans byst, där folket sedan tillbådo honom som gud. Sedandenna tid har tillståndet bland dem mycket urartadt, och nu betraktas de ofta som okunniga bedragare eller stämplande taskspelare, lika färdiga att använda sina trollkonster till att skada sina fiender som att hela dem, som söka deras hjälp. Dessa rationalister tillbedja en mångfald af gudar, af hvilka U-huang eller Ädelstenskejsaren är en af de högsta. Taoisterna i likhet med konfucianisterna tillbedja äfven många af buddhisternas gudomligheter.

Dessa Kinas tre religioner uppgå på detta sätt i hvarandra, och hvarje kines »tillhör» på samma gång alla tre.

Bland taoisternas gudomligheter ingå vidare genii, onda andar, och tallösa andra föremål för tillbedjan. Härom berättar deras bok Siu-shen-Jci eller »Anteckningar öfver forskningar rörande gudarne». Deras öfversteprästen, som är ansvarig inför regeringen för prästernas uppförande, har sitt residens på berget Long-ho i provinsen Kiang-si. »Konfucianismen är grundad på sedelära, buddhismen på afgudadyrkan och taoismen på vidskepelse. Den första lär tillbedjan af människor, den andra tillbedjan af afgudar och den tredje tillbedjan af andar. Den första karakteriseras af frånvaron af gudstjänst, den andra tillbeder synliga ting, och den tredje fruktar de osynliga.

Konfucianismen behandlar mera det kalla förflutna, buddhismen det växlande i framtiden, under det att taoismen sysselsätter sig med det onda i det närvarande. Understödjande i stället för att söka utrota hvarandra fjättra de nationer med tredubbla bojor.»

—

SJUNDE KAPITLET.

Konfucianismen och fädernedyrkan.

Af A. Andersson.

»När jag var femton år gammal, längtade jag efter visdom. Vid trettio år var mitt sinne orubbligt hänvändt till dess efterforskande. Vid fyrtio års ålder såg jag allting klart. Vid femtio förstod jag himmelens lag. Vid sextio fattade jag med lätthet allt, hvad jag hörde. Vid sjuttio Öfverträdde ej längre mitt hjärtas begärelser lagen.»

(Konfucius).

Konfucius, den kinesiska religionens reformator, uppträdde omkring 500 år före vår tidräkning. Han samlade och ordnade de gamla religiösa urkunderna, sex till antalet, och den gestalt, han gaf åt den kinesiska nationalreligionen, har den alltsedan bibehållit. Af sin samtid bemöttes han med mycken bitterhet och fiendskap, och han slutade sina dagar i ringaktning och öfvergifvenhet. Men blef han föraktad af sin samtid, har han blifvit så mycket mer upphöjd af eftervärlden, som dyrkar honom nästan såsom en gud. Därför älska konfucianisterna att likställa honom med Kristus. »I hafveneder Kristus», bruka de vanligen säga till missionärerna, »och vi hafva vår Konfucius, det är ju alldeles lika. Hvad Kristus är för eder, är Konfucius för oss. Kristus kom för att undervisa den ena hälften af mänskligheten och Konfucius den andra.» Och en af nutidens intelligentaste kineser säger: »Från den kinesiska civilisationens gryningsdag till den dag, som i dag är, hafva sextio århundraden försvunnit. Under denna tid hafva många framstående män uppträdt, men ingen har kunnat undanskymma Konfucius, ehuru han står där såsom enskild man utan stöd af ett högt ämbetes värdighet». Konfucius själf synes också hafva varit medveten om sin stora förmåga, ty han säger: »Om jag blifvit ombetrodd att sköta ett offentligt ämbete, skulle de reformer, hvilka jag vill införa, redan inom en månad visa goda verkningar, och inom tre år skulle de hafva åstadkommit en fullständig förändring i alla förhållanden». Vi hafva redan nämnt, att de gamla religiösa urkunderna voro sex till antalet. Dessa kallas de sex klassikerna. De utgöras af Förändringarnas, Årsböckernas, Sångernas, Vår- och Höstannalernas, Ceremoniernas och Musikens bok.

Årsböckerna innehålla en historisk redogörelse om de gamla härskarne, som öfvermåttan prisas för sitt stora förstånd, upplyst af himmelen, och självfva benämnas de från denna tid med namnet »Himmelen» eller »Himmelens söner». Vår- och Höstannalerna innehålla en historik om, huru adeln under en viss tidsperiod tillskansade sig makten genom våld och list. Detta arbete utgafs för att inskärpa vikten af att lyda den rättmätiga öfverheten och att motstå en orättmätig myndighet. Sångernas bok innehåller en massa historiska sånger. Förändringarnas bok är en gammal urkund, som betonar, att inom alla klasser och samhällsställningar öfverheten bör betraktas som öfverhet och undersåten som undersåte. Ceremoniernas bok innehåller en massa regler för det allmänna lifvet och framhåller den ena människans plikter gent emot den andra. Musikens bok räknas stundom till Ceremoniernas.

»Världsalltets uppkomst», säger Konfucius, »har sin grundi naturens aktiva och passiva grunder. Den passiva urgrunden framträder i materien och den aktiva i etern (himmelen). Det ändliga framfödde ur sitt sköte tvenne

olika tillvarelseformer. Den ena delen af den ursprungliga substansen afskilde sig och framträdde i de synliga tingen, men den andra förblef osynlig, och det är denna, som vi nu kalla himmelen». Efter denna skilsmässa hafva de synliga och de osynliga tingen, som ursprungligen voro ett, blifvit skilda åt.

Jorden är moder till alla synliga ting. När den påverkas af fuktighet och värme, råkar den i ett slags jäsningsprocess, så att allt, som har inneboende lifskraft, måste utveckla sig. Men regn och solsken kommer från himmelen, och alltså är himmelen alla tings fader.

Ursprungligen var det endast himmelen och jorden, som kunde inverka på hvarandra, så att nya lifsvarelser kunde framalstras, men efter hand har denna växelverkan gjort sig gällande emellan enskilda varelser, hvilka alltså kunna framalstra olika slags föremål, hvart och ett efter sin art. Så kommer det att fortgå, tills alla enskilda ting få sitt slut, liksom de haft en början. Endast naturen själf är utan begynnelse och ände. »Människan», säger Konfucius, »är en produkt af himmel och jord, som förena uti sig fem materiella element förutom själ och ande. Dessa element äro vatten, eld, träd, metall och jord. Himmelen är den bestämmande principen, som omfattar och bestämmer allt. Jorden är den bestämbara, hvari himmelens orubbliga lag förverkligas».

Emedan människan har förmåga att fatta, begripa och tillämpa denna himmelens eviga lag, bildar hon enheten emellan himmel och jord. Men detta gäller egentligen endast kejsaren, himmelens son. Han ensam står i den innerligaste beröring med himmelen och är dess synliga representant, som tolkar och upprätthåller dess lagar bland människorna. Han är för folket, hvad himmelen är för jorden. Hvad han befaller och föreskrifver, måste åtlydas såsom gudomliga lagbud. Han ensam kan och måste frambära försonande offer till himmelen för att afvändastraffdomar och landsplågor, som folket genom sina synder ådragit sig. Han får alltså karakteren af medlare mellan himmelen och människorna. Men det synes vara det mest tröstlösa kall, ty, om en människa under sitt lif icke gör det goda, är det då tänkbart, att offer och böner skulle frälsa henne? »Nej» säger Konfucius, »den som syndar emot himmelen, för honom hjälpa inga böner.»

Eeligionens uppkomst beskrifves på följande sätt. I begynnelsen hade människan att lifnära sig af markens örter och att släcka sin törst ur floder och källor. Hon var på visst sätt sämre utrustad än djuren, ty hon saknade hårbeklädnad och kroppsliga försvarsvapen. Då hon såg luftens bevingade varelser eller markens väldiga djur, uppfylldes hon af fruktan och vördnad, som dref henne att dyrka dem, alldenstund de hade makt att skada eller gagna henne. Så småningom har dock människan blifvit medveten om sin öfverlägsenhet öfver djuren och lyckats eröfra åt sig de områden, som ursprungligen innehafts af skogens vilda djur. Därefter började människan föda sig med djurens kött och kläda sig med deras beklädnad samt gifva akt på himmelens företeelser och jordens ting, så att hon kunde rusta sig för årets växlande tider. På detta sätt öfvergick man till civilisationen, och därmed kom krafvet på ungdomens uppfostran och andra lifvets plikter. Så följde utvecklingen att söka öfvervinna sina brister genom studier och att undertrycka sin vrede och kufva sina begär. Något bekvämare medel till mänsklighetens höjande gifves icke, säger Konfucius.

De människor, som hängifva sig åt laster och njutningar, är det omöjligt till och med för självfva himmelen att förbättra. Men en god människa har fyra regler för sitt uppförande: Vörda dina föräldrar på ett sådant sätt, som det anstår ett barn att göra. Vörda din öfverhet, såsom det anstår en undersåte att göra. Tjäna din äldre broder, såsom man har rätt att fordra af en yngre. Skicka dig mot dina vänner, såsom man har rättighet att fordra af en vän.

För öfrigt kan Konfucii läras sederegler sammanfattas iföljande moralbud: Gör det goda hvarje tid, på hvarje ort och under alla. omständigheter, så blir da dygdig och vis. Öfva stränghet mot dig själf och fördrag med tålamod andras fel. Om du följer pliktens bud, som din förnuftiga natur före-skrifver dig, så hyser du samma tänkesätt mot andra som mot dig själf och gör ej andra något, som du ej önskar skall blifva gjordt mot dig själf.

Om döden säger Konfucius: »Jag känner ej ännu lifvet, huru skulle jag då kunna känna döden?»

Andevärlden och förfädernas dyrkan spelar en stor roll bland konfucianisterna. Anden är en underbar förening af eter och materie, d. ä. himmel och jord. Dessa båda grundkrafter utöfva ett egendomligt inflytande på hvarandra

och genomtränga allting. Detta är, hvad Konfucius kallar ande. Alla ting hafva sina särskilda osynliga andar. Vi förnimma, huru de uppenbara sin makt i öfversvämningar, i stormarnas dån, i åskans mullrande, i jordbäfningar och i alla möjliga kritiska tilldragelser. Så hafva äfven alla fåglar, kräldjur, insekter och fiskar sina osynliga andar, hvilkas kraft uppenbarar sig i dessa djurs flykt, springande, surrande och simmande. På liknande sätt förhåller det sig med alla växter.

Hos människan är anden mera utbildad än hos andra varelser i världen. Därför kan människans ande fortlefva efter kroppens död utan att behöfva någon materiell boning. En sådan ande kallas gengångare och har förmåga att gagna eller skada människorna. Om därför en medlem i en familj tycker sig hafva blifvit förolämpad och ej kan utkräfva nog svår hämnd i tiden, brukar den gärna förkorta sitt lif, på det att anden må komma i tillfälle att skada sin fiende. De efterlefvande, som drabbats af en så svår olycka, göra allt, hvad i deras förmåga står, för att blidka den sålunda dödes ande. Men äfven i allmänhet hafva människorna större plikter att fylla emot förfädernas andar än mot de lefvande. Hvarje död betraktas fortfarande såsom medlem af familjen. Det är de efterlefvandes plikt att förse de döda med allt, hvad de

Kinakonferensen. 5anses behöfva, såsom hus, penningar, hästar, åkdon o. s. v. Detta allt är förfärdigadt af papper, som uppbrännes och så göres passande för de döda att begagna efter behof. Matvaror, rökelse och brännvin bäres äfvenså ut till de aflid-nas grafvar.

Det är också egentligen endast till förfäderna, som det lägre folket får offra och bedja, ty det är de högre myndigheterna ensamt förbehållet att offra till elementens andar, liksom det är kejsarens ensak att offra till himmelen. Men att dyrka förfäderna är af allra största vikt för alla samhällsklasser, emedan det är det enda sätt, hvarpå en plikttrogen son kan visa sin tacksamhet mot de aflidna, som äro upphofvet till hans lif. Ja, de skola hedras efter döden, såsom vore de ännu i lifvet närvarande. Därför säger Konfucius: »Måtte blott mina goda gärningar blifva beståndande, och jag skall dö i frid».

Följande sång må anföras såsom profbit på de hymner, som användas i förbindelse med förfädernas dyrkan. Då en ung kejsare, som känner sin ansvarighet, tillträder regeringen, beder han sin aflidne fader om hjälp med följande ord:

Jag söker råd i början af min regering, Att jag må kunna efterfölja min fromme fader. Ack, huru vida sträckte sig ej hans planer! Och jag är ej i stånd att dem fullfölja. Huru mycket jag än sträfvar att dem motsvara, Mitt arbete att dem fullända blir alltid ofullkomligt; Jag är ett litet barn, Ej vuxen alla svårigheter i staten. Uppå hans plats jag blickar upp till honom, Att han må komma ned till hofvet, Att han må stå upp och gå ned i sitt hus. Beundransvärd du är, o store fader, Nedlåt dig dock att beskydda och upplysa mig.

—

ÅTTONDE KAPITLET.

Kinesernas hemlif i allmänhet.

A£ fru *Hilma Tjäder*.

Hade Jesu Kristi lärjungar förr åtlydt sin Mästares befallning att predika evangelium för hela skapelsen, skulle ej så många olyckliga hem finnas i Kina denna stund. Arma kinesiska hustrur! Deras män älska dem icke, hafva intet förtroende för dem, banna dem, slå dem, ja, tvinga dem stundom att taga in gift för att dö. Om en hustru dör, bedömes förlusten efter mannens ekonomiska ställning. Låt mig anföra ett exempel. Midt emot vårt hem i

Haicheo på andra sidan gatan bor en rik, ansedd familj. Vid tiden för berättelsen hade sonen varit gift ungefär ett år med en ung, blomstrande flicka. Hon var från landet och hade tillbragt några dagar i sitt föräldrahem. Då hon kom tillbaka, förebrådde hennes man henne, att hon varit för länge borta. Hon blef mycket ond häröfver och kastade sig följandemorgon hufvudstupa i brunnen och ändade så sitt lif. Dagen led, och ingen visste, hvart hon tagit vägen förrän på aftonen, då man skulle hämta vatten och så påträffade henne. Bud sändes genast till hennes föräldrahem. I skymningen kom den arma modern. Det var hjärtskärande att höra hennes klagan och jämmer, men hvarken flickans man eller svärmor sörjde, och vår tjänarinna sade helt naivt till mig: »Ja, det var ej så farligt; mannen är rik och kan köpa sig en annan hustru».

I ett kinesiskt hem finner man oftast flera familjer tillsamman, ty enligt österländsk sed stanna sönerna hos föräldrarne, äfven sedan de äro gifta. Svärmödrarna behandla sonhustrurna hårdt, gifva dem fula namn, draga dem i håret, rifva och slå dem och mera dylikt. Sonhustrurna i sin tur äro stygga och gensvariga. Hurudana barnen blifva genom de föredömen i ord och handling, som gifvas dem, är ej svårt att förstå. Föräldrarne glädjas också öfver att se sina barn häftiga, ja, vildsinta och mena, att de med ett sådant sinnelag skola taga sig fram i världen, som man säger. Tjänarne åtnjuta aktning och förtroende, i synnerhet då de länge vistats i familjen. Kvinnliga tjänare träffar man blott hos de förnämare; manliga användas mera allmänt, särdeles för jordbrukets skull. Då en fru gör visit, ledsagas hon af sin tjänarinna. Denna senare vågar ej sätta sig ned i sin matmors närvaro. I rika familjer hafva de också slafflickor. Deras lott är gruflig. Dag och natt måste de tjäna sina mången gång grymma härskarinnor. Så t. ex. lefde för något år sedan en fru i Uin-ch'eng, som i sin lilla slafflickas händer brukade lägga glödande kol för att hålla henne vaken under natten. Den lilla skulle nämligen tjäna henne vid opielampan under natten. Af nöd och misshandel dog det stackars barnet inom kort.

Kineserna äro ett idogt folk. Männen arbeta i jorden, kvinnorna sköta hushållet, spinna, väfva och sy kläder och skor åt sig och de sina. De äro äfven skickliga i att brodera. Då man kommer in på en kinesisk gård, ropar man först högt på någon af husfolket, som då skyndar till och beder den fram-mande stiga in. Nu bjudes man på en tobakspipa eller en kopp te. Att röka tobak är en allmän sed både bland män och kvinnor.

Men huru ser det ut i deras hem? frågen I. Brist på ordning och renlighet kännetecknar dem alla med få undantag. På många ställen gör man ej ordentligt rent mer än en gång på året vid nyårstiden. Hvarje gård består vanligen af tre eller fyra hus, ett på hvar sida, sålunda bildande en fyrkantig borggård i midten. Denna är stenlagd, och trottoarer finnas utmed husens väggar. Husen äro mestadels uppförda af jordtegel och rappade utan och innan. Med få undantag äro de grå till färgen, ett och annat är hvitlimmadt, och statens byggnader, t. ex. soldaternas kaserner, äro röda. Gårdarna äro omgifna af höga jordmurar. Man fruktar nämligen för tjufvar och vargar. Fönstren vetta alla inåt gården. Fönsterbågarna hafva en massa smårutor, ofta konstnärligt ordnade i vackra mönster. I st. f. glas användes papper och detta så väl hos rika som fattiga. De flesta hus äro blott en våning höga och bestå af två eller tre rum. Och huru äro dessa inredda? Golfvet är af tegel eller hos de fattigare stampad jord. Innantak, där sådant finnes, är af papper, klistradt på korslagda snören eller bamburör. Halmmattor användas också i st. f. papper. Halfva delen af rummet, stundom mer, upptages af ett slags hög plattform, murad af tegel, som utgör sängplatsen och kallas »kang». Ibland användas äfven träsängar. »Kangen» är försedd med en liten spis antingen vid sidan, då den äfven användes vid matlagning, eller i en fördjupning framtill, stundom består den helt enkelt af ett hål eller en nisch. Värmen ledes medelst murade rör till alla delar af »kangen». Kineserna sätta stort värde på en varm »kang» vintertid. Kakelugnar och kaminer äro okända. Ibland tända de en träkolsbrasa på ett järnfat, eller ock elda de med koks i en liten fyrkantig, flyttbar spis. På »kangen» äro bredda vackert flätade stråmattor och där ofvanpå en grof filt. Sängkläderna ligga hopvikna och upplagda i en hög. Madrasser och bolstrar användas ej utan endast vadderade täcken. Lakanoch örngått begagnas ej heller. Kuddarna äro smala, trinda och hårdt stoppade med agnar, ja, en tegelsten eller dylikt får stundom tjäna till hufvudgärd. Möblemanget är enkelt, oftast af trä men äfven af bambu. Ett fyrkantigt bord, ungefär en kvadratmeter stort, slår midt på väggen midt framför dörren och en högkarmad stol på hvardera sidan, ett par stora skåp och ofvanpå dem koffertar och skrin. Vidare finnes ett lågt bord på »kangens» midt, ett par tre bänkar och några pallar. På många ställen står en hög, smal bänk bakom bordet närmast väggen, på hvilken fädernetaflorna äro uppställda i en lång

rad. De förmögnare hafva sina möbler fint betsade, mestadels i mahognyfärg men äfven i svart. Kineserna hafva inga klockor utan se på solen, hvad tiden lider, och om morgnarna väcker tuppen dem. Till köksspisarna hör alltid en bälg. Såsom bränsle användas olika ting. Ved, stenkol och koks hafva blott de bättre lottade råd att elda med. De fattiga använda den afplockade bomullsplantan, afrepade majsax, ogräs och dylikt. Till lyse brukas olja, pressad ur frön af åtskilliga växter. Lamporna utgöras af en tenn- eller järnstake med en skål af samma metall öfverst. I denna skål hälles oljan, och däri lägges en veke, hoptvinnad af bomullsgarn. Talgljus består man sig med vid högtidligare tillfällen.

Kineserna äta vanligen blott två mål om dagen, vid 10-tiden på f. m. och kl. 5 e. m. Hufvudfödan i södra Kina är ris, i norra »mien». »Mien» beredes af deg, gjord af hvetemjöl och vatten, hvilken utkaflas tunt och skares i långa, smala remsor, som kokas i vatten några minuter. Det anrättas i skålar och kryddas med salt, ättika och olja. Såsom sofvel användes öfvervägande grönsaker, såsom hvitkål, spenat, rofvor, morötter, lök, gurkor m. m. Detta sönderskäres fint och ätes antingen rått eller brynt i olja. De, som hafva råd, äta äfven kött och ägg. Frukosten består vanligen af hirssoppa samt ångbakadt majs-eller hvetebröd. Mjölk och smör användes ej.

Klädedräkten, i allo höfvisk, förfärdigas efter samma mönster generation efter generation. Tyget är af silke eller bomull.Kinesen tycker mycket om granna färger. Flickorna kläda sig företrädesvis i rödt och grönt, de äldre kvinnorna i blått, grått och brunt. Hemma begagna kvinnorna blott kofta och byxor men kläda sig i kjol, då de resa bort. Såsom hufvudbonad bruka de om vintern ett diadem, om sommaren gå de barhufvade. Männen hafva fotsida rockar och på hufvudet mössor med en röd knapp på midten. Om sommaren gå äfven de barhufvade. Barnen springa ofta alldeles nakna om sommaren. Långa naglar anses mycket vackert, hvarför kineserna aldrig klippa dem. — De yngre kvinnorna hålla sig inomhus. Vid teatrar och fester få de gå ut men då i någon äldre kvinnas sällskap. De kristna hemmen i Kina skilja sig väsentligt från de öfriga, i ty att afgudadyrkan upphört. Väggarna, som förr pryddes af falska gudars bilder, äro nu dekorerade med bibeltexter och sångverser. Fädernetaflorna äro borta, likaså rökelsekaret etc. Söndagen helighålles, och kärlek och frid börja uppblomstra.

I Ebr. 13: 3 heter det: »Tänken på dem, som äro i bojor, såsom voren I själfva i bojor, på dem, som lida misshandling, såsom I ock själfva hafven en kropp.» Låtom oss alla allvarligt behjärta dessa skriftens ord. Tanken på kineserna i deras hemska bojor och gören, hvad I kunnen, för att befria dem. Herre, gif oss alla nåd härtill.

—

NIONDE KAPITLET.

Barnamord, trolofningar, äktenskap och månggifte.

Af fru *Eva Sköld*.

I.

Barnamord.

Det är ju ett allmänt kändt förhållande, att, då en flicka gör sitt inträde i världen där borta i »midtens blomsterland», så blir glädjen däröfver i familjekretsen vanligen mycket ringa. Detta beror därpå, att i Kina kan en flicka icke försörja sig själf eller blifva sina föräldrars ålderdomsstöd. Icke heller kan hon offra för dem efter döden.Offrandet till förfäderna anses så viktigt, att, ifall en kinesfamilj ej har någon son, så köper den sig, så vidt möjligt är, en sådan, på det att de må hafva någon, som kan offra för dem, sedan de lämnat denna världen. Ett ordspråk i Central-Kina säger därför: »Att uppföda döttrar är förspilld möda; de fostras dock för människor i främmande byar».

Finnes det redan flera söner i ett hem, så kan dock en eller två flickors födelse hälsas med tillfredsställelse. Då en af våra missionssystrar stod brud, uttryckte några kinesgummor sin välönskan till henne med ett där i trakten gängse ordspråk, sägande: »Måtte ni få fem söner och två döttrar!»

Det är dock lika vanligt i Kina som här hemma i Sverige, att mer än två flickor komma som tillökning i familjen utan att taga hänsyn till, om de äro välkomna eller icke. En kineskvinna sade angående denna sak: »Min moder ansågs för en olycklig kvinna, emedan hon beständigt födde döttrar. Hon hade mer än tio sådana, ehuru hon behöll endast två af dem.» Äro föräldrarne rika, så händer det ju, att de behålla alla sina flickor, tills de äro fullvuxna. Platser finnas likväl, där äfven de förmögna uppfostra högst två döttrar. En af våra fattiga kristna familjer fick för något år sedan sitt fjärde flickebarn. Att de trots sin stora fattigdom behöllo äfven henne, ansågs af grannarne som någonting oerhördt. Många bitande anmärkningar angående denna sak fingo våra vänner höra, och de hade vid sådana tillfällen rik anledning att vittna om sin kristna tro.

Hvad gör man då med de flickor, man ej vill behålla? Jo, stundom bortskänkas eller säljas de till någon, som uppfostrar dem till sonhustrur, ibland inlämnas de på barnhus, och icke så sällan blifva de dödade.

Ämbetsmännen hafva därför — åtminstone i våra trakter — upprättat ett slags barnhus, i hvilka hvar och en, som så önskar, får utan ersättning inlämna sin lilla dotter strax efter hennes födelse. Mången sådan oskyldig liten varelse får sålunda i det hem, hvarest hon första gången sett dagens ljus, knappt mottaga den ringaste kärlekstjänst. Hon omsvepes med några trasor och bäres sedan bort, så snart sig göra låter. Är hon född på kvällen, får hon kanske, efter hvad man berättat, stanna öfver natten, dock utan att någon tillfredsställer hennes behof eller aktar på hennes kvidan.

Ankommen till barnhuset tages den lilla om hand af någon gammal kvinna, som är anställd där för detta ändamål. Detlif, de arma barnen här få framsläpa, är sådant, att, om I fingen se det på nära håll, skullen I rysa, och mångas ögon komme säkerligen att fuktas af tårar. Vanligen få de förskjutna små ej så synnerligen lång tid stanna i denna nödens boning utan bortackorderas för 1,000 mässingsslantar i månaden till någon familj i staden eller på landet. Det är klart, att de, som för förtjänstens skull taga ett barn för omkring tre kronor i månaden, ofta bry sig litet om den lillas välbefinnande, och hennes tillvaro blir ofta föga bättre än på barnhuset. Hvarje månad, då betalningen afhämtas, måste barnet medföras, på det att den ämbetsman, som har uppsikt öfver barnhuset, må få se, huru det utvecklas. Mången gång händer då, att, om en fostermoder har ett friskt och frodigt barn, så tages det från henne, och hon får ett annat i utbyte, om hon så vill. Det går naturligtvis lättare att sälja de friska barnen, och, så länge det från barnhuset betalas för deras underhåll, äga barnhusföreståndarne rättighet att sälja dem, när helst de behaga. Somliga säljas då till någon, som önskar att fostra dem till sonhustrur, andra till slafvinnor eller, hvad värre är, till ett lif i synd och skam.

Under alla dessa förhållanden blir dock vanligen deras lott sådan, att mången moder vid tanken därpå långt hellre ser sitt barn nedsänkas i vattenbaljan eller på annat sätt dödas, än att det skulle få lefva för att utstå så mycken nöd och jämmer, som hon kanske själf genomgått. I sådana fall är det endast en barmhärtighetskänsla hos modern, som gör sig gällande, då hon vill, att den lilla skall dödas, ty, ehuru barnamord, strängt taget, betraktas som orätt, så kunna likväl icke kineserna se den stora synd, som ligger däri. Andra finnas dock, som icke af medlidande mörda sina flickebarn utan rätt och slätt för att slippa en tillökning i arbete och omkostnader. En af våra kristna gummor har berättat mig, att en hennes fostersons hustru sålunda dödat fem flickebarn.

Oftast torde likväl mödrarna med sorg och smärta skiljas vid sina små men tvingas därtill af svärmodern och

öfrigafamiljemedlemmar. I en by ej långt från oss lät man sålunda en ung moder svälta, till dess hon utlämnade den lilla till döden. Hvarken tårar eller böner hjälpte, och den arma hustrun måste, tvingad af hungerns gnagande kval, slita sitt barn från det älskande och svidande modershjärtat. Mödrar, röres ej edert inre till medlidande? Viljen I ej, då I trycken edra små älsklingar till edra bröst, utan att någon söker röfva dem från eder, tänka på samt bedja för våra okunniga och lidande systrar borta i fjärran öster?

II.

Trolofningar.

I »midtens rike» ombesörja alltid föräldrar eller farföräldrar och, ifall dessa äro döda, deras närmaste målsman, såsom äldre bror, farbror eller morbror val af maka eller make åt sina barn.

En äldre man må själf tänka på att skaffa sig en hustru, men han kan aldrig vända sig direkt till föremålet för sin önskan utan måste anlita medelpersoner. Se här ett exempel därpå. Ch'en San-tieh, en godlynt och plikttrogen man vid 50 års ålder, hade redan i barndomen förlorat sin tillämnade brud. Således hade han måst tillbringa sina dagar utan följeslagerska genom lifvet, alldenstund han ej haft råd att skaffa sig någon. Det finns nog mången kines, som har det ställdt på samma sätt som San-tieh i detta fall, men det anses dock mindre hederligt för en man att vara ogift och är alltid ett fattigdomsbevis. När San-tieh några år haft anställning som portvakt vid vår missionsstation i Wuchang och under denna tid haft en inkomst af 6—8 kronor i månaden, tyckte hans vänner, det var tid, att han sökte skaffa sig en hustru för att slippa vara ensam på gamla dar. Som detta råd öfverensstämde med hans eget hjärtas önskan, så beslöt han att följa detsamma. Ett par personer, som sade sig hafva kännedom om en aktningsvärd änka, omkring 40 år gammal, erbjödo sig att blifva äktenskapsmäklare mot kontant ersättning naturligtvis. San-tieh bad nu sin svägerska, hvilken tjänade hos ossatt fråga mig, hvad jag tyckte om nämnda parti. Vidare önskade han, att jag skulle tala med min man om saken, samt att de manliga missionärerna skulle rådgöra rörande samma ärende och sedan gifva honom svar. Ty se, allting måste gå på omvägar i Kina. Jag frågade då först, om änkan var en kristen, och vidare, om de hade någon garanti för, att hon vore en i öfrigt god och lämplig kvinna. Det svarades, att hon var en utmärkt människa, som ej ägde några barn eller närmare anförvanter. Hon vore visserligen ingen kristen, men San-tiehs vänner hade sagt honom, att en gudfruktig man mycket väl kunde taga en hednisk kvinna till hustru, ehuru väl en troende kvinua aldrig borde bortgiftas till en icke kristen man. Jag sade, att Guds ord aldrig gifver vid handen något sådant, samt citerade åtskilliga bibelställen, som handla om denna sak. San-tiehs vänner läste dessa bibelställen för honom där nere i porten och sade sedan sinsemellan: »Huru kloka de utländska kvinnorna ändå äro!» Då vår gumma berättade delta för mig, sade jag: »Säg dem, att, om kineserna behandla sina kvinnor, som våra män behandla oss, så blifva äfven de visare.» Då det emellertid icke fanns någon troende kvinna att tillgå, så beslöts det efter många om och men, att hon skulle få komma och bo hos en familj i närheten för att blifva i tillfälle att höra evangelium, och sedan, om hon blef omvänd, skulle äktenskap ingås. Redan då hon första gången besökte oss, visade det sig likväl, att hon icke var angelägen att höra Guds ord, samt att hon för öfrigt var långt ifrån sådan, som hon beskrifvits. Jag frågade henne bland annat, om hon hade några barn. Hon sade sig hafva 4 sådana, af hvilka döttrarna voro gifta, och en son var boende i Sha-si. En annan gumma, som hörde på, sade, sedan hon aflägsnat sig: »Detta var besynnerligt. Till oss har hon sagt, att hon ej har några barn, men jag skall fråga henne, huru det förhåller sig.» Till svar på, hvarför hon talat så mot sig själf, hade hon sedan sagt: »Jag tyckte, att det skulle låta litet bättre, om jag sade så till fru Sköld.» Ledsamt nog visade hon allt-fort föga intresse för evangelii ljufliga budskap, och, där hon bodde, uppförde hon sig så illa, att hon måste flytta därifrån. Sedan hyrdes ett rum för henne hos en af dem, som varit äktenskapsmäklare. Där lefde hon nu i en ständig väntan på att få blifva döpt (äktenskapsmäklarne hade sagt henne, att det snart skulle ske) samt sedan gift och få komma i besittning af de

goddagar, bönemännen förespeglat henne. Under tiden pockade hon på, att San-tieh skulle förse henne med god mat och tillräckligt med tobak att röka. Något arbete sysselsatte hon sig ej med, och såsom skäl därför anförde hon, att hon hade så dåliga ögon, att hon ej kunde se. Allt detta med mera annat gjorde stackars San-tieh mycket ängslig, så att han hvarken kunde äta eller sofva. Han tänkte nog att gifta sig med henne i alla fall, men, sedan han blifvit förmanad och allvarligt föreställd den olycka, som nödvändigt skulle följa af en sådan förening, så började han tänka på, huru han måtte blifva henne kvitt, hvilket dock såg mörkt ut. Han hade nämligen gjort upp fullt trolofningskontrakt samt betalat ut allt, han ägde, och därtill satt sig i skuld. Som en kristen kunde han ej heller sälja henne på nytt, och hennes anhöriga kunde fordra, att han skulle draga försorg om henne, hvilket ej syntes vara någon lätt sak. När allt såg nästan förtvifladt ut för den arme mannen, så kom en dag den omtalade sonen. Äktenskapsmäklarne kunde nu med fog anklagas för bedrägeri. Sonen lofvade att taga hand om sin moder, äktenskapskontraktet upplöstes, och San-tieh blef åter fri. Men ganska länge får han nog tjäna, innan han kan betala sin iråkade skuld, och så är han ändå utan hustru. En dyrköpt men dock hälsosam lärdom var behållningen af den något sorglustiga kärleksaffären. I ungdomen är det likväl alltid föräldrars eller målsmäns sak att ombestyra passande trolofningar för sina barn. En gång, då vi med våra gossar voro öfver till Hankow och vistades där någon vecka hos en norsk familj, så undrade och frågade de besökande gummorna hemma i Wuchang efter orsaken till vår bortovaro. »Ah», sade då en af dem,som tyckte sig hafva fått en ljus idé, »de äro naturligtvis öfver dit för att bland utländingarne skaffa sig hustrur åt sina söner.» Att så skulle vara förhållandet, var enligt deras seder och bruk alldeles naturligt, ty bland kineserna förberedas stundom trolofningar, innan barnen äro födda, och, när en gosse är 7— 8 år gammal om icke förr, så börjar man med allvar tänka på val af maka åt honom. Stundom tillkallas någon, som — hafvande ett slags äktenskapsbyrå — tager kännedom om alla ämnen till hustrur, som finnas i nejden, och man aftalar med en sådan att stifta ett passande parti. Känna däremot för-äldrarne någon, de anse lämplig, så anmoda de en person att vända sig till flickans föräldrar för att utröna de s. k. »pah-tsi», d. ä. åtta skriftecken, som angifva timmen, dagen, månaden och året, då flickan är född, för att därigenom taga reda på, om föreningen månde blifva lyckosam. Papperen, som »pah-tsi» äro skrifna på, läggas på familjealtaret, och välsignelsen af förfädernas andar tillkallas. Stjärntydare anmodas ofta att granska dessa viktiga dokument och afgifva sina råd. Tyda dessa på lycka, så sändes »mei-ren» med ett friarebref, skrifvet af gossens fader eller i hans namn och ställdt till flickans fader. Ett exempel på ett sådant bref må anföras, så lydande: »Ödmjukast beder jag, förakta icke detta bönebref utan lyssna till äktenskapsmäklarens ord och gif eder aktningsvärda dotter åt min ringe son till hustru. Till våren skall jag sända förlofningsskänker och däribland ett par gäss. Låtom oss hoppas att få åtnjuta långvarig lycka, och att de ungas sällhet må blifva fullkomlig. Jag anhåller, upptag ynnestfullt mitt anbud och låt den spegelklara glansen af eder blick farlla på dessa rader.»

Antages giftermålsanbudet, så begär flickans fader ett skriftligt intyg af fästmannens föräldrar samt gifver dem ett i utbyte. På dessa intyg stå. antecknade kontrahenternas födelseår och dag etc. Dessa kontrakt bevaras noga af de båda familjerna såsom vittnesintyg till det slutna förbundet. Skänker sändas nu till flickans föräldrar, bestående af silke, kläder, hårprydnaderoch andra smycken äfvensom åtskilliga matvaror, allt efter råd och lägenhet. Ofta gifves äfven en summa penningar, varierande från 5 öre till 300 kronor, beroende på flickans ålder, utseende och andra egenskaper äfvensom på lokala förhållanden. Då jag en gång samtalade med en kinesgumma om hvarjehanda förhållanden i vår bygd, jämförda med Sichuanprovinsens, så sades det bland annat, att allting var billigare där än hos oss; äfven människor äro billigare, tillade hon. Kanske undrar någon, hvaiför man stundom betalar så litet som 5 öre; det är ju nästan detsamma som intet. Ja, det förhåller sig med den saken alldeles på samma sätt, som då man för något tiotal år sedan på vissa trakter här i Sverige ville hafva en kattunge. Man ansåg sig ej böra taga den för intet, emedan man då icke skulle få lycka (»tur») med den.

I somliga trakter är det sed, att, om något missöde inträffar i familjen inom tre dagar efter trolofningen, såsom att ett dyrbart kärl sönderslås e. d., så upplöses förbindelsen af fruktan för, att den kunde bringa olycka öfver familjen i fråga. När förlofningen är afslutad, så är den bindande för hela lifvet, och det är vanligen endast döden, som kan upplösa densamma. Mycket oftare händer det, att en hustru säljes, än att en trolofning brytes.

Att dessa barntrolofningar medföra mycken nöd och obeskrifligt elände, säger sig själft, om man besinnar, huru

omöjligt det är för någon att i barnaåren förutse, hvad som kan hända i framtiden. Den, som trolofvar sin gosse med en frisk och begåfvad flicka, kan ju ej förutse, om hon blir både halt och blind eller på annat sätt lemmalytt och vanställd före giftermålet. Sammalunda kan den, som lofvar sin dotter åt en rik och förhoppningsfull gosse, få en lastbar trashank till måg. En fattig änka, som bodde i vår närhet, hade sett bättre dagar, och under den tiden blef en af hennes gossar förlofvad med en något förmögen familjs dotter. Flickans föräldrar sökte sedermera upplösa förbindelsen, men änkan stod på sin rätt,och detta blef anledning till stor missämja mellan henne och grannfamiljen.

När skall Kinas arma folk förstå, hvad trolofningar, grundade på ren, sann kärlek, äro? Jo, när rättfärdighetens lifgifvande sol fått smälta bort hedendomens tusenåriga isberg.

III.

Äktenskap.

Bland de fattiga föres vanligen flickan snart efter trolöfningen till svärföräldrarnes hem för att där uppfostras. Hon är då ofta dagligen tillsamman med sin blifvande make, som af henne vanligen kallas ko-ko, d. ä. äldre bror. Då flickan uppnått en ålder af 14—18 år, firas bröllop, och de unga tu anses för äkta makar.

De rika däremot behålla sina döttrar hemma hos sig, till dess tiden för deras giftermål (mellan 15 — 20 år) är inne. Brudens hemgift, hvilken utgör hennes enda arf, beredes nu af föräldrarne. Hemgiften består af klädespersedlar, stundom uppgående ända till 100 stycken, samt säng, täcke och kudde.Täcke och kudde äro alla de sängkläder, en kines behöfver. Somliga familjer anstränga sig till det yttersta, ja, nästan utarma sig för att bereda sina döttrar så god hemgift som möjligt, väl vetande, att deras ställning i det nya hemmet ofta beror på, huru mycket de medfört dit såsom hemgift.

För att kunna bestämma, när bröllopet skall stånda, måste man söka få reda på någon lyckodag. Det är brudgummens fader, som ofta genom s. k. stjärntydare utforskar detta. Sådana där lyckodagar inträffa vanligen vid fullmåne, och därför kan man vissa dagar få se flera brudtåg passera, under det att rätt långa tider gå, och intet sådant förekommer.

Bröllopet firas i ynglingens hem. I somliga fall går brudgummen själf att hemföra sin utkorade, men vanligen sändas några af hans vänner för att hämta bruden. Dessa medföra en rikt utsirad, i guld och rödt målad bärstol för hennes räkning. En musikkår medföljer, och i vissa trakter tager manmed ett stycke fläsk, hvarpå de onda andarne må stilla sin hunger, så att sällskapet kan passera i fred. Under tiden ikládes bruden sin skrud, som består af en lysande silkes-dräkt (eller måhända en kostym af rödt bomullstyg) samt dyrbara hårprydnader och andra smycken. När allt är i ordning, beslöjas hon med en fyrkantig, röd duk, försedd med tofsar i hörnen, och tager sedan plats inuti bärstolen, hvarpå färden till det nya hemmet tager sin början. Familjerna sätta sin ära uti att göra dessa bröllopsprocessioner så ståtliga som möjligt. I spetsen tågar en man, som afbränner smällare för att skrämma de onda andarne, så kommer musikkåren, fanor med lyckönskande inskriptioner, brudens hemgift och till sist den af 4 man burna bärstolen.

Vanligen tåga dessa processioner om dagen, men är vägen lång, blir det ofta sent på kvällen, innan de väntande bröllopsgästerna hugnas med underrättelsen: Bruden kommer. Brudgummen går då själf ut att möta sin beslöjade brud. På somliga ställen bäres bruden öfver en koleld in i huset. Brudgummen inväntar henne i sängkammaren, vänd med ansiktet mot sängen. Då bruden, åtföljd af sina följeslagarinnor, inträder, vänder han sig om. Bruden går fram och ställer sig vid hans sida. Därefter sätta de sig bredvid hvarandra på sängkanten, förhänget dragés fram (enligt hvad jag själf en gång såg), brudgummen tager bort slöjan och ser nu bakom förhänget brudens ansikte måhända för första gången. Att detta måste vara ett spännande ögonblick, då rörande scener ibland

inträffa, kan man lätt tänka sig. Så hände det en gång, att, då brudgummen väntade att få se en skönhet, fick han i stället se ett af spetälska vanställdt ansikte.

Sedan brudparet under tystnad suttit på sängkanten en stund, dragés förhänget undan, brudparet förtär litet af den bröllopsdryck, som är beredd endast för dem, och som de nu bjudas i tvenne bägare af de kvinnor, som uppvakta bruden. Sedan de unga sålunda liksom druckit hvarandras skål, aflägsnar sig den unge äkta mannen. Bruden ändrar nu sitt hår och

Kinakonferens en. 6föres därefter ut i andra rummet, hvarest en ceremoni, som anses vara mycket viktig, utföres. Framför familjealtaret knä-falla de unga tu upprepade gånger för att bringa sin hyllning åt förfädernas andar samt åt himmel och jord. Äfven för somliga af de närvarande gästerna bugar sig brudparet på samma sätt.

Efter denna ceremoni kommer bröllopsmåltiden. De manliga och kvinnliga gästerna spisa hos de rika i hvar sitt rum, hos de fattiga i samma rum men vid olika bord. Stundom få dock kvinnorna nöja sig med att vänta, till dess männen slutat sin måltid. För oss västerländska kvinnor förefaller detta nog litet underligt att vara med om. Jag minns en gång vid ett sådant tillfälle, att min kamrat och jag under väntanstiden ej kunde underlåta att jämföra detta med förhållandena hemma i gamla Sverige. Vi voro dock vid godt mod och samspråkade med våra kinesiska systrar, och, när så vår tur kom att spisa, hade vi god tillgång på den bästa kryddan till maten, nämligen hunger. Bruden deltager icke alls i måltiden. Seden förbjuder henne detta. Men dessutom äro nog de flesta brudar, till följd af att de nyss lämnat sitt föräldrahem och kommit bland idel främmande människor, af hvilkas godtycke de nu blifva beroende, i en sådan sinnesstämning, att maten ej skulle smaka dem synnerligen väl.

Efter måltiden skola de manliga gästerna samt andra skådelystna se bruden. Detta är en för bruden ledsam och mycket fruktad stund. Askådarne gömma ej, som vanligt är hos oss, sina omdömen, till dess de äro utom hörhåll för brudparet. De säga sina tankar rent ut. Bruden står där med böjdt hufvud och nedslagen blick samt så tyst, som om hon saknade talförmåga. Hon får ej visa, att hon beröres af de ofta ogrannlaga anmärkningar, som göras, ty i så fall skulle hon draga öfver sig mycken försmädelse.

När bröllopet är till ända, gäller det för den unga hustrun att sätta sig in i sina nya förhållanden. Af allra största vikt ör henne är då att söka vinna sin svärmoders kärlek och för-troende, ty, om denna är henne bevågen, så har hon god utsikt till framtida lycka. Det är svärmodern, som för regementet öfver de unga, och, om hon inför sin son lägger till ett godt ord för dennes hustru, så har det mycket att betyda. Många svärmödrar äro dock sådana, att det ej är lätt för sonhustrurna att stå väl hos dem.

Efter 4 månader får den unga hustrun aflägga besök i sitt föräldrahem. Det händer då ofta, att hon har att berätta de sorgligaste erfarenheter, som hon haft af att vara förenad med en kärlekslös make och en hårdhjärtad svärmoder, och mer än en gång händer det, att hon beröf var sig lifvet i stället för att återvända till sitt kärlekslösa och dystra hem.

Äktenskapet hålles vanligen i jämförelsevis god helgd. Åtminstone är mannens rätt väl betryggad. Om någon röfvar en annans hustru eller dotter, så straffas han med döden. Sju lagliga skäl finnas, på grund af hvilka en kines kan skiljas vid sin hustru. Dessa äro: ofruktsamhet, lösaktighet, svartsjuka, pratsjuka, tjufnad, olydnad mot mannens föräldrar samt spetälska. Samma lag säger, att hustrun ej bör förskjutas, om hennes föräldrar äro döda, men, om makarne komma öfverens att ändå skiljas, så må det ske. Ett faktum är dock, att män sälja sina hustrur utan att taga hänsyn till denna lag. En opiumslaf må hafva den bästa hustru men kan likväl sälja henne för att skaffa sig opium, och ingen straffar honom därför. En hustru däremot kan aldrig söka skilsmässa, huru usel hennes man än månde vara.

De kinesiska männen vistas ofta i åratal borta från hemmet på långt aflägsna orter. Hafva de där god arbetsförtjänst, så sända de bref och något penningar till de sina en, två å tre gånger om året samt fara om möjligt hem vid nyåret. Somliga män lämna dock de sina utan att någonsin komma tillbaka, och de hemmavarande veta ej, om de äro lefvande eller döda.

Dör mannen i unga år, så händer det någon gång, att änkan på ett eller annat sätt förkortar sitt lif för att följa

maken in i den andra världen. Sådana självmord beundras, ochär självmörderskan af högt stånd, så reses måhända en minnesvård öfver henne, som så visat sin äktenskapliga tillgifvenhet och trohet. Arma folk, de veta ej bättre!

Änkor, som förblifva ogifta, sägas bevara kyskheten, medan de, som gifta om sig, sägas förlora densamma. Det anses därför mindre hederligt för en änka att gifta om sig, och de, som tillhöra ämbetsmännens klass, kunna ej bortgiftas utan sina egna föräldrars samtycke. Hos de fattiga däremot är det mycket vanligt, att svärföräldrarne sälja dem, så snart tillfälle yppar sig. Ibland få de ej veta om saken, förrän det nya äktenskapskontraktet är uppgjordt, men i vanliga fall söker man ju intala dem, att det är för deras eget bästa, man vill förena dem med en annan man. Somliga tro detta och äro nöjda med den nya föreningen, andra åter frukta mycket därför samt gråta och bedja att få slippa lämna svärföräldrahemmet men allt förgäfves. Då det är fast beslutet, att de skola bortgiftas, bedja de sina svärföräldrar att ej taga så stor betalning för dem, på det att det nya hemmet ej må blifva för mycket utarmadt. Detta lofvas vanligen men brytes nästan lika ofta, ty man söker i de flesta fall få så hög betalning som möjligt. Har änkan barn med sin man, så tillhöra de hennes svärföräldrar och måste stanna kvar hos dem. Huru mycken hjärtenöd hafva ej sådana onaturliga skilsmässor från de kära barnen frampressat! Hvad göra väl vi för att lindra denna nöd?

IV.

Månggifte.

Månggifte började 2,357 år f. Kr. därmed, att den då regerande kejsaren gaf sina två döttrar åt sin efterträdare till hustrur. Ungefär 1,000 år senare fanns ett stort harem i det kejserliga palatset. I dessa harem hafva stundom funnits ända till 10,000 kvinnor. Den nuvarande kejsaren säges hafva mellan 2 och 3 tusen hustrur, af hvilka han dock måhända ej sett hälften. En af dessa är den egentliga kejsarinnan, och allade andra stå under hennes kommando. Sedan finnes det 9 hustrur, som höra till andra, 27 till tredje och 81 till fjärde ordningen. Flera af dessa måste alltid stå till tjänst, men de ombytas dagligen.

Icke blott kejsaren lefver i månggifte, utan så göra äfven vice konungar, guvernörer och andra ämbetsmän samt för öfrigt rika personer. Enligt kinesernas sedelära är den enda giltiga orsaken till månggifte, att inga söner blifvit födda med första hustrun. En mandarin, som bodde på den plats, där vår missionsstation i Wuchang nu är belägen, tog af denna orsak den ena hustrun efter den andra, till dess han hade tio stycken, och ändå hade han ej fått någon son. I grannskapet bodde en fattig man, hvars hustru födt honom 4 söner. Då det var uppenbart, att hon väntade blifva moder för ett 5:te barn, beslöt nämnde ämbetsman att köpa henne, på det att den son, som komme att födas, skulle blifva hans. Penningarna lockade den fattige mannen, och måhända fruktade han därjämte att i händelse af vägran ådraga sig mandarinens ogunst, och så sålde han sin hustru, hvilken sålunda måste lämna ej blott sin man utan äfven sina 4 högt älskade söner. Men döm om hennes nye herres missräkning, när hon i stället för att skänka honom en son födde honom endast en dotter!

Vänners hån samt begäret att vilja synas förmögen kunna ock vara orsaker till månggifte. Det är svårt att höra vännerna spefullt säga: » Aha, han står under sin hustrus toffel och vågar ej taga någon annan.» Stundom är ock sjuklighet orsaken. Vi känna en fru, hvilken själf skaffade sin man en andra hustru, emedan hon fruktade, att hon snart skulle dö ifrån sina barn, och ville förvissa sig om, alt de skulle få en god styfmor. Hon lefver dock ännu, och den andra hustrun är nästan som en gammal trogen hushållerska hos dem. Den första hustrun kallas för den stora frun, och hon har befallanderätt öfver alla sina medhustrur liksom ock öfver alla barnen, af hvilken moder de än äro födda. Att detta blir orsaken till mycket gräl och oberäkneliga svårigheter, det är visst, ty de underordnade hustrurna äro icke alltidnöjda med att låta sig behärskas; och en kineskvinnas vrede är fruktansvärd. Sådana där underordnade hustrur tagas ofta ur slafflickornas klass, men en och annan man erhåller dock någon af hög börd men då genom bedrägeri.

I vår stad bodde en guvernör, hvilken, då han var på tjänsteförrättning i en aflägsen trakt, fick kännedom om en flicka, som han önskade få till hustru, och började så underhandla med hennes moder därom. Denna, som var änka och höll sin dotter mycket kär, var i början föga benägen att gifva henne åt den främmande herremannen, men, då äktenskapsmäklarne försäkrade, att hon skulle blifva hans första hustru, gaf den gamla damen med sig. När den unga bruden sedan kom till hans hem, så blef det snart klart för henne, att hon ej var den första hustrun utan den femte i ordningen. Om hon ej varit i stånd att glömma detta skamliga bedrägeri, äfven fastän hennes man behandlat henne väl, må ingen förvånas öfver. Denna fru har sedermera fått höra evangelium och vändt sig till honom, som kan och vill hjälpa i all nöd.

Vi anse ju och det med rätta, att ett olyckligt äktenskap är ett det svåraste lidande. Utan kärlek blir hemmet en härd, där trätor och missämja äro alldagliga, och där den ene medlemmen förbittrar lifvet för den andre. Men huru skulle verklig kärlek kunna vara rådande där, hvarest kärlekens källa ej är känd?

Och nu, mina vänner, om I träffen några af dessa herrar och damer, som, menande sig vara mycket visa, påstå, att kineserna äro lika lyckliga utan evangelium, så frågen dem, om de skulle vilja byta med kineserna i berörda hänseende. Äro de ärliga, så skola de nog snart medgifva, att de i mångt och mycket njuta frukterna af just det träd, om hvilket de ropa, att det borde nedhuggas. Men låtom oss, som hafva lärt känna Guds ords lifgifvande och omskapande kraft, bedja och arbeta samt, om så skulle behöfvas, försaka och lida något, på det att samma evangelium, som gifvit oss så många välsignelser, må bli förkunnadt äfven för Kinas i hedendomens elände och mörker vandrande skaror.

—

TIONDE KAPITLET.

Fotbindningen.

Af fru *Eva Sköld*.

Vid tal om en så dåraktig sed som fotbindningen i Kina faller det sig ganska naturligt, att man gärna önskade få reda på ursprungliga anledningen till densamma. Den är dock höljd i dunkel, och man har inga bevis för, att de berättelser, som tala därom, öfverensstämma med verkliga förhållandet. De äro dock ej utan sitt intresse, och vi vilja därför anföra en och annan af dem.

En sägen är, att en kejsare långt tillbaka i tiden kom på den idéen, att kejsarinnan skulle binda sina fötter, så att de blefve lika två nymånar. De damer, som stodo kejsarinnan nära, ville blifva lika fina som hon och började därför att binda sina fötter, och så utbredde sig detta bruk småningom allt mer och mer. En annan tradition säger, att en kejsarinna, som hade klumpfötter, ville dölja detta lyte och började därför binda dem, så att de skulle se trefliga ut. Hon lyckades så väl däri, att hofdamerna, som hade naturligt formade fötter, tyckte det skulle vara rart att få dem lika kejsarinnans, och så spreds detta mod i allt vidare kretsar. Somliga påstå, att de kinesiska männen skulle hafva uppfunnit detta grymma medel för att hålla sina kvinnor inom hemmets tröskel. En kines sade på tal om fotbindningen: »Det är ju klart, att, om kvinnorna finge hafva naturliga fötter, så blefve de nästan lika starka och viga som männen, och huru skulle de då kunna hållas i under-dånighet?» Enligt vice konungen Chang-chih-tungs uppgift spreds denna sed mycket hastigt under Yen-dynastien. Landet var då i uppror litet hvarstädes, och under den laglöshet, som var rådande, menade man, att det var säkrare för kvinnor att stanna hemma, och som ett verksamt medel att förmå dem därtill användes och spreds fotbindningen.

Tillförlitligheten af dessa uppgifter må lämnas därhän. Det är dock visst, att denna barbariska sed numera är utbredd öfver större delen af det egentliga Kina. Fotbindningen lär likväl nu ej förekomma vid det kinesiska hofvet. Somliga påstå ock, att inga mandschu-kvinnor hafva hopkrympta fötter. Detta är sant så till vida, att deras fötter ej äro bundna på samma sätt som kinesiskornas. En doktorinna, som bott i Mandschuriet flera år, sade en gång till mig, att det var mycket vanligt, att kvinnorna därstädes binda sina fötter på så sätt, att de vika tårna dubbla under fötterna, hvilka sålunda blifva mycket kortare, än om de finge behålla sin naturliga storlek. Kvinnorna, som tillhöra Hacka-folket, hvilket bebor de sydligare provinsernas bergstrakter, hafva naturliga fötter. Så är ock förhållandet med en stor del af de tarfligare kinesiskorna i Kanton och däromkring. I Wuhu's omnejd finnas också rätt många, som hafva naturliga fötter, och, enligt hvad jag själf erfarit, kan man t. o. m. få se dem traska barfota.

Bindningsprocessen, fasonen på de skor, som användas, och de sociala villkoren för fången i fotbindningens bojor skilja sig ganska betydligt i olika delar af riket. Somliga binda sina flickors fötter vid 3, 4 till 8 års ålder, medan andra dröja därmed till det 12 å 14 året. Det gifves dock exempel på en, som började binda sina fötter, då hon var 20 år gammal. Denna flicka hade varit såld till slafvinna men lösköptes sedermera af föräldrarne vid ofvan angifna ålder.

Fordom hörde man sägas, att kineserna använda järnskor att sammankrympa de små flickornas fötter med. Så är dock icke förhållandet. Man begagnar endast starka lärftsremsor af 2 till 3 tums bredd och omkring 10 fots längd för detta ändamål.Från tidigaste ålder söker man att intala den lilla flickan nödvändigheten af att få sina fötter väl bundna, på det att hon må sé fin och tilldragande ut samt sålunda hafva utsikt till att få en förmögen man och såsom följd däraf granna kläder, glänsande smycken och ett bekvämt lefnadssätt. Somliga flickor tänka det oaktadt med bäfvan på den tortyr, som väntar dem.

Då man för första gången ämnar att anlägga det hop-krympande bandaget, så anskaffar man en tvättbalja med varmt

vatten och befaller det stackars barnet att hålla sina fötter

däri. Åtskilliga sötsaker anskaffas måhända för att muta den

lilla till tystnad, då smärtan börjar förnimmas, och stundom har man en käpp till hands, hvilken någon är färdig att använda, om den stackars flickan skulle alltför högljudt jämra sig. När fötterna efter en stund blifvit väl uppmjukade, kommer mor eller farmor med tygremsan. Den ena foten tages upp ur vattnet, och bindningsprocessen börjar. Man lägger den ena änden af tygremsan på insidan af foten och för den sedan öfver de 4 mindre tårna, hvilka med bandaget dragas ned under fotsulan. Så förer man vidare remsan öfver vristen och rundt omkring hälen, dragande denna och tårna närmare tillsamman, så att det blir en knöl på vristen och liksom en klyfta mellan hälen och tårna. På det sättet fortsätter man att linda, till dess remsan är slut, och då fäster man den väl med nål och tråd.

Allt emellanåt — en gång i månaden eller mera — sättas sedan under första tiden fötterna med bandaget på i ljumt vatten för att uppblötas. Då detta skett, aftages bandaget. Man beströr foten med pulveriserad alun, och nytt bandage anlägges med största skyndsamhet, och för hvarje gång så sker, dragés bandet åt litet hårdare än förut. Man måste gå raskt till väga med denna operation, ty i annat fall börjar blodet att på nytt cirkulera i fötterna, och i så fall blir smärtan odräglig. Ett kinesiskt ordspråk säger: »För hvarje par små fötter har det gjutits en vattenså full med tårar». När bandaget sålunda bytes om, måste alltid det vissnade skinnet bottagas-Icke sällan händer det då, att köttet under fotsulan börjat ruttna, och att delar däraf falla bort. Stundom händer det ock, att en och annan tå får dela samma öde. Man tager vanligen dock ej illa vid sig, om sådant inträffar, utan patienten tröstas med, att foten nu blir så mycket mindre och nättare. Ibland händer det dock, att förmultnandet fortfar, till dess fötterna blifva helt och hållet förstörda samt falla bort, ifall icke döden redan, innan så sker, inställer sig.

D:r Kerr berättar, att en kvinna en gång kom till honom på sjukhuset i Kanton med sina bortfallna fötter i händerna och bad honom sätta fast dem igen.

En skolflicka, hvilkens fötter på liknande sätt föllo bort, dog några timmar därefter. Andra däremot få lida längre tid samt utstå de rysligaste kval, innan döden inställer sig, hvilket följande händelse visar. I den svala, skuggiga sjuksalen å ett missionshospital i Kina, hvilket erbjuder en skön kontrast till smutsen och larmet på den smala gatan utanför, låg en flicka om 9 å 10 år döende. Hon jämrade sig beständigt, och ibland voro hennes klagoskrän förskräckliga att höra. Hennes afmagrade, af smärta tärda anletsdrag talade tydligt om hennes rysliga lidanden. Låtom oss gå närmare och betrakta denna scen, ty den skall måhända lära oss en läxa.

Hvilka olika känslor kunna ej läsas i ansiktsuttrycken på dem, som omgifva denna dödsbädd! Den kristne doktorn ser på med en kärleksfull och sympatisk men sorgsen blick, ty hans förmåga att hela har blifvit satt på prof och visat sig vara otillräcklig. Läkarens hustru stryker sakta det döende barnets hand och framhviskar därunder en bön för den arma, förblindade modern, som så snart skall mista sin dotter. Och modern! Gråter hon i förtviflan öfver att skåda sitt barns lidande? Nej, visst icke. Endast en hård, stel och likgiltig blick se vi i hennes ansikte. Hennes hjärta synes oberördt. Ett slags undran torde måhända finnas hos henne öfver den uthålliga, tillgifna kärleken hos den gode läkaren och hans hustru. Men den stackars lidande lilla varelsen på bäddendär, tröstas hon vid tanken på det land, där ingen nöd och ingen smärta mera är? Talar hon i sin yrsel om den ömme frälsaren, som snart skall taga henne till sitt sköna hem, där det aldrig är någon plåga mer för den, som väl hunnit dit? Nej, o nej! Hennes ord äro af helt annat slag. Lyssna! »Moder, moder, slå mig icke! Jag vill blifva tyst och snäll. Skona mitt lif! Aj, aj, huru ondt det gör! Åh, mina fötter! Smärta, smärta, oupphörlig smärta! Bind icke så hårdt, mamma!»

Hvilka förskräckliga ord för en moder att höra! De vore nog att förorsaka en lifslång ånger och självförebråelse. Men denna moder synes hafva kommit därhän, att hon nästan förlorat alla bättre känslor, därigenom att hon så lång tid sett sitt barns vånda utan att vilja bry sig därom. Hon resonerar som så: Hvad jag har fått utstå, bör väl också min dotter tåla.

Denna flickas fötter hade börjat bindas, då hon var 6 år gammal. Efter någon tid förmultnade ett par tår och föllo bort, men modern, som önskade, att dottern skulle få små fötter för att sedermera kunna blifva en rik mans hustru och få föra ett makligt lif, bekymrade sig ej därom. Förmultnandet fortgick emellertid. Kinesisk medicin användes men utan resultat. Så fördes den stackars lidande varelsen till läkaremissionens sjukhus. Man fruktade från början, att ingen hjälp fanns, men sökte dock göra, hvad man kunde för att om möjligt rädda hennes lif. Båda benen amputerades. Blodförgiftning inställde sig emellertid, och flickan dog, ett af de många offer för denna grymma sed.

Under tiden för hopkrympningen ligger modets slaf, då hon skall hvila, endast på ryggen tvärs öfver sängen med fötterna dinglande öfver kanten, så att denna pressar mot nerverna i knävecket, för att smärtan på det sättet i någon mån må lindras. Där svänger hon ofta sina arma fötter fram och tillbaka, och äfven i det kyligaste väder kan hon icke gärna svepa in sina kallnade lemmar i ett varmt täcke, emedan smärtan blir ännu odrägligare, om värmen återkommer i dem. Den känsla,som i sådant fall uppstår, säges likna den, som förnimmes, om man stucke i lederna med nålar.

De, som binda sina fötter hårdast, äro under hopkrymp-ningstiden alldeles ur stånd att stiga på dem. En sådan flyttar sig fram och tillbaka i rummet med tillhjälp af ett par stolar på så sätt, att hon hvilar med hela sin tyngd på den ena stolen, medan hon flyttar den andra. Den tid, som åtgår, innan fötterna blifva så förvissnade, att den svåra värken upphör, är omkring 1 å 11/2 år, men de arma offren lida fortfarande, ehuru i lindrigare grad. I bästa fall hafva de då efter 1 å 2 år vunnit elegans som ersättning för månaders namnlösa kval. Att de på samma gång blifvit krymplingar, hvars fötter ständigt göra dem mycket besvär, få de ej fästa sig vid.

När fötterna äro riktigt ombildade, finnes det under foten mellan tårna och hälen ett veck, djupt nog att kunna dölja en

tvåkrona, om den skjutes in på tvären under foten. De fyra mindre tårna äro vridna, så att de nästan kunna ses på insidan af foten just under fotleden, benen i fotbladet äro hopskjutna liksom i en massa, där vristen skulle vara, och benet nedanom knäet består af föga annat än ben och skinn.

Ingen kvinna är villig att visa sina sammankrympta fötter bara. Till och med om nätterna äro dessa försedda med ett slags tygsockor. Skall någon få se deras bara fötter, måste en sådan stå på synnerligt förtrolig fot med dem.Då nu fötterna fått den form, som önskas, påtagas ett par nätta och mycket fint broderade silkesskor. De se nu i kinesernas ögon mycket trefliga ut och kallas »gyllene liljor». Ja, det finns t. o. m. utländingar, som beundra dem. Att sådana tänka ytligt på hela saken, säger sig själft.

Hvilka äro nu följderna af detta barbariska bruk? Jo, kvinnor med bundna fötter kunna aldrig stå på dem, om bandaget tages af. Deras gång blir vaggande och osäker, som om de ginge på träben, eller som om vi skulle gå på klackarna, ty fotledén kan ej röras. Och de, som hafva de minsta fötterna, kunna knappt gå ur rum i rum utan att stödja sig vid något. Sådana kvinnor hafva ofta en slafflicka eller en tjänarinna, vid hvilken de stödja sig. I vissa trakter är det brukligt, att storfotade slafvinnor få bära dem korta afstånd. En kvinnlig missionär i Swatow-trakten berättar, att, då hon en gång var ute och hälsade på i en bättre familj, kommo några af fruns vänninnor dit hängande på ryggen af hvar sin slafvinna.

Det är endast de rika, som hafva råd att vara så hjälplösa. De mindre bemedlade, som hafva sina fötter något större, kunna stundom gå ända till en svensk mils längd, ehuru de nog i så fall få utstå ej ringa smärta.

Ingen kvinna med bundna fötter är dock i stånd att röra sig så ledigt som vi, och både deras fysiska och intellektuella utveckling förhindras därigenom. De göras odugliga att med kraft och uthållighet sköta sina sysslor, hvarför deras hem oftast äro en härd för smuts och oordentlighet. Deras oförmåga att ihärdigt arbeta bidrager äfven mycket till den stora fattigdom, som är så allmän bland arbetarebefolkningen. Jag är viss, att, om våra västerländska män finge se in i deras s. k. hem och jämföra dem med sina egnatrefna boningar, skulle de känna sig rikligen belönade för den större frihet, de med-gifva sina kvinnor. Slutligen må nämnas, att det lidande, de bundna fötterna förorsaka, bidrager i ej ringa mån till att nedstämma lynnet och borttaga den glädtighet och det tålamod, hvaraf en husmoder är i så stort behof. Sällan ser man hosen kinesflicka den naturliga och barnsliga glädtighet, som förekommer hos vårt lands döttrar, och mer än en gång förebär en äldre kvinna som ursäkt för dåligt lynne, att hennes fötter smärta henne så mycket. Betraktar man henne en stund, så skall man snart finna, att, så fort passande tillfälle yppar sig, hon gnider sina arma fötter, och man finner all anledning tro, att hon talat sant.

Sedan missionsarbetets början har man naturligtvis sökt visa det onaturliga och fördärfbringande i detta olyckliga bruk. Dock, till en början kämpade man ej så ifrigt däremot, ty man hoppades, att, i samma mån som kunskapen i evangelium spreds, skulle denna osed upphöra af sig själf. Det visade sig dock, att det efter mer än 5 å 6 årtionden likväl var högst få, som brutit med den inrotade vanan. Först uuder de senare 9 a 10 åren har man riktigt dragit i härnad däremot. Vi kunna dock ej klandra våra föregångare, ty svårigheterna voro på den tiden så stora, att de ansågo sig böra lämna denna sak, alldenstund fotbindningen ej är ett direkt hinder för frälsningen. Det är ej lätt att säga, hvad som varit bäst för dem att göra. Men visst är, att vi nu i mångt och mycket njuta frukterna af deras arbete. Det är därför i denna tid mycket lättare att draga i härnad mot fotbindningens månghundraåriga bruk. Men en grym jätte af sådan styrka och enorm storlek, rådande öfver omkring 150 millioner kvinnor, är ej så lätt att nedgöra eller undantränga. Han skall dock öfvervinnas, ty »Herrens högra hand är upphöjd. Herrens högra hand gifver seger».

Är 1891 skref en kvinnlig missionär från Hongkong ett upprop i en tidskrift för kvinnliga missionsarbetare med uppmaning till andra att där behandla denna fråga för att se, hvad som kunde göras. Detta var början till en liflig diskussion angående detta ämne, och följden däraf har blifvit ett allmännare intresse för och deltagande i det heliga kriget mot fotbindningens jätte.

Allt flera uppfostringshem hafva uppställt det som en regel att ej intaga elever, som äro ovilliga att lösa upp sina bundnafötter, och i rätt många städer hafva antifotbindningssällskap bildats. Männen i dessa sällskap förbinda sig till att ej låta sina hustrur och döttrar hafva bundna fötter, och kvinnorna lofva att lösa sina egna fötter, så långt detta är möjligt, samt att ej binda döttrarnas. Hvar och en försöker därjämte att, så godt han kan, inverka på andra för samma ändamål. Äfven på många platser, där inga sådana sällskap finnas, har arbetet mot fotbindningen

kommit i full fart, och på vårt arbetsfält har det likaledes tagit sin början.*

I Chun-king i västra Kina liksom i Shanghai öster ut m. fl. ställen hafva talrikt besökta antifotbindningsmöten hållits med lifliga föredrag af både utländska missionärer och infödda pastorer. Ja, vid ett tillfälle steg en kvinna upp och omtalade sin tidigare lefnads erfarenheter och de lidanden, hon utstått till följd af denna eländiga sed. Hon bevisade också med bibelord, huru orätt detta bruk är, och talade med en sådan värma, att en åhörare sade, att hennes anförande varit värdt att höras från hvilken talarestol som helst.

Ett stort antal antifotbindningsskrifter sprides rundt omkring i landet. Bland dessa må särskildt nämnas en, som är skrifven af en lärd man i den fientliga provinsen Hunan. Denna skrift upptogs och understöddes af Chang-chih-tung i Wuchang samt försågs med hans namnstämpel. Denne man är icke endast en mäktig vice konung utan också en stor författare, och klart är, att detta har icke ringa betydelse för bokens spridning. Nämnda skrift utgafs år 1897 af Central-Kinas religiösa traktatsällskap och försågs med ett företal af d:r John jämte åtskilliga små språkförändringar och sprides nu i tusentals exemplar. Att äf ven denna skrift indirekt är en frukt af missionsarbetet, må ingen betvifla.

* Att lösa fötterna är mycket svårt, om de varit så hårdt bundna, att de äro af den minsta sorten. De måste då lösas så småningom, och patienten får under tiden utstå ej ringa smärta. Stundom kan foten aldrig återställas i fullt naturligt skick.Hvilken nytta medför nu antifotbindningsarbetet ? Vi låta en kineskvinna med egna ord säga oss detta jämte åtskilligt, som rör fotbindningens förbannelse. Hennes berättelse lyder sålunda: »Kineserna hafva ett ordspråk, som säger, att en kvinnas fötter och hår omtala, hvad slags kvinna hon är'. Det anses vara af största vikt, att hennes fötter ej blif va öfver 3 tum långa, så att de må se ut som gyllene liljor. De tänka icke på den skada, som tillfogas kroppen, eller smärtan, som denna sed förorsakar. Jag kommer ihåg, huru jag led, när jag var ett barn och min moder band mina fötter. Jag kunde hvarken äta eller sofva utan satt i samma ställning hela dagen och grät. Ehuru jag led sä, ansågo mina föräldrar, att bindningen måste fortsättas, eftersom kineserna tycka, att en kvinna med obundna fötter tillhör slafvinnornas klass.

Huru illa, att det skall vara så! Det finnes intet skäl för en sådan tanke, och orsaken därtill är den, att vi lefva i mörkret och äro under satans herravälde. Huru tacksamma borde vi icke vara mot de vänner, som hafva tillfört oss evangelium om Jesus Kristus! Allaredan hafva många kristna förmåtts att öfvergifva denna grymma sed.

När man först talade till mig om denna sak, tycktes det mig, att jag ej kunde lösa mina fötter. De voro mycket få, som på den tiden tagit ett sådant steg, och dessa blefvo samtalsämnet i grannskapet. Somliga kristna sade också: 'Bundna fötter hafva ingenting att göra med din själs frälsning'. Jag tyckte så med och var mycket ovillig att lösa mina fötter och därigenom blifva föremål för otaligt förlöjligande. Det var väl för mig, att en af missionärerna förstod sin sak så bra. Jag hade varit en kristen i många år men kunde icke se någon fördel af att lösa mina fötter. Nu önskar jag låta förstå, att det felas mig ord att uttrycka det goda resultatet däraf. Icke endast min kropp har haft välsignelse därigenom utan också min själ, ty sedan den tid, jag löste mina fötter, har jag erhållit den helige ande. Förut var hvarje det minsta steg, jag tog, förenadt med smärta, så att, sak samma, huru många dörrarsom än voro öppna för evangelium, kunde jag likväl ej gå därin. Nu kan jag gå, hvarthelst jag vill, och kan utgifva min kropp till ett offer, som är lefvande, heligt och Gud behagligt, hvilket jag ej kunde, när mina fötter voro bundna. Nu, när jag går in i ett hedniskt hem, komma ofta en hel mängd människor omkring mig för att se mina fötter, och i stället för att blygas känner jag det som ett godt tillfälle att säga dem, hvad Jesu Kristi religion gör för oss. Jag söker med så mycket större ifver förmå de kristna att lösa sina fötter, som jag känner, att min förra ställning var mycket lik Pauli, innan han blef omvänd.

Bedjen för Kinas kvinnor, att de må blifva i stånd att bryta med den onda seden att binda sina fötter.»

Ack, må den heliga striden fortsättas med kraft, och gifve Gud, att den tiden snart måtte vara inne, då detta grymma bruk är ett sorgligt minne blott!

—

ELFTE KAPITLET.

Folkupplopp, dess orsaker och verkningar.

Af J. *Sköld*.

Ehuru detta torde vara en af de torraste frågorna på vårt uppställda program samt föga uppbygglig, anse vi den dock behöfva komma till vännernas kännedom, alldenstund folkupplopp rasat under århundraden i Kina och ännu öfver hufvud taget höra till ordningen för dagen. Vi vilja dock förutskicka den anmärkningen, att vi såsom missionsarbetare ingalunda syssla med de politiska förhållandena så mycket, som mången tror, utan vi hålla oss hårdt till den regel, som gifvits under denna konferens: »Missionär, forblif vid din bibel».

Då vi nu gå att kasta en flyktig blick på de ofta förekommande folkupploppen i Kina, så torde vi främst af allt böra erinra om, att de äro af två slag. De äro först sådana, som äro riktade mot svåra och elaka styresmän samt den maktägande och härsklystna dynastien i den stora kejsarstaden Peking, och för det andra sådana, som äro riktade mot utländingarne i allmänhet och ej uteslutande mot missionsarbetarne.

I.

Allmänna folkupplopp.

Beträffande sådana folkupplopp, som äro riktade mot hårdhjärtade och blodsugande ämbetsmän samt syftande på att ned-största kejsarne från deras höga maktställning och sätta uppregenter efter egen smak, vill jag blott anföra några få exempel från de sista århundradena. År 822 e. Kr. uppstod ett svårt upplopp inom den kinesiska arméen, och flera höga ämbetsmän mördades då. Samma sak upprepades år 860 och 868. Ett uppror rasade mellan åren 874—878. Det dröjde 4 år, innan dess ledare kunde tagas till fånga och halshuggas samt hans följeslagare skingras. Rebellerna samlade sig sedan åter igen under en ny ledare och intogo hufvudstaden samt behöllo den i sitt våld till 883. Det dröjde alltså ungefär 5 år, innan de kejserliga trupperna kunde besegra och öfvervinna dem samt återtaga regeringens hufvudpunkt. Efter detta tröttnade upprorsmakarne vid sin ledare och mördade honom, under det de själfva dock existerade i fortsättningen som små kringströfvande röfvareband till 10:de århundradet. Är 1042 foro röfvare och banditer fram såsom en förödande orkan öfver hela södra Kina, spridande fasa och skräck omkring sig. Men 1348 reste sig folket i massa, drog mot kejsarstaden och störtade den regerande dynastien. Lugn och ro inträdde icke därefter i hela landet förrän 1371, sålunda först efter 20 år. Under 1629 utbröto två väldiga folkupplopp under sina särskilda ledare, och den mycket omtalade sjöröfvaren Koxinga kämpade då mot kejsaren i vildt raseri och störtade honom från tronen, och därmed föll den regerande dynastien år 1644, det vill säga efter 15 års blodiga fejder.

I Kaschgar och Tibet har det varit en mängd folkupplopp, i synnerhet på 1700-talet. En gång sände kejsar K'ang-h'i en armé af 150,000 man för att kufva de upproriska, men företaget misslyckades. I det egentliga Kina utbröt å nyo ett för-vånansvärdt svårt uppror 1786, som slutade efter mycken blodsutgjutelse följande år eller 1787. När miaotsi-stammarne reste sig på 1700-talet, flöt också mycket blod. Hemliga sällskap, af hvilka det än i dag finnes en stor myckenhet i Kina, gjorde allvarliga försök att taga kejsarens lif 1803 och 1813. Under 1830 inträffade förfärliga upplopp, både på Formosa och på ön Hainan, och 1832 utbröt en ny revolt från miaotsi-

stammarnessida, som endast med största svårighet kunde underkufvas. År 1846 blef det ett nytt upplopp i Kaschgar med omnejd. För 50 år sedan ryckte sjöröfvarne fram med makt mot den stora staden Kanton och härjade gräsligt i trakten däromkring. Under åren 1850—1864 rasade ett af de värsta uppror, som någonsin utbrutit inom Kinas landamären. Det var det sorgligt ryktbara Tai-ping-upploppet, som spred fasa, skräck och förödelse omkring sig i flera af Kinas provinser såsom en häftigt framrasande och vildt ödeläggande cyklon. Många millioner människor nedmejades såsom gräs, och somligstädes var eländet förfärligt. Samtidigt härmed reste sig de så kallade nien-fei i de norra provinserna, och den nuvarande dynastien skulle säkert hafva blifvit störtad vid denna tid, om ej den engelske generalen Gordon kommit den till hjälp. Ett vildt upplopp började i provinsen Jyn-nan, hvilket rasade i många år men kufvades 1873, då 30,000 människor nedgjordes i provinsens hufvudstad. Om det svåra muhammedanska upploppet i norra Kina för några år sedan hafven I säkert läst ett och annat, så att vi ej behöfva upptaga tiden med att vidröra de grymheter, som då föröfvades. Rörande de upplopp och oroligheter, som förekommit där ute under fjolåret och den del af detta år, som redan gått till ända, hafva så väl tidningarna som telegrammen till någon del tillfört eder underrättelser. Det förljudes nu igen, att muhammedanerna göra sig i ordning för en ny resning uti norra Kina. Tiden kommer väl att utvisa, huruvida det är sant eller ej. Den upproriska rörelsen i västra Kina, som spridt så mycken fasa omkring sig, synes enligt tidningarnas berättelser vara i aftagande. Sammalunda är förhållandet med den rebelliska rörelsen söder ifrån. I åtskilliga andra provinser hafva små band med sina respektiva ledare sökt ställa till oreda under de sista månaderna, men alla yttringar till uppror hafva kväfts i sin linda. Dock kan ingen af oss påstå, att det för närvarande är lugnt och fredligt där borta i det stora landet. Det jäser kanske värre än någonsin tillförne, och endast Gud vet, huru länge det dröjer, innan den nuvarande regeringen101

störtas af de krafter, som i hemlighet arbeta bland de djupa samhällslagren.

Man har i allmänhet talat och skrifvit om, huru lugna och fredliga kineserna varit. Det torde också vara sant, då man tänker på de stora folkmassorna samt den väldiga utsträckning som landet har, och de olika folkslag, hvilka här blifvit sammanförda under en spira. Sammanhållningen har ju varit underbar för årtusenden. Ser man däremot på de upplopp och det elände af hvarjehanda slag, som uppstått, så synes den sidan af förhållandena vara mycket mörk och svår att finna motstycke till bland andra folk. Dubbelt så många berättelser om upplopp af lika fasaväckande slag skulle kunna omnämnas och det just under samma tidsperiod, hvaraf jag redan gifvit eder en flyktig öfverblick. Men jag har gjort till min uppgift att endast berätta det viktigaste. Det har i sanning icke funnits långa tidrymder under de sista 40 århundradena, då fred och stillhet varit rådande öfver hela det stora »himmelska riket». Det påstås, att under 2,000 år förekommit icke mindre än 50 upplopp af farlig beskaffenhet för riksstyrelsen, under det att lokala uppror samtidigt hörde till de årliga händelserna.

Men hvilka hafva då orsakerna varit till dessa upplopp? De hafva varit flerfaldiga. Det vill synas, som om självfva Konfucius skulle hafva betraktat rebelliska rörelser vara i sin fulla rätt, för att till äfventyrs på det sättet någon riktigt vis man skulle komma i besittning af styrelsen. Filosofen Mencius talar ett mycket tydligt språk i detta afseende. Han rättfärdigar störtandet af en svår kejsare från tronen och går så långt, att han påstår, att man kan mörda en dålig regent. Hvartill detta skall leda, förstår man lätt. Låtom oss vidare tänka på det stora missnöje, framkalladt af de gräsliga orättvisor, som ständigt föröfvas öfverallt i landet. De oupphörliga öfversvämningarna af fruktbara landsträckor och den ofta förekommande hungersnöden i olika distrikt bidraga också mycket till oro och upplopp, i det att de hungrande människoskaror, som då svärma fram öfver landet, oftast blifva illa behandlade af dem, sominnehafva makten. Kväfvandet af nästan alla liberala idéer samt de hjärtlösa utpressningarna från de öfverordnades sida bidraga icke heller så litet till de alltjämt växande upploppens antal.

Och hvilka äro nu verkningarna af dessa upplopp? De äro i mer än ett afseende förfärliga. Människoskaror, som intet ondt gjort, hafva nedmejats som gräs för skördemannens lie, tio tusentals byar hafva bränts, folkrika städer hafva blifvit ödelagda, och landet i sin helhet, där dessa upplopp rasat, har fått ett förbrändt och ödsligt utseende. En viss författare säger, att det är omöjligt att beräkna, huru många hundra millioner människolif, som uppoffrats under dessa fasaväckande upplopp. Tänk, hvad jämmer, klagan, tårar, suckar, ack och ve som gömmer sig bakom dessa uppgifter, hvilka jag nu gifvit eder! Ropar icke mängden af dessa oskyldigas blod till oss från Kina? Hade

icke kristenheten kunnat afvända många af dessa gräsliga lidanden genom att tidigare sända evangelium dit ut?

II. Folkupplopp, riktade mot utländingarne.

Under de sista 20 åren hafven I ofta uti tidningarna fått läsa om svåra upplopp i Kina, riktade mot utländningarne, om förstörandet af deras hus, missionsstationers jämnande med marken, missionärers utdrifvande samt brutalt utförda mord. För att få en närmare kännedom om dessa förhållanden är det nödigt, att vi kasta en flyktig blick på dem, såsom vi hafva gjort med de allmänna folkupploppen. Vi hafva då först att omnämna, hurusom en af Londonmissionens arbetare mördades 1869, och därefter kom det stora upploppet i Tien-tsin 1870, då 20 européer mördades på det mest barbariska sätt. Tre högt uppsatta kinesiska ämbetsmän voro anstiftare af hela den upprörande händelsen. Är 1875 mördades Margary, en engelsk konsul, af en högt stående mandarin vid namn Si-sieh-tai.103

Margary var på väg till provinsen Jyn-nan med en liten engelsk expedition i och för handels upprättande. Under 1883—84 ägde ett svårt upplopp rum i provinsen Kanton, hvarunder 18 predikolokaler förstördes och många af de kristna infödingarnes hem jämnades med marken. Vice konungen och en kinesisk amiral voro orsaken därtill genom att utfärda en upphetsande proklamation. Är 1886 förekommo upplopp både i provinsen Kiang-si och i Si-chuan. En af katolikerna där vid namn Lo blef då mördad af de kinesiska ämbetsmännen, därför att han vågade sätta sig emot de upproriska hoparna, då de omringade hans hus. Från 1886 till 1890 anställdes oupphörliga trakasserier mot alla missionssällskaps arbetare i provinsen Shan-tung. En tysk konsul, som sändes att undersöka saken, blef ej litet förvånad, då han efter allt sitt utredningsarbete fann, att själfva källan till alla dessa svårigheter var att söka hos en af medlemmarne uti centralregeringen i Peking. Under 1891 blefvo utländingarne i Kina bestörta öfver de hiskeliga upplopp, som rasade i Jang-tsi-dalen från Shanghai ända upp till Ichang. Det upptäcktes omsider, att en framstående mandarin vid namn Cheo-han genom sin usla litteratur och sina gemena planscher var orsaken till allt detta eländet. Under detta upplopp mördades tvenne utländingar, andra togo skada därunder för hela lifvet, och en massa egendom förstördes. Är 1893 var en sorgens tid för Svenska missionsförbundet, i det att två af dess arbetare då mördades i Sungpu. Nästan samtidigt därmed höll doktor Greig på att bli mördad af den kinesiska regeringens soldater i Mandschuriet. Under kriget mellan Kina och Japan blef den engelske missionären Wylie mördad af mandschu-soldater. Det har vid denna tid varit upplopp i provinserna Honan, Hu-peh, Shan-si, Kan-su och Kwei-chau. I maj 1895 ägde det häftiga upploppet i Si-chuan rum, då 20 missionsstationer jämnades med marken, och 100 missionsarbetare sväfvade i stor fara för sina lif. I stället för att begagna de soldater, som voro till hands, för att skingra de rasande hoparna och skydda missionärerna samt deras egendom, utfärdade ämbetsmännen104

proklamationer, som ännu mera uppretade både soldaterna och befolkningen mot de i nöd stadda utländingarne, och det måste anses som en stor Guds nåd och ett särskildt ingripande af den allsmäktige, att ingen mördades vid detta tillfälle. Det svåraste slaget, som de senare åren drabbat utländingarne i Kina, är dock utan allt tvifvel de upprörande morden i provinsen Fu-kien den 1 aug. 1895, då 10 personer nedhöggos. Till allt detta måste vi nu lägga de sista månadernas händelser där ute. Tidningar och telegram hafva burit de upprörande nyheterna till oss, att en af Kina-Inland-missionens arbetare mördats på den senare tiden, och att stora farhågor äro för handen äfven med hänsyn till ett par andra utlandingar. Dessutom hafva de så kallade y-man-tsi i västra Kina tillställt stora förföljelser. En stor mängd af katolikernas kristna hafva mördats, och många af deras missionslokaler hafva blifvit alldeles förstörda.

Under maj månad 1898 uppstod ett upplopp äfven i staden Shasi, hvilken plats öppnades för den utländska handeln efter det japansk-kinesiska kriget. Svenska missionsförbundet har en hufvudstation i denna stad. Då de vilda folkhoparna rasade och faran var öfverhängande, hade våra arbetare att i största hast sent en kväll fly för att rädda sina lif. De hade att fördraga köld samt utstå umbäranden och svårigheter. Detta upplopp var dock icke egentligen riktadt mot missionen utan hade sin grund uti det allmänna hatet till utländingarne. Det japanska konsulatet jämnades med jorden, och mycken annan egendom förstördes, men vår missionsstation sparades såsom genom ett under.

Detta är nu några af de sista 30 årens händelser, en mörk tafla i sanning. Men ännu mera af lika sorglig beskaffenhet skulle kunna läggas till dessa uppgifter.

Men hvilka äro då orsakerna till dessa upplopp? frågar någon. De äro flera. Somliga påstå, att de utländska makterna med missionärerna i spetsen vilja tvinga evangelium på kineserna. Ett större misstag kan man dock knappast tänkasig. Andra däremot hålla före, att dessa upplopp endast varit riktade mot missionens arbetare, men äfven det är ett stort misstag, hvilket också tydligt ådagalägges af historien. För min del tvekar jag ej att angifva såsom den första grundorsaken till dessa upplopp: ett allmänt utprägladt 'hat hos kineserna till allt, hvad utländing heter. Detta allmänna hat och förakt för utländingarne har utmärkt den kinesiska nationen från första stund. Ett sant uttryck härför är det svar, som den engelska beskickningen fick 1841 af vice konungen i Kanton. Då denne tillfrågades af engelsmännen, hvad han visste om utländska förhållanden, svarade han: »Hvad behöfver väl den, som lärt sig Kinas heliga böcker utantill, veta om barbarernas seder och bruk?!» Högmod, öfversitteri och stolthet äro utmärkande drag hos den kinesiska nationen i dess helhet. Nästan öfverallt, där vi draga fram i riket, ser man ned på oss med förakt. »Utländska djäflar», »utländska hundar», »rödhåriga barbarer» etc. äro uttryck, som ofta användas om oss i vissa distrikt. Till en ursäkt för kineserna i detta fall torde man få anföra, att de under århundraden varit omgifna af barbariska, krigiska och mindre begåfvade folk samt sålunda fått den tanken, att deras eget rike varit »blomsterlandet» på jordens midt, de själfva bärarne af kultur och bildning och deras filosofer kunskapens väktare.

Den andra orsaken till dessa upplopp är det påståendet af kineserna, att vi utländingar äro dåliga, emedan vi tvingat opium på dem. Ofta kan man få höra dem säga: »Nog predi-ken I en lära, som är god, men I hafven infört opium bland oss, och det är lågt och uselt handladt.» Jag. har alltid för min del varit glad att då kunna svara: »Sverige har icke infört något opium i edert land och kommer icke heller att göra det». Ett sorgligt faktum är dock, att samma ångare, som från Europa medför 5 å 15 missionärer, kanske har ombord från 100 till 500, ja, 1,000 kistor, fulla af opium. Man må ej förundra sig öfver, att kineserna anse ett sådant handlingssätt stå i rak strid med den lära, vi förkunna, och man kan lätt förstå, hurusom i oroligatider denna omständighet kraftigt underblåser förföljelselustan och hatet till alla utländingar.

En tredje orsak till de omnämnda upploppen är de ogudaktiga utländingarnes framfart dels i traktathamnarna, dels på de olika ångbåtarna, som fara utefter Kinas kuster och på dess floder. Jag har med egna ögon sett, huru illa man behandlar en del kineser uti traktathamnarna. De komma flera mil inifrån landet med sina produkter. Då de få se utlandingarne och deras hus samt gatorna och gräsmattorna i de utländska små stadsdelarna, blifva de ju mer än förvånade. Så inträffar då, att kineserna beträda sådana platser, där de ej hafva rättighet att gå. Kinespoliserna, som äro anställda i utländingarnes tjänst, taga då på allvar i tu med dem därför, och så råka de i handgemäng, och förfärliga tråkigheter uppstå. Käpprapp utdelas i mängd, och ibland har jag sett, att kinespoliserna tagit och virat hårflätan på en sådan där uppstudsig kines omkring sin grofva käpp och därefter dragit eller släpat honom långa stycken samt under tiden sparkat och farit illa med honom på allt sätt. Så uppstå sår, svullnader och blodviten, och alltsamman få utlandingarne bära skulden för, ty de där poliserna äro ju legda af dem att upprätthålla ordningen. Efter ett sådant uppträde i Hankow för några år sedan uppstod en sådan förbittring bland kineserna, att de kommo stormande i tusental för att rasera hela det utländska kvarteret. Jag var i tillfälle att med egna ögon åskåda den öfverhängande faran och blef icke så litet ängslig, då oväsendet tilltog mer och mer. Hade ej en högt uppsatt kinesisk ämbetsman, som kom ridande i sporrstreck, infunnit sig så tidigt, som han gjorde, är det osäkert, huru det gått. I flera dagar efteråt måste platsen sedan bevakas, ty man befarade, att kineserna i sitt uppretade tillstånd skulle göra nya anfall. Men antag, att dessa kineser gå hem från de utländska settlementen med sina blånader och omtala, hvad. de fått lida. Hvad skall icke det verka! Låtom oss vidare antaga, att vi missionärer komma till en trakt inne i landet, där infödingarne hafva endast så-dana där grymma minnen från sitt vistande eller sina korta visiter i traktathamnarna. Huru kan man då beräkna att blifva väl emottagen af dem? Ofta får man därför på sådana trakter taga sitt lif i sina händer och så gå åstad.

På ångbåtarna, där utländingar föra kommandot, är det ofta ett uselt lif. Jag hörde en gång, att en viss befälhafvare på ångaren C. V., som då trafikerade Shanghai och Hankow, berättade vid matbordet, hurusom de

vid ett visst tillfälle ställde så till, att de fingo hela den infödda besättningen på ångaren i ett hörn af båten, hvarpå hvarje utländing beväpnade sig med ett slagträ för att, som han sade, riktigt prygla upp dem för en särskild sak. Hvad nu sådant skall verka, förstås lätt, och när tillfälle gifves för hedningarne att hämnas, så göra de det på ett grymt sätt. Härtill kunde man vidare lägga den moraliska sidan uti de ogudaktiga utländingarnes lif och vandel. Man kan förstå det usla och nedriga häri, då man får höra somliga kinesiska män säga: » Utländingarne hafva kommit hit för att fördärfva våra kvinnor.»

Såsom en fjärde' orsak till de förekommande upploppen mot utländingarne kan man betrakta det, att de europeiska makterna tillägnat sig kinesernas bästa fästningsverk och andra stora landområden. Ryssarne hafva tagit Port Arthur och Ta-lien-wan, engelsmännen Wei-hai-wei och tyskarne Kiao-cheo. Alla dessa platser äro goda hållpunkter i krigstid. Jag har rätt ofta fått höra kineserna säga: »Nog ären I missionärer snälla, men se, efter eder komma de utländska soldaterna och taga från oss vårt land.» — »Nej, det är alls icke sant», brukar jag svara. — sJa men», säga de, 2huru har det ej gått. Tänk, så mycket de utländska makterna redan tagit från oss!» Då broder Freden och jag voro på resa uti martyrdistriktet 1897 för att söka återupprätta vår mission i Sungpu, sade befolkningen somligstädes i trakterna: »Det är så godt att låta utländingarne taga hela området.» De kunde icke tro annat, än att vi åstundade stora jordområden. Andra däremot kunna ej taga det så lugnt, utan de mena, att det gäller en kamp alltintill blods, och därför uppegga de massorna, och ofta mena då de oregerliga hoparna, att de skola rensa hela landet från utländingar.

Den femte verkande orsaken är den gräsliga okunnigheten och den stora vidskepelsen bland kineserna. Liksom man beskyllde de första kristna därför, att de slaktade barn och åto deras kött vid sina sammankomster, så påstås det af kineserna nästan allmänt, att vi taga ut ögon, hjärtan, fett etc. och det förnämligast på barnen. Sedan mal man tillsamman detta, mena de, och så blir det den allra utmärktaste medicin, som man kan tänka sig. Vidare tro de, att man kan se minst tre alnar ned i marken och upptäcka deras skatter, och, medan de sofva, går man sedan och tager bort dem. Jag har stått och sett rätt ned mot marken ibland. Genast har någon kines i närheten frågat: »Hvad ser du?» — »Intet», brukar jag svara.— »Jo jo men, du ser nog guld eller silfver. Det gör du nog, ty dina ögon se djupt in i marken.» Då man är på resor i somliga distrikt, är det farligt att böja sig ned och taga upp en slät, fin sten, som man tycker om, fy det kunde förorsaka ett upplopp. Det var en missionär, som på sin resa tog upp en sten, som han tyckte såg litet besynnerlig ut. Han bröt sönder och luktade på den och kastade därefter alltsamman ifrån sig. Det var intet annat än en förstenad groda. Folket frågade, hvad han fann. Han sade dem det uppriktigt, men, att de icke ville tro honom, det var ju tydligt. Hopar af folk samlade sig, och så väl missionären själf som de, hvilka voro med honom, måste genom en hastig flykt rädda sina lif. Ingen i den civiliserade världen kan göra sig en föreställning om kinesernas gräsliga vidskepelse.

Den sjeite orsaken, jag vill påpeka, är, att vi missionärer förkunna en religion, som strider tvärt emot kinesens alla föreställningar. Det, som kinesen håller dyrt och kärt, framhålla vi såsom ohållbart. Han tager det kanske icke så allvarligt i början, men ju mera vi tränga fram med ljuset och lysa på det galna och falska i hans religion, desto mera illa till mods blirhan. Deras afgudabilder och offer, deras präster och altaren, intet af allt detta kan hjälpa dem. Deras tempel, resta till förfädernas ära, stamtaflor, böner, ljus, gåfvor och vördnad för de aflidnas andar — allt detta är fåfänglighet. Är icke detta ett hårdt tal? Och dock är det sant. Än deras filosofer då? Jo, de hafva ju sagt mycket, som är bra och godt, och man gör väl uti att taga vara därpå och inrätta sitt lif därefter. Men icke kunna deras skrifter, huru gamla de än äro, ställas i jämnbredd med den evige Gudens ord, som vi missionärer förkunna. Således åter en törn för den konservative kinesen. Och på detta sätt kunde vi fortsätta in i de minsta detaljer, men allt står i rak strid emot det, som kinesen har haft och trott från urminnes tid, och vi få icke förundra oss öfver, om han därför tänker, att det är bäst att undanröja sådana personer, som på detta sätt rifva sönder, hvad för honom är det heligaste af allt.

Den sjunde och sista orsaken, som jag vill omnämna, till dessa upplopp är de hätska mandarinernas handlingssätt. De uppreta ofta de underlydande på ett eller annat sätt mot oss. Om vi granska, orsakerna till de upplopp, som uppstått emot utländingarne i Kina intill denna dag, så skola vi finna, att nästan alla haft sin upprinnelse hos någon eller några af de styrande och ledande på de olika orterna. Ofta hafva de folkmassorna så

fullkomligt i sina händer, att de få dem att göra, alldeles som de vilja. Därför är qckså det påståendet, att ämbetsmännen ej kunna stäfja ett upplopp, som utbrutit, i allmänhet grundfalskt. Man har nämligen under de senare åren sett, att, om den kinesiska regeringen verkligen vill lägga sig vinning om att beskydda utländingarne, som vistas i riket, så går det mycket lätt för sig. Bäst tycker dock centralregeringen i Peking om att slippa hålla sig till den internationella lagen, och, hade den ej fruktat för de utländska makternas kulor och krut samt deras soldaters tapperhet att i krig nedgöra det »himmelska rikets» söner, så är det säkert, att ingen enda ut-, länding fått stanna kvar länge inom rikets landamären.Hvilka hafva då verknmgarna varit af dessa upplopp? Jo, de hafva framkallat lidande, tårar, nöd och jämmer. Förutom den pekuniära förlusten, som varit ofantligt stor, hafva gudfruktiga och dugliga missionsarbetare stupat, och andra hafva genom själsskakningar, skräck och umbäranden blifvit förstörda, så att de måst återvända till sina respektiva hemland och äro nu nedbrutna för hela sin återstående lifstid.

Jag skulle dock icke gifva min framställning en riktig afslutning, om jag stannade här. Djäfvulen har farit stormigt fram, det är sant. Han har tänkt att somligstädes i Kina alldeles omintetgöra den allsmäktiges sak, men det har icke lyckats. Han har blott bidragit till att ruinera sina egna fästen. Dessa upplopp särskildt mot missionen hafva ju också en annan sida. Huru är det nu i Tien-tsin t. ex., där det förfärliga blodbadet ägde rum 1870, som torde sakna sitt motstycke i historien med hänsyn till gräsligheter? Där finnas nu flera blomstrande församlingar, många skolor för barn samt andra för uppfostran af infödda medhjälpare. Guds verk går väldigt framåt i stadens omnejd och långt inåt provinsens olika delar. Och huru är det i Jang-tsi-dalen, där förföljelsestormen drog så hiskeligt förödande fram 1891? Jo, alla missionsstationer, som då förstördes, äro uppbyggda, och många flera hafva tillkommit de sista åren. Prediko- och skolverksamheten är i full fart, och aldrig tillförne torde dörrarna varit så öppna i denna dal för evangelii budbärare, som de nu äro. Det ser ut, som om en besökeisens tid nu skulle hafva inbrutit för dessa folkrika trakter.

Men huru är det då i Sungpu, där Svenska missionsförbundets arbetare mördades den 1 juli 1893? Ack jo, Gud vare lof, äfven de hårdt tillbommade järnportarna där hafva sprungit upp, så att den mark, som fuktats af våra kämpande bröders blod, hafva vi nu fått beträda med våra egna fötter, och vi hålla nu på att upprätta en hufvudstation där nere för att sedan, då Herrens tid kommer, utbreda oss i det distriktet mer och mer.Och huru är det i provinsen Si-chuan, hvarest det häftiga upploppet rasade i maj 1895? Alla de missionsstationer, som jämnades med marken, äro återuppbyggda. Missionärerna hafva fått återvända. Men icke blott det. Arbete har upptagits på många nya punkter i den provinsen, och flera arbetare hafva tillströmmat, så att missionsverket florerar äfven där såsom aldrig tillförne. Det såg rysligt mörkt ut 1895, men hvad som hände då, befordrade missionens framgång mera än något annat. Det, som till en början syntes vara idel nederlag och stora förluster, vändes af Herren till framgång och vinst för den lilla kämpande missionsskaran. Huru underliga är icke Guds vägar!

Men huru är det då i provinsen Fu-kien? frågar någon, där 10 utländingar grymt mördades den 1 augusti 1895. Jo, äfven där har Guds hand uppenbarat sig med kraft. Man blef liksom bedöfvad, när underrättelsen om de hemska morden spred sig ut öfver landet. Sorg och grämelse grep hvarje utländing. Hvem kunde då drömma om de härliga resultat, som sedan följt? En stor andlig rörelse uppstod. Ett år efter morden, det vill säga hösten 1896, drog en så genomgripande väckelsestorm fram genom trakten, att icke mindre än 20,000 själar lämnade in sina namn till missionärerna och begärde anslutning till de olika församlingarna. Hela byar anmälde sig vilja öfvergå från hedendomen till den kristna läran. Missionsarbetarne i distriktet kunde icke bevilja alla dessa 20,000 anslutning till församlingarna på en gång. De måste undersöka bevekelsegränderna för en sådan omvändelse i massa och intogo därför blott 5,000 af de anmälda, och 15,000 måste hållas tillbaka för grundligare pröfning. Allestädes där i trakterna ropade folkskarorna, att man skulle sända dem lärare, och, ehuru missionärerna ansträngde sig till det yttersta3 så kunde de dock icke hinna med att uppfylla alla böner om hjälp. Ännu blomstrar missionen i denna provins till stor glädje och uppmuntran för alla dem, som där kämpa Herrens strider. Det har i fullaste mening sannats i denna trakt så väl som på många andraställen, att martyrernas blod är kyrkans utsäde än i dag. Här må jag äfven påpeka, att våra arbetare, som nödgades lämna Shasi under upploppet i maj 1898, kunnat

återvända dit igen för att upptaga verksamheten. Efter allt det svåra, som de haft att genomgå, synes Herren hafva öppnat vida dörrar för dem både bland män, kvinnor och barn. Grunden är redan lagd till en kristen församling, och vårt hopp är, att den skall storligen tillväxa med tiden. Nu frågar jag till sist, skola vi fälla modet med dessa blodiga och upprörande fakta för våra ögon? Nej och tusen gånger nej! Skola flera stupa på samma sätt? Ja, helt säkert. Kanske några af oss, som deltaga i denna konferens, skola få besegla vårt vittnesbörd med vårt blod där ute i Kina omsider. Skola vi ändå icke fälla modet? Nej och millioner gånger nej! Har icke den store försonaren lidit döden samt utgjutit sitt blod till sista droppen för Kinas myllrande och sönderslitna millioner så väl som för oss alla, hvilka sitta lyckliga här i dag? Jag är fullt öfvertygad om, att alla kinamissionärer, som äro här församlade, af hjärtat kunna säga med Paulus: »Dock, för egen del aktar jag icke lifvet något värdt, på det att jag må fullborda mitt lopp och det ämbete, hvilket jag har mottagit af Herren Jesus, att betyga evangelium om Guds nåd.»

__TOLFTE KAPITLET.

Kinas styrelse och rättskipning.

Af *W. Hagqulst*.

I.

Styrelsesättet.

Kinesiska riket styres af en kejsare, som är envåldshärskare. Uti hans person förenas all makt i civila, militära och religiösa angelägenheter. Liksom kinesiska riket ofta kallas himmelska riket, så kallas också dess kejsare himmelens son. Han anses endast vara ansvarig inför himmelen för sina handlingar och utöfvar en oinskränkt makt öfver folkets både lif och egendom.

Det är icke alls ovanligt, att kejsaren i sina edikt bekänner inför himmelen sina fel, tagande skulden för öfversvämningar, hungersnöd och farsoter på sig samt bedjande himmelen om förlåtelse. Om kejsaren förlorar sin tron, så är det, emedanhan allaredan har förlorat »himmelens ynnest», hvilken är gifven till någon annan mera värdig. Endast de högsta ämbetsmännen äga tillträde till kejsaren eller rättighet att till honom insända petitioner. I Kina kan man därför icke ens tala om, att folket kan vädja till kejsaren i något mål, om det icke sker genom någon af de högsta ämbetsmännen, och det förekommer högst sällan. Af denna orsak kan icke något innerligt förhållande äga ram emellan kejsare och folket, så att man skulle kunna säga, att de hålla sin »kejsare kär». Bara kinesen får lefva i fred och lugn, så betyder det föga för honom, hvem som är kejsare.

Till belysning häraf vilja vi anföra en händelse, beskrifven af en resande vid namn Hue. År 1851 vid tiden för kejsar Iao Kuang's död voro vi på resa till Peking. En dag, då vi sutto och drucko te i sällskap med några kineser, försökte vi att få i gång en liten diskussion i politik. Vi talade om det nyligen timade dödsfallet, en viktig sak, som bort vara af intresse för alla. Vi uttryckte vårt bekymmer med afseende på valet af tronföljare, som ännu icke var offentligen kungjordt. Hvem vet, sade vi, hvilken af kejsarens tre söner, som kommer att upphöjas på tronen. Om det blifver den äldste, så kommer han nog att följa faderns politik. Om det blifver den yngre, så är han ännu mycket ung, och det säges, att det finnes två olika partier vid hofvet; till hvilket vill han hålla sig? Vi framhöllo, kort sagdt, alla möjliga förutsättningar för att få dessa kinesiska medborgare att deltaga i diskussionen. Men de

lyssnade knappast till hvad som sades. Vi npptogo det, såsom oss syntes, mycket viktiga ämnet gång på gång, sökande att få dem att deltaga i samtalet. Till svar på våra frågor skakade de endast på sina hufvud, blåsande hvita rökmoln ur sina pipor samt drickande stora klunkar af sitt te. Denna deras liknöjdhet nästan förargade oss. En af de vördiga kineserna steg då upp från sin stol, kom och lade sina händer på våra skuldror på ett faderligt sätt och sade småleende, nästan ironiskt: »Hören mig, mina vänner! Hvarför skolen I bry edra hjärnoroch hjärtan med alla dessa onödiga bekymmer? Mandarinerna äro skyldiga att se efter med statens affärer; de äro betalda för detta. Låten dem göra skäl för sina penningar. Men låtom oss icke plåga oss med saker, som icke angå oss. Vi skulle vara stora dårar, om vi befattade oss med politiska affärer utan ersättning». — »Detta är sansadt taladt», ropade de öfriga af sällskapet, hvarefter de påpekade, att vårt te blef kallt, samt att piporna slocknat.

Såsom kejsarens närmaste rådgifvare i regeringsärenden stå cheferna för de sex ämbetsverk, som finnas i Peking, nämligen Civil-, Ceremonial-, Kevenue-, Krigs-, Straff- och Arbetsdepartementen. Vidare är det egentliga Kina indeladt i 18 provinser, som styras af 8 vice konungar samt 16 guvernörer. Dessa provinser äro vidare delade i 267 departement, som styras af prefekter. Dessa departement åter äro indelade i 573 distrikt, som styras af borgmästare. Det till Kina hörande Mandschuriet är deladt i tre provinser, styrda af, hvad man skulle vilja kalla, militärguvernörer. Af dessa finnes en i hvar och en af provinsernas hufvudstäder, och han äger kommandot öf ver den mandschuriska garnison, som bevakar stadsportarna och stadsmuren, samt bevakar kejsarens intresse i allmänhet. Dessa tre provinser delas i 42 distrikt, som styras af både civila och militära ämbetsmän.

Mongoliet är deladt i 4 divisioner:

1. Inre Mongoliet, som indelas i 24 stammar med en infödd höfding för hvarje stam, hvilka höfdingar lyda under en infödd prins. .

2. Yttre Mongoliet delas i fyra khanater eller furstendömen med en prins öfver hvarje, som i sin ordning lyder under en kinesisk vice konung.

3. Isinghai, som är indeladt i 24 stammar, styres af höfdingar med ett kinesiskt sändebud såsom öfverhufvud.

4. Uliosutai, omfattande 42 stammar, styres af höfdingar med en prins i spetsen.

Ili eller Kinesiska Turkestan är indeladt i 2 divisioner:1. Songaria, som styres af en militärguvernör och är indeladt i 11 distrikt, styrda af 34 is'ints'ai eller sändebud.

2. Östra Turkestan styres af en infödd beg eller öfverståt-hållare jämte en kinesisk guvernör och är deladt i 10 garnisonsstäder eller distrikt, som stå under en militärguvernör samt en general. Tibet anses också såsom ett lydrike till Kina, och ett kinesiskt sändebud bor ständigt i hufvudstaden Hlassa. Det utgöres af 14 kantoner, styrda af infödda lamas och höfdingar.

Jämte de nu nämnda ämbetsmännen eller mandarinerna finnas otaligt många andra både civila och militära, högre och lägre.

Uti hvarje provins finnes en fan-tai eller provinskassör, hvars åliggande är att uppbära och till Peking afsända provinsens skatt- och tullinkomster.

Denne står närmast guvernören i rang. Så kommer niehfai eller provinsdomaren, hvilkens domstol skulle motsvara våra hofrätter. Vidare finnes en hsioh-t'ai eller litterär provinskansler, som är chef för alla lärare och studenter i provinsen. Denne ämbetsman tillsättes af kejsaren, inför hvilken han står i direkt ansvarighet, och är oberoende af de andra ämbetsmännen, ja, till och med af guvernören. Militärmandarinerna hafva ungefär samma grader som i Sverige.

De mandariner eller ämbetsmän, som stå folket närmast, och som innehaf va ett af de viktigaste ämbetena med af seende på styrandet af folket, äro borgmästarne. Deras karakter kan i få ord beskrifvas sålunda: I förhållande till folket under dem äro de tigrar; i förhållande till ämbetsmännen öfver dem äro de harar. Uti borgmästaresysslan äro göromål för minst 6 olika ämbetsmän förenade. En person, som skall på samma gång vara domare både uti civila och brottmål, sheriff, besiktningsnämnd, kassör och skattkommisarie öfver ett stort och folkrikt distrikt,

kan icke hinna med att noggrant ombesörja alla sina göromål. Detta ligger icke heller i hans intresse, utan i de flesta fall ägnar han sig företrädesvis åt sådana affärer, som kunna medföra mesta förtjänsten eller de största utpressningarna.Detta gäller äfven de högre ämbetsmännen. Så t. ex. då Nestorianska monumentet kom till kejsarens kännedom, befallde denne, att 100 taels silfver skulle utbetalas af stadskassan för byggandet af en skyddande betäckning för monumentet. Då dessa penningar kommo till staden Singan, där stenen finnes, funnos blott 5 taels kvar af de 100. De öfriga hade stannat i de olika ämbetsmäns händer, genom hvilka de hade passerat. För dessa 5 taels köptes några tegelpannor, som för en tid betäckte själfva toppen af stenen. Men till kejsaren ingick rapport, att det stiliga huset var byggdt.

På liknande sätt föröfvas bedrägerier ifrån den lägste till den högste, och den ene kan icke alls lita på, att den andre gör sin skyldighet. Hela Kinas regeringsmaskineri är sålunda genomruttet. Om därför snar hjälp icke kommer och kraftiga reformer vidtagas, går landet sin undergång till mötes, eller ock faller det i de europeiska makternas händer, hvilket dock icke skulle vara önskvärdt.

II.

Rättskipningen.

Man kan med ett gammalt ordspråk beskrifva den princip, som följes vid all rättskipning i Kina, sålunda: Det beror icke på en, att två träta. Kinas lagar äro i de flesta fall mycket strängare än de civiliserade ländernas, men vid rättskipningen användas de sällan utan kringgås efter godtycke af domaren, allt eftersom saken lämpar sig, eller eftersom utsikten är att erhålla mutor. Och i några fall kunna de helt enkelt icke tilllämpas, såsom vi skola påpeka längre fram. Uti rättskipningen tager borgmästaren största delen, därvid biträdd af en skara af konstaplar eller poliser af olika rang och syssla.

Dessa äro i allmänhet folkets fasa, och ofta få helt oskyldiga personer utbetala stora summor för att slippa komma i händerna på dessa ulfvar. Detta gäller särskildt, om de ståi någon förbindelse med missionen. Om t. ex. ett gröfre brott såsom mord eller stöld har blifvit begånget, som måste undersökas, hållas alla personer, som bo vid samma gata, och sär-skildt de närmaste grannarne på platsen, där brottet begåtts, ansvariga därför. Då är det ett gynnsamt tillfälle för dessa konstaplar att göra sina skördar genom att utpressa penningar. De, som då kunna betala bra, slippa undan ganska lätt, hvaremot andra, som icke kunna tillfredsställa deras anspråk, blifva utan nåd framdragna och undslippa sällan straff, ehuru de äro alldeles oskyldiga. Det tjänar till intet att säga: Vi känna icke till saken. Svaret blifver: I ären grannar, och därför måsten I veta det.

Vid de kinesiska domstolarna förekomma icke jury- eller rådmän, utan borgmästaren afgör och bestämmer själf alla straff, hvilka i de flesta fall bestå uti spöslitning, som ganska ofta verkställes under domstolens sittande. 1,000 spö äro icke ovanliga straff. Detta straffmedel användes rätt ofta under rann-sakningar för att framtvinga bekännelse. Därför bekännas mången gång saker, som aldrig blifvit begångna.

Fängelsestraff för smärre förseelser ådömes sällan helt enkelt af ekonomiska skäl. Det anses nämligen billigare att servera några hundra spö och sedan släppa brottslingarne eller gifva dem en krage af plank en meter i kvadrat att bära omkring halsen en veckas tid än att föda dem en månad i fängelse om ock på den simplaste kost. Och skulle de hafva så bra inrättadt i sina fängelser, som det är i Sverige, så finge de Kinas halfva befolkning dit. Om en förbrytare synes vara oförbätterlig, så afhugges i många fall en fot eller en hand, stundom båda, eller utstickes ett öga o. s. v. I städerna får man därför ofta se tiggare, som sakna någon af dessa lemmar, och i de flesta fall hafva de mist den på nämnda sätt.

Skulle domaren någon gång känna sig i förlägenhet att klargöra ett mål, så använder han icke så sällan knep samt drar då fördel af folkets vidskepelse. Så t, ex. voro för omkring ett år sedan vid ett marknadstillfälle i provinsen

Kansunågra muhammedaner på marknaden för att sälja mat. Kineserna föllo då på det ofoget att smörja ned muhammedanernas mat- „ kärl med svinfett, hvilket anses ofantligt förnärmande af de sistnämnda. Nästa morgon fann man en kines mördad på marknadsplatsen. Muhammedanerna blefvo genast misstänkta på grund af gårdagens affär. Borgmästaren efterskickades, men han fann saken kinkig att afgöra. Men efter att hafva tagit liket i betraktande samt hållit ett kort förhör befallde han, att en lefvande råtta skulle anskaffas, hvilket äfven lyckades efter en stund. Befallning gafs, att den skulle släppas på liket. Råttan kände sig rädd för de omkringstående människorna, hvarför hon gjorde några slag omkring på liket, innan hon kilade bort. Nu föll domen: Någon af hans egen släkt var mördaren. Och fingo de därför själfva taga reda på saken. Bevisen voro: Hade någon utomstående person varit mördaren, så hade råttan med detsamma kilat bort, men, att hon icke gjorde detta, bevisade, att hans egen släkt hade mördat personen. Detta var ju en lättvindig utväg att blifva kvitt saken.

Det är icke allenast folket i allmänhet, som anses ansvarigt den ene för den andres brott, utan detta sträcker sig äfven till ämbetsmännen. För några år sedan inträffade, att en soldat under sin vakttjänst stal och sålde några lådor blykulor till en kittelflickare, som trodde dem vara kasserade. Soldaten blef straffad med hundra spö och dömd till straffarbete vid riks-gränsen. Underofficeren, hvars skyldighet det var att se efter förrådet, fick 80 spö samt afsked från tjänsten. Köparen ansågs vara oskyldig men fick för principens skull 40 spö. Den löjtnant, som hade kommandot öfver vakten, soldaten tillhörde, blef degraderad. Och det ämbetsverk, till hvilket memorial insändes om saken, ombads att bestämma det straff, som skulle ådömas generalen, som förde öfverkommandot, för hans andel i brottet.

En annan sak, äfven den mycket belysande, som stod att läsa i Peking-gazette, må här nämnas. För några år sedan hände sig, att Yongting-floden i provinsen Chi-li genom ihållande regngick öfver sina bräddar och åstadkom förfärliga förödelser. Mandarinerna voro på sina poster och försökte att göra, hvad icke mänsklig kraft förmådde, samt vågade nästan sina lif vid räddningsarbetet. Men detta hindrade icke Li Hung-chang att i sitt memorial till tronen begära, att dessa mandariner skulle blifva beröfvade sina ordnar och sin rang utan att dock skiljas från sina platser. Och vice konungen själf slutade sitt memorial med begäran, att hans eget namn skulle blifva insändt till Straftdepartementet för bestämmande af straff för hans skuld i olyckan.

Understundom händer det, att för en persons brott hela familjen kan blifva utrotad. En kines var anklagad och befunnen skyldig till att hafva brutit sig in i en graf, tillhörande den kejserliga familjen, för att stjäla en del guld och juveler, som voro ditlagda. Den skyldiges hela familj, bestående af 4 släktled från en 90-årig gubbe till en liten flicka på några månader gammal, blef afrättad. Således fingo 11 personer med lifvet plikta för en persons brott, och det fanns inga bevis för, att någon af dem var delaktig i brottet, nej, icke ens, att de visste om det.

Den lag, som icke kan tillämpas, är den, som bestämmer straffet för föräldramord. Den lyder: Själfva mördaren skall aflifvas genom att sakta skäras i stycken, och alla medlemmarne af hans familj skola dödas tillika med de närmaste grannarne. Borgmästaren straffas, ja, till och med guvenören degraderas. Tornen på stadsmuren skola nedrifvas m. m.

Allt detta gör, att dylika brott sällan komma till de högre myndigheternas kännedom utan straffas i all tysthet. För icke länge sedan blef ett sådant brott föröfvadt i en by i provinsen Kansu. Den äldste i byn anmälde saken för borgmästaren vid öppet ting, men denne låtsade, som om han icke förstod, hvad som sades, och, då mannen fortfor att tala, befallde borgmästaren, att de skulle slå honom och föra ut honom; han vore ju tokig. Utkommen beklagade sig mannen för konstaplarne, att han blifvit behandlad på sådant sätt, då han gjort sin skyldighet.»Ja, du borde ha vetat bättre», tyckte dessa. »Gå du nu hem och straffa tillsamman med byns folk den skyldige.» Detta skedde, och den skyldige blef lefvande begrafven. Efter detta fick byns äldste bud om att infinna sig hos borgmästaren och erhöllo som belöning 30 taels silfver.

Dessa anförda fall äro de allmänna dragen af kinesisk rättskipning, som rättast skulle kallas »orättskipning». Dessa godtyckliga sätt att skipa rätt söka mandarinerna äfven att tillämpa, då utländningarne hafva någon sak att föredraga, hvilket rätt ofta utgör ett stort hinder för missionsarbetet, i synnerhet då fråga är om öppnandet af nya

stationer.

—

TRETTONDE KAPITLET.

Missionärernas och de infödda kristnas ställning till myndigheterna och folket i allmänhet.

Af *Teod. Sandberg*.

Det är kanske de flesta missionärers erfarenhet; att det är bäst för missionsarbetet att hafva så litet som möjligt att göra med styresmännen i Kina, och att man i längden vinner mest, om man möjligen kan undgå att draga klagomål och tvistigheter fram inför dem. Missionsarbetet bland de högre klasserna är i allmänhet ej mycket lofvande, och sanningen af Jakobs ord: »Har icke Gud utvalt de fattiga i denna världen till att vara rika i tro och arfvingar till det rike, hvilket han har lofvat dem, som älska honom?» står fast äfven i Kina. Det är ej de rika och förnäma bland kineserna, som komma till våra möten. Det är ej dessa, som fråga efter Gud och hans ord, utan det är de ringa, föraktade och fattiga.Likväl kan man finna en och annan äfven af de styrande, som icke allenast är vänligt stämd mot evangelium och dess sändebud, utan som också tyckes vara intresserad för och berörd af Guds ord. För sådana personer hafva vi all orsak att tacka Gud, i synnerhet då yttre svårigheter och fiendskap från folkets sida hota att skada, ja, helt och hållet omintetgöra allt missionsarbete. Man kan nämligen icke alltid undgå att söka rättvisa och hjälp af öfverheten, och äro då styresmännen vänligt stämda, kan man hoppas vinna en fredlig och lycklig lösning af svårigheterna. I motsatt fall finner man väl ändock vanligen, att styresmännen till följd af det inflytande öfver kinesernas handlingar, som de europeiska makterna tillvällat sig, och som tar sig uttryck i de tid efter annan från Peking utkommande befallningarna att skydda missionärerna och de kristna, ej våga annat än gifva oss rättvisa. Men de kunna också göra detta på sådant sätt, att missionsarbetet ej har mycket gagn däraf. I detta de europeiska makternas kraf på Kina ligger en stor frestelse ej blott för de kineser, som komma under missionens inflytande, utan äfven för missionärerna själfva. För en kines är makt en af de saker, som äro mest värda att sträfva efter på jorden, och de äro fullkomligt villiga att öfvergå till kristendomen eller göra hvad annat som helst, om de därigenom hafva utsikt att få makt och myndighet eller att få rätt gent emot sina grannar, med hvilka de möjligen hafva rättstvister, som skola afgöras inför domstol. Katolikerna veta också att begagna sig härutaf. Dels uppträda de själfva med maktspråk och fordringar gent emot styresmännen och ställa därigenom ofta till förfärlig villervalla, hvilket flera gånger blifvit orsak till uppror och blodsutgjutelse, dels erbjuda de sitt bistånd och inflytande i rättstvister åt sina anhängare och vinna därigenom många på sin sida.

Frånsedt denna fruktan för utländingarne betrakta så väl styresmännen som de rika och förnäma oss ofta med ett visst förakt och se med stolthet ned på oss såsom utländingar och barbarer, och det fastän de ju måste erkänna, att Europa stårlångt framom Kina i fråga om yttre utveckling, konst och vetenskap. Det har händt mer än en gång, att sådana i sina egna ögon stora män hafva kunnat midt framför missionärerna tala med ringaktning om dem och benämna dem »de utländska djäflarne».

Ute på landsbygden bland kineser, som kanske aldrig förr sett någon europé, betraktas vi af många med misstro. De taga oss ofta för politiska spioner, utsända och underhållna af de utländska regeringarna, eller ock tro de, att vi hafva kommit att förkunna Jesu lära för att själfva få beröm för goda gärningar och vinna meriter. De anse sig därför göra oss personligen en stor tjänst med att komma till våra möten och köpa traktater. Det är ofta omöjligt att Öfvertyga en kines om, att vi äro där endast för att förkunna evangelium, på det att de må blifva lyckliga. De

kunna ej fatta, att någon skulle kunna utsätta sig för så många faror och besvärligheter utan att hafva någon egen vinning däraf. Och huru kunna vi vänta, att de skola förstå oss och våra handlingar, så länge de äro fullkomligt främmande för den Guds kärlek, som är utgjuten i våra hjärtan? Af sig själf känner man andra, säger ordspråket, och så bedöma kineserna oss efter sig själfva. Då någon är i nöd och trångmål, se ej kineserna där plikten att hjälpa utan ett godt tillfälle att förtjäna penningar, och den hjälp, som då lämnas, måste dyrt betalas.

I vårt hvardagliga umgänge med kineserna visa dessa oss dock ett mycket stort förtroende. De hysa en långt större tillit till oss än till sitt eget folk. Ett ord från oss anse de mycket pålitligare och säkrare än det säkraste kontrakt, som de kunna upprätta sinsemellan, och det händer, att kineser komma med sina penningar eller andra dyrbarheter och bedja oss förvara dem, emedan de ej känna sig så trygga, om de hafva dem i sina egna hem eller hos någon af de sina.

Såsom i hvarje land, där kristendomens ljus börjat lysa i hedendomens och afguderiets natt, få de kristna äfven i Kina ofta lida svåra förföljelser och utstå hårda pröfningar för sintro och detta ej minst från deras eget husfolks sida. Är det en äldre medlem i familjen och således dess hufvudman, som blir kristen, kan hans ställning ändå blifva någorlunda dräglig, ty då har han ju själf bestämmanderätten inom sitt hus, så vida han har karakters styrka nog att visa det. Men, om en yngre medlem i en familj kommer till tron på Kristus och de äldre äro fientliga mot evangelium, får han ofta utstå outsägliga lidanden. Han blir kanske dragen inför rätta, piskad, misshandlad och kastad i fängelse eller ock bortdrifven från sitt hem. Veta styresmännen, att det finnes utländingar på platsen, som stå bakom de kristna, våga de kanske ej misshandla dessa, ty de europeiska makterna fordra af Kina fri religionsöfning för de kristna, hvilket Kina också förbundit sig att medgifva. Och vilja blott styresmännen gifva sanningen rätt, så kunna de ej finna annat, än att kineserna, då de blifva kristna, långt ifrån att blifva sämre tvärt om blifva bättre, ärliga och pålitliga undersåtar, som vilja lefva i frid med sina grannar, ordentligt betala sina skatter o. s. v.

Vi se med längtan framåt mot den dag, då kineserna ej blott i yttre måtto skola erkänna sanningen af sitt vackra ordspråk: »mellan de fyra hafven äro alla bröder», utan då vi i dem och de i oss må kunna igenkänna bröder och systrar i Kristus.

—

II.

FJORTONDE KAPITLET.

Kina förr och nu i fråga om missionen samt telegrafer, järnvägar, postväsende, industri m. m.

Af *J. Sköld.*

Behandlingen af dessa ämnen är troligtvis en af de vidlyftigaste uppgifterna på vårt föreliggande program. Att allsidigt behandla dem på en så kort stund, som blifvit anslagen därför, är icke heller någon lätt sak. En stor bok kunde skrifvas om Kina förr och nu med hänsyn till en mängd förhållanden, ty det urgamla landet har icke stått alldeles stilla, medan de andra nationerna marscherat framåt, utan det har rört på sig något litet. Det viktigaste torde dock vara de hufvudpunkter, som här ofvan blifvit framställda. Emedan missionsverket framstår som det betydelsefullaste för oss, så vilja vi allra först uppdraga några jämförelser i det afseendet.

I.

Kina förr och nu i fråga om missionen.

Den 7 september 1807 satte den förste protestantiske missionären sina fötter på Kinas mark. Hans namn var Robert Morrison. Hvilka umbäranden han måste underkasta sig för resan till det aflägsna landet, och hvilka skyhöga berg af svå-rigliéter som reste sig i hans vag, då han kom till Kanton i södra Kina, det kan ingen af oss rätt fatta. Det är nu mer än 90 år sedan, och hvilka märkvärdiga förändringar hafva icke inträdt i det väldiga kejsarriket med hänsyn till den protestantiska missionen under denna jämförelsevis korta tidrymd! Då Morrison såg, huru kineserna ringaktade honom, anlade han kinesisk dräkt, åt deras mat, därvid begagnande träpinnar, såsom det varit vanligt af ålder, och inrättade sig såsom en kines för öfrigt, så långt som det var honom möjligt. Han hoppades på det sättet blifva i stånd att vinna folkets förtroende men omöjligt. Då detta ej hade den åsyftade verkan, återtog han den europeiska dräkten och det lefnadssätt, som han till en början hade fört. Fällde Morrison modet, och misströstade han under alla de motigheter, som mötte honom i hans banbrytande arbete? Visst icke. Han kämpade som en hjälte i all sin ensamhet och blickade hän mot ljusare tider. Tänk, om han nu från de härliga rymder, hvarest han bor, kunde blicka ned öfver Kina och se den skara missionsarbetare, som följt i hans spår, hvad det skulle förhöja hans glädje i den högre världen! Men blicka nu på jämförelsen. Huru många modiga män och kvinnor har icke Morrison visat vägen till Kina! Då man under september månad 1897 kastade några flyktiga blickar tillbaka på protestantismens 90-åriga arbete där ute, så sade en engelsk tidning bland annat: »Det är i sanning icke någon obetydlig sak, att under dessa 90 år mer än 3,000 män och kvinnor blifvit ledda att helga sina lif för att bringa evangelium till Kina. Först kommo de en och en, sedan två och två, men nu däremot komma de i tiotal och hundratal, och flera missionärer anlända numera till Kina hvarje år, än fallet var de närmaste fyra årtiondena efter d:r Morrisons landstigning. Nära nog lika många missionsarbetare ankommo till Kina mellan 1877—1890 som under de föregående 70 åren. Vidare kunna vi med visshet påstå, att flera missionärer kommit till Kina 1887—1897, än hvad fallet varit under de föregående 80 åren.» Hvilken glädje är det icke att tänka, det de skandinaviskalanden under de senare åren fått vara med om att lägga sin lilla del till den angifna summan af 3,000 missionsarbetare, som helgat sina lif för Kina! Enligt den beräkning, som gjorts i och för denna konferens, synes de svenska missionärernas antal i Kina uppgå till mer än 200, och, tillägger man alla, som utgått från Finland, Norge och Danmark, så erhåller man den öfverraskande summan af 300 i rundt tal. Detta är ju riktigt hänförande och mycket att tacka Gud för.

Betrakta vi nu de evangeliska missionssällskapen, så är jämförelsen nästan lika glansfull. För 75 år sedan var det endast London Missionary Society, som arbetade i Kina. Men enligt de statistiska uppgifterna 1898, som äro att tillgå uti tidningen »The Chinese Recorder» för detta år (1899), finnas för närvarande icke mindre än 54 protestantiska missionssällskap i full verksamhet där borta i Kina. Af dessa äro 23 amerikanska, 17 engelska, 6 tyska, 3 svenska, 1 norskt, 1 danskt och 4 internationella. I statistiken har man uteglömt Helgelseförbundet, som jag dock upptagit i de 3 ofvan angifna svenska missionssällskapen. Dessutom har man icke heller upptagit den fria finska missionen och skandinaviska alliansmissionen utan låtit deras liksom Helgelseförbundets arbetare uppgå i Kina Inland missionen. Enligt denna på goda grunder framställda beräkning och med tillägg af de svenska baptisternas kinamission få vi icke blott 54 utan i stället 58 arbetande sällskap i Kina. Vill man därtill räkna det stora antal svenskar i norra Kina, som stå i samband med den simpsonska missionen i Amerika samt den fria amerikanska missionen, hvilken arbetar i södra Kina, så är det i rundt tal 60 olika sällskap, som hålla på att utveckla korsets fana bland Kinas millioner. Är icke detta något upplyftande och härligt i fråga om kinamissionen förr och nu?

Låtom oss härjämte betänka, att, då Morrison kom till Kina, så var det lifsfarligt för en utländing att landstiga där. Man ville icke se utländingar någonstädes i riket, och det var alldeles omöjligt för dem att få köpa sig en

jordbit. Den endaplats, som omsider uppläts åt dem, var en liten jordlott utmed floden vid Kanton, säges det, kallad »de tretton husen», emedan just detta antal af boningshus och magasin hade blifvit afskildt för de olika främlingarne af alla nationaliteter. De hade äfven fått en liten trädgård upplåten åt sig för gemensamt bruk, hvarest de kunde motionera något litet. Om någon vågade sig utom dessa gränser, så kunde han vara säker på att blifva skymfad och stenad. Ingen vågade sig inom stadsmurarna, ty det var detsamma som att riskera sitt lif. En segeltur några mil nedför floden till en plats, hvarest skepp förankrades, var dem ock tillåten, men häri sammanfattades också alla de förmåner, som utländingarne på den tiden ägde i Kina. De högdragna kineserna visade dem på allt sätt sitt förakt, och de fingo i allmänhet heta »barbarer», »rödhåriga djäflar» o. s. v. Och huru är det nu? Äro utländingarne alltfort hänvisade till de »tretton husen» såsom sin enda boningsplats i Kina? Ack nej! Hela landet är öppnadt. Missionärerna hafva nu dragit in uti Kinas alla 18 provinser. Hu-nan var den plats, som längst stängde sina portar, men äfven i den provinsen hafva nu missionens arbetare kunnat plantera korsets baner. I Kinas stora lydländer hafva Herrens stridsmän också vunnit inträde, och icke ens det buddhistiska Tibet har förmått fullständigt utestänga ljusets härolder. För Solo-folket och miaotsi-stammarne har äfven förkunnelsen om Jesus Kristus, all världens frälsare, till någon del börjat ljuda. Jag måste dock i detta sammanhang för att gifva en riktig framställning åt det hela tillägga, att, ehuru landet i hela dess utsträckning skall vara öppnadt för utländingarne, det likväl mångenstädes är lifsfärligt att vandra fram, sälja böcker och predika evangelium. Enligt den internationella lagen, som alla utländingar hålla sig till, är det dem också tillåtet att köpa jord, bygga eller hyra hus alltefter behag öfver hela riket, men understundom lägga de kinesiska ämbetsmännen ofantliga hinder i vägen för utländingarne vid afslutandet af köp i somliga trakter. Dock, om man besinnar, huru mycken egendom de olika missionssäll-

skapen och de väldiga utländska handelshusen besitta i Kinas olika provinser, samt därtill lägger de många traktathamnar med stora jordlotter, som engelsmän, amerikanare, fransmän, ryssar och tyskar äga, så är jämförelsen verkligen underbar, och man kan ej annat än förvånas, att det gamla konservativa Kina gifvit med sig så pass mycket under tidernas lopp. Tänk, huru stor skillnad det är nu mot den tiden, då utländingarne endast hade sin lilla trånga och obekväma plats i Kanton att vistas på!

Men låtom oss uppdraga en annan jämförelse. För ungefär 80 å 90 år sedan var det belagdt med dödsstraff, om någon kines vågade meddela undervisning i landets språk åt en utländing. Det säges därför, att d:r Morrisons kinesiske lärare beständigt bar gift på sig, för att han såmedelst ögonblickligen skulle kunna taga sig af daga, ifall han blifvit upptäckt i sitt förehafvande. Därigenom menade han sig kunna undgå en kvalfull död från sina landsmäns sida. Nu däremot kan man få så många kinesiska lärare, man önskar, då man kommer dit ut och skall börja med inlärandet af det svåra språket. Icke så sällan händer det vid missionsstationerna, då kineserna få höra, att man väntar en eller flera nya arbetare till förstärkning, att flera lärare anmäla sig och bedja, att de skola få undervisa de nyutkomna i språket, när de skola gripa sig an med detsamma. Huru annorlunda är det icke i detta afseende nu mot under Morrisons dagar i Kina!

Låtom oss vidare komma ihåg, att det är icke så synnerligt länge, sedan det var belagdt med dödsstraff för en kines, om han öfvergick till kristendomen. Men nu skola de infödda kristna skyddas af den internationella lagen, och religionsfrihetens grundprinciper skola vara gällande i hela riket. Detta låter nu alldeles märkvärdigt, och mången är kanske böjd att tro, det inga svårigheter alls vidare äro förenade med att öfvergå till kristendomen i Kina. Men annat uppenbarar den nakna verkligheten för oss. De förfärligaste intriger, de hemskaste förföljelser och de grymmaste lidanden med alla sina fasor och kval blifva stundom kinesernas lott, när de bryta med de gamlahedniska styggelserna och börja tillbedja den ende sanne Guden. Somliga hafva blifvit bundna och piskade, andra hafva blifvit släpade genom gatorna till afgudatemplen, under det man tagit ifrån dem alla deras tillhörigheter o. s. v. Jag må dock tillägga, att det är endast på somliga platser, som fiendskapen yttrar sig så där grymt. Somligstädes är det alldeles lugnt och stilla, och man hör icke af annat än de vanliga skällsorden och det smutsiga talet, då någon bryter med de sina och de gamla inrotade galenskaperna samt förenar sig med de kristnas hop. Om det går till lifsfarliga handgripligheter, kan man ju med lagens hjälp komma de infödda kristna till räddning, men man vill ju icke gärna anlita denna utväg. I alla händelser måste man säga, att de svårigheter,

som i dessa dagar uppenbara sig, då skaror af kineser antaga den kristna läran, äro ett intet i jämförelse med de förra tidernas förföljelser och lidanden.

Taga vi nu en hastig öfverblick af de infödda kristnas tillväxt i Kina, så skola vi hänföras och våra hjärtan uppfyllas med tacksamhet. För 57 år sedan fanns det endast 6 kineser, som hade antagit den kristna tron. Liang-A-fah var länge den ende af det gulhyade släktets barn, som kämpade trons goda kamp. Men allt eftersom åren skredo fram och det sig vidgande fältet kunde bearbetas, började frälsningsverkets frukter att visa sig. Någon förvånansvärdt hastig tillväxt har dock icke Guds församling att uppvisa på det kinesiska missionsfältet, såsom fallet varit i en del andra land. Härvidlag tala dock siffror bättre än ord, och därför vill jag meddela några, som man med visshet kan lita på. År 1877 räknade man i Kina 13,035 kommunikanter, och 1890 hade de stigit till 37,287. För 40 år sedan fanns det icke en enda själ i provinsen Fukien, som frågade efter evangelium, och för 10 år sedan ansågs hela den provinsen som ett af de ofruktbaraste fälten i andligt afseende, men nu är det oss bekant, att genom de sista årens rörelser denna enda provins har att uppvisa flera församlingsmedlemmar i dessa dagar, än hvad man räknade i hela Kina1880. Endast på hösten 1896 anmälde sig 20,000 själar som dopkandidater uti ett visst distrikt af denna provins.

Men på det att livar och en skall kunna följa med och få en allmän öfversikt af verksamhetens utveckling i detta stycke, må nedanstående tabell delgifvas. Den talar för sig själf och bör kunna tillstoppa munnen på alla dem, som påstå, att missionen i Kina har gått bakåt i stället för framåt. Efter 36 års sträfsamt arbete under förföljelser, faror och lidanden hade våra föregångare där ute varit i stånd att uppbygga en församling på 6 medlemmar. Under de därpå följande 36 åren samlades en hop af nära 20,000 själar. En storslagen framgång i sanning, då man tänker på alla de framstormande svårigheterna, som mötte missionen på dess väg. År 1843 räknade man 6 infödda kristna i Kina. Jämt 10 år därefter eller

år 1853 var det 350, en tillökning sålunda af 344 eller 34 för år.

» 1865 » » 2,000 » » » » 1,650 » 140 » »

» 1877 » » 13,035 » » » » 11,035 » 1,003 » »

» 1886 » » 28,003 » » » » 14,965 » 1,496 » »

» 1890 » » 37,287 » » » » 9,287 » 3,076 » »

» 1897 » » 80,000 » » » » 42,713 > 5,339 » »

Vid århundradets slut anser man sig kunna beräkna kommunikanternas antal i Kina till 100,000, men, om missionsverket utvecklar sig lika lofvande, som fallet varit på den senare tiden, så komma vi helt säkert att få ett långt större antal. Låtom oss sedan besinna, att med 100,000 församlingsmedlemmar hafva vi vidare en skara af minst 300,000 personer, hvilka i ett eller annat afseende stå under inflytande af evangelium. Inga af de angifna siffrorna äro öfverdrifna. De tala dock i all sin enkelhet ett kraftigt språk. Tänk på Kinas i andligt afseende stenbundna mark och säg sedan, om icke detta är härliga resultat, hvilka böra ingifva oss hopp och förtröstan, mod och uthållighet att än kraftigare deltaga uti det blomstrande missionsarbetet i Sinims land!

Hvad vi här ofvan sagt om de infödda kristnas tillväxt, äger också sin tillämpning på församlingarnas antal i det storakejsarrikets olika delar. För 35 år sedan räknade man högst få lokalförsamlingar. År 1896 däremot fanns det mellan 7 å 800, och, då detta sekel gått till ända, skall man säkert hafva 1,000 kristna församlingar i Kina om icke flera. Det är icke så många år sedan den tiden, då hvarje lokalförsamling måste bero af utländska medel för sin utveckling, men 1896 kunde man på arbetsfältet i Kina uppvisa 137 själfunderhållande församlingar samt 409, hvilka delvis underhöllo sig själfva. Under de tre sista åren hafva naturligtvis de själfunderhållande församlingarnas antal ökats betydligt. Dessa glädjande uppgifter böra kunna öfverbevisa alla tvehågsna personjer om, att det är icke bara »riskristna», som missionen skapat i Kina, såsom åtskilliga mot sanningen fientliga personer påstå.

Jag har förut talat om den förste kristne kinesen vid namn Liang-A-fah. Under en följd af år var han den ende

infödde medhjälparen i det banbrytande arbetet. De sista 50 åren hafva gifvit oss en kår på mellan 3 å 4,000 infödda predikanter. Skulle man därtill lägga medhjälparne i andra branscher, som på ett eller annat sätt bistå vid missionsarbetets vidare utgrenande, så blir det en rätt ansenlig skara.

Jag sade nyss, att vi icke hafva bara »riskristna» uti våra församlingar, såsom många kritiksjuka personer hånfullt påstå. Många af dem hafva med sina handlingar visat, att de genom Guds kraft och bistånd kunna försaka allt för att lyda sanningen och följa den himmelske Mästaren i spåren. Våra kines-

kristnas offervillighet torde också uthärda en jämförelse med hvad vi äro vana att se här hemma. Är 1893 stego de i Kina insamlade missionsmedlen till 60 å 70,000 kronor, och med all säkerhet öfverstiga de nu 100,000 kronor. Under 1877 offrade hvarje medlem i genomsnitt omkring kr. 1,45, och 1890 steg summan till nära två kronor för individ i de olika lokalförsamlingarna. Man bör noga lägga märke till dessa uppgifter och samtidigt komma ihåg, att våra infödda kristna i Kina för närvarande utgöras af endast fattiga, som stundom få arbeta mycketsträngt för sitt dagliga bröd, enär dagspenningen för en arbetsför karl öfver hufvud taget varierar mellan 20 å 30 öre för dag.

Söndagsskolarbetet har ännu ej tagit synnerlig fart i Kina. Detta torde dock bero därpå, att man för närvarande i de flesta fall inom de olika missionerna endast har hvardagsskolornas barn att tillgå såsom lärjungar i söndagsskolorna, och svårigheten att nå de utomstående småttingarne är rätt stor. För de kinesiska gossar, som äro i skolåldern och hafva råd att bevista de inom landet upprättade skolorna, är söndagen lika stor arbetsdag som någonsin måndagen, och att förmå dem att för en liten stund åsidosätta sitt eget skolarbete och komma med på de af missionen upprättade söndagsskolorna är i dessa dagar åtminstone platt omöjligt. Och hvad flickorna beträffar, så våga ej föräldrarne i allmänhet sända dem, af fruktan att de skola blifva skadade på ett eller annat sätt. Dock skola väl med Guds hjälp tiderna förändra sig, så att det välsignelserika söndagsskolarbetet med tiden blir en stor verkande kraft för sanningens framgång äfven i Kina. Man räknar dock nu 500 söndagsskolor med omkring 7 å 800 lärare och lärarinnor samt ungefär 20,000 lärjungar.

Hvardagsskolorna så väl bland gossar som flickor, hvilka stå i samband med missionen där ute, afhandlas på annat ställe enligt vårt program, hvarför de ej beröras här. Men för de så kallade uppfostringsskolorna, där man utbildar flickor och gossar till dugande medarbetare uti det sig mer och mer vidgande missionsverket, torde vi böra meddela några uppgifter. Enligt af rev. F. W. Baliers sammanförda statistik för 1896 fanns det uti de olika uppfostringsskolorna för män 14,555 lärjungar, och i de för kvinnor steg antalet då till 6,798, hvilket tillsamman gör 21,353. De manliga lärarnes antal, så väl utländska som kinesiska, för dessa manliga lärjungar utgjorde 1896 icke mindre än 1,038, och för de kvinnliga uppgick det till 492 eller tillsamman 1,530. I detta sammanhang må också meddelas totaluppgifterna för den betydelsefulla läkare verksamheten. Enligt de uppgifter, som härröra från några år tillbaka,beräknas de utländska manliga doktorerna till 96 och de kvinnliga till 47, de kvalificerade infödda manliga medhjälparne till 47 och de kvinnliga till 11, de infödda manliga medicine studerande till 151 och de kvinnliga till 28 eller alla tillsamman 380. Sjukhusens antal uppgick vid samma tid till 71, och de ställen, där medicin utdelades och patienter undersöktes, voro 111. De sjuka på de olika sjukhusen voro 1893 icke färre än 18,898, de af doktorerna besökta i familjerna 8,168. De, som infunno sig på de 111 platser, där patienter undersöktes och medicin utdelades, uppgingo till den väldiga summan af 223,162, och de besök, som olika sjuklingar gjorde på de ofvannämnda 111 ställena, belöpte sig till den nätta summan af 557,926. Bakom dessa siffror dölja sig många smärtans kval, men de uppenbara ock en storslagen kärleksverksamhet, som är mer än förvånansvärd. Kan någon med denna uppoffrande verksamhet för sina ögon håna missionen och påstå, att den intet godt uträttar?

Men låtom oss vidare vid våra jämförelser besinna, att för 50 år sedan fanns det icke ett enda missionstryckeri i verksamhet i Kina. Nu finnes det omkring 15 sådana, där man arbetar året om för att trycka biblar och andra goda skrifter samt äfven tidningar för att sedan sända ut dem mot en billig afgift bland de kinesiska folkmassorna. Icke mindre än 126 arbetare, bokbindarne inberäknade, äro fullt sysselsatta vid det största missionstryckeriet där ute.

För 80 år sedan arbetade icke ett enda bibelsällskap bland Kinas millioner. Nu äro de tre största bibelsällskapen

— Brittiska och utländska bibelsällskapet, det nationella bibelsällskapet af Skottland och det amerikanska bibelsällskapet — i hela världen uti en rastlös verksamhet där ute hvarje flyende dag. Det förstnämnda, vidt utgrenade och stora bibelsällskapet har från början af sitt arbete i Kina till 1893 spridt bibeln eller delar däraf till den väldiga siffran af 4,368,752 ex.

Hand i hand med bibelsällskapen arbeta nu också 6 mis-sipnstraktatsällskap. Det största af dem är Central-Kinas reli-giösa traktatsällskap, som nästan alla svenska missionsarbetare i mellersta Kina tillhöra. Detta sällskap har gjort ofantligt mycket godt under sin 23-åriga tillvaro. Det bildades 1876 och spridde samma år 9,000 olika traktater. Är 1883 utsåldes 340,000 skrifter — i sanning en väldig tillökning på sju år. Under 1889 spriddes 1,287,227 större och mindre traktater af de olika traktatsällskapen i hela Kina, och af dessa utgingo icke mindre än 1,026,305 från det ofvan nämnda enda sällskap, hvaraf man kan förstå, huru efterfrågade det sällskapets skrifter äro. Under de sista 10 åren har detta sällskap med hufvudsäte i Hankow spridt i Kina och dess Ijdländer samt i Korea och andra platser ett antal värdefulla skrifter, uppgående till 10,943,283 och ensamt för 1898 1,470,699. Under de 23 år, som det existerat, har en ström af hälsobringande litteratur sålunda flödat ut bland skarorna, ty icke mindre än 13,207,044 ex. goda skrifter hafva utsålts. Detta är verkligen något underbart i missionens historia, och man får icke glömma att tacka Gud för dessa härliga resultat. Vittna icke dessa jämförelser om en härlig framgång, och böra de icke mana oss till verksamhet, då vi se, hvilken skillnad det är mellan de gångna tiderna och de sista åren?

Om någon af oss hade varit i den stora staden Kanton uti södra Kina 1814, så skulle vi måhända kunnat få se en kines smyga sig, fram genom stadens trånga gränder, liksom om han varit rädd för hvarje människa, som mötte honom på hans väg. Hade vi då sett noga efter, torde det kanske hafva varit möjligt för oss att upptäcka, att den framsmygande kinesen dolde ett manuskript i sin ena vida rockärm. Det var den dolda skrifvelsen, som gjorde honom så skygg, ty, om den hade blifvit känd och framdragen i ljuset, skulle följden för vår man hafva blifvit fängelse, marter och helt säkert på sistone en kvalfall död. Det var Morrisons kinesiske lärare, som på detta sätt smög sig fram med en del af Öfversättningen till nya testamentet i sin rockärm.

Under 1894 eller jämt 80 år därefter tågade Förentastaternas minister i Peking i spetsen för en grupp missionärer in uti självfva det kejserliga palatset samt öfverlämnade till änkekejsarinnan det nya testamentet i elegant band. Den dyrbara gåfvan var nedlagd i ett fint utsiradt silfverskrin, och alltsam-man öfverlämnades till den höga damen samma dag, som hon fyllde 60 år. Det berättades samtidigt för henne, att det var Kinas kristna kvinnor, som hopsamlat och bekostat allt för den värdefulla presenten, och detta lär hafva djupt rört den gamla regentinnan. Hela kostnaden belöpte sig också till den nätta summan af omkring 2,400 kronor.

Denna handling af offervillighet, som många skrattade åt, och rörande hvilken en del missionsarbetare visade sig tvehågsna, hade icke bara det goda med sig, att nya testamentet kom in uti det kejserliga palatset i Peking, utan, så snart »himmelens son», det kinesiska folkets öfverhufvud, af första bladet i den nya, fina boken såg, att det fanns en föregående del, som hette gamla testamentet, lät han genast en hoflakej gå till amerikanska bibeldepoten i kejsarstaden för att skaffa detsamma, emedan han först ville se, hvad det innehöll. Är icke detta märkvärdiga tidstecken för Kina? Från den lilla bakgatan i Kanton till det kejserliga palatset i Peking är afståndet betydligt, men ännu mer i ögonen fallande är det omslag, som skett med hänsyn till missionen under de sista 80 åren i Kina.

Då Kinas store statsman Li Hung-chang år 1895 anträdde sin utländska resa, uppvaktades han af en deputation missionärer i staden Shanghai, som till honom öfverlämnade ett exemplar af nya testamentet i samma format som det, änkekejsarinnan fått. De uttalade också sina välönskningar för den framstående mannens resa och sina förhoppningar, att bibelns ande skulle komma honom till del vid läsandet af denna skrift. Han mottog den heliga boken med tacksamhet och lofvade läsa den under sin långa färd. Då han kom till New York, mottog han en grupp amerikanska missionärer och lämnade i deras händer ett skriftligt uttryck af det personliga värde, som han satte på missionsarbetarnes verksamhet, och å sin kejsaresvägnar komplimenterade han dem för deras personliga förtjänster. Skulle man hafva drömt om något sådant för 40 år sedan?

Men jag vill icke blott anföra dessa två exempel, utan i fråga om kristendomen och dess omskapande samt genomträngande kraft må jag ock omnämna, hvad en missionär berättar från hösten 1898, ty det innebär en belysande jämförelse just i fråga om det föreliggande ämnet. Han säger: »Vid de sedvanliga månatliga skrifningarna för studenter af första graden utgaf mandarinen såsom ämne: Den högsta sanningen. En ung student, son till en lärd af andra graden, hade genom kristna böcker, som spridts i grannskapet, blifvit bekant med kristendomens läror. Lifligt öfvertygad om den rätta kunskapens sanna värde afvek han i sin framställning från det häfdvunna beprisandet af konfucianismen. Gången i hans framställning var ungefär denna: Den högsta sanningen är Jesu lära. Kina må tillägna sig all västerns kunskap, men utan Jesus blir allt vetande och alla framsteg i yttre måtto snarare till skada än till gagn. Den unge studentens fader förespådde, att sonen skulle få skörda endast skam och nesa af sitt skriftprof, men, då betygen offentliggjordes och prisen utdelades, innehade han till allas förvåning första rummet.» Kunde man hafva anat något liknande för fem år sedan? Sannerligen icke. Detta visar emellertid, att åtminstone några af Kinas lärda veta, hvari-från den rätta hjälpen skall komma.

För ungefär två år sedan, då tusentals studenter samlades för att taga den andra graden, utgaf en af examinatorerna från Peking följande ämne: »Hvad veten I om jordens befolkande efter Noa? Många af de lärda herrarne, hvilka allesamman tagit den första graden, tyckte nog, att detta var ett benigt ämne att skrifva en uppsats öfver. Hvad visste de om syndafloden, Noa och allt, som därmed stod i samband? Examinatorn från kejsarstaden var god nog att angifva källan för detta märkliga ämne. Detta hade till följd, att på denna plats blef en stor efterfrågan af gamla testamenten. Det fanns en missionsstation i staden; och den riktigt bestormades af kines-studenterna, som begärde att få köpa gamla testamentets heliga skrifter. Att allt detta bådar godt för Kinas millioner, förstår hvar och en. Det är en kurs i den rätta riktningen. Det säkraste räddningsmedlet för Kinas land och folk ligger uti omfattandet af den heliga skrift såsom varande Guds ord, hvilket frälsar, upplyfter, förädlar och omskapar både inre och yttre förhållanden.

Att se det omslag inom de högre kretsarna i Kina, som inträffat de senare åren både med hänsyn till missionen och utländingarne öfver hufvud taget, är i sanning mer än glädjande. De fakta, som jag redan anfört, äro talande, men jag måste anföra en sak till, som synes mig öfverträffa allt det framställda.

Är 1826 utgafs en samling afhandlingar rörande hvarjehanda frågor af allmänt intresse under de föregående 60 åren. Författarne voro bland de mest framstående i det »himmelska riket», och arbetet ansågs därför representera den kinesiska regeringens åsikter. Under 1886 utgafs ett supplement till samlingen, som innehöll de viktigaste aktstyckena sedan 1826. Då den kinesiska regeringen på flera ställen i dessa två dokumentsamlingar visar sig fientlig mot kristendomen, öfverösande de troende med de nedrigaste smädelser, så väcktes uppmärksamhet på saken under den stora missionskonferensen, som hölls i Shanghai 1890. Man uttryckte sina farhågor, att upplopp och blodsutgjutelser skulle blifva följden, så framt regeringen icke återtoge dylika smädeskrifter. Det är nu allmänt bekant öfver hela världen, att förföljelser, upplopp och blodsutgjutelser inträffade de följande åren. Frukten af det dåliga sädet ute-blef icke.

Men se nu motsatsen. I början af 1898 utgaf den nybildade reformföreningen i Peking ett nytt arbete såsom en fortsättning till de båda föregående, som jag ofvan talat om. Detta nya verk innehåller 580 afhandlingar. Mer än ett hundra olika författare hafva bidragit därtill, bland hvilka märkas en medlem af det kejserliga huset, flera vice konungar, provinsguvernörer och många andra, som äro att räkna till de högstuppsatta i landet. Betecknande nog är det i sanning, att två missionärer bidragit med sina alster. I de två första arbetena talas det om utländingarne såsom förtjänande att blifva förbannade och utrotade, och något bidrag från en utländsk penna var naturligtvis icke värdt att intagas, medan i den sista samlingen en missionär fått tredje hedersplatsen bland Kinas reformatorer. Särskildt anmärkningsvärd är den hållning, som de kinesiska reformatorerna intaga gent emot kristendomen. Tre utvecklingsskeden kunna spåras i deras skrifter. I det första uppvisas likheter mellan konfucianismen och kristendomen, och författarne tyckas komma till den slutsatsen, att den senare ändå icke är mycket annat än en omarbetad upplaga af den förra. Skribenterna på detta stadium känna dock synbarligen svagheten af sina resonemang, ty de skrifva anonymt. På det andra stadiet finna vi författare, som förutsätta öfver-lägsenheten af västerlandets civilisation och förklara, att den beror därpå, att västerländingarne fått syn på

högre religiösa sanningar, som konfucianisterna låtit falla i glömska. Så kommer man till den tredje klassens skribenter, hvilka, såsom sonen till guvernören öfver Hu-peh-provinsen t. ex., uppträda som apologeter för de kristna, försvarande dem mot utspridda beskyllningar och fula smädelser. Om man också hade haft de allra djärfvaste förhoppningar, kunde man väl ändå svårligen hafva väntat ett sådant omslag för 10 år sedan med hänsyn till Kinas stormän och deras tänkesätt om missionen. Det sagda må nu vara nog med afseende på missionen förr och nu i Kina. Jämförelserna tala ett kraftigt språk, och vi hoppas, att våra blickar och hela vårt missionslif må igenom allt detta få en lyftning, så att vi fatta mod och skåda hän mot ljusare tider, då det blir fråga om det urgamla Kina och dess myllrande millioner odödliga människovarelser.

II.

Telegrafer.

Beträffande Kina förr och nu i fråga om telegrafer behöfva icke många ord spillas. Att kineserna i förstone skulle skratta åt en sådan tanke som att införa telegrafen i sitt eget land, det säger sig själft. Hvad skulle väl det »himmelska riket» behöfva telegrafen till i sitt »blomsterland»? Folket i allmänhet har också haft många fördomar emot telegrafens införande i de olika provinserna. De regerande lärde sig ju rätt tidigt inse nyttan af detta raska sätt för underrättelsers delgifvande, men att få det genomfördt var icke någon lätt sak. Svårast var det dock onekligen i provinsen Hu-nan. Det var icke lätt att få behålla telegrafstolparna stående i sitt rätta skick. Allt emellanåt ramponerades de af befolkningen. Ibland inträffade det äfven, att de rasande folkhoparna höggo ned stolparna, såsom då man fäller skogens träd. Efter arbete och ansträngningar, påbud och varningar, straffbestämmelser och grymt hot lyckades det dock regeringen att få telegrafledning äfven genom provinsen Hu-nan. Den förbands sommaren 1897 med hufvudlinien i staden Wuchang af provinsen Hu-peh. Nu står hela det väldiga kejsarriket med sina stora provinser och många framstående ämbetsmän i förbindelse med hvarandra och centralregeringen i Peking. Att detta är af en stor betydelse, förstås lätt. Ännu kan det ju inträffa, att folket i svåra distrikt tager sig det orådet före att hugga ned telegrafstolparna på långa sträckor, ifall det blir för mycket regn eller för ihållande torka o. s. v., emedan de anse, att dessa uppåt sträf-vande stolpar skada deras »fung-shui», och, då det är skadadt, kommer det olycka öfver hela trakten och alla dess näringar. Numera förekommer dock icke detta så mycket som förr. Upplysningen stiger, fördomarna och vidskepelserna trängas undan, och det skrider mer och mer framåt på den rätta vägen. Kineserna själfva sköta telegrafväsendet nu, och telegraferingen försiggår i allmänhet på engelska språket.

III.

Järnvägar.

Då det blir fråga om järnvägar, är det sant, att kineserna varit mycket långsamma af sig. De härskande fördomarna och vidriga föreställningarna om de hänsofnas andar etc. hafva i stort taget bidragit till, att intet gjorts för att underlätta kommunikationerna till lands. Huru skulle ånghästen kunna få springa fram och åter öfver Kinas stora land! Det fanns ju ingenting liknande i den grå forntiden, och då kunde det ju icke heller få komma i fråga på senare tid. Förfäderna skulle ju icke alls få någon ro i sina grafkamrar, om det rullande materialet skulle skramla fram öfver landet. Så trodde och diskuterade man i många år men kom aldrig sakens lösning närmare. Omsider skulle man då i alla fall våga ett försök för att se, huru det skulle gå. Man byggde en liten järnväg mellan Woosung och Shanghai. Men bäfvan var så stor och förskräckelsen så svår, att kineserna en

vacker dag togo och refvo upp hela den lilla järnvägsstumpen. Sedan flydde åren igen, och ingenting gjordes åt järnvägsväsendet. Allt hvad det led, började dock många af rikets ledande män inse, det järnvägarna skulle blifva till stor nytta för Kina, hvarför den gamla frågan bragtes på tal igen. Li Hung-chang var en af dem, som yrkade på, att man skulle arbeta för att få järnvägar till stånd. Men huru många myror fingo icke de gamla konservativa gubbarne i sina hufvuden! Många af dem visste just icke mera än ett litet barn, huru en järnväg skulle byggas. Man måste ju böja sig för att äfven i denna bransch bedja de utländska barbarerna om hjälp. Det var ingen lätt sak att komma till enighet, men omsider blef det då klart, att man först af allt skulle försöka med en järnväg mellan Tien-tsin och Shang-hai-kuan. Företaget lyckades öfvermåttan bra, och den lilla järnvägen var särskildt af stor betydelse under det kinesiskjapanska kriget. Då nu kineserna insett betydelsen och den stora nyttan af denna järnväg, så hafva de börjat planera föratt få flera. Den andra järnvägen, som byggdes, går mellan Tien-tsin och Peking samt blef färdig på sommaren 1897. Den kostade nära 8,000,000 kronor och har redan visat sig vara till stor nytta.

Den tredje järnvägen blef färdig i slutet af 1898. Den går mellan Shanghai och Woosung. Det är till stor del samma sträcka, som var byggd och upprefs för många år sedan, såsom jag nyss omnämnde. Den utgår från Woosung, sträcker sig till Shanghai, och nu lär det vara meningen, att den skall fortsätta öfver landet till Cheh-kiang och Nanking m. fl. platser. Den fjärde järnvägen i riket, som blir färdig, torde vara den, hvilken Ryssland håller på att bygga, eller som det, rättare sagdt, fått tillåtelse af kinesiska regeringen att bygga från Amur genom Mandschuriet.

Det största och betydelsefullaste järnvägsprojektet är dock utan allt tvifvel Lu-Han-järnvägen, som man för närvarande arbetar på med fart, och som sträcker sig mellan Hankow och Peking. Den är redan färdig flera engelska mil, men det torde nog dröja rätt lång tid ännu, innan de båda ändpunkternas arbetare mötas.

Vidare är det meningen att få till stånd icke mindre än tre stora järnvägar från Hankow i sydlig, västlig och ostlig riktning. Tidningen »The Celestial Empire», som utgifves i Shanghai, omnämner detta storartade järnvägsprojekt och säger bland annat: »Då de utländska ingeniörerna fullbordat sina planeringsarbeten, så är det meningen, att arbetet skäll begynna i maj eller juni månad (1899). Det kommer att blifva tre linier. Den södra kommer att leda genom Tatshan, Samshui och in i Hu-nan samt förbindes därpå med den norra stambanan, som går mellan Hankow och Peking. Den västra grenen skall dragas genom Samshui till Hueilin och Kwangse. Den östra skall gå genom Weichow och Chowchow till Fu-kien. Myndigheterna hafva befallt brigadgeneralen Huang att sända 500 soldater för att användas såsom beskydd. Därtill hafva 20 andra deputerade blifvit utsedda för olika tjänsters utförande».

Detta är ju stora planer. Huru de komma att utföras, får framtiden visa oss. I alla händelser är det glädjande att se, huru Kina rör på sig i den rätta riktningen äfven med afseende på järn vägsväsendet.

IV.

Postväsendet.

Det är många, som tro, att kineserna icke alls haft något som helst postväsende under århundraden. Men det är ett stort misstag. Somliga missionsvänner i Sverige hafva trott, att det är omöjligt att kunna få bref till sig in i landet, om man ej står i förbindelse med Kina Inland missionen. Detta är dock icke händelsen. Samma kinesiska postbärare, som Kina Inland missionen använder, få ju hvilka missions sällskap som helst sända sin post med. Kineserna hafva under en lång följd af år vetat, huru det går till att fabricera brefpapper och kuvert, på samma gång som de äfven haft klart för sig, huru det går till att skrifva bref och sända dem mellan de olika provinserna.

Vid befordrandet af bref hafva vi först att märka den så kallade kurirposten, som är för de styrandes räkning. De

personer, som föra posten mellan de olika ämbetsmännen å den ena sidan samt centralregeringen å den andra, utgöra i sanning ett icke ringa antal. De få också vara beredda på att kila undan ibland, hvilket jag lärde mig förstå på hösten 1897. För det andra är det särskilda firmor här och där i provinsernas olika städer, som befordra allmänhetens bref och äfven penningar, om man så vill. Jag har sändt många bref och tidningar genom en sådan kinesfirma i Hankow, som är fullt säker. Man får gifva 100 eller 120 mässingsslantar för ett bref, som här i Sverige kostar ungefär 10 öre. Som 120 mässingsslantar motsvara ungefär 50 öre, så är det just icke så. billigt att sända post genom dessa kinesfirmor. Då man har mångabref och tidningar att sända, bundtar man dem tillsamman och får betala för hela paketet efter vikt, och det blir naturligtvis mycket billigare än att betala per styck. Som jag nyss sade, kan man äfven sända penningar, det vill säga silfverklumpar, genom dessa postfirmor. Man får då ett kvitto på, att man lämnat in en viss summa, och mot en skälig ersättning befordras sedan penningarna till bestämmelseorten, och skulle de på ett eller annat sätt förkomma under vägen, så får firman stå risken.

I fråga om det kinesiska postväsendet må nämnas, att en ny tid randas. Under 1897 infördes den så kallade kejserliga posten, och försök hafva gjorts af den kinesiska regeringen att komma med uti världspostföreningen. Det har icke lyckats ännu men blir nog snart en verklighet, så fort större reda och ordning komma till stånd bland kineserna. Den kejserliga posten är byggd på samma grundprinciper som postväsendet i den civiliserade världen, och afgiften för bref och tidningar är ungefär densamma, som vi äro vana vid här hemma. Det blir sålunda mycket billigare, än hvad kineserna förut varit vana vid. Det finnes nu frimärken af alla valörer och brefkort äfvenså att tillgå. Ännu har icke den kejserliga posten dragits ut öfver hela landet utan sträcker sig förnämligast till sådana platser, som äro öppnade för den utländska handeln och andra viktiga punkter, som stå i samband med dem. Det är dock endast en tidsfråga, när den kejserliga posten skall omsluta hela det vidsträckta landet. Redan nu kan man sända bref från sådana platser i det djupa inre af riket som Ch;ong-k'ing, Ichang, Shasi, Wuchang, Fancheng, Lao-ho-keo m. fl. till hvilken plats som helst i den civiliserade världen. Kina har sålunda ryckt fram bland de öfriga nationerna äfven i detta stycke.

V.

Penningar och banksystem.

De flesta torde hafva hört talas om kinesiska mässingspenningar. Det är ett öf ver hela det stora riket gångbart mynt. Hvarje mässingsslant har ett fyrkantigt hål i inidten, och de trädas upp på snören. En full sträng skall innehålla 1,000 slantar, och vill man ut för att köpa någonting, som är dyrt, här man kanske att kasta både två och tre eller ändå flera sådana penningsträngar på axeln. Det går ungefär 2 å 4 sådana där kinesiska mässingsslantar på ett svenskt öre. På det kinesiska språket kallas dessa slantar för tfong-tsfen, och de i Kina varande engelsmännen kalla dem för cash. Det finnes också ett slags papperspenningar, men de gälla endast å de lokala platserna, så att de äro icke till någon hjälp, då man skall vara ute på resor. Om man far en längre eller kortare vägsträcka, måste man alltid hafva mässingsslantar, ifall man skall köpa sig något litet under resan.

I fråga om Kinas penningeväsende får man icke glömma taels och cent. Detta är dock icke något klingande mynt utan består af större och mindre silfverklumpar. En tael är värd ungefär tre kronor efter nuvarande kurs. Om man skulle anträda en resa, som räckte flera månader, så förstås det lätt, att man vore nödsakad att hafva tiotals män för att bära mässingsslantar. För en lång resa tager man därför med sig en eller flera silfverklumpar och endast ett litet antal mässingsslantar, så att man har för självfva början af färden. Då man förbrukat de medförda mässingspenningarna, så tager man silfverklumpen, går till en smed och får en liten bit afhuggen. För den lilla biten får man sedan på en bank eller i en butik växla till sig mässingspenningar och sedan vandra vidare, och, då de tagit slut, får man göra om samma sak igen hos en annan smed. Vid köp af hus eller tomter väges det alltid

upp silfver som betalning.Låt mig nu också i detta sammanhang omnämna, att på de platser, som öppnats för den utländska handeln, hafva engelsmännen infört ett klingande silfvermynt, som kallas för mexican dollars. Men dessa dollars och cent gå alls icke i det inre landet. Några af Kinas mera klarsynta vice konungar hafva nu också börjat uppföra myntverk och importerat maskiner för att kunna slå dollars och cent af samma valör som dem, engelsmännen infört. Chang-chih-tung i Wuchang har redan fått en massa af sitt slagna silfvermynt i omlopp uti provinsen Hu-peh. Det lider sålunda mot den tiden, då det gamla systemet undantränges äfven på detta område och ett nytt träder i stället. De nu gällande mässings penningarna torde också alldeles utgå i en framtid.

Bankinrättningar hafva kineserna haft en lång följd af år, ehuru de ej varit fotade på alldeles samma principer som banksystemet i 'den civiliserade världen. De två senare åren hafva dock stora banker upprättats i sådana betydelsefulla städer som Peking, Tien-tsin, Shanghai, Hankow etc, och de anses alla vara fullt lika säkra som de utländska. Det troliga är, att denna nya och ordentliga bankrörelse kommer att utvidga sig mer och mer öfver hela landet med tiden. Dessa nyupprättade kinesiska banker hafva redan gjort goda insatser för det klingande myntet och de rörliga kapitalen, och i samma mån, som de få förtroende, skall rörelsen äfven på detta område, därom äro vi förvissade, lända till det kinesiska rikets uppsving.

VI.

Industriella företag m. m.

I fråga om moderna industriella företag har ju icke Kina att uppvisa någonting jämförligt med den civiliserade världen, men det är dock en stor skillnad på förr och nu äfven i det afseendet i det gamla kulturlandet i öster. Doktor Faber talar om staden Shanghai och säger: »Icke så få fabriker hafva byggtsi Shanghai, och de äro delvis redan i full gång. I synnerhet hafva silkesspinnerierna tagit stor fart, så att en krasch kan befaras på grund af bristande råvara eller dennas dyrhet. Afven af bomullsspinnerier och väfverier ökas antalet alltjämt. En ångkvarn kan redan mala mer hvete, än det finnes att köpa, och levererar mera mjöl, än kineserna kunna förbruka, då deras hufvudnäring består af risgryn. Ris skalas och rensas numera med ångmaskiner, åtminstone i Shanghai. En möbelfabrik, som drifves med ånga, har nyligen betydligt utvidgats. Cigarretter tillverkas med maskin och hafva god afgång. I tryckerierna, äfven de kinesiska, användas gasmotorer. Ljustryck och andra nyare reproduktionssätt äro införda». Men i den stora staden Shanghai finnes mycket mera, som tyder på ett fräna åtgående, än detta af doktor Paber omnämnda. Jag vill blott påpeka, att, då man kommer från det inre af landet och å floden Jang-tsi-kiang närmar sig Shanghai, så ser det ut, som om man skulle komma till en af den civiliserade världens storstäder. Det finns en mängd fabriksskorstenar, hvars bolmande rök uppstiger mot det blå, och ångmaskinernas pustande, hvisselpipornas skärande ljud samt de talrika arbetarne, allt gifver vid handen, att det är ett rastlöst arbete.

Men det är icke allenast i Shanghai, som man spårar den industriella utvecklingen, utan äfven annorstädes. Då man rest omkring 100 sv. mil in i hjärtat af riket och kommer till de tre stora städerna Hankow, Wuchang och Han-Yang, skall man äfven där finna höga skorstenar, som tyda på utveckling i rätt riktning under de senare åren. Vice konungen Chang-chih-tung har i Wuchang låtit uppföra en väldigt stor spinn- och väffabrik, och någon har sagt mig, att där skulle vara icke mindre än 40,000 spindlar. Jag kan dock icke säkert garantera för detta. Vidare har han byggt en stor silkesfabrik samt håller på att uppföra en andra väf- och spinnfabrik. Hans mest storslagna arbete är dock onekligen i Han-Yang, där han upprättat ett kolossalt järnverk med gjuterier, mekaniska verkstäder etc. Här fabriceras nästan allt,som behöfs i fråga om järnvägsmateriel. Gevär och andra krigsredskap kunna äfven tillverkas här och för öfrigt en mängd andra saker, som livar och en lätt kan förstå. En storartad tegeltillverkning bedrifves också på samma plats. Man ser äfven den eldiga ånghästen rusa fram öfver det vidsträckta området för att framföra till de olika verken det, som behöfves. Ett under i sanning för de kineser,

som bo i det inre af landet! För ungefär två år sedan uppfördes också en tändsticksfabrik i staden Hankow. Alla dessa tre städer kunna nu brösta sig Öfver en ovanlig framgång de senare åren. Då jag kom till detta folkrika centrum 1890 på hösten, fanns intet alls af detta, som nu uppräknats. Detta är dock väl knappt mera än en liten begynnelse till hvad som Central-Kina kommer att uppvisa i framtiden, när alla de. storartade järnvägslinier blifvit byggda, som nu utstakats i olika riktningar med Hankow, Wu-chang och Han-Yang som hufvudpunkter.

Det är dock icke allenast på dessa speciella punkter, som jag nu omnämnt, där framstegen visa sig, utan på många andra platser märkes också gryningen till en ny dag i Kina. Man är betänkt på att uppföra väf- och spinnfabriker i flera större städer. Pappersbruk finnas äfven, men ännu lönar det sig dock att införa papper från Japan, Europa och Amerika. Det finns flera tändsticksfabriker i Kina, som göra goda affärer, men de hafva att konkurrera med de japanska. Japaneserna äro också bra knepiga. För att få sina tändstickor att gå, fuska de sig fram med namnet Jönköping. Vi köpte en gång inne i Central-Kina en liten ask tändstickor, och döm om vår förvåning, då vi läste på den ena sidan: »Jönköpings säkerhetständstickor, gjorda i Tokio, Japan.»

Såsom framsteg på andra områden vill jag endast till sist i sammanträngd form påpeka ett och annat. Rätt många kinesiska ångbåtsbolag hafva bildats. Man har nu till och med vågat sätta in små ångare att uppehålla trafik på platser, där detta för 5 år sedan skulle hafva varit en omöjlighet till följd af folkets hotfulla hållning. Elektriskt ljus har införts af ettkinesiskt bolag i självfva Changsa, som är hufvudstad i provinsen Hu-nan. Man skulle hafva profeterat något sådant för 4 år sedan! De vagnar, som äro bestämda för den elektriska spårvägen i Peking, som har sina a ndpunkter mellan Yung-Tingporten och Ma-chia-pu, sägas af en viss tidning redan vara af-skeppade från England, och man påstår, att linien skall öppnas i maj eller juni. Om denna spårväg blir en verklighet, hvilket under då för Pekings vimlande och brokiga folkskaror! Tryck-pressar och tidningar finna sin väg djupt in i landet. Bokbindare, skomakare, skräddare och andra handtverkare begagna mångenstädes hand maskiner. Klockor, speglar, paraplyer, speldosor, orglar och många andra utländska varor af olika slag hafva funnit marknad litet hvarstädes i landet, dock naturligtvis mest bland köpmän och mandariner. I de förmögna kinesernas bostäder ökas antalet glasfönster och kaminer alltjämt. Petroleum börjar användas mera allmänt både i affärslokaler och privata bostäder. Utländska lampor, mest japanesiska, hafva kommit mycket i bruk de senare åren. De kinesiska kvinnorna föredraga nålar och sytråd, som tillverkats i utlandet. Kampen mot den grymma fotbindningen har upptagits af många inflytelserika och mäktiga kineser, och de mer klarsynta bland männen börja inse behofvet af, att kvinnorna också få skolundervisning. I Shanghai upprättades genom höga kinesdamers inflytande för ungefär 1 1/2 år sedan en stor skola för äldre flickor. I denna skola samarbeta utländska och kinesiska kvinnor, och ett godt resultat har allaredan vunnits. Ett påbud utfärdades i fjol, att det gamla undervisnings- och examinationssättet skulle afskaffas, som hållit i sig i mer än 500 år, och att man skulle söka taga efter västerlandets bruk. Inom armén börjar man helt och hållet att kasta pilar och bågar på skräphögen, under det att man samtidigt söker bilda så väl landstormen som flottan efter utländskt mönster. Vice konungen Chang-chih-tung har tillsatt en kommitté för att utröna, om det icke skulle vara bra och för affärsvärlden nyttigt att få en handelstidning till stånd. Änkekejsarinnan mottog i fjol de151

utländska sändebudens i Peking fruar, öfverräckte en pärlbesatt guldring till hvar och en af dem, och vid teserveringen drack det snedögda majestätet med enhvar af de utländska damerna ur samma kopp som de och omfamnade dem alla. Hvilket under! Sådant hade aldrig förr inträffat vid det kinesiska hofvet.

Detta är nu endast några få af de förändringar, som inträffat på senare tiden i det »himmelska riket». De gifva allesamman vid handen, att Kina börjar röra på sig, och att många af dess invånare hålla på att följa med sin tid. Detta är dock endast en liten början till hvad som skall komma. En massa god säd har utsatts, och broddarna börja nu spira upp. Det finnes väldiga och vidsträckta krafter i verksamhet att frambringa flera förändringar. Dessutom är det en bestämd utvecklingsteori, som måste . bekräfta sig äfven med af seende på Kina, och det är, att en sak af något visst slag föder en annan af samma art, och två olika slag framkalla behofvet af ett tredje o. s. v. En fabrik af något slag betyder detsamma som två, och två betyda fyra. En liten järnväg på försök betyder flera stora stambanor med otaliga bibanor öfver hela kejsarriket med genomgripande förändringar, industriella revolutioner och fortgående utvecklingar.

I mer än 25 århundraden har Kina sofvit och icke vetat om något annat än att hålla sig till de gamla fädrens tro och filosofernas möglade teorier. I sitt gränslösa öfvermod och sin inbilska klokskap samt pompösa förmätenhet hafva kineserna trott sig stå öfver alla andra folkslag med bestämmelsen att regera öfver »p'u ti'en chi hia», det vill säga allt under himmelen. Men nu är Kina som en yrvaken, hvilken håller på att gnugga sömnen ur ögnen. Det gamla och det, som dugde förr, måste trängas undan nu, huru smärtsamt det än kan vara för den konservative kinesen. Om det stora landet med de vimlande människoskarorna skall kunna hänga tillhopa härefter som hittills och bestå i brottningskampen samt den förtviflade konkurrensen, så måste reformernas surdeg få genomsyra ochomskapa alla möjliga förhållanden. Detta inse också många af Kinas ädlaste söner.

För oss missionsvänner bör denna uppvaknandets, såendets och hoppets tid i Kina vara alldeles särskildt betydelsefull. Tänk, hvilka möjligheter och krafter i fråga om missionen som vid denna morgongryningens tid öppna sig för oss, möjligheter, som visst icke skola bjudas oss en gång till, ifall vi låta dem gå oss ur händerna nu! Borde det icke därför vara oss en sann glädje och verklig tillfredsställelse att af alla krafter skynda dit ut med evangelium för att söka gifva världens folkrikaste nation ett fast och säkert underlag för allt framåtskridande? Hvem vill här gripa in uti den vissa öfvertygelsen, att hela världen skall känna en kraftig återverkan af Kinas evangelisering? Är det icke storslaget att få följa ljusets och sanningens segrande härskaror? Tiden är kort öfver allt detta.

—

FEMTONDE KAPITLET.

Den evangeliska missionen i Kina.

Af *E. J. Ekman*.

Då jag fått i uppdrag att lämna en redogörelse för den evangeliska missionen i Kina, vill jag från början erinra därom, att jag på den åt detta föredrag anslagna timmen endast kan gifva den mest knapphändiga öfversikt öfver densamma. För att dock kunna få någon nytta häraf torde det vara af vikt att följa med på kartan (se i slutet af boken), under det vi nu med iltågsfart vilja företaga en resa genom det stora himmelska riket.

År 1668 gjorde holländarne ett evangelisationsförsök på ön Formosa, hvilket dock snart upphörde utan att medföra några vidare följder. Först i början af 19:de århundradet började den evangeliska missionen i Kina, som sedermera mot slutet af århundradet tagit en sådan fart. År 1807 utsände nämligen det londonska missionssällskapet *Robert Morrison* Kinas försteevangeliske missionär. Då intet engelskt skepp ville föra honom öfver till Kina, måste han taga vägen öfver Amerika. Sedan han kommit dit öfver, slog han sig ned i Macao i närheten af Kanton i södra Kina, där han lärde sig språket, hvarefter han tog tjänst på ett engelskt faktori som öfversättare. Sedan han blifvit någorlunda mäktig språket, började han öfversätta bibeln på kinesiska, ett arbete, som han afslutade 1823. Hatet mot utländingar var dock så stort, att hans språklärare ständigt måste bära gift på sig för att i hast kunna taga lifvet af sig, om han upptäcktes att hafva lärt en utländing språket; ty en sådan gärning straffades med en kvalfull död.

År 1831 kom den tyske missionären Giitzlaff från Siarn öfver till Kina för att på opiumfartygen utdela evangeliska skrifter. Förhållandet var nämligen det, att det Ostindiska kompaniet trots bestämdt förbud försökte insmuggla opium från Indien till Kina, hvarigenom mycken nöd och mycket elände uppstod. Men för nämnda kompani var det angelägnare att få afsättning på sina fördärfbringande produkter än att akta på rättfärdighetens

ord. Kejsar Tao-kwang insåg ock, att den kinesiska nationen hotades med undergång genom detta förstörande gift, hvadan han sände en kommissarie vid namn Liu till Kanton för att undertrycka opiumhandeln. Denne tvang befälhafvarne på skeppen att utlämna omkring 20,000 kistor opium, som han lät sänka ned i hafvet. All handelsförbindelse med England afbröts, hvilket hade till följd, att de s. k. opiumkrigen mellan England och Kina uppblossade, som afslutades genom freden i Nanking 1842, då England förutom skadeersättning fick ön Hongkong, hvarjämte 5 hamnar öppnades för europésrna, en betydelsefull sak för missionen. Herren lät sålunda af det onda komma något godt. Emellertid sågo kineserna med misstrogna ögon på den evangeliska verksamheten från England, då genom samma lands tillskyndelse opiuminförseln befordrades. Och hvem kan väl undra därpå?

Den förr omnämnde Giitzlaff började ock bedrifva mission inom flera provinser bland den kinesiska befolkningen. Menhan ansåg, att det vanliga sättet att missionera gick alltför långsamt, hvadan han begynte att döpa hvem som helst och utsände de döpta såsom ett slags evangelister, som sökte 1844 —1851 evangelisera hela provinser. Att ett sådant tillvägagående i själfva verket skulle blifva resultatlöst, är klart. Hans mission upphörde ock snart. Men de tyska missionssällskapen fingo däraf en väckelse att i Kina begynna mission på annat sätt.

Genom Herrens underliga ledning väcktes mer och mer de evangeliska missionssällskapen i Europa och Amerika till besinning om sin plikt att med allvar göra något för Kinas evange-lisering. Förhållandena i Kina förändrades ock så småningom, att det började vara möjligt för missionärer att där existera, ehuru bitterheten mot »de utländska djäflarne» varit och är stor. Politiska förhållanden hafva i Guds hand fått tjäna som medel att med hvarje år göra portarna höga och dörrarna i Kina breda, så att ärans konung må kunna draga därin.

På konferensen i Shanghai 1877 representerades 26 missionssällskap. 301 missionärer funnos då i Kina, och bibeln hade blifvit öfversatt 7 gånger. — Vid konferensen i Shanghai 1890 fanns det i Kina 589 missionärer, 316 missionskvinnor och 211 infödda medhjälpare. På denna konferens kom man öfverens om att bedja Herren att under loppet af 5 år gifva ytterligare 1,000 arbetare. Denna bön uppfylldes så, att 1894 fanns det 1,977 protestantiska missionsarbetare i Kina, och nu finnas 3,000 sådana, af hvilka 200 äro skandinaver. Lofvad vare Herren!

Vi vilja nu kasta en blick på den evangeliska verksamheten inom Kinas 18 provinser och begynna då med Kinas sydligaste provins.

1. Kvang-tung.

Dess hufvudstad är Kanton, hvilken under lång tid var den enda stad i södra Kina, där européer kunde vistas. Länge var ock denna provins den enda i södra Kina, där missionkunde bedrifvas så väl bland låglandsbefolkningen, puntierna, som ock bland det i höglandet boende Hakka-folket.

Sällskap: a) Amerikanska presbyterianer (1846) i Kanton och andra städer med 20 utstationer; b) Sydbaptister från N. Amerika (1846); c) Baselska missionssällskapet (1847) har en betydande mission bland Hakka-folket; d) Wesleyaner (1852); Engelska presbyterianer (1856) äfven bland Hakka-folket; f) Londonska missionssällskapet (1859); g) Kyrkliga ynissionssällskapet; h) Amerikanska baptisterna (1862) hafva stor verksamhet i Swa-tau; i) Wienska missionssällskapet, särskildt bland pun-tierna; k) Beriinermissionen sedan 1882 bland Hakka-folket; 1) Amerikanska frimissionen, 3 svenskar och 2 danskar arbeta i Kanton; m) svensken Stenvall arbetar sedan 1888 i Kanton med understöd af engelska bibelsällskapet.

I Hongkong, som är en engelsk besittning, bor en engelsk biskop öfver södra Kina sedan 1849. På denna ö arbeta:

a) Londonska missionssällskapet; b) Wesleyanerna; c) kyrkliga missionssällskapet; d) Baselska missionssällskapet; e) American Board.

2. Fu-kien.

Dess hufvudstad Fu-chou är ett hufvudsäte för opiumhandeln, som sprider fördärf öfver hela provinsen. På en ö ligger den stora traktatstaden Amoy. Är 1896 räknade man i denna provins nära 19,000 döpta, och mer än 27,000 personer voro dopkandidater. En särskildt stor tillslatning skedde, efter sedan missionär Stewart med familj samt 2:ne missionssystrar 1896 ledo martyrdöden, ty 1897 anmälde sig icke mindre än 20,000 till dopundervisningen.

Sällskap: I hufvudstaden arbeta a) American Board (1842);

b) Biskopliga methodisterna hafva där ett stort kinesiskt college;

c) Ben kyrkliga missionen med ett teologiskt college.

På Amoy arbeta a) Lond. miss.-sällskapet (1844) med 53 utstationer; b) Eng. presbyterianerna (1847) och c) Be amerik. reformerta.

På *Formosa* arbeta sedan 1872 De kanadensiska presbyterianerna med d:r Mackey i spetsen, hvilken lefver på kinesiskt sätt och gift sig med en kineskvinna.

3. Che-ki-ang.

En härlig och fruktbar provins, hufvudsätet för Kinas silkesodling. Är dock mindre tillgänglig för kristendomen än den förra provinsen Fu-kien. En stor handelsstad, som tillika är traktathamn, vid namn Ning-jpo är belägen där.

Sällskap: a) Amerik. presbyterianer (1844); b) Arnerik. baptister (1843); c) Den kyrkliga missionen (1848); d) Förenade metliodistiska frikyrkor (1864); e) Kina Inl. missionen (1866) har här 36 manliga och kvinnliga missionärer, 8 infödda präster, 65 infödda medhjälpare och 1,200 församlingsmedlemmar; f) Sydamerik. presbyterianer (1867); g) Tyska Kina-Allians-missionen (1891), stiftad af Fransson, arbetar på 4 stationer i sydvästra delen af provinsen.

4. Kiang-su.

En af Kinas bördigaste provinser. Den genomskäres af den stora floden Jang-tsi-kiang. 30 mil från dess mynning ligger rikets gamla hufvudstad Nanking, som till en del är i ruiner efter Tai-ping-upproret. Sydost från Nanking ligger millionstaden Su-djoiv, känd för sin rikedom och skönhet samt för sin yppighet. Med hänsyn till det förra kallas staden »det kinesiska Venedig», till det senare »det kinesiska Paris». Här påstås Kinas vackraste kvinnor finnas med de minsta fötterna. Den mest kända staden är Shang-hai vid en biflod till Jang-tsi-kiang, som fordom var hufvudsätet för kinesisk litteratur. Efter européernas inflyttning har det blifvit en stor sjöstad.

Sällskap: a) Lond. miss.-sällskapet (1843); b) Kyrkliga missionen (1845); c) Amer. biskopliga missionen; d) Sydamer, baptisterna (1847); e) Amer. sabbatdrier (7:de dagsbaptister); f) *Amer. presbyterianer* (1850); g) *De södra, biskopliga methodisterna* (1848); h) *Kina Inl. missionen* (1854); i) *Den ev-protestantiska miss.-föreningen* bedrifver genom missionär Faber en god litterär verksamhet; k) *De södra presbyterianerna* (1871).

5. *Ngan-hwei*.

Belägen omkring Jang-tsi-kiang.

Sällskap: Kina Inl. missionen (1869). I *Ganking* finnes en skola, där manliga missionärer lära språket; b) *Den amer. protestantisk-biskopliga missionen* arbetar i *Wu-hu*; c) *Biskopliga methodister* arbeta i *Tai-ping*.

6. *Hu-peh.*

Denna provins genomflytes af Jang-tsi-kiang. Där bifloden Han utfaller i den, ligga de stora städerna *Hankow, Han-yang* och *Wu-chang*, hvilka tillsamman bilda det inre Kinas största handelscentrum. En frihamn blef öppnad här 1858. Denna plats står medelst ångbåtar i förbindelse med Shanghai. Wu-chang är de lärdes hufvudsäte i mellersta Kina med lokaler, som rymma 10 tusen kandidater vid de årliga examina.

Sällskap: a) *Londonmissionen* i Hankow, hvars ledare är d:r John (1861). Har 11 utstationer. Äfven i Wu-chang (1865); b) *Wesleyanska methodister* (1862); c) *Den protestantisk-biskopliga missionen* (1869). Station äfven i I-chang. d) *Skotska statskyrkan* (1878) i I-chang; e) *Kina Inl. missionen* (1874) har transportstation i Hankow; f) D*anska miss.-sällskapet* sände 1892 sina första arbetare till Hankow, där de lärde språket och reste sedan på undersökningsresor efter Han-floden. Mot slutet af 1895 flyttades missionen till Ljaw-dung-halfön, som sträcker sig från Port Arthur, Kinas andra örlogshamn, upp mot nordost till Jalu-floden, gränsflod mot Korea, g) *Norsklutherska kinamissionen* (1891) i Hankow; h) *Svenskamissionsförbundet* (1890) med stationer i Wu-chang, I-chang och Shasi. Den 1 juli 1893 mördades Wikholm och Johansson i Sung-pu; i) *Hauges synod* (1891) i Fan-cheng; k) Missionsförbundet i Amerika (1890); 1) *Den internationella alliansmissionen.*

7. *Si-chuen.*

En af de skönaste och rikaste provinserna, belägen vid Jang-tsi-kiang. För några år sedan fördrefvo mandarinerna alla därvarande missionärer, men nu har lugn inträdt.

Sällskap: a) *Kina Inl. missionen* (1877) i Tsung-king, 150 mil väster ut från Hankow; b) *Helgelseförbundet* (1890) tillsamman med Kina Inl. miss. Har stationerna Pachan och Pa-o-ning; c) *Londonmissionen* (1888); d) *Amerik. baptister* (1889) i Sui-fu.

8. *Kwei-chau.*

En af de mest okultiverade provinserna med en urbefolkning, som är besläktad med Bortre Indiens bergstammar.

Sällskap: Kina Inl. missionen (1877) har stationen Kweijang samt två andra mindre stationer.

9. *Hu-nan.*

Mycket fruktbar, hvadan befolkningen är välmående, men har ända till sista tiden varit alldeles otillgänglig för kristendomen. Det är från denna provins, som massor af traktater spridas, innehållande de grufligaste beskyllningar mot missionärerna, att de taga ögon och hjärtan ur barn och däraf tillaga medicin, som gifves äldre kineser, för att de skola tro boken (bibeln). Helt nyligen har *Kina Inl. missionen* fått inträde där och anlagt 3 stationer.

10. *Kiang-si.*

Här äro Kinas största porslinsfabriker belägna. *Sällskap:* a) *Kina Inl. missionen* med station i *Kiukiang* och 6 utstationer; b) *De biskopliga methodisterna.*

11. *Kwang-si.*

En föga känd provins med en ociviliserad och orolig befolkning. Bergstammen Miau-tz vaktar gränserna, hvadan det ej är lätt att komma dit in. De södra baptisterna och amerikanska presbyterianer hafva från Kanton försökt intränga dit men utan framgång.

12. *Jyn-nan.*

Ett alpland, hvars befolkning till stor del är muhammedaner. Landet har stor rikedom på metaller. Nyligen hafva fransmännen tillförsäkrat sig rätt att få anlägga en järnväg.

Sällskap: Kina Inl. missionen (1877) med station i hufvudstaden Jyn-nan samt 4 andra stationer.

13. *Ho-nan.*

Till följd af sin fruktbarhet kallad »rikets trädgård». *Sällskap:* a) *Kina Inl. missionen* (1875) arbetar, synnerligen sedan 1884, på 3 stationer i norra delen af provinsen;

b) *Kanadensiska presbyterianer.*

14. *Shan-tung*.

En frisk, berguppfylld kustprovins. Här är *Konfucii* fädernesland. Ett stort grafmonument är här rest öfver honom. Här äro ock 2 andra af Kinas stora religionsstiftare födda, nämligen *Lao-tsi* och *Mencius*. Den viktigaste platsen är staden *Che-foo*. Med anledning af mordet på en katolsk missionär 1897 togo tyskarne Kiao-djow-viken i besittning och fordrade att få utöfva ett slags protektorat öfver provinsen, som mer och mer öppnas för evangelium.

Sällskap: a) *Amerik. presbyterianer* (1861) hafva stor verksamhet. Från Che-foo har kristendomen trängt in bland landtbefolkningen med 130 utstationer. I hufvudstaden *Tsi-nan* har detta sällskap sedan 1872 ett teologiskt seminarium; b) *Södra baptisterna* (1861) i *Teng-djow* med 11 utstationer; c) *Engelska baptisterna* (1861) i *Tsing-djow* med flera andrastäder; d) Ny-methodisterna (1862) i Lao-ling; e) Utbredningssällskapet i Tain-gan; f) Amer. biskopliga methodistema i Tain-gan samt på 4 andra stationer; g) Kina Inl. missionen (1879) i Che-foo samt från 1885 i Fuh-sjan och Ning-hai, båda vid kusten; h) Svenska baptisterna med 2 missionärer i Kiao-djow.

15. Chi-li.

Hufvudstaden är Peking, anlagd 1279. Den är omgifven af en mur, som är 48 fot bred, 60 fot hög och 6 eng. mil i omkrets. Utanför muren ligga 12 stora förstäder. Staden är delad i Mandschu-staden, där det kejserliga palatset

ligger, och kinesiska staden, från hvilken den förra är skild genom en hög mur. Ett universitet upprättades 1868, där 8 utländingar hålla föreläsningar. I kinesiska staden ligger himlatemplet, det största kinesiska byggnadsverk. Genom en kanal står Peking i förbindelse med Tien-tsin, Kinas största handelsstad. 1860 öppnades provinsen för evangelisk mission, samtidigt med att utländska sändebud anställdes i Peking.

Sällskap: a) Londonmissionen (1861) i Tien-tsin och (1862) i Peking med 10 utstationer; b) Amerik. presbyterianerna (1863) i Peking; c) American Board (1860) i Tien-tsin och (1864) i Peking; d) TJtbredningssällskapet (1880) med biskop i Peking; e) Biskopliga methodister (1869) i Peking och Tien-tsin m. fl. platser; f) Kina Inl. missionen (1887) i Tien-tsin och 3 andra platser; g) Ny-methodisterna hafva i Tien-tsin ett seminarium för kvinnor, som utbildas för Shan-tung.

16. Shan-si.

Den kinesiska kulturens egentliga stamort. Är ett bergland med ofantliga rikedomar af kol och järn.

Sällskap: a) Eng, baptistenia i hufvudstaden Tai- Yuen samt 5 andra stationer; b) Kina Inl. missionen i hufvudstaden (1877). Under 1880—1890 anlades 14 stationer; från 1891 2 stationer. Här finnas 64 missionsarbetare och 49 kapell; c)

Svenska missionen i Kina (1887). Arbetade till en början tillsamman med Kina Inl. missionen. Sedermera har den utfört ett självständigt arbete söder ut i Shan-si och Shen-si. Den har stationer i de stora städerna JJin-cKeng och Tong-cheo-fu samt 5 andra stationer med 6 utstationer; d) American Board (1883) med 2 stationer; e) Helgelseförhundet verkar tillsamman med Kina Inl. missionen norr ut på stationerna Soh-ping-fu, Tso-ilong, Ing-cheo och Huen-uen.

17. Shen-si.

Hufvudstaden är Si-ngan, hvarest finnes en stor sten med en inskription om kristendomens första inträde i Kina genom nestorianerna 636. Minnesstenen är rest 781 och har en inskription både på kinesiska och syriska.

Sällskap: a) Kina Inl. missionen (1879) läkaremission i Han-sjung. 1881 sändes missionärer till hufvudstaden Si-ngan men fördrefvos därifrån 1883. År 1887 öppnades en station i Tseng-ku, och sedermera hafva 3 stationer grundlagts; b) Skandinaviska alliansmissionen af Fransson (1891) i Si-ngan och omnejd. 1897 voro där 42 missionsarbetare, af hvilka 22 voro ogifta kvinnor.

18. Kan-su.

Är till ytan den största provinsen men mycket glest befolkad.

Sällskap: a) Kina Inl. missionen (1878) har stationer i hufvudstaden Lan-djow, i Tsin-djoiv och i Sining samt på 3 andra platser. Från Sining har försök gjorts att komma in i Tibet, ehuru utan någon synnerlig framgång; b) Biskopliga methodisterna i hufvudstaden Lan-djow.

Bland lydländerna till Kina må nämnas:

19. Mandschuriet.

Sällskap: a) De förenade presbyterianerna hafva verkat med mycken framgång under mycken kamp mot de

katolska mis-sionärerna. De hafva 12 hufvudstationer med flera utstationer. Nya testamentet är tryckt på mandschu-språket. Från maj 1897 till maj 1898 döptes 4,780 personer. På hufvudstationerna äro öfver 9,000 dopkandidater anmälda. De hafva 171 kapell och 64 skolor; b) Utbredningssällskapet (1892) med en liten station; c) Danska missionssällskapet har 3 stationer, däraf en i Port Arthur. Då ryssarne bemäktigade sig nämnda plats, förbjödos missionärerna att fortsätta sitt arbete.

20. Mongoliet.

Ligger nordväst från Kina. Är mycket glest befolkadt. Kineserna, som utgöra flertalet, äro jordbrukare. Mongolerna äro nomader och till sin religion buddhister. Deras heliga stad är Urga i norra Mongoliet. I denna stad hafva de norska bröderna Ncesiegaard bedrifvit mission. Sedan 1897 har ock missionär Stocke från Norsk-Amer. missionssällskapet verkat där, men har nu flyttat till Tien-tsin. Herr och fru Eneroth tänkte helt nyligen därstädes börja missionsarbete men måste för sjuklighet återvända. Den internationella alliansmissionen hade 1897 längs gränsen 58 missionsarbetare, af hvilka 29 voro ogifta kvinnor.

21. Dsungariet

Beläget mot gränsen af Sibirien. Där finnes ingen mission.

22. Tibet.

Fröken Anna Taylor stiftade 1894 tibetmissionen, som sedermera öfvertagits af Den internationella alliansmissionen i Amerika. 3 norrmän arbeta där.

23. Ost-Turkestan.

Är 1893 började Svenska missionsförbundet där missionsverksamhet. Har nu 2 stationer: i Kaschgar och i Jarkend. Håller på med nya testamentets öfversättande till kaschga-riska språket.

—

Till sist vilja vi lämna en förteckning på skandinaviska missionssällskap som arbeta i Kina.

1. Norsk-lutherska kinamissionen.

2. Norska kinamissionen.

3. Bröderna Ncestegaards mission.

4. Svenska missionen i Kina.

5. Svenska missionsförbundet.

6. Helgelse förbundet.

7. Svenska baptisterna.

8. De finska frikyrkliga.

9. Hauges synod i Amerika.

10. Norsk-Amerikanska missionssällskapet.

11. Missionsförbundet i Amerika.

12. Skandinavisk-Amerikafiska frimissionen.

13. Skandinaviska alliansmissionen i Amerika.

14. Internationella alliansmissionen i Amerika.

15. Danska missionssällskapet.

Gud vare tack, som gifver oss segern genom vår Herre Jesus Kristus!

—

SEXTONDE KAPITLET.

Redogörelse för Svenska missionen i Kina.

Af *C. H. Tjäder*.

Först må några ord sägas om denna missions uppkomst. Dess grundläggare är Erik Folke, född i Folkärna socken i Dalarne. Efter att hafva genomgått Fjellstedtska skolan i Uppsala blef han student därstädes år 1885 och vistades under därpå följande vårtermin vid universitetet. Redan före denna tid hade han känt Herrens kallelse att blifva missionär, men hvart Herren ville sända honom, visste han ej. Senare erhöll han förvissning om, att det var till Kina, Herren ville leda honom. Därom berättar han själf följande: »Det var 1886, som jag förnam, att det var Guds vilja, att jag skulle gå till Kina. Jag ville dock ej, emedan jag ej älskade detta folk, hvilket jag kände såsom hårdt och högmodigt. Men Guds kallelse var tydlig. När jag var villig att gå, var det dock ingen, som ville sända mig. Jag för då öfver till England. Men där tog Gud ifrån mig alla mina stöd, på det att han ensam skulle få vara mitt stöd. En afton hade jag å nyo öfvertänkt, hvad som var att göra. Och svaret hade blifvit: Här finns ingen utsikt; utan därför rakt in i Guds famn! Följande dag — det var i London — var det ett enskildt bönemöte hos några vänner. Där steg dåfram ett fruntimmer och uppläste ett bref, som hon nyss fått från en väninna, hvilken däri sade, att hon blifvit i tillfälle afsätta hälften af sin årsinkomst för att låta någon ung man utgå till Kina. Jag tänkte då: Den som vore den lycklige unge mannen! Men icke alls trodde jag, att det skulle blifva jag själf. Men den, som hade läst brefvet, kom bort till mig och sade: 'Vet ni, att det är just eder, Gud vill sända till Kina? Ni får genast bereda eder till afresan/ — Gud har aldrig låtit mig få veta, hvem brefskrifvarinnan var. Men uti detta har jag sett en särskild Guds ledning och fått lära mig däraf att icke göra några beräkningar utan lita på Herren».

Vid denna tid fanns intet missionssällskap i vårt land, som sände ut missionärer till Kina. Icke heller var någon betänkt på att börja missionsarbete i detta land. Den kallelse, Herren gifvit Folke, var likväl så direkt, att han ej kunde tänka på något annat fält. Därför grodde han ock, att Herren i sin tid skulle öppna väg.

Innan Folke företog resan till Kina, gjorde han ett afskeds-besök i hemlandet, där ej blott hans gamla vänner utan äfven nya sådana, som han vann, varmt intresserade sig för honom och hans framtida verksamhet. Det röjdes uti hans sinne en sådan missionseld, att det för alla låg i öppen dag, att Gud kallat honom till missionär.

Det var i november 1886. Folke tillbringade då några veckor hos en vän i Stockholm, under hvilken tid missionen var det stående samtalsämnet från morgon till kväll, och innerliga bönerop uppsändes därvid till Herren om välsignelse och ledning. De båda vännerna uppmuntrade hvarandra. Herren skulle nog hålla sitt ord, han skulle själf gå med sin tjänare och se till, att intet fattades honom. Under ett dylikt samtal framställde Folkes vän förslag om att bilda en kommitté i hemlandet, hvilken kunde mottaga och öfversända de medel, som

missionsvänner skulle känna sig manade att lämna till hans understöd. Saken gjordes till föremål för ifrig bön om Herrens ledning, och, innan hans vilja blef tydlig, skulle intet stegtagas. Ingenting hade heller blifvit afgjordt, då Folke de sista dagarna i december samma år lämnade Sverige. Och icke ens då, när han i slutet af följande månad af seglade från London, visste han, om han skulle få ett enda öre till sitt underhåll från Sverige. Han litade på, att Gud skulle uppfylla alla hans behof, då han gick att upptaga det verk, som Herren hade anförtrott honom. Mången tyckte, att detta var inga garantier; och Folke varnades af flera personer att begifva sig åstad på så lösa grunder. Härpå svarade han endast: »Att jag står här nu, är ej mitt öfvermod och ej mitt stora mod utan Herrens nåd ensamt. Det är ej mänskliga teorier, jag stöder mig på, utan den lefvande Gudens ord».

Om sin ankomst till Kina den 14 mars 1887 berättar han följande: »Ändtligen landade jag i Shanghai. Men hvilket vimmel af människor: kineser, araber, negrer, engelsmän, fransmän och italienare! Sedan jag tagit farväl af mitt ressällskap, fann jag mig så ensam, ty bland alla dessa människor kände jag ingen. Då kom en äldre man mot mig och hälsade mig hjärtligt. Då han på tillfrågan fått veta, att jag var främling där, sade han: ;Då kan ni få gå med mig'. Det var en missionär. Hos honom fick jag bo. Men ej nog därmed, han utrustade mig ock fullständigt med kinesiska kläder och med allt annat, hvad jag behöfde, och sände mig upp för den stora floden Jang-tsi-kiang till en språkskola i staden Ganking, en hednisk stad uppe i landet.

Folke blef inbjuden af Kina Inland missionens direktör Stevenson att deltaga i språkstudiet vid denna skola, af hvilket erbjudande han med stor glädje och tacksamhet begagnade sig. Efter genomgången sex månaders kurs erbjöds han att fä ingå som medlem af nämnda mission, hvilket han af böjde, emedan han trodde, att Herren skulle sända honom svenska bröder som medarbetare. Utan att dock vara medlem af Kina Inland missionen beslöt han att arbeta i ett visst samband med densamma. De, stora fördelar, detta samarbete erbjödo voro: 1) förmånen att betjäna sig af de väl inrättade språkkurserna)för manliga missionärer i staden Ganking och för kvinnliga i Yang-chau;

2) handledning för den nyutkomne missionären att sätta sig in i kinesiska förhållanden, hvilket är af största vikt;

3) värdefulla råd från deras långa och rika erfarenhet, hvarigenom misstag och olyckor afvändts;

4) afgiftsfri förmedling af penningar och varor upp till missionsfältet, hvilket eljest skulle kosta missionen tusentals kronor för år.

Kina Inland missionens hem i Shang-hai.

Till arbetsfält utsagos i norra Kina de delar af provinserna Shan-si, Shen-si och Ho-nan, som gränsa intill hvarandra. Ytinnehållet uppgår till omkring 60,000 kv.-kilometer med en befolkning af omkring 5,000,000 människor och är således större än provinserna Skåne, Bleking, Småland, Östergötland, Gotland och Öland tillsammantagna och med en befolkning lika stor som hela Sveriges.

%Under Folkes vistelse i Ganking hade emellertid den 16 maj 1887 en kommitté bildats i Stockholm. Enligt öfverens-kommelse mellan Folke och hans vän skulle denna kommitté ej sluta sig till något visst samfund utan stå på osekterisk grund, på det att alla, som insåge Kinas gränslösa behof af evangelium och kände sig manade af Herren att predika Kristus där ute, skulle välkomnas. De första ledamöterna i denna kommitté voro predikanten J. Holmgren, redaktör P. A. Palmer, grossh. J. W. Wallin och kaptenen John Alberg. »Svenska missionen i Kina» är således en själfständig svensk mission med eget arbetsfält och egna stationer. Den antager och utsänder missionärer, hvilka underhållas helt och hållet från Sverige. Missionens angelägenheter å missionsfältet handhafvas af en årligen sammanträdande konferens, och ärenden, som uppstå mellan konferenserna, handläggas af en tillsatt kommitté. Missionen förestås af en ordinarie och en vice föreståndare, som väljas af missionärerna; dock underställes deras val kommittén i hemlandet för godkännande.

Underrättelsen om kommitténs bildande i hemlandet mottogs af Folke med mycken glädje. Han skrifver med anledning däraf till sekreteraren: »Huru glad blef jag ej att mottaga ditt bref af den 21 maj! Det var ett verkligt svar på bön, och jag fick nu börja med pris och lof. Huru underligen och här-ligen har ej vår Gud ledt alltsamman! Må vi nu blott låta honom fullborda sitt verk. Jag är så glad öfver utsikten att få se mina egna

landsmän här. Jag har för en tid bedit om tio. Naturligtvis förenar jag mig med glädje i det antal, hvarom I bedjen. 'Den som beder, han får'.»

Den 26 november 1887 hade Folke redan anländt till arbetsfältet i norra Kina, d. v. s. till provinsen Shan-si — den kinesiska nationens vagga. Från staden P'ing-iang, där evangelisk verksamhet redan under flera år bedrifvits, gjordes nu resor för att utröna, hvar den nya missionens hufvudstation borde förläggas. Efter mycken bön och inhämtande af de äldre missionärernas råd slog han sig ned i staden Uin-ch'eng (ut-talas Yuin-tjöng) i södra Shan-si i december 1888. Den infödde broder, som ända från denna missions ringa början varit en trogen medarbetare, är evangelisten Chang (uttalas Tjang). Här upptogs nu arbetet, och predikoresor gjordes i alla riktningar. Samma höst öppnades också trenne städer som utstationer, därigenom att opieasyler där inrättades. De voro Uei-nan, T'ong-cheo-fu och Si-ngan. Den 18 februari 1889 döptes tre män — förstlingsfrukten på detta fält. Deras namn. voro Uang, läng och Ho. Härom skrifver Folke bland annat följande: »Vår gudomlige Mästare har i dessa dagar lagt de första stenarna till ett heligt tempel i Uin-ch'eng. Tre män blefvo nämligen sista måndagen genom dopet införda i Guds församlings gemenskap. De äro de första på detta fält och inseglet på det ordet: 'Edert arbete är icke fåfängt i Herren'. Före dopets förrättande hade vi en flera dagars förberedelsetid under fasta och bön samt Guds ords betraktande. Herren välsignade rikligen deras själar och oss med dem. Omedelbart efter dophandlingen samlades vi att under bön och händers påläggning nedkalla öfver de nydöpta den helige andes fullhet. På aftonen begingo vi Herrens nattvard. Herrens ande var nära och fröjdade våra hjärtan. Så har då Herren grundlagt sin kyrka här i kraft; och jag är viss om, att vi framdeles skola blifva 'förda i triumf i Kristus Jesus'.»

På hösten samma år ingick Folke äktenskap, och från denna tid började det så viktiga arbetet bland kvinnorna att tillgodoses. Flera opieasyler inrättades också, och många voro de, som där för första gången hörde evangelium. I Kinas fem norra provinser äro nämligen 80 % af den-manliga befolkningen hemfallna under denna förfärliga last — opierökningen. Några kommo äfven till en lefvande tro på Jesus, och det fröjdade storligen missionärens hjärta. Ja, just detta är en missionärs allra största glädje på hednafältet, liksom det är hans största sorg — ej vare sig hedningarnes hat och förakt, ej heller kroppsliga lidanden och umbäranden — att se dem, som en gång vandrade med Gud, vända åter till synd och skam.Folkes bref från missionsfältet; däri han skildrade Kinas stora behof af evangelium, hade uppväckt intresse i hemlandet, och åtskilliga män och kvinnor hade anmält sig att utgå såsom missionärer. Vid missionens första årsmöte 1888 afskildes fröken Anna Gran, numera fru Folke, som reste ut samma år, och undertecknad, som jämte folkskollärarinnan Fredrika Hallin ankom till Kina hösten 1889 och till missionsfältet 1890.

Vid denna tid företogos ofta evangelisationsresor i grann-provinsen väster ut, Shen-si, dit stora skaror af människor inflyttat från den af hungersnöd hemsökta provinsen Shan-tung. Bland dessa funnos åtskilliga kristna, och genom dem sökte vi nå provinsens urinbyggare. För att kunna Öppna en missionsstation i den viktiga handelsstaden San-ilen byggde vi i en by fem kilometer utanför staden fem små stugor, inhägnade af en lång jordmur. Taken voro af halm och väggarna af hårdt tillpackad lerjord, alldeles lika nybyggarnes egna. En af stugorna eller jordkojorna utgjorde kapell, en annan innehöll rum för lärare och evangelist, under det vi själfva bebodde de öfriga. Att uppföra dessa fem »hus» kostade inalles endast 450 kronor. Väggarna hafva varit fria från fukt, taken skyddat mot väta, och häfva dessa hus under flera år bebotts af olika missionärer.

På våren 1891 ankommo till fältet bröderna Axel Hahne och August Berg. Tillsamman bebodde vi under året dessa små hemtrefliga kojor, där golf vet utgjordes af tegelsten, och papper användes i stället för glas i fönstren. Året därpå 1892 lyckades det missionär Aug. Berg. att som missionsstation öppna äfven den nyssnämnda fientliga staden San-iien, där ett präktigt hus förhyrdes och läkare- och predikoverksamhet upptogs. Samma år öppnades som missionsstation den stora och viktiga staden T^ong-cheo-fu (uttalas Tång-tjåo), äfven den belägen i provinsen Shen-si. Påföljande år eller 1893 öfverlämnade Aug. Berg stationen San-iien till den Engelska baptistmissionen, hvars missionärer senare hade upptagit arbete i distriktet och slutligen påyrkade, att detta skulle lämnas åt dem.Missionär Berg öfvertog i stället arbetet på stationen Tong-cheo-fu efter undertecknad, som då öfvertog Uin-ch'eng-församlingen.

De första månaderna af år 1890 voro en mycket svår och pröfvande tid för Folke, som då ännu var utan någon svensk missionär vid sin sida. Många voro i sanning de trångmål och svårigheter, han hade att genomgå, och hvilka vi ej få förbigå i denna skildring, enär den då blefve ensidig och ej gåfve en rätt inblick i förhållandena. Split och afund hade insmugit sig bland de troende på en plats, under det falskhet och skrymteri gjorde sig gällande på en annan. En af de förnämsta orsakerna till dessa förvecklingar hade opieasylerna blifvit, hvilka vid denna tid alla förestodos af kineser. I stället för att nöja sig med den fastställda lönen och arbeta på de inom asylen varande patienternas räddning genom att bibringa dem en god kunskap i evangelium började de att sälja piller till personer utom asylen för att göra affären så inbringande som möjligt. Opieasylföreståndarne tillverkade nämligen själfva sina piller, på hvilka förtjänsten var mycket stor. Sålunda blefvo fattiga troende, som af missionärerna användes att öppna opieasyler, snart smått förmögna och började köpa sig hus och land. Häraf uppväcktes hat och afundsjuka hos många, som förgäfves sökt få bekläda sådana föreståndareplatser. De flesta af asylerna måste också under året stängas.

Om dessa svårigheter skrifver Folke till sin vän: »Du kan tänka dig, huru mycket som ligger fördoldt för en i denna värld, när man först sätter sin fot på Kinas jord, och huru länge det dröjer, innan man får ens en ofullständig föreställning om detta folk. Det hela, folkets seder och vanor, dess åskådnings- och tänkesätt, har varit och är ännu till stor del för mig en labyrint af olösliga problem. Under den senaste resan i Shen-si fick jag kasta en djup blick in i folkets lif och karakter, och jag instämmer med min vän Chang i hans yttrande: 'Det är rysligt mörkt, verkligen becksvart'. Så småningom öppnade han sitt hjärta för mig, och samtalen med honom voro verkligen en dyrbar skola för mig. I förbigående måste jag nämna, att denkinesiska folkkarakteren är ytterst svår att lära känna, och kinesen besitter i yttersta grad egenskapen att kunna dölja verkligheten och ställa sig själf i ett falskt ljus. Vidare vågar ingen att uppenbara en sanning af fruktan för hämnd från de personer, för hvilka ett sådant sanningens uppenbarande skulle vara mindre angenämt. Därför finner man sig ofta lefva i en värld af hägringar».

Efter hand blef det mera lugnt på stationerna, och mera gynnsamma förhållanden inträdde, så att arbetet kunde så småningom återupptagas. Folkes och missionsvännernas innerliga böner om medarbetare blefvo hörda, och nya krafter började anlända. År 1890 ankommo till Kina Frida Prytz och Anna Janzon. Sommaren 1893 anlände till arbetsfältet Hilma Blomberg, nu fru Tjäder, Anna Eriksson och Augusta Hulander, nu fru Berg. Samma år anlände bröderna Carl Blom och Teodor Sandberg, Robert Bergling, E. Björkebaum och A. Hofstrand, af hvilka de båda senare af hälsoskäl måst återvända till hemlandet. Några af dessa syskon blefvo medarbetare på redan öppnade stationer, och andra började bryta ny mark. Sedan dess hafva vi hvarje år haft glädjen få välkomna nya krafter. Betänker man, att denna mission ej har bakom sig några vissa församlingar i hemlandet, som bidraga med sina medel, så blir Herrens trofasta omvårdnad om de sina än mera uppenbar, i det de många och stora behofven hittills städse blifvit fyllda. Jehova-Jire! Eben-Eser!

För närvarande bedrifves arbetet på följande sju stationer med sina respektiva utstationer:

1. *Uin-ch'en*g. (uttalas Yuin-tjöng), som är missionens hufvudstation, öppnades 1888 af Erik Folke. Till en början bedrefs opieasylverksamhet. År 1889 döptes förstlingsfrukterna. För närvarande räknar församlingen 41 medlemmar. Stationen har under flera år haft en flickskola med infödd lärare under fröken F. Prytz' ledning. Denna är för närvarande flyttad till stationen Hai-cheo. Äfven finnes här goss-skola med infödd skicklig lärare under vårdhafvande missionärs öfverinseendeäfvensom opieasyl, hvilken förestås af Hugo Linder. Broder Linder har under de sista åren utöfvat ej ringa läkareverksamhet. Han är nu församlingens pastor. På stationen boende kvinnliga missionärer utföra ett ständigt växande arbete bland kvinnorna genom husbesök, bibelklasser, stugmöten, besök i byarna och opieasylverksamhet. Utstation är *Cha-tieh.* Missionen äger i *Uin-ch'eng* ett större präktigt hus, värdt 2,500 taels (1 t. = kr. 2,50), hvilka medel särskildt gifvits för detta ändamål. Infödda medarbetare äro Chang (Tjang), Li och Chao (Tjao). Missionärernas antal, manliga och kvinnliga, uppgår till åtta.

2. *T'ong-cheo-fu* (uttalas Tång-tjåo) öppnades som missionsstation år 1892 af C. H. Tjäder. År 1890 var här

opieasyl under en infödd föreståndares ledning. Missionär Aug. Berg öfvertog stationen år 1893 och har sedan dess varit dess föreståndare. Församlingsmedlemmarnes antal utgör 14. Arbetet här har alltid varit hårdt, men till Herrens pris har på senare tiden en ljusning inträdt. För närvarande finnes i Tong-cheo en väl inrättad opieasyl, från hvilken ett ej så litet antal patienter redan utskrifvits som botade. Erfarenheten visar, tyvärr, att de flesta sedermera återgå till lasten. Alla få dock under den månad, de vistas inom asylen, *en rätt grundlig kunskap i evangelium,* hvilket i flera fall ledt till personlig frälsning. På stationen är äfven en flickskola inrättad, som tillses af fru Augusta Berg. En omfattande verksamhet bland kvinnorna har utförts af våra nitiska missionssystrar. Missionen äger äfven i T'ong-cheo-fu ett utmärkt hus, värdt 4,000 taels. På utstationen *Uei-nan*, belägen 60 kilom. från Tong-cheo-fu i sydvästlig riktning, har sedan flera år tillbaka bedrifvits framgångsrik opieasylverksamhet. Från hufvudstationen företagas predikoresor dit minst en gång i månaden.

3. *I-chï*. I denna stad, belägen i provinsen Shan-si och 30 kilom. nordväst från Uin-cVeng, öppnades missionsarbete år 1892 af Axel Hahne. Den betraktades till en början som utstation till Uin-ch'eng. Flera bland missionssystrarna hafva tidtals varit stationerade där. Syskonen Sandbergs bodde därungefär ett år. Är 1896 förhyrdes tvenne rymliga hus i stället för det förra otillräckliga, och stationen öfvertogs af fröknarna A. Janzon och E. Buren. Två infödda evangelister och en bibelkvinna hafva varit dem behjälpliga att så den ädla säden. Trägna missionsresor hafva gjorts i distriktet. På stationen finnes numera opieasyl samt goss- och flickskola. I fjol döptes fem personer, förstlingskärfvar. På utstationen Uan-tsuen vistas systrarna under sommaren. Där hafva de rönt stor uppmuntran. Sistlidna höst fingo de glädjen välkomna tvenne nya systrar i arbetet.

4. Mei-ti-chen. Är 1895 öppnades af fröken Hallin missionsstation i denna köping, belägen 20 kilom. söder om Hai-cheo ej långt från Gula floden. Med tillhjälp af en infödd evangelist har predikoverksamhet flitigt bedrifvits här, likaså opieasylverksamhet. Omkring 200 personer hafva afvants i asylen. Fröken Hallin har ock rätt mycket ägnat sig åt sjukvård i allmänhet. Dessutom har en mindre flickskola upprättats i en by. En infödd bibelkvinna och ett par af de andra kvinnliga missionärerna hafva längre eller kortare tid deltagit i arbetet på stationen. Hösten 1898 döptes förstlingsfrukten, 4 män.

5. Hai-cheo. Är 1895 öppnades här en missionsstation af C. H. Tjäder. Denna plats har varit medelpunkten för en välsignelserik tältpredikan på marknader och vid examinationstillfällen. Predikan i kapellet och friluftsmöten hvarje söndag jämte bibelklasser hafva oafbrutet fortgått. Många byar i distriktet hafva besökts med evangelium. Vintern 1896—1897 bedrefs äfven opieasylverksamhet, då inemot 100 personer behandlades. En liten goss-skola med 12 elever hölls ett års tid och beredde oss stor glädje. Söndagsskolverksamheten har hela tiden uppehållits. Påskhelgen 1897 döptes 6 personer, 4 män och 2 kvinnor, de första i Hai-cheo. Missionen har i denna stad förpaktat ett hus på 10 år för 370 taels. När denna tid förlupit, äger värden rätt att återfå sitt hus mot erläggande af nyssnämnda summa. Utstationen P'u-cheo, 60 kilom. frånHai-cheo väster ut, besökes regelbundet från Hai-cheo en gång i månaden. Här finnes i Han-iang, en köping ej långt från staden, en opieasyl, som förestås af evangelisten Kung. Från dessa trakter döptes 6 personer på hösten 1898, alla frukter af Kungs arbete. Där finnes dessutom omkring ett femtiotal personer, intresserade i evangelium. Bedjen för dessa, att de må blifva Jesu sanna efterföljare. Arbetet på denna utstation är själfunderhållande. För närvarande förestås stationen i Hai-cheo af fröken Prytz med tillhjälp af en annan kvinnlig missionär samt ett par infödda medhjälpare.

6. Han-ch'eng (uttalas Han-tjöng) i provinsen Shen-si i närheten af Gula floden öppnades år 1897 af Robert Bergling efter omkring 3 års mödosamt förarbete. Opieasylverksamheten, som bedrefs i en by 10 kilom. norr om staden, bidrog till densammas öppnande. Om förloppet härvid och Herrens underbara hjälp läses i »Sinims Land» för 1897 med början i augustinumret. Missionär Bergling jämte hans medhjälpare Cheng och Tien hafva genomrest distriktet i alla riktningar, hvarvid massor af kristlig litteratur spridts bland folket, på samma gång evangelium blifvit predikadt. Förstlingskärfvarna inbärgades år 1898, då 13 personer döptes.

Arbetare: 5 manliga och kvinnliga missionärer. Infödda medhjälpare äro 2 evangelister och 1 bibelkvinna.

Af de flera stora distrikt, som bearbetas från denna station, äro tvenne belägna öster om Gula floden i provinsen Shan-si. Härifrån voro fem af de nydöpta personerna.

7. Sin-ngan, stad i norra delen af Ho-nan sydost från Uin-ch^eng, har varit medelpunkten för mycken förberedande verksamhet i denna provins. Den bekante evangelisten Ki (uttalas Tji) har nämligen här sitt hem i en by ej långt utanför staden. Broder Carl Blom är vårdhafvande missionär i distriktet och företager — fastän ännu bosatt i Uin-ch'eng — ständiga predikoresor i detsamma. Det var ej långt söder om denna stad i köpingen Iang-po, som 1898 sexton personer döptes. Den, som i första hand var orsaken till deras vinnandeåt Herren, var en ung man, som i asylen i P'u-cheo, upprättad af pastor Hsi, blifvit botad från sitt opiebegär. Underliga äro Herrens vägar, värda att begrundas. Flera af missionssystrarna hafva ock besökt Sin-ngan och dess omnejd för att undervisa kvinnorna.

Förutom ofvan berörda metoder i missionsarbetet må nämnas friluftsmöten vid teatertillfällen och predikan under aftnarna i gatkapell. Dessutom hafva evangelistkurser hållits dels på stationerna, dit deltagarne inbjudits på kortare tid, dels i någon by, dit missionären utflyttat för att bo där den månad, kursen pågått. Goda resultat hafva härvid uppnåtts.

På vårt missionsfält finnas, som sagdt, efter dessa 12 år af vägbrytande arbete 7 stationer med 6 utstationer, 110 genom dopet i församlingarna upptagna kristna, omkring 300 i evangelium särskildt intresserade personer, 33 manliga och kvinnliga missionärer, 11 infödda manliga medhjälpare och 7 bibelkvinnor.

Som synes af ofvanstående skildring, har Gud i rikt mått välsignat arbetet på vårt fält. Hade flera arbetare funnits, skulle sannolikt mycket mera uträttats. När komma de? Stanna ett ögonblick och tänk efter: ett område, större än provinserna Skåne, Bleking, Småland, Östergötland, Gotland och Öland tillsammantagna, med lika många odödliga själar som hela Sverige — och endast dessa få vittnen för Kristus 1900 år efter det Guds son befallde sina lärjungar: "Gån ut i hela världen !"

Har ingen hört Herrens röst säga: »Hvem skall jag sända, och hvem vill vara vårt budskap» (Es. 6: 8)? Har du till äfventyrs hört denna röst, så svara då likt profeten: »Här är jag; sänd mig!»

—

SJUTTONDE KAPITLET.

Svenska missionsförbundets kinamission.

a) Östra Kina.

Af *J. Sköld*.

Då vi nu gå att kasta några flyktiga blickar på Svenska missionsförbundets allt mer och mer utgrenade missionsverksamhet i det folkrika Central-Kina, så torde vi allra först böra erinra om, att för rätt många år sedan blef det kinesiska folkets skriande andliga behof tungt och varmt lagdt på de svenska missionsvännernas hjärtan. Detta hade till följd, att missionselden med hänsyn till Kina tändes i mångas bröst, och dess låga flammade sedan ren och klar på många hjärtealtaren. Personer, drifna af Jesu kärlek och fulla af medlidande för de arma hedningarnes väl, anmälde sig hos Svenska missionsförbundets kommitté och begärde att få utgå för att bryta lifvets bröd bland Kinas hungrande skaror.

Vid den tiden hade dock detta sällskap händerna fulla af arbete på sina olika missionsfält och kunde följaktligen icke då tänka på att upptaga något arbete bland Kinas millioner. Förutom i Lappland och Ryssland, Kongo och

Persien samt sjömansmissionen utförde det ett godt arbete bland eskimåerna uti Alaskas isiga regioner. Det lofvande arbetet och de dugande krafterna i det aflägsna och kyliga Alaska öfverlämnades 1889 till det Svenska missionsförbundet i Amerika. Samtidigt därmed beslöt Svenska missionsförbundet att upptaga en egensjälfständig mission i Kina. Den rätta tidpunkten därför syntes också vara inne, ty det fanns då behöfliga medel i kassan, och flera elever, som genomgått förbundets missionsskola, ville endast gå till Kina och intet annat arbetsfält. På hösten 1889 kallades missioneleverna Engdahl och Wikholm samt undertecknad med familj att utgå såsom Svenska missionsförbundets första representanter till det gulhyade släktet där borta i fjärran Osterland. Efter åtskilliga förberedelser dels i Sverige, dels i England inskeppade vi oss och lämnade London den 2 oktober 1890. Öfver blånande och brusande haf bar det af allt längre och längre mot öster, och efter ungefär fem veckors seglats hamnade vi utanför ön Hongkong i södra Kina. Här skulle vi dock icke stanna, ehuru säden äfven här var mycken och arbetarne få. Vi lämnade alltså snart den klippiga kusten, styrde hän öfver ett af världens oroligaste farvatten samt landade efter några dagars färd i den stora staden Shanghai. I Shanghai och dess folkrika omgifningar var nog behofvet af andliga såningsmän stort, men vårt mål var icke denna trakt. Vi stego därför på flodångare och foro nära 100 svenska mil in i landet. Då vi hade färdats uppför den väldiga floden Jang-tsi-kiang några dagar, kommo vi till den stora traktathamnen Hankow. Här finnes en befolkning på nära 1,000,000 själar. Handelsrörelsen på denna plats är mycket stor. Ut-ländingarne hafva sin särskilda lilla stadsdel med fina gator, breda trottoarer, grönskande gräsmattor och stiligt uppförda hus, så att man vid ankomsten från Shanghai tycker sig komma till den civiliserade världen. Annat blir man dock varse, om man stiger i land och vandrar öfver det lilla utländska settle-mentet samt kommer in i den folkrika kinesstaden. Där är det buller och oväsen, smuts och stank nästan öfverallt.

Midt emot Hankow på den andra sidan Jang-tsi-floden ligger Wuchang, som är hufvudstaden i provinsen Hu-peh. Här bor vice konungen, som regerar öfver provinserna Hu-peh och Hu-nan. Guvernören öfver Hu-peh-provinsen har också här sitt palats. Dessutom finnas en mängd ämbetsmän i denna storastad, som räknar mellan 3 å 400,000 invånare. Det är en efter kinesiska förhållanden riktigt aristokratisk plats. Det säges af sådana, som noga känna förhållandena, att två tredjedelar af befolkningen utgöras af mandariner med sina soldater och tjänare, och en tredjedel står i mer eller mindre beröring med dessa höga personer. Emedan förhållandet är sådant, har platsen varit mycket hårdarbetad för missionen. En liten förändring till ett bättre synes dock hafva inträdt på senare tiden. Staden Wuchang räknar sina anor från den grå forntiden och lär vara af fjärde eller femte rangen bland rikets städer.

I närheten af dessa två städer finnes en tredje, endast skild från Hankow genom en flod vid namn Han, som utfaller i Jang-tsi-kiang. Denna stad heter Han-Yang och har mellan 1 å 200,000 invånare. På floderna Han och Jang-tsi-kiang finnes en mängd kinesiska båtar af alla möjliga konstruktioner och storlekar. På dem bo tio tusentals människor, som hafva sitt arbete och lefvebröd genom att frakta olika slags produkter, passagerare etc. på sina båtar.

Till detta stora folkcentrum ankommo Svenska missionsförbundets arbetare den 25 nov. 1890. Missionär Lund, som varit i Kina nära tre år, underhållen af Jönköpings missionsförening och arbetande i samband med Kina Inland missionen, hade utpekat staden Wuchang såsom en lämplig plats att slå sig ned på till en början. Innan vi ankommo till Wuchang, hade Lund där förhyrt ett kinesiskt hus, som vi fingo taga in uti. Lund, som hade lämnat Kina Inland missionen, anslöt sig nu till Svenska missionsförbundets arbetare. Efter att hafva skrapat något så när rent uti det kineshus, som vi togo in uti, blef vårt första göromål att taga i tu med det svåra kinesiska språket. Att beskrifva vårt kinesiska hem med de stora trästolparna, pappersfönstren och springorna samt de dåliga rummen, rankiga dörrarna,, stora smutshögarna och välfödda råttorna torde anses ligga utom ämnet för denna framställning.

Så fort som möjligt började vi att se oss om efter en lämplig plats, som vi kunde inköpa för att anlägga vår huf-vudstation i staden Wuchang. Det var dock lättare sagdt än gjordt att få någon, som passade. Omsider utbjöds dock en tomt, som låg bra till, men, då vi skulle börja underhandlingar därom, uppstodo, liksom vanligt är i Kina, så många om och men, att det såg ut, som om det skulle vara platt omöjligt att komma till rätta med den, som

ville sälja. Ty se, i Kina kunna ej köpare och säljare mötas för att själfva uppgöra affärerna, utan allt skall gå genom medelpersoner, och det tager en rundlig tid med mycket diskuterande, innan man kommer till klarhet. Sent omsider var man då på det klara med medelpersonerna och honom, som ville sälja. Men därmed var ej allt färdigt. Huru skulle man få kontraktet stämpladt af höga vederbörande? Efter mycket krångel lyckades det dock, och så var då ändtligen egendomen uti våra händer. Vi hade reda på, af hvilken betydelse det var att från själfva början hafva fast fot på den punkt, där vi vistades, och därför voro vi ej litet glada, när vi hade kontraktet fullt lagligt uti våra händer. Efter någon tid gjordes allvarliga försök från de kinesiska myndigheternas sida att få tillbaka kontraktet för att, som de sade, tillsätta några få skriftecken, men vi anade, att det var några onda planer i görningen, och därför stodo vi på vår rätt och utlämnade det icke. Allt tystnade så af, och sedan dess hafva vi intet hört utan hafva med vår egendom och våra hus fått vara i fullkomligt lugn. All Svenska missionsförbundets egendom i Kina är dessutom inregistrerad i generalkonsulatet i Shanghai.

Är 1891 rasade en svår förföljelsestorm fram genom Jang-tsi-dalen från Shanghai ända upp till staden Ichang. Många missionsstationer jämnades då med marken, två utländingar mördades, — den ene en missionär, den andre en tullofficer — fasa och skräck spreds vida omkring, och litet hvar bland utländingarne började känna sig osäker och fruktade för öfverfall och blodsutgjutelse. Vi, som tillhörde Svenska missionsförbundet, hade nog vår dryga känning af förföljelsen, men den kom aldrig till något öppet utbrott vare sig i Wuchang, Hankoweller Han-Yang, ehuru faran syntes mycket nära ibland. Man vaktade dygnet om, vakade turvis under nätterna, hade rep m. m. i ordning för att, ifall man skulle komma undan de rasande folkhoparna med lifvet, fortast möjligt blifva i stånd att fira ned sig utför stadsmuren på något ställe samt sedan undkomma. Under denna tid var det dock möjligt för vår mission att börja ordna åtskilligt på den plats, som inköpts, och i synnerhet på hösten 1891 och våren 1892 bedrefs arbetet med raskhet, och i april månad 1892 var det oss möjligt att flytta in under eget tak. Vi kunna knappt beskrifva den stora glädje, vi alla kände, då vi nu befnnno oss på egen mark. Många både gemensamma och enskilda böner uppsändes till Herren om välsignelse, nåd och hjälp med afseende på det kommande arbetet å denna vår hufvudstation. Vi kunna nu, då vi kasta några flyktiga blickar tillbaka på de senaste åren, tacka vår nådige Gud, därför att han hört våra egna och missionsvännernas böner.

I slutet af 1891 ökades vår lilla kämpande skara med tre män och en kvinna. Vi, som nu hade varit ute på fältet något mer än ett år, skulle försöka oss litet allvarligare på vårt nya tungomål, än hvad som kunde gifvas tillfälle till vid de små korta bönestunderna, som vi hade med våra tjänare hvarje morgon. Därför öppnades en goss-skola den 14 juni 1892 på stationen i Wuchang. Vi väntade just icke mer än 6 å 8 gossar, men döm om vår förvåning, då vi redan första dagen hade glädjen att mottaga 18 piltar. Denna skola har utvecklat sig på ett glädjande sätt under årens lopp, och mitt hopp är, att vi från densamma skola få dugande evangelister och andra medhjälpare i arbetet för kommande år, om Gud låter oss lefva och hålla på att arbeta där ute. Omsider öppnades äfven en flickskola uti ett litet trångt kyffe. Den underhölls till en början helt och hållet af en missionsarbetare men öfvertogs sedan af vårt missionssällskap och har under hela tiden varit till välsignelse, glädje och nytta. De kinesiska flickornas värld är mörk och dyster. Kan man därför med Guds hjälp bibringadessa små lidande varelser upplyftning och bildning, är det säkert, att god behållning därigenom gifves missionen för kommande dagar.

Men det var icke nog med arbetet bland barnen. Vi hade ju kommit ut för att bringa det glada budskapet äfven till de äldre. Såsom jag nyss omnämnde, hade vi nästan dagligen små predikomöten för våra tjänare och andra, som ville komma med. Men den 13 november 1892 öppnades vår första predikolokal i Kina. Vi hade då också glädjen att döpa tvenne män såsom förstlingsfrukten af vårt arbete. Att det var en glädjens dag för oss alla, då vi fingo börja vårt offentliga arbete bland de äldre under så lyckliga omständigheter, det förstår enhvar ganska väl. Predikolokalen hölls nu öppen både hvardagar, helg- och söndagar, så vida vädret tillät detsamma, och rätt mycket folk kom för att höra evangelium. Flera anmälde sig till dop, och deras antal, som samlades vid söndagsgudstjänsterna, tillväxte mer och mer, så att vår lokal kunde ej rymma alla, som begärligt lyssnade till Guds ord. Det blef därför nödvändigt att efter några år utvidga predikolokalen, men det oaktadt är den numera åter nästan för trång. Vi hoppas dock att med tiden få en så rymlig lokal, att vi ej måtte behöfva trängas vid våra

söndagssammankomster. Vårt hus, hvari vår flickskola är förlagd i staden Wuchang, har varit fallfärdigt i flera år, men äfven detta hoppas vi att i en ej långt aflägsen framtid få i godt stånd, emedan vår skola där synes hafva en lofvande framtid för sitt arbete.

Under maj månad 1893 ökades vår skara med 3 män och 3 kvinnor, och vi voro nu tillsamman 15 missionsarbetare. Vår syster Kristina Svensson gifte sig dock i början af sommaren 1893 med missionär Matson, tillhörande det Svenska missionsförbundet i Amerika, som arbetar i städerna Fancheng och Siang-Yang samt i trakterna däromkring. De flesta af oss måste ju hålla på med inlärandet af språket, men det var också nödigt att tänka på en utvidgning af arbetet, då vi hade tillräckligt med krafter därför. Vi hade ock förut varit betänktadärpå, ty redan 1891 hade vi förhyrt ett hus i staden Shasi i afsikt att börja arbete där. Folket på den platsen har dock alltid visat sig mera oroligt och svårt, och vi uppgåfvo fördenskull tanken att just vid den tiden slå oss ned bland dem. Staden besöktes dock gång efter annan i hopp om att framdeles få verksamhet i gång där. Detta har också lyckats rätt bra, såsom vi få se längre ned.

Enligt af Lund uppgjord och för Missionsförbundets styrelse i Stockholm framlagd plan var det från början meningen, att vi skulle hafva staden Wuchang till utgångspunkt för arbete i norra delen af provinsen Ho-nan. Men denna plan befanns vid närmare undersökning vara nästan outförbar, emedan det var ett så hiskeligt långt afstånd. Tanken att draga åstad så långt som till norra Ho-nan, då det fanns så stora fält obrukade alldeles bredvid Wuchang, uppgafs också ganska tidigt.

Då vi icke nu kunde få fast fot i Shasi och icke heller den planen kunde realiseras att fara långt upp mot norr, så måste vi se oss om efter plats på närmare håll. Rätt gynnsamma förhållanden yppade sig också därför, i det att en skotsk bibelspridare utpekade för oss ett fält, som icke ägde en enda utländsk missionsarbetare eller kristen inföding. Det låg endast två dagsresor från vår hufvudstation i Wuchang. Redan 1892 gjordes alltså resor i den trakten för att utforska, hvarest det skulle vara bäst att upprätta en missionsstation. Om en sådan undersökningsresa skrifver vår hänsofne broder Wikholm bland annat sålunda: »Då man kommer till Peh-koh, har man ett stort slättland framför sig, till någon del liknande en trädgård. Jorden är ovanligt fruktbar och folket välmående. Förutom nyssnämnda stad finnas här fem andra städer, hvilka icke ligga synnerligt långt skilda åt, och därtill komma stora byar, snart sagdt, utan tal. Bland dessa hundra tusen, ja, millioner människor finnes ingen enda missionär. Vi hafva alltså här ett rikt arbetsfält framför oss. Bland de nämnda städerna hafva vi först beslutat oss för att söka öppna Macheng och Sungpu. Sistnämnda stad, som ligger omkring 180 Ii från Wuchang, ärrätt stor och drifver mycket liflig handelsrörelse, hvarför vi skola komma att känna oss glada och tacksamma mot Gud, om vi lyckas upptaga arbete där. Om några dagar skola vi begifva oss åstad. Hjälpe då Herren oss i vårt företag! Bedjen för oss!» Litet anade vår käre broder Wikholm, att han knappt fyra månader efter nedskrifvandet af dessa rader, som andas hopp och förtröstan, skulle få besegla sitt vittnesbörd med sitt blod.

Vid jultiden 1892 gjordes ett försök att inträda i staden Macheng med evangelium. För att gå riktigt försiktigt till väga sändes två infödda ned till platsen i förstone, för att de skulle se sig omkring och skaffa tomt att bygga på eller hyra ett något så när lämpligt hus för oss. Om dessa två personer, som vi anförtrodde detta uppdrag, gjorde sig skyldiga till några misstag, kunna vi icke veta. Alltnog, de grepos under natten, fördes till domsalen, och den ene af dem fick uppbära många slag. Därefter fördes de vid midnattstiden till en af stadsportarna, hvilken måste öppnas, och därpå blefvo våra män och deras saker utkastade. Distriktmandarinen, som bor i staden Macheng, hade blifvit mycket uppretad, då han fick veta, att våra män voro ute för att skaffa plats åt utländingarne, och detta var väl anledningen därtill, att han rasade så vildt mot dem.

Nu återstod intet annat än att tills vidare lämna denna stad, ty, om man hade försökt bryta sig fram, torde det hafva medfört svåra följder. Hvad var nu att göra för att utvidga gränserna? Skulle vi fälla modet och säga, att det var omöjligt? Ingalunda. Tvenne utaf våra bröder begåfvo sig nu till den lifliga handelsplatsen Sungpu. Det gällde att gå visligt till väga. De togo därför in uti ett kinesiskt värdshus och bodde där en längre tid. Om de genast försökt att få hyra hus, hade det naturligtvis väckt större uppseende. Öfver all förväntan var allt i början stilla och lugnt. Folket var vänligt, hörde dem gärna och talade godt om dem. Omsider fingo de äfven hyra ett

litet hus, som de sökte ätt ställa i ordning på bästasätt. Efter många försakelser och umbäranden måste de dock återvända till Wuchang igen, icke därför att folket var svårt; utan emedan Wikholm blef sjuk.

Under våra bröders vistelse i Wuchang passade de ledande personerna i Sungpu på tillfället och grepo de två männen, som i Sungpu hyrt ut ett litet dåligt kyffe för vår missions räkning. De två husvärdarne fördes till staden Macheng och blefvo där inkastade i en usel fängelsehåla. De fingo utstå många lidanden, genomgå svåra förhör samt uppbära hugg och slag. Efter många rådplägningar och bön begåfvo sig bröderna Wikholm och Lindström till Macheng för att sammanträffa med distriktmandarinen och utforska, hvarför dessa två personer från Sungpu kastats i fängelse, då de icke gjort något annat förfång utan endast hyrt ut hus till utländingarne, hvilket var i full öfverensstämmelse med den internationella lagen. Besöket hos ämbetsmannen medförde det glädjande resultatet att de två fängslade männen frigåfvos, hvarefter de i sällskap med bröderna fingo anträda återresan till Sungpu. Om allt detta skrifver en af missionsarbetarne följande:

»Ryktet om vårt besök i Macheng flög på snabba vingar ut öfver nejden. Mottagandet vid Sungpu var mer än storartadt. Många af de fängslades vänner kommo oss till mötes långt utom staden för att se, om det verkligen var sant, hvad ryktet förmälde om följden af vårt besök i Macheng. På Ho-kia-pu-platsen, där vårt förhyrda hus låg, var folkskaran oräknelig. Gatorna voro fullpackade. Endast en smal öppning var lämnad i midten, så att vi obehindradt kunde nå vårt hus. Fyrverkeripjeser afbrändes, raketer kastades, och folket, som arbetade på marken, kastade sina verktyg och kom löpande för att se och höra, hvad som stod på. Gamla och unga hälsade oss. Intet oväsen, inga skällsord hördes, utan allt aflöpte lugnt och stilla. Till och med sungpumandarinen hade inlämnat sitt visitkort i vårt hus, för att han därigenom skulle uttrycka sin glädje. Det var, som när en konung återkommer till sin stad efter en dyrt vunnen seger. Att våra fienderskulle ondgöras häröfver, var ju att vänta. De ansträngde sig också till det yttersta för att hämnas det lidna nederlaget».

Huru slutade nu dessa onda människors stämplingar mot våra bröder? Det är för länge sedan bekant, ty Macheng och Sungpu äro två välkända namn för många af de kära missionsvännerna allestädes i vårt fädernesland. Våra bröder kämpade modigt på sin post. Visserligen larmade hedningarne och hotade med utdrifning och mord, men, som sådant är mycket vanligt där ute, fäste man sig icke mycket därvid. Våra kära kamrater sågo mera på det stora distriktet med de många städerna, köpingarna och väldiga byarna, befolkade af en ofantlig människomassa, som behöfde höra försoningens och frälsningens evangelium, och ville på inga villkor uppgifva det goda fotfäste, som de hade fått i Sungpu. Man hoppades, att stormen snart skulle lägga sig samt lugn och ro inträda. Det tycktes ock till en början, som om de onda ryktena skulle dö bort och all fara vara förbi. Men så kom det hårda, bedöfvande slaget den 1 juli 1893 såsom en blixt från en molnfri himmel. Våra dyra arbetare, Wikholm och Johansson, hade först jagats som villebråd, af de vilda, råa och uppretade hedningarne och därefter blifvit grymt mördade. Det var ej folket i Sungpu, som utförde den hemska gärningen, utan legda slagskämpar från några byar i närheten af staden. Befolkningen på platsen höll af, talade väl om och värderade våra kamrater och deras arbete, ty de delade ut medicin till sjuklingar, predikade den »goda läran» och öfvade välgörenhet äfven på andra sätt.

Hvar och en kan lätt tänka sig, huru det skulle kännas för oss att mottaga den smärtsamma underrättelsen om att våra kämpar fallit i striden. Och så mycket hårdare tog slaget, just emedan en person, som stod distriktmandarinen nära, några dagar före morden sagt oss, att han i egen person vandrat genom Sungpu, sett våra arbetare och talat med dem samt haft proklamationer från ämbetsmannen att uppslå på alla offentliga platser till deras förmån. När allt kom omkring, var dock detta ren lögn. Men hvad hjälpte tårar, suckar, klagan och ve!Hvilken förfärlig hämnd togo icke fienderna på våra bröder för den framgång och det anseende, de vunnit! Då vi fingo syn på våra kamraters söndersargade kroppar, blef vår bedröfvelse ännu större, ty vi förstodo mer än väl, huru förfärligt de fått lida. Men de hade kämpat som Jesu Kristi sanna stridsmän, hållit ut till änden, stupat på sin post och beseglat sitt vittnesbörd med sitt eget hjärteblod. Må den ande, som besjälade dem, få föra regementet äfven Öfver våra kroppar och själar, så att vi icke akta vårt lif för kärt utan kunna säga med Luther: »För himmel ej för jord vi gå till strids och glada äro» etc.

En förstämning kom öfver alla de arbetande missionssällskapen i hela riket till följd af denna upprörande

händelse. De uttalade' sina sympatier för oss uti den bedröfvelse, som var oss påkommen, och lade på mångahanda sätt i dagen sitt varma intresse för vår mission. En kommitté tillsattes af de engelska missionsarbetarne, och medel insamlades för att resa ett grafmonument öfver de fallna kämparne. Alla utländingar öfver hufvud taget deltogo uti insamlingen. Öfver våra bröders lugna hvilorum är nu en utmärkt vacker grafvard upprest, som bland annat bär den tilltalande inskriften: »Var trogen intill döden, så skall jag gifva dig lifvets krona».

Sedan våra medarbetare blifvit mördade i Sungpu, väntade vi, att mandarinerna skulle vara så uppskrämda, att de i förening med vår konsul skulle göra allt, för att vi genast skulle få komma tillbaka och fortsätta det verk, för hvilket våra mördade bröder lidit och blödt. Men annat fingo vi snart se. I stället för att hela det stora, folkrika distriktet skulle öppnas för oss, såsom vi hade hoppats, blef det tillstängdt liksom med de allra starkaste järnbommar. Under de närmaste fyra åren var det oss icke möjligt att kunna tänka på att få besöka platsen. Men var då allt hopp ute? Nej, visst icke. Generalkonsuln arbetade på sitt sätt men med föga framgång. Vi å vår sida gjorde, hvad vi kunde, och sände kristna bokspridare till platsen såsom våra ställföreträdare, när vi själfva icke kunde189'

visa oss uti distriktet. Dessa våra infödda arbetare spridde delar af den heliga skrift samt andra goda böcker och predikade äfven för folket, när det gafs dem tillfälle därtill. De elaka människorna rasade dock understundom och sade slutligen: »Om I ej blifven borta från våra trakter, så skola vi mörda ett par af eder också, alldeles som vi hafva gjort med utländingarne, och sedan skall nog ingen af eder heller våga sig hit.» Emellertid kryssade sig våra infödda medhjälpare fram bland faror och svårigheter och spridde ett icke så litet antal af utmärkta tysta predikanter.

Under oktober månad 1897 beslutade min kamrat Freden och jag att taga våra lif uti våra händer samt gå åstad till martyrdistriktet för att se, hvad som möjligen kunde göras med hänsyn till missionens upprättande i Sungpu. Att denna resa skulle vara förenad med stora faror och många besvärligheter, är lätt att förstå. Ingen som helst garanti kunde gifvas från generalkonsulns sida med afseende på skyddandet af våra lif, och huru mycket man kunde lita på de kinesiska ämbetsmännen i denna del, var mer än klart för oss, ty det hade vi ett sorgligt prof på 1893, då våra bröder lofvades skydd men förgäfves bådo om hjälp i farans stund, när de vilda människohoparna rasade omkring dem och togo deras lif. Då vi lämnade vår hufvudstation i Wuchang, visste vi naturligtvis icke, om vi skulle komma lefvande tillbaka dit igen, eller om vi skulle få dela våra mördade bröders lott. Det var många samtal, flitig bön, mycket funderande och stor spänning. Det gifves hvarken tid eller utrymme att här skildra, hvad vi då hade att genomlefva. Jag må blott säga till Guds ära, att vi kunde med hans bistånd slå oss igenom alla faror och kommo lyckligt igenom alla svårigheter.

Vi kunde visserligen icke återupprätta missionen i Sungpu under denna resa, men vårt besök hade stor betydelse, och den hårdt tillslutna dörren syntes öppna sig liksom på glänt igen. Vi sålde en mängd goda böcker, predikade om den sanning, som är uppenbarad i Jesus Kristus, samtalade med höga ochlåga, blefvo i tillfälle att nedrifva många utaf deras fördomar samt tydligt lägga i dagen, att vi ej hade några onda afsikter med återupptagandet af missionsarbetet i Sungpu. I staden Macheng blefvo också många intresserade för oss och vårt arbete, så att flera utbjödo hus åt oss, ifall vi önskade att slå oss ned där. Det hade antagligen gått med lätthet att få hyra en lägenhet, om ej de styrande lagt sig däremot. Vi sade dock till de vänliga husvärdarne, att vårt första mål var Sungpu, och, då vi väl hade fått fast fot där, skulle vi nog sedan komma till Macheng och med tacksamhet mottaga deras anbud om hus.

I Sungpu däremot var det stenhårdt. Distriktmandarinen följde oss dit för att dels skydda oss under vägen och dels vara oss till hjälp och bistånd i fråga om missionsarbetets återupptagande. Hufvudmännen för de olika kvarteren i staden voro dock afgjordt emot oss. Emellertid gjorde vi dem uppmärksamma därpå, att så väl kejsaren som centralregeringen i Peking och vice konungen i Wuchang hade medgifvit, att vi nu skulle få slå oss ned i deras stad igen. Vi sökte visa dem, till hvilken stor nytta missionen skulle kunna blifva för hela befolkningen. Men det var som att tala för döfva öron. Ambetmannen för distriktet gjorde allvarliga försök,

såsom det syntes, att taga bukt på dem, men det lyckades icke, och för öfrigt är det svårt att veta, om han menade allvar med sina framställningar. En kines är ofta ett knippe af motsägelser, och man vet ej, hvar man har honom, då det gäller vissa sakers afgörande. Yi hade det ena sammanträdet efter det andra och hoppades i det längsta, att vi skulle få stanna och hyra hus men omöjligt.

Då vi kommo tillbaka med våra lif i behåll, voro vännerna i Wuchang ej litet glada. Vi själfva voro dock nedslagna öfver att ej hafva kunnat återvinna den mark, som fuktats af våra kämpande bröders blod, då vi varit målet så nära. Emellertid hade vi genom vårt besök fått en säker kännedom om allt, som stod i samband med sungpu-saken från själfva början.Vi visste nu med säkerhet, att våra svåraste motståndare voro de ledande hufvudmännen i Sungpu stad och omnejd. Och, då vi nu kommit på rätt spår, så började äfven underhandlingarna på allvar. Mycken rörelse hade vår resa genom distriktet åstadkommit, så att diskussionen nu var i full gång om oss utländingar både bland höga och låga. Vi hade allt emellanåt besök af personer, som ville hafva reda på, huru saken utvecklade sig, och om vi snart skulle komma ned till Sungpu igen för att begynna vår mission.

På våren 1898 hade underhandlingarna fortskridit så långt, att det sattes i fråga att göra ännu en resa till Sungpu för att å nyo på ort och ställe se, hvad som kunde göras. Missionärerna Freden och Tjellström begåfvo sig åstad. En mandarin reste i förväg, som det sades, att planera, men hvad han uträttade, är väl icke så lätt att säga. Då missionärerna af-reste från Hankow, åtföljdes äfven de af en ämbetsman, som skulle eskortera dem, men redan vid Chang-tsi-pu blef kan så rädd, när folkhoparna började larma, att han höll på att »tappa vantarna». Chan-tsi-pu är en liten stad, som ligger ungefär en dagsresa från Sungpu. Jag har varit där en gång och vet, att folket blir vildt, så snart det får se en utländing. Emellertid var äfven denna resa förenad med stor risk, och efter hvad som berättats mig, måste bröderna fly för att rädda sina lif, och sålunda kunde missionen icke heller denna gång upprättas i Sungpu.

Den ena månaden efter den andra förgick utan att medföra något resultat. Men vi hoppades det bästa och arbetade. Efter mycket resonerande och många svårigheter lyckades det dock vår mission att afsluta ett förmånligt köp af hus i Sungpu under augusti månad 1898. Vi kunna nu sålunda glädja missionens vänner med den hugnesamma underrättelsen, att vi verkligen hafva fast fot i Sungpu. Att detta kommer att hafva sin välsignelserika betydelse för hela det stora och folkrika Macheng-distriktet, förstå vi ju alla. Broder Freden omnämner i enskildt bref, att de öfriga missionärerna i Central-Kinagratulerat vår mission till det lyckliga inträdandet på detta förut hårdt tillslutna fält i den fulla förvissningen, att det skall blifva af stor betydelse för missionsarbetet vida omkring. Ty ingen kan nu längre brösta sig öfver, att Sungpu är tillslutet. Det skall också hädanefter blifva lättare att komma in i öfriga städer och på folkrika platser i denna trakt, sedan Sungpu öppnat sina portar för oss.

Att vi trots allt detta dock icke kunna undgå många och stora svårigheter, det är oss klart på förhand. Det torde dröja ganska länge, innan vi kunna såsom utländingar slå oss ned i Sungpu, men arbetet kan bedrifvas med infödingar samt öfvervakas från Wuchang. Vi äro dock förvissade om, att missionens vänner i hela Sverige alltfort vilja bära detta fält fram i bön för Herren, emedan det är oss alla särskildt dyrt och kärt. I en ej alltför långt aflägsen framtid tro vi ock, att många själar skola inbärgas från dessa trakter och få stå inför Guds tron med fröjd.

Under det svåra slaget, som träffade vår mission 1893, led arbetet i Wuchang ett betydligt afbräck. Vi hade t. ex. en dopskola, där många personer mottogo undervisning i kristendomens heliga sanningar, men, då den svåra stormen bröt lös mot de våra i Sungpu, fruktade nog dessa också, hvarför några drogo sig tillbaka. Så småningom kunde dock arbetet tagas upp igen. Gud har hållit sin skyddande hand öfver den lilla planteringen och gifvit oss rik välsignelse de sista åren. Förutom den missionslokal, som öppnades 1892 och sedan måst utvidgas för att kunna rymma alla dem, som önska lyssna till evangelium, hvilket jag redan påpekat, hafva vi ett s. k. gatkapell, hvarest vi dagligen, om väderleken och arbetskrafterna det medgifva, predika Guds ord. Dessutom hafva vi i Wuchang den förut nämnda goss- och flickskolan. Arbetet är sålunda ganska mycket, men vi hafva det oaktadt ändå sökt utsträcka vår verksamhet åt andra håll.

Så hafva vi en utstation i en folkrik trakt söder om Wuchang. Fältet däromkring har bearbetats flera år. Ännuhafva icke så synnerligt många kärfvar kunnat inbärgas därifrån, men vår tro är, att skördens tid skall komma. Vidare hafva vi en utstation en dagsresa nedför Jang-tsi-floden. Den staden är af samma rang och värdighet som Sungpu och ligger icke heller långt från den sistnämnda. Vi kunna omnämna det som ett glädjande faktum, att vår lilla församling i Wu-chang, som nu räknar mellan 50 å 60 medlemmar, för egna medel hyrt hus på denna plats samt öfverlåtit det till vårt missionssällskap. Det gläder oss storligen att på detta sätt finna, hurusom våra församlingsmedlemmar utvecklas i den rätta riktningen.

Men vårt arbete bland Kinas millioner är icke inskränkt blott och bart till Wuchang med omnejd samt Sungpu. Herren har sitt eget namn till pris under de senaste åren gifvit oss en öppen dörr på flera ställen i det folkrika Central-Kina. Vi hade mycket svårt och trångt där ute de fyra första åren, men vi hafva fått erfara, att Gud efter storm och oväder låter solen skina.

Är 1894 upptogs arbete uti staden Ichang, som ligger väster ut från Vuchang. Ichang är en traktathamn samt sluter inom sina gamla grå murar en väldig folkmassa. På denna plats har Svenska missionsförbundet allt ifrån första början haft en vidöppen dörr. Man kunde dock icke börja utöfva någon predikoverksamhet förrän på senhösten 1894, ty det tog tid att göra åtskilliga förberedelser äfven här. Dock måste man säga, att det gick ovanligt fort att få missionslokalen i ordning, och verksamheten har sett lofvande ut där från första stund. I ett bref berättas därom bland annat: »Strax före jul gick en troende engelsk läkare, anställd vid tullverket härstädes, med broder Engdahl till vårt kapell en afton. Han hade ej varit där förut men intresserade sig för arbetet och ville hafva närmare kännedom om det. Hvad han såg, öfvergick troligen all hans förväntan, ty kapellet var alldeles öfverfullt af stilla och uppmärksamma kineser, hvilka lyssnade till det evangelium, som förkunnades. Efteråt sade doktorn: 'En

Kinakonferensen. 13sådan syn har jag aldrig förr sett i staden Ichang. Några dagar senare, då han sände oss sina julönskningar, medskickade han äfven 10 dollars (= 20 kronor) såsom en liten hjälp uti arbetet». I samma bref heter det vidare: »Icke längre än sedan sistlidna augusti har vår mission arbetat i denna stad. Men under tiden har den lefvande säden flitigt blifvit utsådd, och den synliga frukten af arbetet är två män, som i söndags den 17 februari genom dopet blefvo upptagna i Guds församling. För mången kan det kanske synas vara bra liten frukt af så många månaders arbete men ej så för oss, som lefva här bland kineserna och på nära håll få se, huru fast-snärjda de äro i hedendomens garn».

Efter ej fullt ett år hade vår mission i denna stad icke allenast ett godt arbete i gång bland de äldre utan äfven en lofvande skolverksamhet, och det arbetades äfven på att öppna en utstation. Härom skref en af missionärerna i juli 1895 sålunda: »Vi hafva nu där ute ett bra kapell och ämna denna vecka sända dit en evangelist för verksamheten i den byn och i en del andra stora byar däromkring». Om skolorna säges det i samma bref: »I våra skolor hafva vi mellan 50 å 60 barn. Vidare skola vi denna vecka börja en ny dopklass. Vi hafva några mycket hoppfulla sanningssökare, för hvilka vi äro mycket tacksamma mot Herren». Om vi hade valt att gå till hvilken annan plats som helst i Kina för att börja arbete, så torde vi ej kunnat räkna på större framgång under så kort tid som tio månader. Herren vare lof för det allt.

I Ichang bedrifves nu en liflig verksamhet både inom den lilla rörliga församlingen och bland de stora myllrande hednaskarorna. Predikoverksamheten har förut bedrifvits i ett kapell, men 1898 öppnades en lokal till för utbasunandet af frälsningens härliga evangelium. Om invigningen af den andra predikolokalen under december månad i fjol (1898) heter det bland annat: »Då vi kommo in uti kapellet på eftermiddagsmötet, funno vi det alldeles fullpackadt af folk. Några extra bänkar hade ditburits, men likväl fingo många stå. Omkringtalarestolen var klädt med en mängd blommor. Allt såg högtidligt ut, och folkskaran påminde om ett missionsmöte hemma. Att vi kände oss glada och lyckliga, behöfva vi. ej säga. Kapellet hade länge varit ett önskningsmål för oss, och nu stod det färdigt och trefligt. Fyra stora, vackra kinesiska lyktor och en utländsk hänglampa, hvilket allt är skänkt af våra församlingsmedlemmar, hade blifvit upphängda och höjde lokalens trefliga utseende. Men större ämne till glädje än kapellet voro naturligtvis för oss de fjorton, som genom dopet under dagen förenades med

församlingen.»

Jag har redan talat om, att vi hafva en god och lofvande skolverksamhet för både gossar och flickor i staden Ichang. Äfven här är sålunda arbetet rikligt och vidgas naturligtvis med hvarje flyende år. Till hufvudstationen Ichang finnas också tre utstationer. Först en ej så långt från staden i ett bydistrikt, hvarest arbete bedrif vits i rätt många år. Dessutom öppnades distriktstaden Tang-Yang-hien för ett par år sedan. Det var förenadt med åtskilliga svårigheter att få fast fot i denna stad med 16,000 invånare, men Herren hjälpte äfven därvid på sitt nådefulla sätt. Nu hafva våra missionsarbetare redan fått lägga grunden till en kristen församling äfven på denna plats. Härom heter det i ett bref sålunda: »Söndagen den 27 november 1898 hade vi dop i Tang-Yang, då tre män, förstlingskärfvarna af arbetet där, mottogo dopet. Alla tre äro medelålders män. Stor var deras glädje att få mottaga dopet, och med frimodighet aflade de sin trosbekännelse. Det kändes mycket godt, och tanken på, att vi nu här midt i svarta hedendomen fingo grundlägga en Guds församling, var gripande. Må den lilla församlingen växa till och blifva en stad på berget, ett ljus i mörkret.» Uti staden Tang-Yang har det lyckats vår mission att på goda villkor få hyra ett stort och präktigt hus för verksamhetens bedrifvande. Allt är nu lugnt och stilla på platsen, och den oro, som visade sig hos många till en början, tyckes vara borta. Evangelium predikas där för hvarje dag af en infödd medhjälpare, och folket lyssnar till sanningens ord,Under 1898 besökte bröderna i Ichang en annan folkrik plats vid namn Ho-yong. En af dem säger, att den staden motsvarar i storlek Jönköping. Det är alltså ingen obetydlig punkt, såsom vi kunna förstå. Åfven här pågår arbete för själars frälsning, och det öfvervakas från Ichang. Vi förstå häraf, att bröderna på hufvudstationen i staden Ichang hafva fullt upp med arbete åt alla håll. Om man tänker på, att det endast är något mer än 4 år, sedan vårt missionssällskap upptog kampen mot hedendomens mörka makter i och omkring staden Ichang, så måste vi prisa Gud storligen för den välsignelse och framgång, som han beskärt oss under de gångna åren.

Jag har förut omtalat, att vi redan 1891 hade hyrt ett hus i den lifliga handelsstaden Shasi i syfte att upptaga missionsarbete där. Shasi är beläget mellan Wuchang och Ichang samt ligger liksom de två sistnämnda städerna utmed den stora Jang-tsi-floden. Är efter år undrade vi, när det skulle blifva oss möjligt att vinna inträde här. Efter det japansk-kinesiska kriget blef Shasi en traktathamn, hvarifrån handel med utlandet bedrifves, och vi trodde alla, att ett omslag skulle inträda i folkets sinnesstämning, då utländska konsuler och köpmän komme att slå sig ned på platsen. Vi skyndade därför dit och började anlägga en hufvudstation i detta stora folkcentrum. Det har dock visat sig, att med undantag af japaneserna hvarken konsuler eller köpmän från andra land gjort sig brådtom att komma till Shasi. Såsom missionsplats är emellertid staden utmärkt, emedan den besökes af mycket folk från andra provinser, synnerligast Hu-nan. Klimatförhållandena här äro dock icke de bästa, ty det är en sidländt trakt och mycket osundt, och därför är det nog förenadt med icke så liten försakelse och risk för hälsa och lif att slå sig ned för att arbeta i Shasi. De syskon, som fått på sin lott att föra Herrens strider å denna i andligt afseende ödsliga och vilda hed, hafva modigt kämpat där från början, och missionsarbetet har gått ovanligt raskt framåt äfven på denna plats.Det var först på sommaren 1896, som arbetet med att grundlägga en hufvudstation i Shasi på fullt allvar tog sin början. Det säger sig själft, att folket skulle visa misstrohet, sedan platsen förklarats af den kinesiska regeringen öppen för den utländska handeln. Att i Kina, där allt skyndar så sakta, i hast få köpa tomt, bygga hus och komma i ordning var ju icke tänkbart. Våra bröder i Shasi hade därför liksom på alla de andra platserna, där vi slagit oss ned, att öfva sig i tålamod samt underkasta sig många motigheter och besvär, innan de kunde få en något så när passande tomt. Då köpet väl var afslutadt och kontraktet stämpladt, så återstod dock det mödosammaste och drygaste arbetet. Att få den lågt liggande tomten fylld och platsen planerad samt ett skapligt boningshus uppfördt var förenadt med icke så litet arbete och hufvudbry. En gång ställde den kinesiske byggmästaren till mycket bråk och uppviglade sina arbetare mot missionär Rydén, så att de kommo för att öfverfalla och mörda honom. Herren hjälpte dock i rätta stunden, och faran afvändes, ehuru det såg mycket hotande ut.

I maj månad 1898 drabbades alla utländingar i staden Shasi af ett svårt slag. Ett folkupplopp af svårartad beskaffenhet utbröt nämligen. Alla utländingar måste fly hals öfver hufvud för att rädda sina lif. Resningen var dock icke anlagd mot missionen utan gällde något helt annat. Klart är dock, att, när en uppretad och

plundringslysten kinesskara kommer i rörelse, så sparas intet, som påminner om utländingarne och deras arbeten. Våra kamrater måste fly från missionsstationen i sena aftonstunden. De fingo uthärda köld och svårigheter, emedan de ej hade tid att få någonting med sig. Det fanns ingen annan utväg för dem än att kasta sig uti en liten kinesbåt för att så undkomma den rasande pöbelhopen. Deras saker å stationen bortstulos delvis, men självfva huset sparades liksom genom ett Guds under.

Efter knappt två månader efter den hemska katastrofens utbrott återvände bröderna till Shasi. Härom heter det i ettbref sålunda: »Fastän vi ej underrättat på förhand om vår ankomst, hade dock en del af våra vänner fått kännedom därom, hvarför de skyndade sig ned till flodstranden. Allas ansikten strålade af glädje, då de sågo oss, och så gjorde nog ock våra, då vi sågo dem. Där stod vår medhjälpare Wang, några af dopkandidaterna och åtskilliga andra. Alla hälsade oss hjärtligt välkomna och frågade, om vi hade frid. Snart gick det genom staden som en löpeld: 'Utländingarne hafva kommit'. Och, då våra öfriga vänner hörde det, kommo äfven de för att hälsa på oss. Några af dessa samlade den där olycksnatten ihop för att förvara åt oss en del af våra tillhörigheter, hvilka de nu återlämnade. En skön handling af kineser, hvilka i regel tänka endast på sig självfva och sitt. Våra vänner berättade för oss, hvilka kraftiga försök som dagarna efter upproret gjordes för att bränna eller rifva stationen, och huru utländingarne ifrigt eftersöktes för att dödas, men att Herren bevarade både dem, oss och stationen.»

Den andliga verksamheten här har utvecklat sig jämförelsevis mycket fort på så kort tid. Söndagen den 3 juli 1898 var en stor högtidsdag på stationen i Shasi. Då upptogos två män, den ene 51 den andre 22 år, genom det heliga dopet i församlingen. Det var förstlingsfrukten af arbetet därstädes. Nyårsdagen var det återigen dopförrättning, då tre nya medlemmar anslöto sig till församlingen. Vi se sålunda, att arbetet trots alla svårigheter äfven på denna plats icke är fruktlöst, och vi se i tron framåt mot den dag, då stora skördar skola inbärgas äfven från Shasi för Guds rike. Meningen är också att här upprätta en utstation under detta år (1899).

Dessutom må det äfven omnämnas, att skolverksamheten har goda framtidsutsikter för sig i staden Shasi så väl som på alla andra ställen i Kina. Vår mission i Shasi bedrifver icke heller så liten läkareverksamhet. Missionär Tjellström ägnar sig åt detta välsignelserika arbete och har på det sättet utan tvifvel fått bidraga mycket till den öfriga verksamhetens framgång. Det har varit ett önskningsmål för vår mission i Kinafrån dess gryende begynnelse, att vi skulle få en läkaremissionär, som kunde komma oss till hjälp. Endast få af våra vänner kunna fatta, af hvilken betydelse läkaremissionen är i detta land. Vi hoppas, att våra vänner landet rundt vilja göra, hväd de kunna, för oss i denna del.

Det vore orätt att vid talet om vårt missionsarbete i Kina glömma den välsignelserika verksamhet, som utföres bland de lågt stående kvinnorna. Så snart det var oss möjligt för språkets skull, begynte detta arbete på vår station i Wuchang. Samtidigt med det, att vår predikoverksamhet började på hösten 1892, anordnades äfven bestämda möten för kvinnorna. På alla våra hufvudstationer bedrifves numera förutom skol- och predikoverksamhet äfven regelbundet arbete bland det arma och lidande kvinnliga släktet. Dessa möten äro talrikt besökta, och understundom har antalet af kvinnor, som bevistat dem, uppgått till 80 och kanske därutöfver. Icke så få förnäma damer bruka infinna sig på de bestämda kvinnomötena. Dessutom komma många fina och högt uppsatta så väl som lågt stående kvinnor för att hälsa på uti våra egna rum. Detta brukar intressera dem ganska mycket, och de känna sig stundom öfverlyckliga att få gå omkring och se, huru vi hafva det, samt spraka om hvarjehanda. Man blir vid sådana besök också i tillfälle att sända med dem hem goda och väckande skrifter, som deras män få läsa för dem, ty högst få kineskvinnor kunna läsa. Och de enskilda samtal, som man vid sådana tillfällen får hafva med dessa okunniga varelser, kunna uträtta mycket mera än många predikningar. Arbetet bland kvinnorna vid våra hufvudstationer bedrifves också genom husbesök. Denna verksamhet har varit och är allt fortfarande till mycken välsignelse. Öfver hufvud taget kan det sägas om arbetet bland kvinnorna, att det varit ett medel till att rifva ned en mängd fördomar och galna föreställningar om missionärerna och deras arbeten, och detta har vidare haft till följd, att många så väl kvinnor som män vågat komma till oss för att höra och lära.Till allt detta arbete, som jag redan talat om, kommer vidare, att vi då och då göra längre eller kortare missionsresor för att undersöka fältet, sälja delar af bibeln samt andra goda böcker och predika försoningens ord

för de döende skarorna. På det sättet förberedes marken. Man kommer så i beröring med människorna, de få se och höra, så att nyfikenheten stillas, vidskepelsen tränges undan, de galna och vidunderliga föreställningarna om utländingarne försvinna så småningom, och fältet beredes sålunda allt mer och mer för Guds ords utsäde.

Dessutom hafva vi äfven infödda bokspridare, som vandra ut öfver landet och årligen sälja tio tusentals utmärkta böcker. Somliga af dessa arbetare äro också goda predikanter. Resorna och aflöningen för dessa infödda medarbetare betala bibelsällskapen, så att det kostar ej Svenska missionsförbundet ett enda öre. Brittiska och utländska, skotska och amerikanska bibelsällskapen understödja med glädje alla goda bokspridare, som vår mission kan anskaffa där ute. Dock må jag tillägga, att det är förenadt med försakelser och svårigheter att vandra fram och sälja böcker, så att därför är icke hvem som helst duglig därtill. Våra kära bokspridare utföra i de flesta fall ett godt arbete genom de tysta predikanter, som de sända ut bland folket. Nya vägar banas därigenom, fördomarna vika, och afguderiets styggelser blottas.

I fråga om våra från hemlandet komna arbetare på vårt fält i Kina torde vi böra omnämna, att missionärerna Lund och Lindström lämnat vårt missionssällskap och öfvergått till den amerikanska episkopalkyrkan. Två unga män hafva i deras ställe utkommit, så att vi räkna ändå 15 missionsarbetare. Krafterna äro för närvarande delade på följande sätt: Wuchang har familjerna Sköld och Freden samt bröderna Wennborg och Tånnkvist och syster Hilma Börjeson. Ishang har familjerna Fernström och Engdahl samt Shasi familjerna Rydén och Tjellström. Att härvid en och annans tillfälliga besök i fosterlandet icke tagits med i beräkningen, förstå vi ju alla.Af hvad nu blifvit sagdt, finner man, att Svenska missionsförbundet har en vidsträckt och bördig åkerteg i Kina. Blicka vi ut Öfver alla hufvad- och bistationer, som redan finnas eller hålla på att upprättas, så förstå vi, att arbetet är stort. Vi se äfven, att skördens herre gifver välsignelse och kröner verksamheten med framgång. Som det synes, randas en ny tid för Kina på alla områden. Missionssällskapen hafva i allmänhet god framgång i sitt arbete, och ljuset sprides åt alla håll med hast. Herren verkar, och hvem kan förhindra det? Vi skåda i hoppet framåt mot den dag, då lifvets ljus skall flöda fram öfver »blomsterlandet» liksom vattnet i dess väldiga floder. Vi anhålla om missionsvännernas brinnande förböner för det pågående missionsarbetet där borta i fjärran Österland.

—

b) Västra Kina (Kaschgrar).

Af *M. Bäcklund*.

Då jag vid detta möte fått i uppdrag att tala om vår mission i Kaschgar, vill jag först säga ett par ord om land och folk där ute. Det område, inom hvilket Kaschgar är beläget, kallas vanligen af oss Västra Kina eller Kinesiska Turkestan och är beläget utanför nordvästligaste hörnet af det egentliga Kina. Det begränsas i sydost af den kinesiska provinsen Kan-su, i söder och sydväst af Kiien-lun-bergen, i norr och väster af Tianschan-bergen och Mongoliet. Till ytvidden kan detta område närmast jämföras med Sveriges och Norges sammanlagda yta. Denna ofantliga kitteldal brukar äfven kallas Ta-rim-bäckenet efter den flod, af hvilken det genomflytes, och som bildas af flera från bergen upprinnande floders sammanflöde.

Landet är ökenartadt och har ett utprägladt fastlandsklimat med sparsam nederbörd samt kalla vintrar och varmasomrar. Där konstgjord bevattning kan åstadkommas, växa icke blott hvete, ris och majs m. m. utan äfven flera sydländska frukter, såsom vindrufvor, aprikoser, persikor, granatäpplen, fikon m. m.

Landet har en mycket glest boende befolkning, som ut-göres af flera central-asiatiska stammar, såsom sarder, tadjiker, kalmucker, kirgiser m. fl., hvilka med få undantag alla äro islam lydaktiga. Kirgiserna bo nästan uteslutande i bergstrakterna och äro nomader, den Öfriga delen af befolkningen bebor slättlandet och idkar åkerbruk, boskapsskötsel och handel som sina förnämsta näringsgrenar. Icke blott hinduer, afganer och

kaschmirer utan äfven kineserna, som äro de styrande i landet, bo där mer eller mindre som främlingar. Assimilationen mellan olika stammar försiggår mycket långsamt, ja, personer från grannstäderna räkna sig som främlingar, t. ex. i Kaschgar och tvärt om, om de än varit bosatta där i många år.

Språket är ett slags gammalturkisk dialekt, som blifvit alldeles öfverväxt af persiskt och arabiskt långods. Man anser, att ju mer persiska och arabiska man uppblandar det med, dess vackrare och klangfullare blir det.

Lefnadsförhållandena i västra Kina äro mycket primitiva. När man kommer dit från Europa, är det, som om man kastades flera tusen år tillbaka i tiden. De fordringar, man ställer på lifvets bekvämlighet, äro förvånande små. Bostäderna utgöras af lerhyddor med jordgolf och jordtak. Fönster förekomma ej. En sparsam dager insläppes genom en glugg på taket eller genom den låga dörren, som man mången gång ej är mån om att stänga ens under vintern. På golfvet bredes en sämre eller bättre matta, beroende på husets tillgångar. På den sitter och ligger man; hon får ock tjänstgöra som bord, då man skall äta. Möbler finnas ej. De förnämsta näringsämnena äro rispudding med kött, kallad pilan, som ätes med händerna, samt te och bröd. Mycket, som ej ens den fattigaste bland oss anser sig kunna försaka, spelar en obetydlig roll i asiatens lif. Se här ett par exempel. Sommaren 1897blef sockret mycket dyrt i Jarkend. Mirza Josef skref då till Kaschgar efter en hästbörda, af hvilken han tänkte behålla en del och sälja resten. Samtidigt med hans fora anlände ännu en hästbörda dit. De 12 sockertoppar, som utgjorde dessa två bördor, voro tillräckliga att reducera priset till det vanliga i en stad med 55- å 60,000 invånare. En handlande från samma stad hade varit öfver till Indien och därifrån som något märkvärdigt medfört en låda fönsterglas. Men ingen brydde sig om att köpa det.

Folkets bildningsgrad är mycket låg. Undervisningen i de skolor, som finnas, bedrifves på ett så opraktiskt sätt, att det dröjer många år, innan barnen kunna läsa innantill. Då man användt 2 å 3 år på bokstäfvernas inlärande, öfvergår man att läsa stycken ur koranen på arabiska, hvilket för barnen faller sig lika onaturligt, som om man läste stycken ur nya testamentet på grekiska i våra småskolor. Först när läsningen går fullkomligt flytande, tolkas det lästa. Men det kan hända, att de flesta af lärjungarne hafva tröttnat långt förut.

Koranen får ej öfversättas utan måste läsas på arabiska språket, och bönerna förrättas på samma språk. Detta gör, att religionens egentliga innebörd för den stora mängden blir en okänd sak och inskränker sig hufvudsakligen till några ceremonier, som på ett mekaniskt sätt utföras.

I förhållande till nykterhets frågan äro muhammedanerna exemplariska, åtminstone i yttre hänseende. Däremot lämnar deras sedliga lif mycket öfrigt att önska. Månggifte är vanligt bland de rika; de fattiga taga vanligen blott en hustru i sänder men byta om så mycket oftare, i synnerhet som kvinnornas pris i Ost-Turkestan ställer sig mycket lågt. Personer, som drifva affärer på olika platser, finna det bekvämare att på de nya platserna, där de slå sig ned, för någon eller några kronor köpa sig en hustru och sedan öfvergifva henne, då de resa därifrån, än att föra någon med sig. Att något sundt familjelif under sådana förhållanden ej förefinnes, säger sig själft. Svartsjuka, hat och mord, trätor och slagsmål samt enhär af smittosamma sjukdomar blifva en följd af dessa »äktenskap» och af de styggelser, som bedrifvas utom äktenskapen. Om vi nu tänka på detta folks fattigdom och okunnighet, dess moraliska ruttenhet, dess ytliga gudsdyrkan, bestående blott i tomma ceremonier, så kunna vi till någon del fatta, i huru stort mörker de befinna sig, och huru väl det behöfves, att evangelii ljus får lysa in ibland dem.

Men, så vidt vi veta, har dock hela detta stora område varit oberördt af evangelisk missionsverksamhet ända till i början af innevarande årtionde. Missionär Höijer var den förste, som tänkte på att börja mission i detta land. Han hade önskat att kunna anlägga en rad af missionsstationer ända från Batum vid Svarta hafvet genom Kaukasien och Väst-Turkestan till staden Kaschgar i Kinesiska Turkestan. För att utröna, om denna tanke skulle kunna förverkligas, företog han i sällskap med några infödda troende en undersökningsresa till Kaschgar på vintern 1891—1892. När han återvände, kvarlämnades en f. d. muhammedansk präst, Johannes Avetaranjan, därstädes för att upptaga verksamhet bland sina forna trosbröder. Främlingens vistelse i staden väckte åtskillig uppmärksamhet, och man anade, att han kunde blifva till fara för landets religion. Man varnade därför dem, som kommo i beröring med honom, att ej inlåta sig i något religionssamtal med främlingen. En tjänare, som Johannes

lejt, hade på detta sätt blifvit varnad och visade sig mycket skygg. Johannes började då läsa och öfversätta för honom stycken ur koranen, öfver-gick så att läsa stycken ur bibeln af motsvarande innehåll. Detta väckte hans intresse, och snart kunde man lägga koranen å sido för att läsa endast bibeln. Det lästa trängde till hans hjärta, och han beslöt sig för det viktiga steget att, ehuru han var den ende af sitt folk, bryta med det gamla för att blifva en kristen. Hvilken betydelse ett sådant steg har för en muhammedan, förstå vi däraf, att det' i synnerhet i länder med muhammedansk styrelse kan innebära detsamma som att skrifva sin dödsdom. Herren har dock bevarat honom bådetill kropp och själ sedan dess trots de vedervärdigheter, han haft att utstå.

Ensamheten blef för Johannes mycket kännbar, och han längtade efter någon medhjälpare i arbetet. Stor blef därför hans glädje, när han förnam, att nya arbetare snart skulle utsändas. Då Svenska missionsförbundet indrog sin verksamhet i Persien, beslöt det att sända de arbetare, som varit stationerade där, L. E. Högberg och Anna Nyström, öfver till Kaschgar. Högberg åtföljdes af sin maka, Sigrid Braune från Stockholm, med hvilken han kort före afresan från Sverige ingått äktenskap. I Baku ökades den lilla skaran med ännu en missionsarbetare vid namn mirza Josef, en persisk läkare, som nyss förut öfvergått till kristendomen och nu är gift med Anna Nyström. Framkomna till Kaschgar slogo de nya arbetarne sig ned i en trädgård utanför staden, där de af en inföding fingo hyra en tillfällig bostad. De koffertar, i hvilka hvarjehanda förnödenheter transporterats hemifrån, fingo tills vidare utgöra möblemanget i syskonen Högbergs nya hem.

Språkets inlärande var nu det första och viktigaste, för att man skulle kunna blifva till någon nytta. Men detta var ingen lätt sak, då man ej hade någon tillförlitlig grammatik eller ordbok att tillgå. För att komma i beröring med folket och dels af dem inhämta språket, dels på något sätt gagna dem och därigenom vinna deras förtroende började Högberg att lära folket spinna och väfva samt undervisade dem afven i andra praktiska värf.

Snart måste de se sig om efter en tomt, där de kunde uppföra åt sig en varaktigare bostad än den, de redan hade. Detta var ingen lätt sak, alldenstund folket ingått till regeringen med en petition om, att främlingarne skulle utvisas. Emellertid lyckades man genom mirza Josefs bemedling skaffa en tomt, hvarest vår första station i Ost-Turkestan grundades på senhösten 1894.. Någon tid därefter lyckades man äfven att i det 20 sv. mil längre in i landet belägna Jarkend grunda vår andra station. Denna fick stå obegagnad till 1896, dåGösta Raquette med fru samt undertecknad anlände till Kasch-gar. Sedan i början af dec. 1896 har mirza Josef med fru varit stationerad i Jarkend, där han företrädesvis ägnar sig åt sjukvård. Afven undertecknad har hufvudsakligen varit stationerad därstädes, hvaremot Högberg samt Raquette och deras fruar arbetat i Kaschgar.

Strax efter sin ankomst till Kaschgar slog sig Johannes Avetaranjans på studiet af språket för att kunna öfversätta nya testamentet. Redan 1895 voro de 4 evangelierna färdiga att tryckas och inlämnades till Brittiska och utländska bibelsällskapet. Det öfriga af nya testamentet öfversattes 1896 och revideras nu i Berlin af Johannes och en orientalist därstädes. De 4 evangelierna utkommo från trycket 1898.

Så snart vi kommit så långt med språket, att vi kunnat göra oss förstådda för folket, hafva vi sökt att genom samtal och predikningar vid våra små dagliga sammankomster göra Kristus och frälsningen i honom kända. Det har ej varit stora skaror utan tvärt om små grupper, vi haft att vittna lör om Jesus. Det är svårt att kunna tala så, att de fatta det sagda. Vore det fråga om tvagningar och yttre ceremonier, skulle det ej vara svårt att göra sig förstådd. Men, när vi hafva att framställa för dem Jesus såsom korsfäst, död och uppstånden, samt att frälsning genom honom beror på, om han får rum i våra hjärtan, så är detta något, som strider både mot deras förnuft och deras religion.

Sjukvården spelar för närvarande en ganska stor roll inom vår verksamhet. Därigenom komma vi ofta i beröring med personer, som vi annars aldrig skulle träffa, och blifva mer än en gång i tillfälle att få påpeka för dem, hurusom deras syndiga lif ofta är skulden till deras lidande, samt att frälsning från synd finnes hos Jesus. Därigenom äro vi äfven, trots vår bristfälliga insikt i ämnet, i tillfälle att lindra mångens nöd. Huru flitigt vårt medicinförråd ofta är anlitadt, framgår bl. a. däraf, att vi år 1897 hade icke mindre än 4,772 besök af sjuka i Kaschgar och ganska många äfven i Jarkend.Förlidet år hade vi glädjen att få genom det heliga dopet upptaga ännu en inföding i vår krets. Han hade först blifvit påverkad af förut omnämnde kristne inföding. De hafva någon

tid åtnjutit undervisning i att läsa, så att de nu hjälpligt kunna läsa innantill. Två infödingar, omvända till tron på Kristus, äro visserligen ingen stor skara men dock tillräcklig för att visa, att arbetet ej har varit förgäfves.

Angående arbetet för framtiden veta vi, att det kommer att kräfva tålamod, men genom ihärdighet och bön skola segrar vinnas. Dessutom få vi ej glömma de många kineser, som där finnas, och hvilka vi ännu ej kunnat nå, då vi ej varit mäktiga deras språk. När jag under mötet hört många glädjande underrättelser om de segrar, som missionen vunnit i östra Kina, har min tanke om och om igen vändt sig till Kaschgar, och jag måste säga, såsom en romersk senator berättas hafva sagt: »Emellertid anser jag, att Kartago måste förstöras». »Gud vill det», att vi skola fortsätta med verksamheten i Kaschgar och Jarkend, till dess öknen och ödemarken börjat blomstra. Se här några skäl, som mana oss till arbete äfven på denna plats:

1) Evangelium skall predikas för alla folk i hela världen, och

här hafva vi ett område lika stort som Skandinavien, hvilket blifvit försummadt tills nu.

2) Muhammedanerna där kunna ej hindra verksamheten, och

någon egentlig förföljelse har ej utbrutit.

3) Klimatet är hälsosamt för européer.

4) Många platser stå oss öppna, blott vi få arbetskrafter.

5) En resa till Kaschgar tager ej längre tid än 3 veckor och

kan göras för 250 kronor.

6) Ännu hafva vi frihet att verka där, men, lägges det under dubbelörnens spira, kan det blifva tillbommadt både länge och väl för evangelium.

—

ADERTONDE KAPITLET.

Redogörelse för Helgelseförbundets kinamission.

Af *Nathanael Carleson*.

Detta missionssällskap begynte först år 1890 verksamhet i Kina. Hitintills hafva 18 missionärer utsändts, af hvilka 3 afgått genom döden och 1 återvändt till Sverige på grund af sjukdom. Anda från början har Helgelseförbundet genom anslutning till Kina Inland missionen utgjort en gren af detta missionssällskap, och följaktligen sändes dess arbetare till redan af K. I. m. öppnade stationer, ända tills sällskapet år 1895 fick ett eget distrikt med där öppnade stationer. De första missionärer, som utsändes, voro kandidat E. Olsson och Nathanael Carleson. Dessa ankommo till Shanghai den 3 dec. 1890 och blefvo efter 5 månaders språkstudier i Gankings språkskola sända till staden Pao-t'eo i norr af Shan-si-provinsen. Kort därefter öfverlämnades det där nyligen begynta missionsarbetet till dessa två.

Under första året utgjorde språkstudier det hufvudsakliga arbetet, men därjämte började redan på eftersommaren 1891 möten att hållas i gatkapellet. Först på nyåret 1892 företogos mera nämnvärda missionsresor i trakterna däromkring, hvilka fortsattes vid lämpliga tider af året. De fingo stundom en lång utsträckning både i fråga om väglängd och tidslängd. Jämte de dagliga predikningarna i gatkapellet höllos bibelläsningskurser på lämpliga tider. En sådan hölls i mars 1892 och en i november samma år. Deltagarnes antal varierade emellan 15 och 25 och bestod af sådana, som i gatkapellet visat sig hafva något större intresse för hvad de där hört. På vintern 1892—1893 hyrdes ytterligare en lokal i en annan stadsdel för att anordnas till gatkapell. Hundratals människor fingo

under den näst därpå följande tiden dagligen höra evangelium, och flera af de nu där varande församlingsmedlemmarne räkna från den tiden början af Guds andes verk i sina hjärtan.

I juli månad 1892 ankommo till Pao-t'eo ytterligare tvenne bröder, nämligen Aug. Karlsson och Carl F. King. Dessa deltogo i arbetet med lust och kraft, och verksamheten fortgick sålunda till den 1 februari, då kandidat Olsson och C. F. King reste till hamnstaden Tien-tsin för att där möta och sedermera ledsaga upp i landet de grupper af svenska missionärer, som F. Fransson från Sverige för Christian & Missionary Alliance utsände.

En månad senare företog Aug. Karlsson en missions- och undersökningsresa, hvilken tog 5 å 6 månaders tid. Samtidigt fick undertecknad ett särskildt arbete bland de af hungersnöden lidande skarorna, som från de omkringliggande byarna och från andra trakter hopade sig i staden i hopp att där lättare kunna tigga sig fram. Till följd däraf vimlade staden af trashöljda, ja, nästan nakna människor, som i brist på ett visst antal mässingsmynt ej kunde få härberge utan föllo offer för den skarpa och genomträngande kölden ute på gatorna eller

* Till Shanghai ankommo de den 3 november 1891.på de stensatta pelargångarna utanför handelshusen. Vi öppnade trenne härbergen och bespisade tvenne gånger dagligen omkring 340 personer. Frampå våren, då såningstiden begynte, anskaffades utsäde och körkreatur åt 10 å 12 familjer. Medlen till detta arbete sändes från Sverige, Tyskland, Amerika och från de infödda kristna och missionärerna i södra delen af provinsen Shan-si. Dagligen förkunnade vi på härbergena Guds ord för dessa fattiga, hvilkas hjärtan tycktes vara öppna och mottagliga för detsamma. Frukterna däraf känner Herren allena.

Emanuel Olsson och C. F. King upptogo till en tid * arbetet med att hjälpa våra kära, af Fransson utsända syskon med språkstudier m. m. Vi andra fortsatte verksamheten i byarna och i staden till våren 1895, då vi flyttade till ett eget distrikt och begynte arbeta på ett obrutet fält. Anledningen därtill var icke, att någon oenighet uppstått emellan de olika sällskapens arbetare. Tvärt om voro vi ett hjärta i allt, som gjordes, så att infödingarne ej kunde se, att det var två missions sällskap. Men vi ville 1) hafva ett eget fält, hvarest alla Helgelseförbundets missionärer i Kina kunde samlas till ett gemensamt arbete, 2) förebygga, att trassel och oenighet i framtiden skulle uppstå, då två sällskap arbetade tillsamman.

Härmed äro vi inne på vårt nuvarande fält, beläget emellan de två grenarna af den världsberyktade kinesiska muren, som i norr utgör en gränslinie emellan Kina och Mongoliet. Där finnas nu 4 stationer med en väglängd af 17 sv. mil från den nordligaste till den längst i sydost belägna och ett ytinnehåll af omkring 220 kvadratmil. Flera städer och en stor mängd smärre köpingar och byar finnas där med många hundra tusen invånare, medgifvande rum för flera tiotal missionärer att arbeta.

I staden Soh-p'ing öppnades station i maj 1895. Arbetet där upptogs af C. F. King och fortsattes af honom troget till hans död i april 1898. I maj 1896 hade han glädjen få välkomna tvenne bröder från Sverige, nämligen S. A. Persson och

* Kandidat Olsson fortsatte därmed till sin död den 19 januari 1894. Hans bortgång var ett hårdt slag för missionen.Edv. Karlberg. Den förstnämnde har nu jämte sin hustru, f. d. Emma Pettersson, hand om arbetet därstädes. O. A. Larsson, hvilken i sällskap med tvenne andra bröder ankom i april 1898, är äfven där stationerad. Af infödda arbetare hafva de där en evangelist, en kolportör och en skollärare. Arbetet bedrifves genom predikan i gatkapellet, mottagande af dagliga besök i frågrummet, till hvilket hörer ett kristligt bibliotek, skolverksamhet i dagskolan för gossar, husbesök, missionsresor i byarna på lämpliga tider och opieasylverksamhet under vintern. Senaste statistiken visar, att från början hafva 7 personer döpts, och skolgossarnes antal uppgår till omkring 20. En utstation skall nu, så fort sig göra låter, öppnas, och verksamhet där bedrifvas från hufvudstationen Soh-ping.

Den andra stationen är belägen i staden Tso-Yin. Där begynte arbetet i augusti månad 1895. Då de allra nödvändigaste reparationerna blifvit gjorda, ankommo i november och december Laurine Simonsen, Mina Hedlund och Emma Pettersson dit * och begynte det ofta ytterst tålamodspröf vande arbetet bland kvinnorna därstädes. Undertecknad arbetade bland männen ifrån annan bostad i staden. Efter mitt giftermål med Laurine

Simonsen har arbetet bedrifvits från en gemensam plats. Predikningar i därvarande gatkapell, mottagning af besökare och enskilda samtal, flitiga missionsresor i byarna, undervisning i gossarnes dagskola, klassmöten för män och kvinnor hvar för sig, dagliga husbesök och under vintertiden pågående opieasylverksamhet utgöra hufvudgrenarna af arbetet. För närvarande finnas fyra infödda arbetare: en evangelist, en skollärare, en kolportör och en bibelkvinna. Från arbetets början hafva 6 personer genom dopet upptagits i församlingen, och skolbarnen variera emellan 15 å 20 stycken. Nu har Mina Hedlund till kamrat därstädes Anna Johansson, som ankom till Kina i mars 1898.

Missionsstationen i staden Ing-cheo öppnades hösten 1896.

* Den förstnämnda ankom till Kina i mars 1893 och de två andra i mars 1894.Edv. Karlberg upptog kort därefter ledningen af arbetet där, hvilket han ännu innehar med tillhjälp af den väl bepröfvade brodern E. Gustafsson, som ankom till Kina i mars 1898. De hafva en ganska rymlig hörsal vid hufvudgatan, hvarest periodvis dagliga möten hållas för talrika skaror, som där infinna sig att lyssna till evangelium. Dagskolan för gossar är väl besökt, och arbetet bland dessa är lofvande. Då den först öppnades, kom icke en enda gosse; nu däremot besökes den af ett 20-tal. Arbetet bland byfolket är hoppingifvande, och ej så få komma från byarna tili stationen och stanna en eller flera veckor för bibelstudier. De döptas antal från begynnelsen är fem personer. De infödda medarbetarne äro evangelisten Uang och skolläraren Li.

Uti den stora handelsstaden Hong-Yen i norr med sina 100,000 invånare begynte missionsarbetet först i början af 1898, i det att en trogen och duglig infödd evangelist med sin hustru flyttade dit och fick bo kvar trots hotelser och fientliga angrepp. En längre tid förut hade missionärerna tidt och ofta besökt staden för att så småningom försöka vinna inträde. En af dessa blef genom stenkastning jagad ut ur staden. Dock lyckades det omsider att vinna inträde, så att en jordtomt med hus kunde inköpas vid ofvannämnda tid, och därmed var en fjärde station öppnad. Det hufvudsakliga arbetet där har under föregående års sommar varit att bygga kapell, rum för evangelisterna och ett lämpligt fråg- och läsrum, hvarest ett stort förråd af kristlig litteratur tillhandahålles besökarne. Sedan det blef färdigt och i oktober månad invigdt, hafva dagliga möten hållits där, och hundratals människor få där för första gången höra evangelium. Där finnas tvenne evangelister, tvenne kolpotörer samt några, som äro dopkandidater. Ofta göras missionsresor i de därunder lydande 380 byarna. Aug. Karlsson är ledare på denna station och har till kamrat E. Landgren, som ankom till Kina i mars 1898.Distriktet i västra Kina, i Si-chuen-provinsen.

De första manliga missionärerna här blefvo sända till redan öppnade stationer i norr; de kvinnliga däremot till Si-chuen i västra Kina. Dessa senare voro Hilda Johansson och Charlotte Karlman, som i början af år 1891 ankommo till Shanghai, och som efter nödiga språkstudier i Yang-chau språkskola fingo sig arbete anvisadt i staden Pa-chau och dithörande distrikt. Deras kamrat, den i många hänseenden begåfvade Selma Carlos, dog redan under första sommaren i Yang-chau. Deras arbete i Pa-chau-distriktet har hufvudsakligen utgjorts af husbesök i staden, regelbundna klassmöten för äldre kvinnor och flickor hvarje vecka, hvarvid kvinnorna delats i trenne afdelningar, nämligen de kristna, de sökande och dopkandidaterna. Detta arbete har också krönts med goda resultat, så att i stället för att 1891 ingen församlingsmedlem fanns, nu omkring 60 hafva döpts. Tio hafva dock afgått genom döden, så att medlemmarne nu äro omkring 50, de flesta kvinnor. För detta resultats vinnande hafva äfven andra kvinnliga missionärer, tillhörande K. I. m., bidragit. Missionsresor hafva ofta företagits i Nan-kiang-, Shui-ting-, Tong-kiang- och Tai-ping-distrikten, belägna i norr, nordost och öster om Pa-chau, bredvid öfra grenarna af Pa-shui-floden. Dessutom finnas i Pa-chau's omnejd 120 marknadsplatser, hvilka flitigt och ofta regelbundet besökts. Under dessa resor åtföljas de kvinnliga missionärerna af en äldre troende man, som kan samla männen på de platser, som besöken gälla. Många af församlingsmedlemmarne äro frukter af dessa resor i byarna och köpingarna.

Den 3 november år 1891 ankommo till Shanghai Emma Ek och Hedvig Lindgren. Dessa två blefvo efter en längre tids språkstudier i skolan för kvinnor sända till samma provins och stationerade i Pao-ning, hvilken plats de sedan innehaft. Den sistnämnda af dessa två har på grund af sjukdom nödgats resa hem till Sverige och har

utträdt ur missionen. Under första tiden företogos missionsresor till många af de inorr och väster om Pao-ning belägna stora byarna, och ordets utsäde därstädes har bringat frukt, i det 4 hela familjer kommit till tron på Guds son. Under de tre senare åren hafva flitiga husbesök gjorts i staden, hvarunder Gud öppnat väg till mångas hem, tillhörande de högre samhällsklasserna, och några af dem hafva blifvit tron lydaktiga. Hvarje månad hafva under en längre tid många nya hem öppnats för evangelium och dess budbärarinnor. Regelbundna klassmöten hållas hvarje vecka. Dessa äro ordnade på följande sätt. På tisdagar hålles möte för hedniska kvinnor, onsdagar för de kristna och fredagar för frälsningssökande. För närvarande deltaga 29 personer i dem. Skolan för gossar har skötts af systrarna och är mycket lofvande. Flera af K. I. m:s missionärer deltaga i arbetet i Pao-ning, och Gud har icke låtit deras vittnesbörd blifva utan frukt, i det att de troendes antal ökats från år 1893 till 1898 med 94 medlemmar. Gud till ära!

—

NITTONDE KAPITLET.

Redogörelse för Skandinaviska alliansmissionen.

Af *W. Hagqvist*.

Skandinaviska alliansmissionen är ett sällskap af personer, tillhörande olika kristna samfund af skandinaver i Amerika. Dess stiftare är den nitiske missionären P. Fransson. Genom ett upprop till kristenheten från en konferens af missionärer, samlade i Shanghai i Kina 1890, med begäran om 1,000 nya missionärer för nämnda land föranleddes missionär Fransson att resa till Amerika i afsikt att där samla minst 50 missionärer för Kina bland de skandinaviska församlingarna samt medel till dessa missionärers underhåll. För denna orsaks skull höll Fransson på olika platser i landet flera evangelistkurser, till hvilka alla unga män och kvinnor hälsades välkomna, som kunde uppvisa rekommendation från en kristen församling eller känd enskild person.

Den första kursen hölls i staden Brooklyn under oktober månad 1890 med ungefär ett 50-tal besökare. Efter afslutad kurs uttogs ungefär ett 20-tal unga personer, som voro villiga att offra sig för Kinas millioner, om Herren därtill öppnade utväg. Dessa utsändes nu i små grupper under ledning af någonäldre erfaren kristen eller predikant för att resa omkring och söka uppväcka intresse för detta nya missionsföretag. Under december månad samma år hölls en liknande kurs i staden Chicago efter samma grunder som den första. Denna kurs besöktes af ungefär ett hundratal personer. Af dessa utsändes ett 50-tal på samma sätt som de föregående. I Chicago bildades samtidigt med denna kurs en kommitté, bestående af predikanter från olika samfund i staden, som skulle sköta denna nya missions angelägenheter, och till hvilken missionärerna skulle vara förbundna att insända sina meddelanden från fältet. Men i första hand skulle hvarje missionär vara ansvarig inför den församling eller enskilde person, som underhölle missionären på fältet. Ansvaret för missionärernas underhåll skulle ock uteslutande falla på dessa personer eller församlingar och icke alls på kommittén, som endast skulle emottaga och afsända penningarna, som inflöto för deras underhåll. Hvarje församling eller enskild person, som. underhölle en missionär, skulle äga en röst vid väljandet af nämnda kommitté.

Sedan missionär Fransson hade hållit en tredje kurs i staden Minneapolis, höll han möte med de förut nämnda kursisterna uti staden Omaha i januari 1891. Dessa hade där genomgått en 14 dagars samaritkurs under doktor Holmqvists ledning. Nu skulle det bestämmas, hvilka som skulle anses lämpliga att gå ut till Kina såsom missionärer. Grunderna, som följdes vid bestämmandet häraf, voro följande: De skulle

1) äga ett verkligt lif i Gud,

2) hafva goda vitsord om sitt kristliga lif,

3) äga någon erfarenhet i verksamhet för Herren,

4) kunna gifva goda skäl för sin kallelse såsom missionärer,

5) hafva någon församling eller enskild person, som an-

svarade för deras underhåll i Kina,

6) under de tre första åren verka såsom resande evangelister

utan att slå sig ned på någon egen station och

7) af den orsaken förblifva ogifta under nämnda år. Utaf de 70 personer, som nu voro närvarande i Omaha,blefvo 35 antagna på förut nämnda grunder och afskilda genom bön och händers påläggning för sitt ansvarsfulla kall. De af-reste från Amerika den 21 jan. 1891 och anlände till Shanghai i Kina den 17 februari samma år. De åtföljdes inom 14 dagars tid af ytterligare 15 personer från Minneapolis-kursen, hvilka reste ut på samma villkor som de första. Den egentliga planen var nu att upptaga provinsen Shen-si såsom arbetsfält under ledning af Xina Inland missionen, med hvilken vi skulle stå i passiv förening. Denna plan kunde ifrån början icke verkställas, emedan vi voro alldeles för stort antal att tåga in på ett nytt och tillika fientligt fält. Vi blefvo därför spridda uti olika provinser, såsom Kiang-si, Cheh-ki-ang och Shan-si för att studera språket samt hjälpa till med arbetet på de redan öppnade missionsstationerna, tillhörande K. I. m. Vi hade icke länge varit i Kina, förrän en lucka uppstod i våra led, genom att en af våra bröder, H. Abrahamsson, genom döden hemkallades till de eviga boningarna. På sitt sista sade han: »Jag skall aldrig dö.» Och sant är, att minnet af denne käre, för Herren helt utgifne broder lefver ännu ibland oss och verkar inspirerande och uppmuntrande för oss alla.

Många andra svårigheter och motgångar mötte oss och gjorde, att vi understundom kände det tråkigt och nedslående. Bland annat skrefs och talades det emot vår mission, och vår duglighet såsom missionärer betviflades, emedan vi icke förut hade genomgått någon missionsskola. Det sades, att, då vårt underhåll var så knappt, skulle vi få lida nöd. Ja, en del påstod, att vi voro för billiga för att vara i Kina. Andra åter sade, att underhållandet af Skandinaviska all.-missionen var ett slösande med de kristnas missionsmedel m. m. Men Herren hjälpte oss att kasta alla de där svårigheterna på honom, som vill vara de armas försvarare. Och aldrig har något fattats.

I maj månad 1892 fingo vi en ny förstärkning från Amerika af 12 nya missionärer. Samma år fingo vi börja på att i någon mån verkställa vår egentliga plan att upptaga provinsen Shen-si som arbetsfält. Åtta af våra manliga missionärerfingo draga in i denna provins för att evangelisera. Arbetet bestod till att börja med i att resa omkring och predika samt sprida skrifter. På hela den stora och folkrika Si-ngan-slätten funnos då endast 3 missionsstationer och icke en enda döpt inföding (förutom ett antal kristna shan-tung-emigranter). Det var därför egentligen en obruten mark, som vi fingo bearbeta.

Vi voro på resande fot ungefär ett års tid. Men mer och mer insågo vi behofvet af stationer, där ett mera systematiskt missionsarbete kunde utföras, om vi skulle kunna vinna några verkliga resultat. Vi lade därför på allvar an på att söka öppna stationer. Visserligen fingo vi härvid göra många bittra erfarenheter, men Herren hjälpte oss, så att två nya stationer blefvo öppnade. Men själfva centralplatsen, hvarifrån vi önskade att få liksom en utgångspunkt för vårt arbete, var ännu tillbommad, nämligen provinsens hufvudstad Si-ngan.

Flera orsaker gjorde, att vi önskade att just där öppna en station. Ty först och främst är denna stad ofantligt stor med en befolkning af omkring 800 å 900 tusen människor och står i en liflig handelsförbindelse med alla delar af riket och utgör därför ett mycket viktigt centrum för evangelii spridande till olika platser i landet. Och vidare har staden sin egen historia, som är ganska underbar.

Redan i sjunde århundradet e. Kr. predikades evangelium där af nestorianska missionärer, hvilka under den då regerande kejsaren, som hade sitt residens i nämnda stad, då kallad Cb'ang-an, åtnjöto en särskild ynnest och hade stor framgång, så att skaror af hedningar blefvo omvända och kyrkor uppbyggda, hvari Herrens lof sjöngs af

tusende munnar. Men, ty värr, hade världens ynnest samma inverkan på denna kyrka, som den haft på kyrkan i alla tider. Hon förslappades och förvärldsligades, så att i 13:de och 14:de århundradet voro alla spår af denna verksamhet försvunna och endast hedendom och andligt mörker härskade.

, Jesus säger i Luk. 19: 40: »Om dessa tiga, så skola stenarna ropa.» Dessa munnar hafva nu för länge sedan tystnati grafvens mull, men för en icke så lång tid sedan upptäcktes ett stenmonument i ruinerna efter en byggnad. Detta var ett minne från den nestorianska tiden. Det står nu upprest utanför staden Si-ngan som ett ojäfvigt vittne för sanningen, trotsande tidens tand. På detta monument stå de viktigaste händelser rörande denna evangeliska rörelse upptecknade, hvilket synes hafva skett under dess glansperiod.

Emedan nu här ett evangelii utsäde fordom blifvit gjordt, så önskade vi att få liksom bearbeta den gamla marken. Före vår ankomst till Kina hade flera personer af olika missionssällskap försökt att få fotfäste i staden men utan framgång. Ett mycket starkt anti-utländskt parti fanns i staden, hvilket syntes hafva gjort till sin uppgift att hindra så väl evangelium som ock dess budbärare att vinna inträde där. Man fick väl komma in i staden samt kunde få predika på dess gator, men, så snart det blef fråga om att hyra hus för en station, så uppstodo fientligheter. Den man, som särskildt syntes hafva fått denna stads öppnande liksom en uppgift på sitt hjärta, var en norsk broder, P. Holmen, af Skandinaviska all.-missionen. Men vi ansågo honom alldeles opassande af den orsaken, att det fordrades mycket förstånd och erfarenhet för att vinna inträde på en så viktig plats, där så många framstående missionärer förut försökt komma in men misslyckats. Och, då han nu liksom vi alla var ung och oerfaren, ansågo vi det rådligast för honom att icke göra försöket. Vår broder däremot fick ingen frid med dessa våra argument, utan hans tankar voro ständigt i staden Si-ngan. Vi tögo därför saken såsom ett särskildt böneämne samt begärde förbön för denna sak af våra vänner i Amerika.

Då vi i januari 1893 samlades till konferens för att rådpläga om arbetet, beslöto vi enhälligt, att vår broder Holmen skulle draga åstad och försöka att Öppna en missionsstation. Detta beslut sanktionerades af den Kina Inland missionens missionär, under hvars ledning vi stodo. Vår broder begaf sig åstad under allas våra lyckönskningar samt förböner om framgång.Det visade sig redan från början, att Herren var med vår broder för att hjälpa honom, ty på resan till Si-ngan gjorde han bekantskap med en militärofficer, som blef mycket intresserad för honom samt lofvade hjälpa honom att få en kinesisk lärare, som skulle vara honom behjälplig vid studerandet af språket. Denne man höll ock sitt löfte, och inom två dagar efter vår broders ankomst till staden kom en lärare och besökte honom på det värdshus, där han bodde. Denne sade sig vara villig att hjälpa honom med språkstudierna. De blefvo efter hand mycket goda vänner samt mer och mer förtroliga med hvarandra, och till sist vågade vår broder yppa sin hemlighet, nämligen sin önskan att få hyra hus. Läraren lofvade att hjälpa honom utan att tänka på de faror, som han möjligen därigenom kunde blifva utsatt för, och hörde sig om efter ett passande hus till missionsstation. Detta lyckades oväntadt bra, och efter en kort tid kunde vår broder flytta in uti ett hus, som hade blifvit förhyrdt genom denne lärare med tillhjälp af en troende kines, tillhörande »Svenska missionen i Kina», som också var i staden för samma ändamål, nämligen att skaffa ett hus för en engelsk missionär. Det underliga var, att vi erhöllo detta hus utan de minsta svårigheter samt fingo bo där i frid och lugn, tills vi för en tid sedan utbytte detta hus mot ett större och mera lämpligt.

Herren gaf oss sålunda stationer, och snart funno vi, att våra arbetskrafter icke räckte till för dem. Då det nu fanns flera syskon af vår mission på annat håll, ansågo vi det vara lämpligast, att vi förenade oss på ett fält för att kunna bättre bistå hvarandra både i andligt och lekamligt afseende. För att öfverlägga om denna sak samlades vi till konferens i februari 1894 i staden Kuh-wu i provinsen Shan-si, där de flesta af våra syskon arbetade. Resultatet af konferensen blef, att vi enades om att samlas på ett gemensamt fält, samt att detta fält skulle blifva Si-ngan-slätten i provinsen Shen-si. Skrifvelser sändes till våra missionärer på andra platser med inbjudan att förena sig med oss på detta fält. Bref sändes också till de styrande afKina Inland missionen samt till vår kommitté i Chicago rörande vårt beslut, samt att vi ämnade sätta det i verket, innan svar från dem kunde erhållas.

Detta var ju litet självständigt handladt, men vi ansågo det vara vår plikt att handla utan vidare uppskof. Vår handling missförstods af Kina Inland missionen och föranledde missionär Hudson Taylor att företaga den långa

resan från Shanghai upp till Si-ngan för att på platsen granska vårt tilltag samt söka förebygga de svåra följder, som enligt deras mening skulle kunna blifva en följd af vår handling. Sedan herr Taylor närmare granskat vårt beslut samt sett, huru det hade blifvit utfördt, så icke allenast godkände utan till och med vitsordade han det samt utvidgade vårt fält med sydöstra delen af provinsen Kan-su. Därtill gafs oss en friare basis att verka på, än hvad de i allmänhet gifva. Från denna tid kan man säga, att Skand. all.-missionen begynte ett eget missionsarbete. Förut hade vårt arbete mera gått upp i andras.

De af våra missionärer, som arbetat på andra ställen, förenade sig nu med oss på vårt nya fält, och flera stationer öppnades alltefter behof. I maj 1895 samlades vi åter till konferens. Vi hade då glädjen att hafva ibland oss broder Fransson, som var stadd på en rundresa i Kina, hvarunder han besökte de flesta skandinaviska missionsstationer i riket. Under denna konferens samtalades om, huru vi så vidsträckt som möjligt skulle söka evangelisera vårt stora fält. Bland annat föreslogs, att en kristlig månadstidning skulle utgifvas på kinesiska språket. Af Fransson erhöllo vi det liberala anbudet att få en tryckpress jämte stilar för tidningens tryckning. Fransson höll sitt löfte, och för närvarande utgifves nämnda tidning. Dessutom användes pressen till tryckning af traktater, sånger m. m. Så erhöllo vi ock af Fransson ett mycket stort predikotält, som användes, då vi resa omkring på platser, där inga stationer finnas. Stora skaror samlas och få höra evangelium, hvilka kanske i annat fall aldrig skulle komma inom hörhåll. Men det är ett mycket ansträngande arbete att såhålla på hela dagen att predika, och därför fordras minst 2 missionärer med ett par infödda medhjälpare att sköta denna verksamhet. Men den har allaredan varit till stor välsignelse.

Efter denna konferens döptes förstlingskärfven på vår station i Si-ngan, nämligen 3 omvända kineser. Två af dessa äro nu verksamma evangelister där ute. De utgjorde ett särskildt bevis på, att Herren var trofast emot oss.

Vi fingo äfven erfara motgångar. Vid öppnandet af flera stationer hade vi många svårigheter. På en plats blef en af våra bröder svårt misshandlad och vår station jämnad med marken, men Herren hjälpte oss, så att vi genom de kinesiska myndigheterna fingo full upprättelse, och de skyldiga blefvo straffade. Sjukdom och död besökte oss äfven på ett ganska kännbart sätt, så att våra led hafva betydligt glesnat. Vår statistik visar för närvarande, att under tiden 1891—1898 hafva till Kina utgått 69 missionärer. Af dem hafva 9 aflidit, 8 lämnat missionen, och återstå alltså 52 missionärer.

Stationernas antal är 16 med tre bistationer, 1 tryckeri, 15 dagskolor, 13 opieasyler, hvartiil kommer fältpredikoverksamhet, bokspridning, sjukvård m. m. I april 1898 utgjorde de döpta ett antal af 45, forskarne i läran 150 å 200, skolbarnen cirka 200 samt en ganska stor skara söndagsskolbarn för hvilket allt vi hembära Herren allenast tack och ära.

—

TJUGONDE KAPITLET.

Redogörelse för den svenska grenen af The Christian & Missionary Alliance.

Af Emil Jakobsson.

Då denna mission, den svenska grenen af The Christian & Missionary Alliance, hvilken undertecknad tillhör, är lätt förväxlad med den Sk. all.-miss., om hvilken broder Hagqvist vid ett annat tillfälle kommer att tala, så vill

jag bedja att först få lämna några upplysningar angående dessa båda missioner till särskiljande af den ena från den andra. De missibärer, som tillhöra dessa båda missioner, kallas ej sällan för »franssonska missionärer», hvilket beror därpå, att de alla genom missionär Fransson kommit ut på missionsfältet. Men under det att Fransson fortfarande är hufvudledaren för dem, som tillhöra Skandinaviska alliansmissionen, har han nu ej det ringaste ledareskap eller ansvar för oss, som tillhöra den Amerikanska alliansmis-sionen och rättare kunna kallas »simpsonska» än »franssonska» missionärer. Vidare äro båda dessa missioner alliansmissioner, men den ena är Skandinaviska alliansmissionen, hvars missionärer äro skandinaver från Amerika och underhållna af skadinaver där, och den andra är den Amerikanska alliansmissionen eller »The Christian and Missionary Alliance», hvaraf den svenska grenen utgöres af svenskar direkt från Sverige men underhållna af amerikanarne. Slutligen äro båda dessa missioners eller missionsgrenars fält belägna i norra Kina, men Skandinaviska alliansmissionen har sitt i provinserna Shen-si och Kan-su, Amerikanska alliansmissionen i Shan-si.

Nu angående denna senare.

Detta sällskap, »The Christian & Missionary Alliance», hvars ledare är d:r A. B. Simpson i New York, har för närvarande omkring 276 missionärer i olika hednaländer. Omkring 109 af dessa verka i Kina, och 45 af dem tillhöra den svenska afdelningen i norr. Denna afdelning kom till stånd på följande sätt.

Sedan missionär Fransson på våren 1892 från Amerika till Kina utsändt så många missionärer, som han då fått medel att underhålla af skandinaver i Amerika, bad han Gud om penningar från annat håll för de många missionskandidaterna i Sverige. Vid den tiden fick han i Omaha i Nebraska höra, att d:r Simpson skulle hålla ett möte, hvilket han jämte den svenske predikanten i Omaha besökte. D:r Simpson kom då utan att veta om, att Fransson och den andre predikanten voro närvarande, därvid att nämna, att hans sällskap hade mer penningar än kandidater för missionen. Som motsatsen var fallet med missionär Fransson, så öppnade han korrespondens med d:r Simpson, hvaraf följden blef, att de öfverenskommo, att Fransson skulle fara öfver till Sverige, där utvälja, undervisa och utsända missionärer till Kina, hvilka C. & M. A. (el I. M. A., som sällskapet då kallades) skulle förse med penningemedel.

Sålunda kom Fransson till Sverige, höll här och där sina bibelkurser samt afsände så första gruppen, bestående af 10

manliga och 10 kvinnliga missionärer i slutet af samma år (1892) till England att där vidare studera engelska.

På nyåret 1893 afseglade dessa till Kina. Kort därefter afgick en andra grupp af 21 missionärer, 12 manliga och 9 kvinnliga, äfvenledes till England och stannade där någon tid för studerande af engelska språket, hvarefter de på våren fortsatte till Kina.

D:r Simpson var vid denna tid själf i Kina och sammanträffade där med kandidat Emanuel Olsson, hvilken han anmodade att tills vidare vara ledare för dessa båda sändningar af öfver 40 missionärer. Kandidat Olsson åtog sig välvilligt detta uppdrag och förde missionärerna upp till deras blifvande fält i norra Shan-si nordost om Gula floden och utanför den stora kinesiska muren vid mongoliska gränsen. Då vi kommit upp till detta fält, anordnades här trenne skolor för inhämtande af kinesiska språket, en i staden Kuei-hua-ch'eng för systrarna samt en i Lo-lo-tfsi och en i Pao-t'eo för bröderna. Missionärer från S. A. M. och Helgelseförbundets missioner voro därvid tjänstvilligt behjälpliga vid undervisningen. Sedan större delen af första året hufvudsakligen användts till studerande af språket, öppnades efter hand nya stationer. K. I. m:s stationer i Kuei-hua-eh'eng och Pao-t;eo samt Ning-hsia (den senare i Kan-su-provinsen) öfvertogos likaledes af denna mission.

På våren 1896 ökades missionsarbetarnes antal med 6 manliga och 10 kvinnliga missionärer, som då anlände från Sverige. Sedan dessa genomgått de nödiga språkstudierna, utplanterades de på olika stationer. Följande uppgift från årskonferensen i början af juni förra året visar denna missions ståndpunkt. Dock må nämnas, att detta ej är en frukt af denna mission ensamt utan äfven af K. I. m:s och Helgelseförbundets missionärer, som förut verkade där uppe. Denna mission har nu

53 missionärer,

20 stationer (14 i Shan-si, 3 i Kan-su och 3 i Chi-li), 2 utstationer (Pao-ri-hah-shan och Teh-sheng),12 kapell,

53 döpta, hvaraf 14 under året,

99 sökande och intresserade, 6 infödda envangelister, 9 infödda bokspridare, 1 infödd bibelkvinna,

10 dagskolor med 177 gossar,

10 söndagsskolor med 217 barn,

17 personer, som under året afvants från det fördärfvande opiebruket.

Om nu vännerna vilja vara goda göra sig besvär följa med och i tanken göra ett flyktigt besök å dessa platser, så begifva vi oss på resan med hamnstaden Shanghai såsom utgångspunkt. Där gå vi ombord på en ångare, som på 3 å 4 dagar för oss öfver Gula hafvet in i Peh-chi-li-viken till Tien-tsin. Här få vi stiga på tåget till Peking, »det stora, rena rikets» hufvudstad, som man finner på ett sådant sätt representera detta sitt rikes namn, att det förekommer som ren ironi. Då man kommer inom dess murar, får man nämligen se smutsiga gator, hvilka mestadels äro utan stenläggning, och plågas af den vidrigaste stank, som gör sig gällande särskildt en varm sommardag. Vi få emellertid nu lof »byta om kupé», d. v. s. utbyta järnvägskupén mot en bärstol i form af en liten kupé, i hvilken tvenne personer kunna sitta midt emot hvarandra. Denna bärstol är försedd med tvenne bärstänger på sidorna, medelst hvilka den bäres af två mulåsnor, den ena gående framför och den andra bakom. Stängerna äro fastgjorda i bärstolen med en sorts bärsadel. De manliga passagerarne, som så önska, kunna resa billigare, om de vilja sitta upp på en med en del saker lastad mula. Och så tåga vi uppför bergen. På fjärde dagen få vi se stora, vidsträckta stadsmurar, en välkommen syn, ty det är staden »Siien-hua-fu», vår första missionsstation, då vi komma från detta håll. Snart äro vi framme och stå efter att hafva passerat genom stadsporten samt en och annan gata utanför missionsstationens port,där vi knacka på. En kines kommer och Öppnar men vänder i hast tillbaka och ropar med en viss glädje i tonen inåt gården: »nai-kueh-ren lai-la,» d. v. s. »utländingarne hafva kommit». Följden däraf blir, att missionären (7. ff. Söderhom visar sitt ljusa, leende anlete och kommer att taga emot oss samt för oss in på inre gården, där vi äfven hälsas välkomna af fru Anna Söderhom. Här få vi vederkvickelse och hvila men få ej tid att stanna länge. Efter att först hafva gjort ett besök å ännu en station i en annan del af samma stad hos de kära vännerna C. F. och Ida Sundqvist fortsätta vi till Kalgan, dit vi anlända samma dag och hälsa på hos mongolmissionären Aug. Larsson med fru. Här har äfven det amerikanska missionssällskapet American Board sedan flera år station och missionsverksamhet.

Nu få vi åter »byta om tåg» och utbyta bärstolarna och mulåsneryggarna mot kärror, visserligen ej försedda med fjädrar men öfvertäckta med en filt, spänd på träbågar, och sålunda utgörande en sorts »heltäckare». Vi resa nu mot väster och äro om 2 å 3 dagar i staden Tien-chen, hvilket namn betyder »den himmelska handelsplatsen». Här få missionär Carl Nord-ling med fru utbjuda de himmelska håfvorna till folket »utan penningar och för intet.» Här vistas äfven för tillfället missionär W. Norén med fru, under det de söka öppna en ny plats. O att många kineser där ville handla så klokt, att de mottoge de dyrbara skatter, som så fritt bjudas dem genom evangelium! Efter hvilan här öfver natten fortsätta vi till Iang-kao, där missionär Blngmarh med fru jämte en infödd evangelist verka. Här arbetade missionär Elm en stor del af sin tid i Kina tillsamman med Bingmark. Gud har gifvit dem ingång och förtroende både bland folket i staden och i omkringliggande byar.

Vika vi härifrån af mot söder en dagsresa, så få vi göra ett besök hos en af våra missionssystrar, Alida Gustafssoji, i staden Tang-tsing-tsih, hvarifrån vi styra kosan mot nordost, och komma på andra dagen till Teh-sheng-fu, en större by, omgifven af höga murar. Hvem undrar väl på, att jag föreslår,att vi skola säga till här, då jag här har min älskade syster Elisabet. Utom af henne mottagas vi äfven hjärtligt af snickaren Kao och hans hustru, hvilka båda blifvit frälsta och äro döpta. På deras gård hafva vi fått bygga ett litet kapell, ett skolrum och ett boningsrum, i hvilket senare min syster bor. Nu taga vi Elisabet med och skynda vidare. Men hvad är det för en jordvall med torn af tegel, som där borta reser sig i vår väg? Det är ingenting annat än den stora kinesiska muren, hvilken vi kunna gå eller rida öfver. Efter omkring en half timmes färd se vi från kullen, där vår väg går fram, på något afstånd där nere på slätten en stad, kallad Feng-chen. Snart äro vi framme och inne på den

därvarande missionsstationen, där vi mottagas af mina kamrater Öberg och York Här i denna stad har jag verkat största delen af min tid i Kina, och hit hoppas jag snart få komma åter att vittna om min Mästare för kineserna. Syster Elisabet hör till samma station men har funnit det fördelaktigt att bo och verka på förut nämnda utstation. Hon gör emellanåt besök hos kvinnorna här i staden. Så bär det af åt norr omkring 4 mil till missionär J. Svärdson med fru i Long-sheng-ehuang. Som denna plats ligger just vid kanten af Mongol-slätten och missionär Svärd lärt en god del mongoliska, har han här tillfälle att missionera äfven bland mongoler.

Härifrån fortsätta vi mot väster 4 å 5 dagar och komma så till vår hufvudstation, den icke obetydliga staden Kuei-hua-cKeng. Här bor vår lokalsuperintendent Emil Olsson med fru på en station, som förut tillhört K. I. m., och hvarest en dess missionär, doktor Steward, senast bodde, innan C. & M. A. öfvertog stationen. På en annan station i samma stad, hvilken station utgör ett »hem» särskildt vid årskonferenserna, bor missionär Hill med fru. Och på ännu en annan station längre bort i staden verkar fröken Emelie Eriksson bland kvinnor.

Ett litet stycke utanför denna stad hafva vi fått ett litet stycke land till begrafningsplats. Här hvila Emanuel Olsson, Ellen Gustafsson, några af missionärernas små barn, en kinesiskyngling och (troligen) den nyligen hemgångna missionär Palms maka/ Anna Palm, född Andersson.

Efter att hafva färdats ett par tre dagsresor i sydlig riktning befinna vi oss i Ts'ing-sui-ho-tsi (=det klara vattnets flod). Här verkar missionär Edvin Andersson med fru. De hafva vunnit förtroende bland kineserna på platsen och i trakten däromkring. Må Herren i fortsättningen välsigna dem, och må »från deras lif flyta strömmar af lefvande vatten». Vi fortsätta nu ännu längre i sydlig riktning till Ho-pao-in, där P. A. och Olivia Ögren äro stationerade. Därifrån vända vi om mot norr och komma om några dagar till staden T'o-fo-ch'eng, där vi finna våra vänner Magnus och Matilda Book jämte deras två små rara flickor, Ester och Ruth. Sedan vi här fått hvila något samt tagit det präktiga kapellet med skolsalen, som br. Book fått uppföra, i betraktande, fortsätta vi till Peh-k'eh-ts'i och hälsa på mina kära f. d. kamrater Nils och Paulina Kull-gren. Därifrån fortsätta vi till Sa-la-ts'i och till den sin maka sörjande missionär Palm. Ett litet stycke därifrån hafva vi syster Ingeborg Andersson i byn Shui-kia-keo-men. Gå vi så vidare mellan 2 å 3 mil mot väster, så komma vi till Sha-ri-ts'ing och finna där Ch. och Laura Blomberg. Därifrån hafva vi blott ännu ett par mil, tills vi äro i Pao-tfeo, där K. I. m. förut hade station, hvilken nu öfvertagits af C. & M. A. Här verka nu på en station Oskar och Anna Korsberg samt Alfred Fagerholm, och på en annan Klara Hall, som där öppnat ett barnhem för stackars små förkastade kinesiska flickebarn, af hvilka hon nu har upptagit några stycken i hemmet.

För att nu komma till våra tre sista stationer, som äro belägna i provinsen Kan-su, hafva vi att tillryggalägga ännu åtskilliga dagsresor. Den genaste vägen, som tar oss 10 å 12 dagsresor, går öfver Ordos öken, en del af Mongoliet, där vi hafva att sofva under bar himmel om. nätterna, för så vidt vi ej hafva tält med oss. Är det öppet vatten och vi hafva tid, kunna vi gå på större rodd- och segelbåtar på den slingrandeGula floden, hvilken här gör en stor krok åt norr. Färden tar då en tid af omkring tre veckor. En annan väg, där man kan finna härberge, är att göra en krok åt söder genom provinsen Shen-si. Afven den vägen tar lång tid. Vare sig vi gå den ena eller andra af dessa vägar, så är vårt närmaste mål P'ing-lo, där välkomnandet, hvilan och vederkvickelsen hos vännerna Martin och Anna Nyström bekomma oss väl efter den långa resan. Ännu en a två dagsresor föra oss till Ning-ksia, där K. I. m. äfvenledes förr haft station, men där, sedan densamma öfvertagits af C. & M. A., missionär F. Nyström med maka nu arbeta. Slutligen några dagsresor till och vi äro hos missionär G. Lundberg med fru i Chong-ueL

Missionärerna Fritiof Sjölund med fru och Aug. Sandberg jämte Ludvig Fricsen höra äfven till C. & M. A:s missionsarbetare här uppe i norra Kina, men det är för undertecknad obekant, på hvilka platser de f. n. befinna sig.

Dessa äro de ej så litet omtalade, stundom klandrade, genom ondt rykte och godt rykte gående, af ekonomiska svårigheter pröfvade men af Herren dock icke öfvergifna ringa arbetarne i hans vingård i norra Kina. Liksom under den förflutna tiden »deras arbete icke varit fåfängt i Herren», så skall det med Guds nåd och hjälp samt missionsvännernas förböner icke heller blifva det för det kommande. Må vi blott vara trogna i att om än under

tårar så den ädla säden, så skola vi en gång få »komma med jubel och bära våra kärfvar».

Herren hjälpe oss så väl som alla missionsarbetare och missionsvänner att akta på det ordet: »Är det icke trohet, Herre, som dina ögon söka»? Jer. 5: 3.

—

III.

TJUGONDEFÖRSTA KAPITLET.

Utbildning af infödda medarbetare.

Af *C. H. Tjäder*.

Då man besinnar, huru konservativa och misstrogna kineserna äro, inses lätt, att kristendomen ej med ens antages af dem. Fruktan och motvilja för utländingar afhålla många från att lyssna till den västerländske missionärens ord. Infödda medhjälpare i missionsarbetet äro därför ytterst behöfliga. Men för att kunna blifva till största möjliga gagn behöfva de utbildning. Första villkoret är ju, att personen i fråga är en lefvande kristen och nitälskar för själars frälsning. Han bör äfven hafva ett godt vittnesbörd af dem, som äro utanför. Förmåga att kunna lättfattligt uttrycka sina tankar bör ej heller förbises. Såsom infödda medhjälpare anse vi: 1) evangelister, 2) pastorer, 3) gästemottagare, 4) skollärare, 5) bibelkvinnor. För medhjälparnes utbildning må anföras följande medel: 1) Bibel kurser. Om vintern under 1 å 2 månader, då jordbruket hvilar, är det lämpligt att anordna bibelkurser för de troende antingen på missionsstationen eller på någon annan passande plats, t. ex. i ett kristet hem i en by, då de underbön och ordets gemensamma betraktande få tillfälle att växa i nåden och Herrens kunskap. Missionären får sig då ett litet rum anvisadt i hemmet och medför vanligen sin egen kock, som lagar maten. Alla de troende från byn och grannskapet samlas då här dagligen i och för bibelstudium. Evangelistgåfvorna yppa sig då, åtminstone delvis, under tiden. Personer, som visa sig äga sådana gåfvor, böra sedan ytterligare sammankomma för att grundligare undervisas i den heliga skrift. Kristendomens grundsanningar skola framför allt klart bibringas dem. De böra likaledes få reda på hufvudinnehållet af alla bibelns böcker både i gamla och nya testamentet. Att söka rätt på parallellställen, jämföra profetiorna och deras uppfyllelse etc. behöfva de handledning till. Vikten af, att bibeln läses i ordningsföljd i synnerhet för enskild uppbyggelse, påpekas. Litet undervisning i bibelns geografi är ock af nöden. Efter bibelkursens slut må gärna dess deltagare återvända hem för en tid för att i lifvet omsätta, hvad de inhämtat.

2) Praktisk öfning. a) Sök få evangelistämnena med på friluftsmöten och låt dem hjälpa till med tal och sång. b) Tag dem med på predikoresor liksom den ryktbare missionär Macay på Formosa, c) Gif dem en söndagsskolklass att undervisa uti och öfvervaka om möjligt själf undervisningen, d) Sänd dem ut på landsbygden att sälja biblar och annan kristlig litteratur, e) Låt dem få leda morgon och aftonbönerna på missionsstationen någon gång och uppmana hvarje familjefader ibland dem att hålla husandakt i sitt eget hem. f) En god öfning gifves ock i tältverksamheten (predikan i stora tält). Bered därför, då sådan pågår, tillfälle för så många som möjligt att deltaga däri och låt dem aflägga en, god bekännelse för egen del och bjuda syndare till den lefvande Guden och frälsaren Herren Jesus Kristus.

3) Skolverksamhet. Jag hörde en gång i Kina någon säga: »Sänd ej ut så många missionärer, de kosta så mycket

att underhålla, utan gif oss i stället dessa penningar, och vi skola af kineserna utbilda och underhålla dubbelt så många missions-arbetare.» Detta låter ju riktigt och godt, men tiden härför är ännu icke kommen. De missionssällskap, som slagit in på denna stråt, hafva ofta fått göra de sorgligaste erfarenheter. De af heligt missionsnit och Guds ande uppfyllda bröder, som passa till evangelister inom de kristna församlingarna i Kina, äro nämligen ännu få, och att genom teoretiska studier söka till predikanter göra andra än sådana är, minst sagdt, beklagligt. Vårt arbete såsom »sändebud i Kristi ställe» är af så andlig art, att det framför allt bör vara oss viktigt att få andliga medhjälpare. Fastän jag visst icke föraktar boklig bildning, tror jag, att härutinnan ligger stor fara särskildt för högmod. Vi må besinna, att våra vanliga skolämnen äro för de flesta kinesiska lärde alldeles främmande. Äfven med den nödtorftiga undervisning i dessa, som lämnas i våra vanliga skolor där ute, ligger det nära till hands för den kinesiske predikanten att yfvas öfver, att han vet mer än mannen med »siu-tsai»-graden. Skolor, där de troendes barn få kristlig undervisning, äro af högsta vikt. Helt visst fostras f. n. många evangelister och bibelkvinnor i våra goss- och flickskolor, och deras skolgång kan alltså i många fall anses som en förberedelse till missionskallet.

4) Godt exempel. Vi känna alla exemplets makt. Missionären måste genom sitt föredöme åskådliggöra för medarbetarne, hvad som fordras af ett Kristi sändebud. Han bör i ande och kraft predika Herrens ord och själf ställa sitt lefverne därefter. O att jag och alla missionärer kunde med Paulus säga: »Blifven mina efterföljare, såsom jag är Kristi!» Kristendomen är ej blott lära utan fastmer lif.

Jesus sade: »Följen mig, och jag skall göra eder till människofiskare» (Mark. 1: 17). Detta är det yppersta af alla sätt. Huru blef Petrus och de öfriga apostlarne sådana välsignade redskap i Herrens hand till människors omvändelse? De gingo i Jesu fotspår; folket »kände igen dem, att de hade varit med Jesus».

Att taga personer ur deras jordiska kallelse för att låtadem uteslutande ägna sig åt evangelistverksamhet anses af många missionärer rent af farligt, och, att vissa farhågor verkligen äro berättigade, det lider intet tvifvel. Man finner t. ex. i predikandet en födkrok, eller ock befinnes evangelisten slutligen platt oduglig och måste sluta sin verksamhet som sådan, och nu kanske hans förra kallelse ej längre står honom till buds etc. Men skulle någon tydligt förnimma Herrens röst att lämna allt för att förkunna evangelium, må han ej hindras utan i stället uppmuntras och hjälpas att fullfölja sitt uppsåt. En god sak skulle det vara, om våra infödda vänner kunde, så att säga, dem själfva ovetande införas i arbetet för sina landsmäns frälsning. Erfarenheten har visat, att de bästa evangelister och bibelkvinnor äro de, som ej benämnas med dessa namn. Infödda medhjälpare finnas också, för hvilka missionärerna af omtanke för deras själar ej omtala, att de underhållas hemifrån. De kinesiska troende äro likt de troende i andra land utsatta för frestelser till fåfänga, ärelystnad och girighet och icke minst predikanterna. En stadig bön må därför hållas för dem af församlingen här hemma.

—

TJUGONDEANDRA KAPITLET.

Evangelistverksamheten i Kina.

Af *A. Andersson*.

»Men när han såg folkskarorna, varkunnade han sig öfver dem, emedan de voro misshandlade och öfvergifna såsom får, som icke hafva någon herde.

Då sade han till sina lärjungar: Skörden är mycken, men arbetarne äro få.

Bedjen fördenskull skördens Herre, att han utsänder arbetare till sin skörd.»

Matt. 9: 36—38.

Evangelistverksamheten i Kina är utan gensägelse af den allra största betydelse för missionens framgångsrika bedrifvande. Denna gren af missionsverksamheten utföres på två olika sätt: dels genom verksamheten i gatkapell och predikolokaler i allmänhet, dels genom att resa omkring och efter Jesu föredöme gå från stad till stad och från by till by med evangelii glada budskap. I gatkapellen hafva vi vanligen en infödd evangelisk som icke blott är missionären behjälplig med att predika under de regelbundna dagliga mötena utan äfven dessemellan tageremot och samtalar med de besökande. Dessutom finnes genom de olika bibelsällskapens försorg och frikostighet ett rikt förråd af nya testamenten och delar däraf samt andra goda böcker och traktater till fabelaktigt billigt pris att tillgå. Dessa evangelisters arbete är i sanning till stor välsignelse. De icke blott utså evangelii säd i de besökandes hjärtan utan undanröja äfven de många fördomar och galna föreställningar, som finnas inrotade i folkets sinnen mot allt utländskt. Att missionärerna taga ut ögon och hjärta på barn och däraf bereda medicin, är en allmänt utbredd tro bland folket. Man tror, att missionärerna koka fotogen af döda kroppar och hafva förmåga att se ned i jordens gömmor och framleta fördolda skatter, att de störa de aflidnas andar samt för öfrigt taga bort deras tomtebo lycka och åstadkomma en rubbning i tingens ordning o. s. v. i oändlighet. Då människorna äro fulla af sådana föreställningar, är det klart, att missionärens predikan icke gör djupt intryck. Genom samtal med de infödda evangelisterna häfvas dessa djupt inrotade vidskepliga fördomar, och i stället inympas sanna föreställningar om »Jesus-lärans» själfuppoffrande innebörd, som framträder i missionärernas lif och arbete.

Det gifves otaliga vittnesbörd om, huru rikt välsignadt detta arbete blifvit. Vi hade en liten tid en gammal gudfruktig evangelist på besök hos oss. Han hade dagligen för vana att gå ut på f. m. en stund och sälja böcker och traktater. Då brukade han inbjuda till samtalsmöte dem, han ansåg vara intresserade. Följden blef, att stora skaror dagligen kommo till hans rum. Och det var mycket intressant att se, huru intagna af nyfikenhet och förvåning dessa okunniga konfucianistiska afgudadyrkare voro, där de sutto uppkrupna på lerbankar, som tjäna både till stol och säng, ifrigt lyssnande till sanningens ord och allt emellanåt tagande djupa klunkar ur den oumbärliga tekannan. Då en missionär blifvit nog lycklig att få såsom medhjälpare en trogen infödd evangelist, har mycket vunnits. Man kan med ett ord säga, attdet gifver en viss fasthet åt hela missionsarbetet. Detta erkännes äfven af hvarje missionär, som varit i tillfälle att pröfva på detsamma. Men att få dessa persöner är i sanning ingen lätt sak. Många finnas, som för penningar gärna »predika läran», som de säga. Dessa åstadkomma naturligtvis mycket ondt och äro svåra hinder för Guds rikes utbredande. Men dessa verkligt troende män, som af rent uppsåt frambära lifvets glada budskap bland sitt folk, äro i sanning få.

Jag red en gång 100 svenska mil fram och åter och besökte därunder 12 missions station er i tanke att finna någon troende man, lämplig till evangelist, men fick återvända hem utan att hafva funnit någon. Ett allmänt böneämne bland Guds för Kinas frälsning arbetande folk bör blifva att få trogna infödda evangelister, som äro villiga att offra sig för Jesu rikssak och sitt folks väl. Det är för hvar och en, som känner de kinesiska nationalegenheterna, klart som dagen, att Kina aldrig kan evangeliseras endast af europeiska missionärer. Dessa behöfva till medarbetare infödda kristna, som föra en helig umgängelse, och då skall missionsarbetet gå framåt med en fart, hvarom vi nu näppeligen kunna göra oss en föreställning. Jag skall aldrig glömma ett tillfälle, då vi tre svenska missionärer och två infödda evangelister voro tillsamman. En af missionärerna hade talat med andens smörjelse, och det syntes gripa folkets hjärtan. En medelålders man med glasögon på näsan och myndig min stod i hopen. Sedan han lyssnat en god stund, sade han: »Det är goda ord, mycket goda ord, men se, han är utländing». En af evangelisterna reste sig och sade: »Se på mig; är jag kines eller utländing?» Kines, vårt folk, blef svaret. Han talade sedan en stund om sitt forna lif i afguderi och synd och sitt närvarande lyckliga lif i tron på Jesus. Det var med stor rörelse vi sågo, hvilket märkligt intryck detta enkla vittnesbörd gjorde på alla de närvarande. Den förut så myndige, glasögonprydde herrn tog glasögonen af näsan och torkade tårarna ur ögonen med sin långa rockärm sägande: »När någon af vårt folk tror påJesus, talar han lika goda ord som utländingarne, som predika Jesus-läran.»

En man i den stad, där jag bodde, hade varit en förfallen opierökare, spelare och slagskämpe. Han fick höra evangelium, blef troende, döpt och undervisad i Guds ord samt upptagen till medhjälpare och evangelist på en annan plats. Då han kom på besök och predikade hos oss, brukade han vanligtvis fråga, om folket kom ihåg någon med det och det namnet. Ja visst, den usla människan kommo alla ihåg. »Det är just jag det», brukade han säga. »Är du Mav-hai (hans gossnamn)? Omöjligt!» Då han omsider lyckades öfvertyga dem om sannfärdigheten af sitt påstående, kände deras förvåning inga gränser. Sådana lefvande exempel på evangelii omskapande makt hafva större verkan än någonting annat.

Men vi vilja nu stanna en stund vid den verksamhet, som bedrifves af resande evangelister. Till dessa kunna missionärerna i allmänhet också räknas. Dessa resor äro i högsta grad ansträngande och farliga. Pauli ord i 2 Kor. 11: 26, 27 gå i bokstaflig uppfyllelse på hvarje resande evangelii vittne i Kina. De yttre förhållandena äro dock ganska olika i olika delar af landet. I de nordliga provinserna har man att välja mellan att tillryggalägga vägen till fots eller att rida på häst eller åsna. Där finnes äfven ett mycket tungt, klumpigt åkdon, som dragés af hästar, oxar eller åsnor, men på grund af vägarnas och åkdonets dåliga beskaffenhet föredrager man de först nämnda sätten att färdas. I mellersta delen af landet färdas man mycket på floder i små båtar och på landet i skottkärror, hvilka äro de enda åkdon, som kunna trafikera de smala gångstigarna. En stor svårighet vid dessa evangelistresor är, att man måste taga med tunga bördor af kinesiska mynt, s. k. cash. Det finnes endast en sorts mynt i landet, alla af samma värde. 3—4 sådana mynt hafva ungefär ett öres värde. Ofta får man taga med flera tusen sådana mynt samt några hundra böcker och traktater jämte filt och täcke på en evangelistresa, som räcker två eller tre veckor. Detblir en försvarlig börda för en häst eller åsna. Så utrustad begifver man sig ut till de stora, folkrika städer och byar, som ligga på de ändlösa slätterna. Att man blir bemött på olika sätt, faller af sig själft. På somliga ställen blir man mottagen med öppna armar, men på andra däremot stänga de igen siaa dörrar och drifva med srauts- och stenkastning ut inissionären ur byn. Ja, man må väl säga, att det är ett stort under, att icke flera missionärer och infödda medhjälpare skadas till lif och lem, än hvad fallet är. Då evangelisten kommit in i en by, brukar han på någon öppen plats sätta ned sin bokpåse, och genast samlas stora skaror för att höra. Vanligtvis lyssna skarorna med uppmärksamhet till det glada budskapet, som de aldrig förr hafva hört, och som de följaktligen mera af förvåning än intresse spörja om och söka få reda på. Många nya testamenten och delar däraf säljas vanligen vid sådana tillfällen. Genom läsningen af Guds ord, som på detta sätt sprides, utsås en säd, som nog så småningom bär rik frukt.

En evangelist kom en gång till en större köping och predikade på gatorna. Bland åhörareskaran stod en medelålders man och lyssnade, som hade det gällt att uppfånga hvarje ord. Hvart evangelisten gick, följde mannen efter hela dagen, och, då aftonen kom, följde han evangelisten in på natthärberget och omtalade sin enkla men rörande historia. Han hade på något sätt fått ett evangelium och flitigt läst detsamma men förstod intet af hvad han läste. Dock hade alltid underliga känslor trängt sig in på honom hvarje gång, han läste i sin bok. En obestämd längtan fyllde hans själ och dref honom att oroligt irra omkring utan något visst mål, och nu hade han kommit i tillfälle att höra om Jesus, som hans underliga bok talade om. Se där orsaken, hvarför han så träget följt evangelisten efter hela dagen. Glädjen var stor å ömse sidor, och efter någon tids förlopp kom mannen ned till en missionsstation, blef undervisad, döpt och upptagen i församlingen samt förblef en trofast Jesu efterföljare till sitt lifs slut.En skollärare hade vid ett tillfälle köpt ett nytt testamente och hört något om Jesus men förstod intet af hvad han hört eller läst. En dag blef begäret att få reda på, hvad meningen var med nya testamentets innehåll, honom för starkt, och trots det långa afståndet af 12 till 15 svenska mil tog han sin påse på ryggen och begaf sig i väg. Sent en afton kom han till vår station. Tjänaren ville icke öppna, emedan han trodde, att det var en bedragare, som kom för att tillnarra sig penningar genom uppdiktade rörande historier, hvilket de äro riktiga mästare i att spinna ihop. Mannen blef mycket bedröfvad öfver tjänarens afvisande svar och frågade, om det icke var den Jesus-lärans människor, nya testamentet talar om, som bodde där på platsen, och, då tjänaren jakande besvarade frågan och öppnade porten, trädde skolläraren in på gården. Här föll han ned på sina knän, slog sin panna upprepade gånger mot stenläggningen för att betyga sin vördnad för denna heliga plats, och, då missionären trädde ut på gården, upprepades samma rörande syn. O, detta arma, arma folk, så blindt och

okunnigt! Efter några dagar vände mannen tillbaka till sitt hem, glad och tacksam för hvad han fått höra om Jesu kärlek. Vi hoppas, att äfven han på uppståndelsens morgon kommer att tillhöra den skaran, hvars kläder äro tvagna i Lammets blod.

Vi hafva redan talat om, att evangelisterna ofta äro utsatta för förföljelse, ja, hugg och slag. Jag mötte vid ett tillfälle på en resa en evangelist, illa sönderslagen och med sönderslitna kläder. »Har du varit utsatt för röfvare?» sporde jag. — »Nej», sade han, »jag var i byn där borta och predikade evangelium och sålde böcker, men folket ville icke höra, utan de slogo mig och togo mina böcker samt förstörde dem».

— »Skall du nu anklaga dem för myndigheterna?» sporde jag.

— »O nej, jag skall bedja Jesus förlåta och frälsa dem», sade han. Då denne man, blodig och sönderrifven, böjde sina knän vid vägkanten, innerligt bedjande Gud förbarma sig öfver och ur hedendomens mörker fora hans bundna folk, förstod jag

bättre än någonsin Pauli ord i 2 Kor. 5: 13, 14. Ja, Herren gifve oss många infödda medarbetare, som villigt taga korset på sig och följa Mästaren efter.

I hamnstaden Tien-tsin finnes en förening af troende kinesiska studenter emellan 40 å 50 till antalet. Denna förening utsände år 1898 18 af sina medlemmar såsom evangelister och bokspridare till olika delar af landet, en till hvarje af Kinas 18 provinser. Dessutom brukade de på alla lediga stunder gå ut på gatorna och predika evangelium samt sälja böcker. Öfver 20,000 evangelier såldes genom dessa unga, nitiska, för Herrens rikssak arbetande studenter sagda år i och omkring Tien-tsin och Peking under ledning af en amerikansk missionär. Själf var jag i tillfälle att under denna tid ägna mig uteslutande åt denna verksamhet några månader och fick därunder erfara både förföljelser och uppmuntringar, hvilket toge alltför stort utrymme att här beskrifva. Jag må blott säga, att jag under dessa vandringar fick predika evangelium för 10,000-tals människor, och på tre månader såldes omkring 5,000 evangelier eller delar af den heliga skrift.

Till upplysning för församlingar eller enskilda vänner, som möjligen känna sig manade af Herren att underhålla en infödd evangelist i Kina, må här sägas, att underhållet för en sådan varierar emellan 150 å 200 kronor för år, beroende på i hvilken del af landet han bor.

Måtte nu skördens herre sända trogna arbetare i sin myckna skörd, så att en stor skara på uppståndelsens dag måtte inbärgas äfven från Sinims land. Det är vår innerliga bön och önskan.

—

TJUGONDETREDJE KAPITLET.

Bibelspridningen i Kina.

Af *P. Ehn*.

Bibelspridningsarbetet så väl som all annan verksamhet i Kina är förenadt med många svårigheter och möter icke litet motstånd till följd af den stora okunnighet och gräsliga vidskepelse och de fördomar, som råda, samt dessutom det förfärliga, allmänt rådande hatet mot allt, hvad utländskt heter. Vi söka dock sprida så mycket som möjligt af den ädla säden, Guds ord, i förbidan och hopp om en härlig skörd i sin tid enligt Herrens dyrbara och trofasta löfte: »Liksom regnet och snön faller från himmelen och vänder icke tillbaka dit utan fuktar jorden och gör henne fruktbar och bärande och gifver säd till att så och bröd till att äta, så skall ock mitt ord vara, som utgår från min mun. Det skall icke vända tillbaka tillmig fåfängt utan göra livad mig täckes och hafva framgång i det,

hvartill jag utsänder det» (Es. 55: 10, 11).

Denna gren af verksamheten är, som vi väl förstå, nära förenad medevangelistverksamheten. Man har på hvarje missionsstation ett större f örrådaf biblar, skrifter och traktater, hvilka säljas till ett mycket lågt pris. Så t. ex. säljes hela bibeln, häftad i tre band, för 200 cash, ungefär lika med 50 öre, och nya testarn, för 50 cash eller 15 öre. Dessutom har man evangelierna och Apostlagärningarna utgifna i häften till olika pris allt efter stilarnas storlek. De billigaste säljas för 4 cash, lika med 1 öre. Häraf förstår man, att kostnaden ej är så stor, att detta behöfver vara ett hinder för någon kines att kunna skaffa sig en bibel eller någon del af densamma.

Det var en tid, då bibelsällskapen skänkte bort böcker till folket för intet, men sedermera funno de, att kineserna uppskattade böckerna högre, då de hade betalt något för dem. Andra orsaker gifvas, som i stort afhålla det kinesiska folket från att skaffa sig bibeln, och det är, som vi redan nämnt, de urgamla fördomarna, vidskepelsen, hatet mot utländingar, högmod, oförmågan att kunna läsa m. m.

Så har ryktet låtit dem veta, att, om man läser utländingarnes böcker, så får man hufvudvärk, ondt i Ögonen o. d. Och ej nog därmed. Man blir äfven vid läsningen utan vidare så inspirerad, att man emot sin vilja måste tro på den nya läran. Ehuru ej alla äro uppriktiga nog att gifva sina farhågor tillkänna med ord, göra de det dock i handling, i det att de föra boken till näsan och lukta på den, och nu tages för gifvet, att lukten från trycksvärtan i den nya boken just är det onda, som förorsakar de ofvannämnda åkommorna. Om därför t. ex. någon framstående person i sällskapet luktar på en bok, yttrande något nedsättande om densamma, får man nästan taga för afgjordt, att affären är skämd för det tillfället. Våra försäkringar, att det icke är någon fara, hänvisande till oss själfva som bevis därför, förklinga dock ohörda.

En annan svårighet, som bibelspridningen möter, är denstora okunnigheten. Omkring två tredjedelar af folket kunna ej alls läsa. Särskildt bland landtbefolkningen finner man blott ett fåtal, som kan läsa, hvarför man vanligen mötes med det uttrycket vid utbjudande af böcker: »O shi-ko-hsiah-tsi», d. ä. »jag är blind»; eller »jag kan ej läsa». Högmod är något, som karakteriserar den kinesiska nationen, i synnerhet har det litterära ståndet sin dryga del af detta onda. Om en studerande händelsevis får fatt i en af våra böcker, som är tryckt på mandarinspråket, den dialekt, som folket i allmänhet förstår, så kastar han boken ifrån sig och utstöter med en föraktfull min några smädefulla, nedsättande fraser. Detta behöfver ju dock ej vara något väsentligt hinder, ty man har också bibeln öfversatt på »uen-li» eller det klassiska språket att sätta i händerna på de lärda. Någon gång hafva vi ock gjort den ledsamma upptäckten, att våra böcker hafva användts till fönsterpapper o. d. Då man tilltalat dem för sådant, hafva naturligtvis de oförståndiga kvinnorna fått skulden därför *.

Det ofvan anförda är ju blott sådant, som på det högsta smärtar och är ägnadt att nedslå ens mod. Det gäller under sådana förhållanden att hålla fast vid löftena, som äro oss gifna angående denna sak, nämligen att Guds ord ej skall återkomma fåfängt, och så starkes man åter för det goda verket.

Uppmuntringar gifvas ju ock allt emellanåt. En icke liten uppmuntran är ju det, att folket kommer själfmant och köper böcker i mängd, och man känner en viss tillfredsställelse och stor glädje för hvarje liten tyst missionär, man med en tyst bön, ett »Gud välsigne» har förmånen att få sända ut på det stora fältet.

Det händer ej sällan, att man på resor sammanträffar med personer,, som hafva kommit öfver ett evangelium, hvilket de framvisa. Okända som vi äro, blir då detta en orsak till, att vi känna oss litet mer än vanligt förbundna med hvarandra, och ett samtal oss emellan är snart i gång, då först och främst

*) I allmänhet hålla kineserna allt skrifvet för heligt.en del frågor skola besvaras om saker och personer, hvarom man läst i boken. Uppmuntrande exempel gifvas också, i det att personer genom att läsa ett evangelium eller en traktat blifvit omvända till tron på Gud och kastat bort afgudarne.

Vid ett tillfälle kommo några män sent en afton från ett 30 li, = 1 112 mil, aflägset ställe till vår station med anhållan, att vi måtte följa dem hem och uppväcka en död. En man hade nämligen tagit opium och förkortat sitt lif. Nu trodde de, att vi ej allenast kunde återställa en sjuk, innan döden inträdde, utan äfven väcka den döde till lif, enligt hvad de läst i våra böcker. Detta må tjäna som ett exempel därpå, att kineserna äfven sätta tro till hvad

de läsa.

De olika bibelsällskapen hafva sina bibelspridare utstationerade i de olika provinserna, hvilka med tillhjälp af infödda medhjälpare sprida ett stort antal biblar hvarje år, hvilket vi med nedanstående siffror vilja visa.

Statistik.

I. Brittiska och utländska bibelsällskapet. År 1812—1814 utgaf d:r Morrison N. T. i 2,000 ex. » 1823 » » » hela bibeln.

» 1850 1,000,000 N. T., kostnad per ex. 30 öre.

» 1855 10,000 hela biblar, kostnad per ex. 1,35.

» 1883 — 1893 spredos 2,108,325 delar af bibeln.

Årliga medeltalet spridda böcker utgör 220,000 ex. Biblar o. N. T. tryckas dessutom af sällskapet på flera lokaldialekter.

II. Amerikanska bibelsällskapet År 1833—1853 utgaf det för tryckning af biblar och N. T. 101,351,65 dollars.

1869 såldes 216,485 ex., men sedan föll antalet på grund af massmordet i Tien-tsin 1870, och det var först 1884, som samma siffror kunde nås som 1869.Under 40 år eller till 1875 hade bibeln eller delar däraf spridts i 1,224,145 ex. och till slutet af 1893 4,368,752 ex. för en kostnad af 350,219,47 dollars. Till år 1867 gåfvos böckerna bort, men från den tiden såldes de.

Är 1884 funnos 8 européer, som förestodo spridningen, hafvande under sig 48 infödda.

III. Skotska nationalbibelsällskapet.

Sedan 1877 har detta sällskap sitt centrum i Hankow. Från början var det i prov. Shan-tung.

Från sällskapets början hafva 86,351 biblar och 2,582,650 delar af densamma spridts. Under de senare åren hafva 1/4 million delar af bibeln årligen blifvit spridda. År 1894 voro 9 européer upptagna med arbetet för sällskapet i förening med 100 infödda kolportörer.

Traktatsällskapen.

D:r Murdoch föreslog 1882 att bilda 4 traktatsällskap för norra, östra, mellersta och södra Kina. Resultatet blef Norra och Östra Kinas traktatsällskap.

För närvarande finnas 6 traktatsällskap. Med undantag af ett sälja alla de öfriga sina böcker till 50 å 75 procent mindre än kostnaden.

Central-Kinas traktatsällskap.

Detta sällskap bildades år 1876. Från den tiden till 1893 spredos 7,098,316 ex. böcker. Det årliga medeltalet är 400,000 ex.

Östra Kinas traktatsällskap.

År 1894 tryckte detta sällskap 23,062 böcker och 375,860 traktater.Kinas religiösa traktatsällskap.

Dess årliga bokförsäljning och fria gåfvor uppgå till 279,428 böcker och traktater.

Norra Kinas traktatsällskap.

Ärliga spridningen utgör från 166,331 till 250,000 böcker och traktater. Tre tidningar jämte söndags skolklassböcker utgifvas.

Norra Fu-kien traktatsällskap.

Under första året (1891) af dess tillvaro spredos 13,665 ex.; under tredje året 73,969 ex.

Ofvan stående visar ju, att ej litet har blifvit gjordt och göres för bibelspridningen i Kina. Men ack, huru mycket återstår ej ännu, eller rättare, huru oerhördt litet är icke det, som redan är gjordt, jämfördt med hvad som är att göra! Hvem vill vara med och göra något, för att Kinas döende millioner må få evangelium?

—

TJUGONDEFJÄRDE KAPITLET.

Församlingsvården.

Af *Nathanael Carleson*.

Denna gren af missionsarbetet är icke den minst viktiga. Om man därvid gör misstag, så att medlemmarne af församlingen komma på en obiblisk ståndpunkt, kunna, de ej fylla sin uppgift att vara ett ljus på ljusastaken, en stad på berget. Vidare kunna de ej blifva föredömen för dem, som sedermera komma till församlingen, och hedningarne få en oriktig föreställning om hvad kristendomen egentligen är.

För detta verks utförande behöfvas trogna infödda medhjälpare, hvilka dela ansvaret med missionären. Genom dessa kan missionären ock lättare lära känna många svaga sidor hos församlingsmedlemmarne, som de stundom söka dölja för honom. Medlemmarne känna sig mera förtrogna med en af sitt eget folk, hvarför de lättare och villigare uppenbara sitt hjärtas tankar för en sådan än för en utländsk missionär. Dessutom kan missionären omöjligen få tid att så ägna sig åt husbesök och enskilda samtal, som en infödd kan och bör hafva.

Sättet att gå till väga vid församlingsvården kan vara något olika emot här i Sverige, men medlen därför äro hufvudsakligen desamma. Vi skola här nämna de viktigaste.1) Söndagsgudstjdnsterna. Man söker att påakta Jesu till Petrus framställda uppmaning: »Föd mina får» (Joh. 21: 17) genom att vid de söndagliga gudstjänsterna så förkunna och framställa Guds ord, att det blir själaföda, och man vinnlägger sig om att »rätt dela sanningens ord», så att de nyomvända förstå och fatta, hvad som säges, och kunna följa med, och att de, som länge varit »ynglingar» i Kristus, må föras ett steg längre framåt i Guds och vår Herre Jesu Kristi kunskap. Härvid tager man ett särskildt ämne ur bibeln, t. ex. »vissa kännemärken på dem, som äro födda på nytt» (enl. Joh. l:sta bref), »blodet» (enl. Ebréerbrefvet), »hvilka resurser har Herren gifvit för församlingens fullkomnande och uppbyggelse?» (Ef. 4: 11— 13) o. s. v. Andra taga sådana texter att tala öfver, att de under en följd af söndagar bilda en sammanhängande kedja af undervisande lärdomar för dem, som stå bland dopkandidaterna. En viss missionär i norra Kina predikade flera söndagar å rad öfver Joh. 3: 16.

2) Bibelklassmöten. Sådana möten hafva visat sig vara af största nytta för de troendes uppfostran. Därför hållas på nästan alla missionsstationer olika klassmöten för män och kvinnor, stundom tvenne gånger i veckan, stundom blott en gång. Utom dessa reguljära klassmöten inbjudas på lämpliga tider af året dels dopkandidater och dels församlingsmedlemmar att å de respektiva missionsstationerna samlas till bibelstudier under en tidrymd af 2 å 4, ja, ända till 6 å 7 veckor. Några hafva för sed att hvarje månad samlas 2 å 4 dagar för ömsesidig uppbyggelse på deras allra heligaste tro. Exempel finnas på sådana, som hvarje månad hafva en dag för klassmöten, hvarunder några sammanställda begrepp i Guds ord läggas på minnet, så att de vid följande klassmöte kunna återgifvas. Ett allmänt erkändt godt sätt är att lära eller anbefalla de kristna att lära sig mycket ur bibeln utantill, hvilket de bära med sig, hvar de gå eller hvarthän de än komma i lifvet. Detta är för kineserna ej så svårt, i synnerhet som de äro mycket öfvade i att lära sig utantill. De kunna nämligen lära sig hela kapitelur bibeln utantill och uppläsa dem alldeles korrekt. Syftemålet, man söker vinna med klassmöten, är, att de troende skola uppbyggas på apostlarnes

och profeternas grund, där Kristus själf är hörnstenen, att de må blif va rotade och grundade i sanningen, så att de ej kringdrifvas af hvarje lärdomsväder o. s. v.

3) Bönemöten. Sådana hållas mångenstädes reguljärt hvarje vecka eller hvarje månad, och det är mycket viktigt, att de omvända tillhållas att deltaga i dem, ty därigenom läras de att taga verksam del i hvarandras och församlingens behof. Uppmuntrande och lärorikt är äfven att höra, med hvilken barnaenfald och tro de bedja. Ej mindre glädjande är det att höra deras glada tacksamhet till Gud, då bönhörelse kommer. En så barnslig förtröstan på Gud har uppstått på vissa trakter, att de bedja om allt, som de behöfva, och såsom svar på trons bön botar Herren de sjuka, utdrifver onda andar o. s. v.

Konferenser hållas en å två gånger årligen på lämpliga tider, hvarvid viktiga frågor och ämnen behandlas, hvilka ofta af kineserna själfva blifvit framlagda. Vi anföra här såsom exempel ett af de många ämnen, som nyligen behandlades vid en konferens i norra Kina: »Vikten af församlingens utsträckning till andra platser». — Det betonades därvid, att försam-lingsmedlemmarne för detta måls vinnande borde uttänka hvarje godt sätt att vidt och bredt kungöra evangelium, vare sig genom att upprätta predikolokaler, friskolor eller anställa predikanter, så att evangelium snarast möjligt måtte höras å hvarje rum, och att medlemmarne därvid med glädje borde försaka sig själfva och energiskt predika Guds ord. Vidare planlades om hvad som borde göras, för att Guds rike dagligen måtte tillväxa.

Vid det kinesiska nyåret anser man det vara en mycket lämplig tid för sådan verksamhet, emedan handeln och trafiken då är stängd och de troende då äro utsatta för många och svåra frestelser, hvilka de genom bevistandet af konferensen till en stor del undgå. Det var mig en stor glädje att år 1897 få deltaga i en de inföddas konferens, hvarest man fann både män med silfvergrå hjässa och unga, kraftiga och hoppfullaynglingar. I provinsen Shan-si hållas mångenstädes sådana stora konferenser med de infödda. De samlas då från vidsträckta områden, så att deras antal uppgår till flera hundra. Härigenom uppmuntras de mycket, hoppet lifvas, och modet att kämpa emot de andliga fienderna stegras.

Herren Jesu Kristi uppmaning till Petrus: »Vårda mina får» (Joh. 21: 16), behöfver äfven i Kina påaktas, ty där finnas många fiender och faror, som de troende hafva att möta. Några sådana faror och frestelser äro: a) att medelst Jesu religion försöka, så att säga, lappa upp de religioner, hvilka tillförne varit deras rättesnöre; b) att lägga mera vikt på lära än lif; c) benägenhet att söka draga en ekonomisk fördel af sin ställning i församlingen; d) att genom falska läror, t. ex. katolicismen, dragas bort ifrån enfaldigheten i Kristus; e) att söka dölja synder, vare sig sina egna eller andras, det senare för att ej råka i onåd hos den felande eller syndande medlemmen.

Medlemmars intagande i församlingen kräfver största försiktighet och stor omdömesförmåga, så att ej sådana komma med, som ej vilja vandra evangelium värdigt. Därför följer man allmänt den principen att låta sådana, som anmält sig till dopkandidater, stå 6—12 månader, ja, ännu längre på prof för att man under den tiden må kunna lära känna deras be-vekelsegrunder. Det fordras härvid mycken försiktighet, på det att en sann sökare ej må blifva bortstött och ej heller en falsk emottagen i församlingen. Exempel finnas, att personer under 5 års tid sökt inträde i församling blott i den afsikten att där få en plats, hvaraf de hoppades få ett stadigvarande uppehälle.

Bedjen därför honom, som ännu går midt ibland de sju gyllene ljusastakarna, att församlingen i Kina må bevara sina kläder obesmittade och aktas värdig att vandra med Herren i hvita kläder. Gifve Herren det!

—

TJUGONDEFEMTE KAPITLET.

Missionsarbetet bland kvinnor i Kina.

Af fröken Fredrika Hallin.

Missionsarbetet bland Kinas kvinnor började, så vidt man vet, i staden Ningpo i provinsen Che-ki-ang af ett engelskt fruntimmer, som redan år 1844 där verkade på egen bekostnad. Från Amerika utsändes 1850 miss Fay till Shanghai, hvarest hon arbetade med mycken välsignelse. Därefter utsändes kvinnliga missionärer äfven till andra af de större kuststäderna, däribland Fu-chow i provinsen Fu-kien, i hvilken stad engelska kyrkans mission under de senare åren vunnit oerhörda framgångar. Det var också i närheten af denna stad, som för några år sedan ej mindre än 6 kvinnliga missionärer af denna mission vunno martyrkronan i det förskräckliga blodbadet i Ku-ch'eng.

Ända till år 1878 var likväl det inre af landet ännu icke besökt af någon kvinnlig missionär. Detta år hemsöktes pro-vinsen Shan-si af en förskräcklig hungersnöd. Mer än hälften af befolkningen utdog. Flera byar blefvo helt och hållet öfvergifna af människor, och de kvarstående ruinerna äro ännu i dag stumma vittnen om denna förskräckliga straffdom. Den hjälp i penningar och lifsmedel, som utdelades af missionärerna till de nödlidande, har utan tvifvel varit en orsak till Shan-si-folkets vänliga stämning mot missionärerna och till den framgång, evangelium där vunnit.

Samma år fick provinsen Shan-si sina första kvinnliga missionärer, i det att missionär Hudson Taylors varmhjärtade maka, rörd af berättelserna om den skriande nöden där ute i det fjärran landet, lämnade sitt hem och sina barn åt den trofaste Herrens omsorg och reste dit i sällskap med två unga engelska systrar. De bosatte sig i provinsens hufvudstad Tai-uen. Det var nu ej svårt att vinna tillträde till kvinnorna i deras ödsliga hem. Andra lika modiga kvinnor följde sina män på deras resor och lyckades under de tre följande åren bringa evangelium till hundratals kvinnor i icke mindre än sex provinser inuti landet. Detta var dock blott en början. Flera af dessa modiga banbrytare hafva gått till hvila utan att få se någon frukt af sitt arbete. Nu finnes i dessa provinser en mängd missionsstationer med större eller mindre kristna församlingar.

De kinesiska kvinnorna äro ej så oåtkomliga som t. ex. Indiens kvinnor. De äro ej gömda i zenanas. För kvinnan i de högre klasserna äro visserligen etikettens band ganska trånga, men bland folkets barn äro kvinnorna jämförelsevis fria.

På mera aflägsna och tysta gator i städer och byar ser man ofta kvinnorna sitta utanför dörren till sitt hus med sitt handarbete. Då de tvätta kläder, gå de ut till närmaste damm eller ström. De samlas i skaror till teatrarna, och äfven vid större begrafningar eller bröllop komma de i mängd att se på ståten. De äro gästfria, vänliga, språksamma, kvicka och mycket nyfikna samt ifriga att fråga om allt nytt. Naturligtvis äro de först rädda för oss. Det kan man ej heller undra på efteralla förskräckande rykten, de hört om de »utländska djäflarne» från de barbariska länderna vid hafvet. Dessutom är vårt sätt och utseende så olika deras eget. Det är mer underligt, att de så snart glömma sin fruktan och taga emot oss, som de göra.

Under försöken att närma sig dem får man naturligtvis göra många smärtsamma erfarenheter. En af våra missionärer gick en dag ut till en by. Utanför dörren till ett hus satt en hop kvinnor. Hon gick till dem och började spraka vid dem. Men inom en ganska kort stund hade alla, den ena efter den andra, försvunnit, och endast en gammal gumma var kvar. Missionären utropade bedröfvad: »Hvarför gå de alla sin väg? Äro de verkligen rädda för mig?» En man, som stod där bredvid, sade då: »Ja, skulle de icke vara rädda för er? Den ni vill döda, den dödar ni.»

Missionären brast i gråt, då hon hörde dessa ord. Hon hade på morgonen, innan hon gick ut, bedt Gud om särskild välsignelse den dagen. »De gå åstad och gråta och bära utsädet med sig, de komma åter med glädje och bära sina kärfvar.»

Nog få vi äfven redan här glädjas, då vi märka, huru fruktan och likgiltighet hos folket förbytas i förtroende och kärlek till oss. Det är en rik ersättning för all möda.

En flickas födelse väcker i Kina i allmänhet ej någon synnerlig glädje i familjen. Hennes barndomstid är ganska glädjelös, jämförd med förhållandet hos oss. Om hon hör till den arbetande klassen, så måste hon redan tidigt börja hjälpa mamma att se efter småsyskonen och äfven lära att spinna bomull. Det blir ej mycken tid för lek. Ingen tänker på, att hon skulle lära läsa. Hvad skulle det tjäna till? Hvarför skulle en flicka läsa? Det viktigaste för en flicka är, att hennes fötter blifva förkrympta till den minsta möjliga storlek, så att hon kan blifva någorlunda väl gift.

Jag har varit vittne till ganska upprörande scener, då flickors fötter skola bindas. En dag hördes ångestfulla skrik från gården bredvid vår, som också tillhörde vår värd. Vigingo för att se, hvad som var på färde. Det var värdinnan, som höll på att binda sin yngsta dotters fötter. Flickan låg på marken med ena foten i moderns knä. Hennes båda bröder stodo bredvid med hvar sin käpp för att slå henne. Vi kunde ej uthärda att se och höra detta elände utan skyndade oss därifrån så fort som möjligt.

De unga flickornas tid är beständigt upptagen med att spinna, sy och brodera samt andra husliga göromål. Deras lif i föräldrahemmet är ganska ljust, jämfördt med det, de föra i svärmoderns hem. Döttrarna bortgiftas vid 13—17 års ålder. Den nygifte mannen är oftast vid samma ålder. Hurudan mannen är, betyder ofta mindre, ty den despotiska regenten i hemmet är svärmodern. Hvad dessa unga kvinnor eller rättare barn få lida, är obeskrifligt. I synnerhet är det fallet med sådana, som på grund af föräldrarnes fattigdom, redan medan de äro små, uppfostras i den blifvande mannens familj. Man får höra riktigt hårresande historier härom, som man knappt vill tro, och likväl äro de sanna.

Otaliga äro de självmord och självmordsförsök, som genom opieförgiftniag begås af dessa förtryckta unga hustrur eller blifvande hustrur. Jag vill blott nämna ett exempel.

En dag blef en af våra missionärer kallad till ett opieförgiftningsfall. Då han anlände till stället, märkte han, att det var samma hem, dit han en tid förut varit kallad i samma ärende. Personen, som tagit opium, var också densamma, nämligen den unga sonhustrun i familjen. Denna gång hade hon tagit en större dos än förut, så att det vanliga kräkmedlet ej hjälpte, utan han måste gifva atropin-insprutning på armen. När klädningsärmen uppdrogs, märkte han, att armen var full af sår och blånader. Han frågade, hvaraf detta kom sig, och fick till svar: »Det är hennes svärmor, som är så elak mot henne.» Den stackars flickan kom sig äfven denna gång, men missionären sade till svärmodern, när han gick: »Eftersom ni på detta sätt behandlar er sonhustru, så sägerjag er på förhand, att nästa gång ni kallar på mig, så kommer jag icke.»

Naturligtvis vill jag ej härmed säga, att alla svärmödrar äro elaka. Det finns också snälla sådana, som älska sina sonhustrur och lefva i frid med dem.

Såsom redan är nämndt, finnas inga flickskolor utom dem, som missionärerna upprätta på sina stationer. Dessa betraktas också först med misstroende. I synnerhet är detta fallet i det inre af landet. Man får nöja sig med kanske ett par tre lärjungar till en början. Många af eleverna i missionens flickskolor hafva blifvit verkligt omvända och såsom hustrur åt infödda medhjälpare varit till stor nytta för missionen, andra hafva blifvit biträdande lärarinnor.

Evangelisationsarbetet bland Kinas folk, så väl bland män som kvinnor, bedrifves naturligtvis bäst af infödda, om de äro uppriktiga kristna. De hafva självfva varit i samma ställning som deras åhörare. En infödd bibelkvinna vet, i hvilket djup af okunnighet hennes oomvända landsmaninnor äro nedsjunkna. Hon känner deras vanor, deras frestelser, deras sätt att tänka och känna och kan därför lättare nå dem med sitt tal, illustreradt med bilder från deras eget hvardagslif, som de väl förstå. Dessutom har hon ett helt förråd af ordspråk och talesätt, som gifva udd och kraft åt hennes tal.

Skolor för utbildande af dugliga bibelkvinnor hafva redan länge funnits i flera af de större städerna närmare kusten. I det inre af landet, där evangelisationsarbetet börjades mycket senare, och där folkets förtroende är svårare att vinna, har, så vidt jag vet, ej någon dylik skola upprättats; utan missionären har, så snart någon bland de omvända kvinnorna visat sig lämplig och villig till detta arbete, tagit henne till sig och genom daglig undervisning lärt henne att känna skriftecken och att förstå bibelns enklaste sanningar. Under tiden har hon äfven

fått hjälpa missionären med arbetet bland kvinnorna i staden och på landet, tills hon vunnit tillräcklig stadga och

Kinakonferensen. 17insikt i evangelium för att kunna på egen hand utsändas för att undervisa de kristna och predika för de oomvända.

Arbetet på stationen, där man bor, är ganska omväxlande: besök i hemmen, gästmottagning, klassundervisning, enskild undervisning samt sjukvård, opieasyl- och skolverksamhet.

Läkareverksamhet och opieasylverksamhet äro lämpliga medel att vinna folkets förtroende på nya platser. I allmänhet är det ganska lätt att bota kinesernas sjukdomar. De hafva stor tro både på våra böner och vår medicin. Men, om de ej blifva bra strax, så händer det, att de låta intala sig att begagna kinesisk medicin. Så snart de höra, att missionären kan bota sjukdomar, tändes ett nytt hopp hos många sjuka, som förtviflat om att någonsin blifva friska. De hafva ej råd att kalla en kinesisk doktor, och dessutom äro de flesta af deras infödda läkare ej värda detta namn. Många hjärtan och hem öppnas för evangelium genom läkareverksamheten.

Besök i hemmen äro i allmänhet ganska tröttsamma i synnerhet på ställen, där man ej varit förr. Ofta kan man få gå gata upp och gata ned utan att blifva inbjuden. Ibland sitta några kvinnor utanför platser, där man går förbi. Man hälsar vänligt, men kvinnorna skynda sig in och stänga dörren. Ibland lyckas det dock att blifva inbjuden i huset. Man bjudes att sitta ned och dricka te. Man språkar om hvarjehanda. De granska noga missionärens dräkt och person och hafva så mycket att fråga om. De förundra sig öfver våra stora fötter och undra inom sig, om vi icke ändå äro förklädda män. De fråga, hvarför vi kommit den långa vägen till Kina och lämnat våra föräldrar och syskon. Vi få då tillfälle att frambära evangelii budskap. Kanske där är någon, som vill lyssna till. Men man blir ofta afbruten af hvarjehanda frågor, som icke alls höra till ämnet. »Hvar äro edra skor köpta?» »Har skräddaren sytt eder klädning?» »Huru ser det ut i edert land?» o. s. v. Vid afskedet lämnar man en traktat eller tryckt sång och ber dem snart komma och hälsa på. Ofta bruka vi äfven vid första besöket lära dem en kort bön.Missionären går aldrig ensam på besök utan är åtföljd af en infödd tjänarinna eller bibelkvinna. Man har funnit det vara en god plan att låta bibelkvinnan eller tjänarinnan ensam gå på besök i hemmen först, hvarefter missionären i sällskap med henne besöker de familjer, hon lärt känna, och som önska mottaga missionären.

På nyåret, då kvinnorna äro lediga från sitt trägna arbete, är gästrummet nästan dagligen fullt af besökande. De flesta komma naturligtvis blott af nyfikenhet för att se och komma sedan icke mera, men några komma igen för att hora.

Kvinnorna besöka äfven den allmänna gudstjänsten om söndagarna. Dessutom hålles med dem ett särskildt möte, ett slags söndagsskola, ty de fatta så litet af predikan. De kvinnliga gäster, som komma på besök, inbjudas till söndagsmötena och dessutom en dag i veckan, om de kunna komma. De första gångerna hafva de ganska svårt att hålla sig stilla. De fråga om allt möjligt och prata vid hvarandra, oaktadt upprepade tillsägelser att vara tysta och höra på. Småningom vänja de sig dock vid ordning och blifva intresserade af att lära.

Bibelklasserna med de kristna kvinnorna äro den mest uppmuntrande delen af arbetet. Huru ljufligt är det ej att tillsamman med dem uppstämma sånger till Lammets lof och tillsamman med dem knäböja i bön!

Till arbetet bland de kristna kvinnorna hör äfven att besöka dem i deras hem. De äro så tacksamma för ett besök. De behöfva uppmuntras, ledas och hjälpas i de mångahanda svårigheter, frestelser och pröfningar, som falla på deras lott.

Man brukar också anordna klasser på längre tid, t. ex. 1—3 månader, för sådana kvinnor, som önska att blifva undervisade i läran. De bo då på stationen och få för det mesta maten fritt eller åtminstone delvis fritt. Men ack, huru svårt är det ej för dem att komma ifrån sitt arbete! Man träffar på en intelligent kvinna, som är vänlig och gärna vill höra evangelium. Hon har icke heller någon svärmoder utanrår sig själf. Men hon har man och barn, som skola hafva skor och kläder. Antag, att familjen består af fyra personer, man och hustru samt två söner. De behöfva hvardera 4 par skor om året, det gör inalles 16 par skor. Att sy ett par skor tager vanligen 4 eller 5 dagar. Dessutom behöfver hvar och en två omgångar kläder, en för vintern och en för sommaren. Går hon till handelsboden och köper tyg till alla dessa saker? Nej, hon går till bomullsfältet och hämtar materialet. Bomullen

måste först torkas, rensas och harpas och därefter spinnas, väfvas och sys. Ack ja, nog skulle hon vilja komma och lära, men hvem skulle då göra hennes arbete?

Arbetet i byarna är oftast det mest fruktbärande. Då där redan finnas kristna eller sådana, som vi känna, och som vilja taga emot oss, anordnas klasser för undervisning. Är afståndet från stationen stort, reser man ej dit så ofta utan stannar hellre kvar där en tid, t. ex. en månad, under hvilken tid man bor hos någon kinesisk familj, äter af deras mat och betalar därför ungefär 30 öre om dagen. Vid sådana besök har man godt tillfälle att lära känna deras familjelif och lefnadsförhållanden.

Missionsresor på kortare eller längre tid företagas ofta, då många byar besökas. Man bor då på värdshus. I de trakter, som ligga omkring de segelbara floderna, bruka missionärerna hyra en båt, som under resan blir deras flyttbara bostad. Under en sådan missionsresa på 14 dagar besökte två kvinnliga missionärer 25 byar och i dessa 42 familjer. I hvarje familj hade de tillfälle att tala till oomvända, som alltid kommo tillstädes. Under denna resa hade de fått vittna om Gud för mer än tusen människor.

Då man gör missionsresor till byar, där inga kristna finnas, brukar man med någon tids mellanrum åter besöka samma byar. Då man märker, att där börjar uppstå verkligt intresse för evangelium, anordnar man gemensam söndagsgudstjänst i någon af byarna, och så uppstår där en s. k. utstation.

I det föregående har jag sökt visa några af de sätt, hvarpå vi gå till väga vid missionsarbetet i Kina. Men innan jag slutar,måste jag ännu tillägga några ord. Hvad som först och främst fordras för att verkligen nå Kinas kvinnor, är en fast tro, att Gud menar att nå dem, och att han vill bruka oss som sina medarbetare. Hvad vi se med våra ögon och höra med våra öron, nämligen deras synd, okunnighet och likgiltighet för evangelium, får icke försvaga vår tro. Vi skola i stället se upp i Jesu ansikte och höra hans ord: »Mig är gifven all makt i himmelen och på jorden» etc. Vi måste komma ihåg, att vi ej gå i egen kraft, ej heller för egen räkning utan blifva starka i tron på hans makt, som har sändt oss.

Förutom en orubblig och uthärdande tro på Gud fordras äf ven för att verkligen nå Kinas kvinnor en kärlek, som håller ut i mot- och medgång. Det ligger en magnetisk kraft i en Kristus-lik kärlek. Frånvaron af kärlek i deras lif gör, att den blir ännu mer dyrbar för dem än för andra, som växt upp under mera gynnsamma omständigheter. Möt dem i allt — äfvem de minst älskvärda — med en mild och kärleksfull ande, sympatisera med dem i deras sorg och glädje, och de skola icke kunna motstå kärlekens makt. Förr eller senare skall evangelium slå rot i deras hjärtan.

—

TJUGONDESJETTE KAPITLET.

Om skolverksamheten.

a) Bland gossar.

Af *K. G. Helleberg*.

Den vise Salomo har sagt i ett af sina ordspråk: »Uppfostra pilten med hänsyn till hans lefnadsbana, så skall han icke öfvergifva den, om han ock blifver gammal» (Ords. 22: 6). Dessa ord hafva besannats under de årtusenden,

som gått sedan den vise Salomos dagar. Det är väl knappast något, som har större inflytande på en nations utveckling än barnauppfostran. Erfarenheten har äfven visat, att en bland de viktigaste faktorer i missionsverksamhet är skolor och barnhem eller, med andra ord, verksamheten bland barnen. En bekant missionsvänlig svensk forskningsresande och geograf sade en gång vid ett besök hos mig i Kina, då han afhört ett förhör med barnen i missions-skolan: »Vore jag missionär, skulle jag ägna mig uteslutande åt skolverksamhet. Det ser hoppfullast ut.» Jag kan ej till fullo sympatisera med andemeningen i de anförda orden, ty det är godt att få vinna äfven de äldre för Kristus. Men jag intresserar mig mycket för barnen, ty, som sagdt, är nog arbetet bland dem ganska hoppingifvande, då ju barnahjärtat är en bärande jordmån för allt slags utsäde, vare sig godt eller ondt.

Katolikerna haf va som praxis att ej söka göra äldre kineser (hedningar) till katoliker mera än till namnet. En gammal katolsk biskop i Kina sade: »Gamla hundar förändra ej läte att skälla. Vårt hopp står till barnen. Dem göra vi till rätttrogna katoliker genom våra skolor och barnhem.» Detta är nog en god regel, då ej pånyttfödelse sättes i fråga, utan det endast är fråga om bekännelseform. Men, då Kristus blir predikad till frälsning för syndare, så kan den värste hedning, ja, t. o. m. sådana, som hafva grånat i afguderi och andra hedniska synder och laster, blifva nya skapelser i Kristus Jesus, ty för Gud är ingenting omöjligt. Men efter allt är det uppväxande släkte, som på missionsstationerna undervisas i den kristna läran, missionens hopp och ära.

Det skulle väl tyckas, som om västerländska skolor skulle vara Öfverflödiga i ett så gammalt kulturland, som Kina anses vara, med dess stora bildning och flertusenåriga civilisation. Det hör ej till mitt ämne att utreda, om så är eller ej, men jag vill endast nämna, att man icke behöfver stanna lång tid på en plats inuti det stora »Midtens rike», förrän man ser, att ett af de svenska folkskolebarnen står betydligt framom de kinesiska lärde i många ämnen. Man kan göra sig ett begrepp om dessa stolta, bleka, glasögonprydda herrar lärares geografiska kunskaper, då man hör följande. En sådan där med högt uppburet hufvud samt med öfverlägsen min och hållning frågade mig en gång, om jag varit i »keo-kueh», d. ä. hundlandet. — »Hvad», sade jag, »om jag varit Jävar?» — »Jo, i det land, där det finnes människor med hundhufvuden.» — »Nej, det har jag aldrig hört omtalas.» — »Det var märkvärdigt. Nå,men »ch'uan-sin-kueh» har ni väl ändå besökt?» — »Ch;uan-sin-kueh», återigen något, som jag ej visste om. Efter vidare efterfrågan fann jag, att i det ifrågavarande landet hade människorna ett hål tvärs igenom kroppen. I detta hål fanns en stång, och efter behag kunde tvenne män på sina axlar medelst denna stång bära den »hjärtegenomborrade mannen». Då jag förklarade, att jag ej sett, ja, ej ens hört talas om detta märkvärdiga land, gick mannen sin väg med en axelryckning, tydligen förvånad öfver min stora okunnighet. Mannen i fråga var skollärare. Hurudan den undervisning blir, som sådana lärare meddela, är ju lätt att inse.

Vid examina i vår lilla skola brukade jag inbjuda flera lärare att afhöra förhören med barnen. Med förundran följde de gossarne på deras färd omkring på världskartan samt afhörde deras svar i kristendomsundervisningen m. m. Kanske förhållandet är annorlunda i andra trakter af Kina, men sådant, jag beskrifvit det, var tillståndet i den stad, Pao-t'eo i norra Shan-si, där jag var stationerad några år. Den lärdaste af dess 40- a 50,000 invånare brukade ofta komma och mottaga undervisning af oss i allmännyttiga ämnen. Han så väl som de flesta kineser var mycket läraktig och hade snart bildat sig goda och korrekta föreställningar om västerländska förhållanden och kunskapsgrenar.

Men i hvilka ämnen undervisas då barnen i de kinesiska skolorna? Jo, den lille kinesgossen får vid 7 å 8 års ålder göra första besöket i skolan. Föräldrarne äro mycket måna om att åt honom välja en skola med godt rykte och god lärare. För fattigare barn finnas »i-hsioh», d. ä. friskolor, hvarest fri undervisning meddelas, men vid inskrifning samt vid större fester såsom nyår och 8:de månadens fest måste barnen gifva presenter åt läraren. Därför blir det nästan lika dyrt att besöka dessa skolor som andra, där afgift betalas. Sedan gossen gjort sitt inträde i skolan, blir denna så godt som hans hem under skoltiden, ty där tillbringas hela dagen från dagbräckningen till solnedgången. Ofta för han t. o. m. sin middagsmåltid med sig och intager den i skolan.Den första bok, som sättes i hans hand, är »Peh-kia-sing», d. ä. Ett hundra familjenamn, och denna får den nye lärjungen efter hand läsa utantill dock utan att lära sig känna igen skriftecknen.

Efter någon tid skrifver läraren 3 å 4 skriftecken om dagen för hvarje gosse, hvilka han måste lära sig att skilja från hvarandra. I norra Kina finnes i hvarje rum en »kang» eller lerbädd, som genomlöpes af gångar för värmen, så att den må hållas varm vintertiden, och som upptager omkring hälften af rummets areal. På denna taga de små studenterna plats med korslagda ben, och, gungande fram och tillbaka samt åt båda sidorna, läsa de med hög röst öfver sina läxor. Den körsång, som på detta sätt utföres, låter till en början föga uppbygglig i all synnerhet för svaga nerver. Då jag blifvit van vid mina kära gossars oljud, så var det för mig en riktig njutning att vakna vid denna musik på morgnarna, och jag kände en verklig saknad, då de hade ferier och jag ej fick höra de kända rösterna. Tre gånger om dagen få de läsa upp det inlärda, nämligen före frukost, före middag och strax före hemförlof-ningen på aftonen.

Den andra boken, som skall inläras, är »Ta-hsioh», d. ä. Den stora lärdomen, hvilken innehåller de första grundtankarna i Konfucii lära. Den bok, som sedan följer i ordningen, är »Ts'ien-tsi-uen», d. ä. Tusen-skrifteckens-klassiken, hvilken innehåller 1,000 olika skriftecken, hopsatta i rimmade meningar, hvilka dock äro så dunkla, att de ej kunna fattas utan förklaring. Så fortsattes med »San-tsi-king», »Si-ien» m. fl. andra böcker. Alla läras utantill, men lärjungen förstår ej alls meningen af det lästa. Men hans minne skarpes, och stora äro de förråd, som finnas upplagda i hjärnan af en kinesisk student. Det var därför ej underligt, att den kejsare, som försökte förstöra all litteratur genom att bränna både böcker och en mängd lärde, misslyckades i denna sin gärning. Det händer, att gossar vid missionsskolor kunna lära sig utantill flera kapitel och böcker af bibeln och läsa dem i vers- och kapitelföljd utan att genom en enda blick i boken påminna sig sammanhanget.Först efter 4 års studier börjar läraren förklara det lästa, och barnen få då mera sätta sig in uti de för dem redan bekanta böckerna. Redan tidigare få de börja lära sig skrif va efter förskrift, ej på samma sätt som här i Sverige, utan lärarens förskrift lägges under det papper, på hvilket eleven skrifver, och så följer han med sin penna på det genomskinliga papperet konturerna af förskriften.

Många barn få ej tillbringa så lång tid i skolan. Föräldrarne äro kanske fattiga, som ej hafva råd att hålla barnen i skolan, och måste därför måhända låta gossen själf arbeta för sitt uppehälle, och så slutar han skolan, innan han lärt känna tillräckligt många skriftecken för att kunna leta sig igenom en bok. Däraf kommer en svårighet i missionsarbetet. Då man säljer evangelier och andra kristliga böcker, svara många kineser, i synnerhet af de arbetande och jordbrukande klasserna, på tillfrågan, om de kunna läsa: »Jag känner några skriftecken men ej tillräckligt många för att läsa och förstå en bok». Ibland svarar han: »O shi-ko hsiah-han», d. ä. »jag är en blind man», därmed betecknande sin oförmåga att läsa.

Den gosse, som får vidare undervisning, tränger allt djupare in uti den kinesiska litteraturen och lär sig att känna flera skriftecken, lär sig att vackert skrifva desamma samt att dels nedskrifva, dels uttrycka sina tankar på ett djupt och för olärda dödliga oförståeligt litterärt språk, som kallas »Uen-li» till skillnad från »Kuan-huo» eller mandarindialekten, på hvilken senare bibeln är öfversatt och sprides bland folket. Denna dialekt är förstådd af omkring 5/6 af Kinas befolkning.

Som förut nämnts, inser missionären snart nödvändigheten af missionsskolors upprättande. Då som alltid möter en del svårigheter. Den första är att anskaffa en god och passande kristen lärare, ty en sådan behöfves för att leda undervisningen i de kinesiska skrifterna och i läskunskap samt skrifning. I öfriga ämnen, såsom t. ex. kristendom, geografi, naturkunnighet m. m., leder vanligen missionären själf undervisningen. I som-liga skolor undervisas gossarne i engelska språket, då de ju i framtiden kunna draga nytta däraf, då järnvägar, telegrafer och industriella företag blifva mera allmänna i landet. Den kinesiske läraren ger ofta färg och anseende åt skolan. Ett år hade jag en lärare, som visserligen kunde sägas vara god, men skolan hade ingen framgång, och jag måste afskeda honom och se mig om efter en annan. Gud gaf då en, som passade alldeles utmärkt. Lärjungarnes antal växte, deras kunskaper ökades, och en god ande var rådande; man kunde i allo vara belåten med den lilla skolan.

På en nyöppnad plats uppenbarar sig en annan svårighet, nämligen den att erhålla lärjungar. Fördomarna mot missionären äro då ännu mycket stora. Han har ännu ej lyckats vinna folkets förtroende. Dessa fördomar äro djupt rotade i människornas hjärtan. Redan som barn skrämmas de för utländingen, och ofta, då man passerar en

liten folksamling, kanske någon ur hopen framföser en liten parfvel under utropet: »Se här, tag honom nu!» Den lille skriker och stretar emot af alla krafter och kan knappast lugnas af missionärens vänliga och kraftiga försäkran, att han ej vill hafva honom. Oftast tro de, att vi vilja uttaga barnens hjärtan och ögon att af dessa bereda trollmedicin. På en plats påstodo de, att vi tagit en gosse och kokat fotogen af hans kropp. Ej underligt alltså, om de frukta att sända sina barn i utländingarnes skola, innan de fått fullt förtroende för missionären och insett, att det icke är förenadt med någon fara. Under en difteriepidemi hände sig, att barn från alla andra skolor i staden dogo men icke ett enda af våra. Då sades det med ens: »Tänk, att utländingarnes Gud bevarar de barn, som besöka deras skola. Låtom oss sända våra barn dit». Följden blef, att vi fingo flera nya lärjungar. Aret därpå dogo tvenne af våra gossar, och jag märkte ganska tydligt och snart det afbräck, som följde därpå. Men det bästa var, att en af dessa båda gick glad och lycklig hem till boningarna i himmelen. Han mottog dopet samma dag, han dog, såsom besegling på sin tro.En annan svårighet är att förmå barnen att besöka skolan regelbundet. Än äro de skolsjuka, än skola de »kao-kia», d. ä. begära fritt för att se på teater, än för att hjälpa till hemma och än för att skära opium. An är det för varmt och än för kallt, och ibland hafva de inga kläder eller skodon. Många af föräldrarne äro för slappa för att tillhålla barnen att gå i skolan, och från myndigheternas sida hafva vi ingen hjälp. Huru skall man då göra? Jag beslöt då att vid hvarje termins slut gifva de barn, som flitigast besökt skolan, en liten premie, och detta tycktes hafva åsyftad verkan. Men då uppstod en annan motighet. Många af barnen trodde nämligen, att de gjorde oss en obegripligt stor tjänst med att komma till skolan, hvarför de promt skulle hafva betalt, och det dröjde länge, innan de lärde sig förstå, hvem som drog största nyttan af skolan, de eller vi.

Flera svårigheter förefinnas, men det må vara nog med de här anförda. Den säd, som utsås i barnahjärtat, är ej bortkastad. Många bevis därför finnas både i hem- och hednalanden. I Tien-tsin har under de 2 å 3 sista åren pågått en mäktig rörelse bland engelsktalande kinesiska studenter. Flera af dessa unga, intelligenta män hafva blifvit omvända. Ett större antal af dessa har under barndomen undervisats i protestantiska skolor. En af skolgossarne i Pao-t'eo, som en tid var ganska elak men efter hand blef bättre, sökte förmå sin opierökande moder att begifva sig till missionsstationen för att där vänja sig af med opiemissbruket. En längre tid var hans arbete fruktlöst, men slutligen besegrades modern. Nu uppstod en annan svårighet, ty fadern vägrade sitt samtycke. Men denne bestormades af bådas föreställningar och böner och måste slutligen gifva med sig. Kvinnan kom, besegrade sitt opiebegär, lärde sig bedja och älska att höra Guds ord. Gossen lärde henne med tålamod att läsa, och det var hans fröjd, då modern i sångboken och nya testamentet kunde känna igen de olika skriftecknen.

Genom skolan öppnas för oss många hem, som eljest skullevara stängda. Ofta kom någon af barnens fäder till mig och sade: »Var snäll och kom hem till oss på middag. Min gosse har så länge åstundat att få se den utländske läraren i vårt hem.» — »Ja, om vi fatala Guds ord för er och edra grannar.» — Jo, vi önska höra eder lära. Vår gosse har så mycket talat om densamma, så det skall bli intressant att höra mera.»

Bland de värsta plågoandar, som missionären har, då han går ut på gatan eller kommer till en by, äro de små gossarne, hvilka äro outtröttliga uti att banna utländingen och tillfoga honom andra obehag. Första tiden i Pao-t'eo brukade vi omringas af hundratals gossar, hvilka under skrän och smutskastning förföldje oss under vår vandring genom staden. Med tiden förändrades förhållandet betydligt. Det var skillnad att i stället för dessa hopar af vargar, hvilka ropade »Iang-Kuei-tsi», d. ä. »utländsk djäfvul,» så det skar i öronen, möta skaror af hyggliga gossar, en del från vår skola och andra deras lekkamrater och vänner, som, då de sågo oss, voro mycket kvicka att föra sina händer upp mot ansiktet, buga sig på kinesiskt sätt och ropa: »P'ing-an muh-si», d. ä. »frid, pastor»! Äfven detta är en följd af skolverksamheten, och man känner sig då ganska rikt belönad.

En annan gren af den skolverksamhet, som bedrifves, är förutom hvardagsskolan den allestädes välsignelsebringande söndagsskolan. Där meddelas undervisning ej endast af missionären utan äfven af infödda kristna. Vår söndagsskola var indelad i klasser, hvilka undervisades hvar för sig af troende kineser. Före och efter undervisningen samlades alla till gemensam text-och tänkespraksläsning under ledning af missionären. De af barnen, som fyra söndagar å rad ordentligt utan att stappla kunde läsa sina tänkespråk, erhöllo ett blomsterkort som belöning. Sådana kort äro ovärderliga för oss att hafva. Jag fick sådana från söndagsskolbarn i Sverige, hvilka sände dem, sedan de gifvit dem själva glädje, för att bereda ny sådan för de små gulhyade bröderna i

Östern. Jag vill nu passa på tillfället och uppmana missionsvännerna att söka samla sådana blomster-kort och sända till missionären i Kina. I Guds tjänst är det mycket, som kan användas.

Nu till sist en liten statistik angående skolorna. Af lista klassens skolor med gossar under 14 års ålder finnas 747 med 11,571 elever och 246 inackorderingar. Af 2:dra klassens eller pensionsskolor med ynglingar mellan 14—19 års ålder finnas 45 med 1,487 inackorderingar och 52 andra elever. Af colleges eller seminarier, där ynglingar öfver 19 års ålder undervisas, finnas 32. Antalet inackorderingar är 1,080 och andra elever 147. Summa skolor 824, summa elever 14,555, summa lärare, kinesiska och europeiska, 1,038.

Kina går sannerligen andra tider till mötes. Måtte det uppväxande släktet mer och mer komma under kristendomens inflytande, och må Guds ande verka med kraft till pånyttfödelse för millioner!

Bedjen med oss, älskade missionsvänner, att arbetet bland barnen må blifva krönt med stor framgång. All äran skall tillkomma Herren Jesus.

—

b) Bland flickor.

Af fröken *Emma Ek*.

De kinesiska flickorna äro långt ifrån så aktade som gossarne. En flickas födelse hälsas därför icke med synnerlig glädje. Om det förut finnes flickor i familjen, mördas ofta de, som födas senare. Det antages, att en stor del af flickebarnen dödas. Flickornas uppfostran försummas mycket, enär inga skolor äro upprättade för dem.

De olika missionssällskapen hafva öppnat tre slags flickskolor, nämligen pensionsskolor, * vanliga dagskolor och söndagsskolor. Till en början är det mycket svårt att få barnen till skolorna på grund dels af de fördomar, som kineserna hysa mot missionärerna, och dels af de många falska rykten, som spridas om utländingarne, att de taga ut barnens ögon och hjärtan och däraf göra medicin.

American Board var det första missionssällskap, som öppnade 'pensionsskolor. Är 1854 bosatte sig miss E. M. Earret-son i Toochow och bildade därstädes den första skolan med 72 elever, som deltogo i den reguljära undervisningen.

Amerikansk-episkopala kyrkans mission har sett många flickor, som blifvit omvända till Gud. Mrs Stött, tillhörande

* Skolor, där barnen få underhåll och undervisning.Kina Inland missionen, började sitt arbete bland flickorna år 1872. Under de tio sista åren hafva af de 22 flickor, som utgått från denna hennes skola, 19 varit omvända till Gud samt blifvit hustrur åt troende män och därjämte verkat som bibelkvinnor. Är 1893 hade Kina Inland missionen 10 skolor med 133 flickor. I dessa skolor äro barnen helt öfverlämnade i missionärernas vård, som gratis föda, kläda, härbergera och gifva dem undervisning. Hittebarn intagas ofta i dessa skolor. Villkoren för inträde äro följande: 1) De måste underordna sig missionärerna, som förestå skolan. 2) De måste vara med om andaktsstunderna morgon och afton. 3) De måste lösa sina fötter. Läroämnena äro något olika bland olika missionssällskap. Dock undervisas de merendels i kristendom, geografi, naturlära samt delvis i de kinesiska läroböckerna, välskrifning, sång och räkning. Vidare få de lära sig sy, brodera, tillverka sina skor samt alla inom hus förefallande göromål. De få en grundlig och praktisk uppfostran.

Ändamålet med dessa skolor är 1) att vinna barnen för Kristus, 2) att kunna gifva troende föräldrars barn någon uppfostran, 3) att uppfostra dem till bibelkvinnor samt hustrur åt troende män. I pensionsskolorna äro barnen i de flesta fall mellan 14 och 19 års ålder. Det fanns 1896 69 dylika skolor med 1,979 elever.

Det andra slaget af skolor är dagskolorna. 10 olika missionssällskap hafva öppnat dylika. Miss Aldersey af amerikanskpresbyterianska kyrkan var den första missionär, som började detta arbete i Mng-po år 1847. I staden Kanton har samma missionssällskap haft skolor, hvarest 538 flickor fått undervisning. Engelska kyrkans mission i södra Kina har sett stor frukt i detta arbete, särskildt åren 1894—1895. Vidare har Gud både i Peking, Tien-tsin m. fl. platser välsignat verksamheten bland flickorna. Eleverna i dessa skolor bo i sina hem och stå under föräldrarnes inflytande. Man kan därför icke begära, att de skola lösa sina fötter med undantag af dem, som hafva kristna föräldrar.Vårt första syfte är att vinna barnens hjärtan för Gud, vårt andra att genom barnen nå föräldrarne med evangelium. Månget hem, som eljest skulle hafva förblifvit tillslutet för Kristi lära, har genom dessa skolflickor öppnat sina dörrar för missionärerna. Undervisningen är fri äfven i dagskolorna. Mat och kläder få de delvis af missionärerna och delvis i sina hem. På åtskilliga ställen utdelas tre gånger om året premier, bestående antingen af klädesartiklar eller penningar, hvilketdera man anser bäst på de olika platserna. Barnen äro från sex till fjorton år gamla. År 1896 fanns det 226 dagskolor med 3,947 barn.

Vidare finnes det flera hundra söndagsskolor, och flera tusen flickor deltaga i desamma. Nu bedrifves verksamhet bland flickorna i sexton af Kinas provinser, då det däremot i början af år 1847 icke fanns en enda kristen flickskola.

Vi fröjdas öfver denna stora framgång. Men ännu återstår ofantligt mycket att göra på detta område. En fråga, som därför hvarje kristen bor ställa till sig, är denna: Huru mycket kan jag göra för att nå flickorna i Kina med evangelii glada budskap? Evangelium är det enda, som kan lysa upp deras eljest så glädjelösa tillvaro.

—

TJUGONDESJUNDE KAPITLET.

Opieasylverksamheten.

Af Fröken *Fredrika Hallin*.

För något öfver hundra år sedan var opium knappast kändt i Kina. All införsel däraf var af regeringen strängeligen förbjuden. Hvarje uns opium, som då fanns i landet, var därför insmugladt. Nu däremot möter man långt in i landet stora karavaner, lastade med denna vara. När jag första gången reste genom provinsen Shan-si till Uin-ch'eng den svåra vägen öfver Lingtse-passet, blef jag och mitt sällskap hindrade i två timmars tid af omkring 20 vagnar, tungt lastade med opium. Vi skulle utför backen, de skulle uppför. Vägen var så smal, att vi ej kunde komma förbi hvarandra. De 5 å 6 djuren, som voro spända för hvarje vagn, förmådde ej draga den uppför den svåraste branten, utan lika många djur måste tagas till hjälp. Det gick likväl ej utan ett förskräckligt hojtande och slag af en mängd piskor. Detta upprepades med hvarje vagn. Det var första gången, jag bevittnade ett dylikt djurplågeri, och det gjorde på mig ett outplånligt intryck, särdeles emedan det skedde för att föra in det förhatliga opiet.

Hvilken är orsaken till, att sådant, som endast länder till nationens fördärf, införes i sådan mängd i landet? — Kina har blifvit tvingadt att mottaga det dödande giftet.Ostindiska handelskompaniet såg redan på förhand, hvilken ofantlig vinst opiehandeln med Kina skulle inbringa, och började att olofligt föra det från Indien till kinesiska hamnar. Kinesiska regeringen protesterade och sökte på allt sätt förhindra det, men hennes protester och hennes motstånd bemöttes af engelsmännen med förödande krig och utpressning af stora penningsummor, som i hög grad utmattade landet. Understödt af engelska regeringen tvingade handelskompaniet slutligen Kina att tillåta införsel af opium till alla delar af landet. Således är det en kristen nation, som är skyldig till detta brott, till

den förbannelse, som nu hvilar öfver Kina.

Opium är den torkade saften, som utsipprar genom skåror, som skäras i opieplantans fröhus. Den gråbruna massan afskrapas och hopsamlas omsorgsfullt. Detta råmaterial beredes genom kokning i vatten, filtrering och afdunstning för att användas till rökning.

Kineserna hafva själfva på senare åren börjat odla opium i ganska stor mängd. På slätterna ser man med bedröfvelse hela åkerfält bevuxna med den olycksbringande plantan, som i händelse af dålig sädesskörd äfven blir orsak till hungersnöd bland folket. Ej heller minskas införseln af opium genom den inhemska odlingen. Den enda förmånen tyckes vara, att det kan fås något billigare, ifall detta kan anses vara en förmån. Kostnaden för det opium, som årligen införes från Indien till Kina, beräknades för 10 år sedan till en summa af 16,800,000 pund sterling. Dessutom användes inhemskt opium för ungefär halfva denna summa, alltså tillsamman omkring 25,000,000 pund sterling.

Förbrukningen sker på flera sätt. De förmögnare, som endast röka sitt opium och bortkasta askan, som innehåller flera farliga gifter, äro de, som komma lättast undan. De fattiga röka vanligen äfven askan. När krafvet blir stort och kassan klen, börjar man äta opium, hvilket kineserna anse verka tio gånger så starkt som rökandet. Ofta går det till slut därhän, att man äter äfven askan.Opium verkar först upplifvande men i längden förslappande på både själ och kropp. Opierökare blifva tröga, lata och likgiltiga, matsmältningen försvagas och aptiten minskas. Hela kroppen försvagas och blir mer och mer mottaglig för allehanda sjukdomar. Någon har sagt, att det ej är så mycket mannen, som äter opium, utan opium, som äter mannen.

Orsakerna till opierökandet äro dels sjukdom, dels exemplets makt. Sonen ser fadern röka, tjänaren husbonden. Vänner och kamrater locka och bjuda, och det blir svårt att motstå lockelsen. »Den där törs icke röka», säga de, »ty han är rädd för att få bannor af sin hustru.» — »Du är frusen och mår illa», säga de till en annan, »rök bara litet opium, så går det öfver.» Jag tror, att de flesta ibland den arbetande klassen hafva börjat begagna opium för sjukdom. Plågorna försvinna, och den sjuke erfar en känsla af välbefinnande.

Bruket af opium har i våra dagar nått en oerhörd utbredning i Kina. En af Kina Inland missionens missionärer skref för några år sedan från Uinnau: »Vårt arbete är bland spillrorna af en nation, ruinerad af engelsmännen. I denna provins, en af de största i Kina, är det ett allmänt erkändt faktum, att af 10 personer 7 å 8 röka opium. Somliga gå så långt, att de säga 9 af 10. Efter min egen erfarenhet skulle jag tro, att den senare beräkningen kan vara lika riktig som den iörra. Ett stort antal af kvinnorna röker. Mandarinerna röka, och deras biträden göra det utan undantag. Jag har hört, att barn födas med opiebegär.» I provinserna Shan-si, Shen-si och Ho-nan är förhållandet just detsamma. Somliga mödrar bruka blåsa in opierök i de små barnens mun, då de äro oroliga.

Opierökaren använder i början blott en helt liten dos, men, när han hållit på en tid, måste han öka kvantiteten. Så ökas tid efter annan den dagligen använda dosen. Det dröjer ej länge, förrän hans omgifning märker, att han är förändrad. Hans hy blir gulaktig. Då tiden för den vanliga rökningen kommer, blir han nervös och ur stånd att sköta sina göromål. När det kommit så långt, söker mången att upphöramed användningen af opium. Det är i synnerhet fallet bland arbetsklassen, som ej har råd till några extra utgifter. Han fattar ett allvarligt beslut att lämna opium men märker, att det är svårare, än han trodde, att slita af bojan. Då begäret kommer öfver honom, känner han sig högst olycklig. Han svettas och gäspar oupphörligt. Arbeta kan han icke, saknar aptit och kan ej heller sofva. Ryggen värker, hufvudet värker, hela kroppen värker, och benens muskler rycka spasmodiskt. Så tillkommer diarré eller dysenteri. I sin förtviflan flyr han tillbaka till sin opiepipa. Om en kort stund hafva hans obehag försvunnit; han faller i sömn och vaknar på morgonen med den tanken, att det är omöjligt för honom att sluta upp. Opium har blifvit hans herre och han dess slaf. De finnas, som sälja kläder, egendom, hustru och barn för att tillfredsställa detta kraf. Däraf kan man förstå, hvilken oerhörd makt det har öfver sina offer.

Folket har nu haft tid att inse de fördärfliga följderna af opium. De hafva sett många familjer ruinerade genom dess bruk. Opierökaren märker, att hans kassa smälter ihop år ifrån år. Ganska allmänt förnimmes ett allvarligt begär att blifva kvitt opium. När man är ute på resor, tillfrågas man, hvar man kommer: »Kan ni hjälpa oss af med opium? Kan Jesus frälsa oss därifrån, så vilja vi tro på honom.» Den vanligaste orsaken, hvarför en

opierökare vill upphöra därmed, är, som redan är nämndt, att han ej har råd därtill. Men där kan äfven vara någon annan orsak. Någon söker t. ex. en god anställning. Men de vilja ej hafva en opierökare. Han vill därför blifva afvand. En annan ser, att hans hälsa lider och fruktar därför. Somliga blifva öfvertygade om, att det är synd, och vilja omvända sig o. s. v.

För att hjälpa dem, som själfva önska upphöra med opium, hafva opieasyler inrättats och varit i verksamhet sedan lång tid tillbaka i många af Kinas större städer. Nu för tiden har nästan hvarje missionär i de mest opieförbrukande provinserna en eller flera opieasyler i sitt distrikt. I somliga asylerär inträdet fritt eller också fordras någon obetydlig afgift. I andra däremot betalas en bestämd summa vid inträdet, tillräcklig för patientens behof af medicin och föda under afvänj-ningstiden. Man har funnit, att det ej medför något godt resultat att afvänja för intet. Men å andra sidan är det farligt att sätta afgiften så hög, att det blir den alla ringaste förtjänst därpå. Hellre må man riskera någon liten förlust än att på minsta sätt gifva anledning till, att infödda kristna medhjälpare och asylföreståndare falla i den snaran att göra afvänjning från opium till en vinstgifvande affär. Girigheten uppväckes lätt äfven hos den kristne kinesen.

Afvänjandet från opium kan ske antingen 1) hastigt, under 10 till högst 20 dagar, eller 2) långsamt, under 1 å 2 månader. Det förstnämnda sättet orsakar patienten mycket lidande, och han blir därigenom ur stånd att lyssna till sanningen eller med något intresse bevista gudstjänsten. Han går miste om den andliga välsignelsen. Detta sätt är därför ej att rekommendera utan hellre det långsamma afvänjandet, hvarvid lidandet är af en jämförelsevis lindrig art. Det är lättare att sköta dessa. De kunna med intresse taga del i gudstjänsten, och man har då längre tid att. undervisa och söka öfvertyga dem om sanningen. Och det är ju den andliga välsignelsen, som är hufvudändamålet med missionärernas opie-asyler.

Biblar och traktater böra finnas i asylen äfvensom andra goda böcker, om man har sådana, samt tidningar, tafvelböcker och kartor.

Om man vill upprätta en opieasyl, måste man först se sig om efter en passande lokal, därnäst en bra och pålitlig kock och en föreståndare. Missionären är naturligtvis själf den egentlige föreståndaren, men han måste likväl vara biträdd af en infödd. Till biträdande föreståndare bör ej antagas någon annan än en döpt kristen, som är pålitlig, har ett stadgadt väsen och en någorlunda god bibelkunskap. Han bör om möjligt kunna sjunga, ty sången upplifvar dem mycket, och deflesta patienter tycka om att få lära sig sjunga våra sånger. Bäst är, om antalet patienter vid en mindre asyl ej öfverstiger 20 på en gång. Skall man hafva opieasyl äfven för kvinnor, måste man hafva en särskild gård för dem.

Vi hafva i våra opieasyler haft ända till 30 män eller mera på en gång, men det har varit därför, att man ej kunnat motstå deras enträgna böner att blifva intagna. Jag tror dock, att man med ett så stort antal ej kan ägna tillräcklig tid åt hvar och en, såsom man borde, nämligen för samtal och bön samt undervisning.

De, som komma till våra opieasyler, visa därmed, att de hafva förtroende för oss, och jag tror, att vi aldrig hafva ett så gynnsamt tillfälle att öfvertyga människor om sanningen som under den tid, de vistas i asylen. Asylerna hållas stängda under den varma årstiden. Bästa tiden att afvänja är från och med november till och med februari månad.

Innan en opiepatient mottages i asylen, måste han genomgå en noggrann undersökning, om han för något opium med sig, hvilket i sådant fall fråntages honom. Ibland händer det, att de hafva sådant, t. o. m. insydt i kläderna. Oaktadt sträng tillsyn i asylen skaffa sig likväl somliga opium under afvänjningstiden. Deras afvänjning blir i så fall ej verklig.

Till stor skada är det myckna säljandet af inhemsk och utländsk medicin, som föregifves skola kurera de stackars opie-offren. Alla olika slag af inhemsk medicin innehålla opium i form af aska. Den utländska innehåller morfin. Försäljarne häraf göra goda affärer, men köparne blifva grundligt bedragna. De säga med en viss tillfredsställelse: »Jag har nu lagt bort opium och tar i stället medicin.» En af våra troende kvinnor förklarade helt frimodigt, att hon lagt bort opium, sedan hon blef troende. Men efter en tid befanns det, att hon beständigt hade ett slags svarta

piller, som hon tog in. Missionären, hvars tjänarinna hon var, sade, att hon borde sluta med dessa, och lofvade att afvänja henne. Först efter mycken möda ochupprepade försök lyckades det att helt och hållet afvänja henne därifrån.

I asylen hålles söndagsgudstjänst samt daglig morgon- och aftonbön. Patienterna få under dagens lopp själfva läsa de i asylen befintliga böckerna, de få lära sånger utantill och sjunga. Exempel gifvas äfven på sådana, som utan medicin endast genom bönens makt och undervisning om frälsningens väg blifvit befriade ur opieslafveriet. Gamla och svaga personer blifva ofta sjuka, då det lider mot slutet af afvänjningstiden. Stundom kan äfven döden blifva en följd däraf. Om någon dör i asylen, så kanske man blir tvungen att bekosta likkista och be-grafning. Så hände det en gång på en engelsk missionsstation. Patienterna stanna i asylen i allmänhet omkring en månad. De flesta af dem äro mycket tacksamma, ty de se, att vi vilja dem väl. Jag har hört somliga säga, att icke ens i sina egna hem hafva de fått röna så mycken kärlek som i opieasylen. Stackars kineser! De äro ej bortskämda med kärleksbevis.

Många säga: »Ja, livad tjänar det ändå till att hafva opie-asyler, de flesta af dem, som blifva afvanda, gå förr eller senare tillbaka till sitt opium?» Låt vara, att de flesta börja med opium igen, några blifva likväl helt frälsta och komma till en sann omvändelse och tro. Af dem, som under årens lopp blifvit afvanda af missionärerna, hafva många blifvit värdefulla arbetare i Herrens vingård. Af de 500 församlingsmedlemmar, som staden Hung-tung i provinsen Shan-si för närvarande äger, äro de flesta vunna genom den kinesiske pastorn Hsi. Han är nu ingången i hvilan, men hans påbegynta verk har upptagits af nästan hvarje missionär i provinsen. Hvad angår dem, som icke blifva bestående, så hafva de åtminstone hört frälsningens väg så, som de eljest icke hade kunnat få höra den, och de hafva sett, att missionärerna hafva hjärta för deras nöd. Äfven dessa skola, då de lämna asylen, vittna om, hvad de hört och sett, och därigenom bidraga att sprida evangelium.

Till slut vill jag säga några ord om de i Kina så vanliga självmorden medelst opieförgiftning. De förekomma ien förfärande mängd och ökas år efter år. Opium är det medel, som nu för tiden mest användes vid själfmord, emedan det erhålles så lätt, och emedan dess verkan är säkrare och mindre våldsam än andra gifter. Orsakerna till själfmord äro ofta gräl mellan man och hustru, svärmödrars grymma behandling! af sina sonhustrur, skulder, fattigdom, sorger m. m. Ibland är det blott en småsak, som är orsaken. Hämndbegär ligger ofta till grund för deras själfmord, ty kinesen tror, att den dödes ande skall kunna skada den lefvande, som varit orsaken till själfmordet. Ofta. härleder sig de efterlefvandes ifver att rädda sådana personer blott af önskan att undvika denna olycka.

—

TJUGONDEÅTTONDE KAPITLET.

Villkoren för evangelii framgång i Kina.

Af *Emil Jakobsson*.

»Mitt ord», säger Gud, iskall hafva framgång i det, hvartill jag utsänder det» (Es. 55: 11).

Kraften till evangelii framgång ligger i själfva evangelium. Första villkoret för dess framgång är därför, att det varder predikadt, ty »huru skola de åkalla den, på hvilken de icke tro? Och huru skola de tro den, som de icke hafva hört? Och huru skola de höra, utan att någon predikar? Och huru skola de predika, om de icke varda sända?» Rom. 10: 14, 15.

Men därvid är nödvändigt, att ett helt evangelium predikas, d. v. s., att Jesus Kristus framställes, »såsom han har blifvit för oss till visdom från Gud och till rättfärdighet och till helgelse och till förlossning» (1 Kor. 1: 30). Yi se följden af förkunnelsen af ett sådant helt evangelium bland tessalonikerna, om hvilka det heter: »De förkunna själfva om oss, hurudant inträde vi gjorde hos eder, och huru I omvänden eder till Gud från afgudarne till att tjäna den lefvande ochsanne Guden och till att vänta hans son från himmelen, hvilken han har uppväckt från de döda, Jesus, som frälsar oss från den tillkommande vreden» (1 Tess. 1: 9, 10).

Vidare är det viktigt, att evangelium varder predikadt på samma sätt, som Paulus predikade det, nämligen i andens och kraftens bevisning (1 Kor. 2: 4).

Undervisning i evangelium är äfven ett villkor af stor betydelse för dess framgång. Vi se t. ex., huru Paulus i Efesus efter att först med frimodighet och på ett öfvertygande sätt hafva talat med dem i synagogan sedan, då några förhärdade sig och talade illa inför menigheten om denna väg, »afskilde lärjungarne och samtalade med dem dagligen i Tyranni skola. Och detta fortgick i två år, så att alla, som bodde i Asien, både judar och greker, hörde Herrens ord» (Apg. 19: 9, 10).

Huru väl behöfves icke undervisning i Guds ord i Kina, där folket lefver helt och hållet i okunnighet därom! Då man här hemma predikar Guds ord och talar om Gud, Jesus och frälsningen, så förstå alla genast,^hvarom fråga är, och man kan därvid få använda träffande illustrationer genom bilder och berättelser ur bibeln. Alla känna här berättelserna om t. ex. syndafallet, syndafloden, Israels folks utvandring ur Egypten, påskalammet och kopparormen. De känna till Abraham, Isak, Jakob, Josef, Mose, Elia, Johannes döparen, apostlarne o. s. v. Icke så i Kina, där det till och med är svårt att finna ett sådant kinesiskt namn på Gud, att de kunna förstå, hvem han är.

Våra möten på gatorna och i gatkapellen i Kina äro goda och nödvändiga men otillräckliga för meddelande af nödig kunskap i evangelium.

Att i likhet med aposteln Paulus »afskilja lärjungarne» eller dem, som vilja blifva sådana, tala och samtala med dem om evangelii sanningar är därför mycket viktigt. Ett sätt, som jag funnit vara bra, är att låta i Guds ord intresserade, som kunna och vilja det, komma med och deltaga i den dag-liga husandakten för våra kineser på missionsstationerna. Bibelkurser äro mycket bra, äfvensom undervisningen i opie-asylerna och detta hufvudsakligen för männen. För kvinnorna torde husbesök och regelbundna bibelklasser lämpa sig bäst i fråga om undervisningen i evangelium. Söndagsmötena i de inre lokalerna lämpa sig för båda könen. För undervisning i Guds ord äro hvardags- och söndagsskolor bäst lämpade.

Spridning af bibeln och delar däraf är ett annat af villkoren för evangelii framgång i Kina. Det är glädjande att se, huru mycket nu göres för den saken i Kina både af bibel-och missionssällskapen. Spridningen af goda kristliga böcker är ock till mycken nytta. Rätt många sådana finnas redan, men ännu fler borde öfversättas. Kristliga tidskrifter äro äfven en god sak för framgången af evangelium. Flera sådana ut-gifvas af missionssällskapen i Kina.

Ett gudfruktigt lif hos så väl missionärerna som hos de i församlingen upptagna kineserna är ett villkor af allra största betydelse för evangelii framgång, såsom vi äfven finna af Guds ord. Det heter t. ex. i 1 Tess. 1: 7—10: »I hafven blifvit föredömen för alla troende i Macedonien och Akaja.» Däremot se vi i Rom. 2: 23, 24, huru aposteln förevitar judarne, som berömde sig af lagen men vanärade Gud med lagens öfver-trädelse, sägande: »För eder skull försmädas Guds namn bland hedningarne».

Dessa nu nämnda ting, predikandet af ett helt och fullt evangelium i andens och kraftens bevisning, undervisning i evangelium, spridning af den heliga skrift jämte kristliga böcker och tidskrifter samt ett gudfruktigt lif hos så väl predikanter som församlingsmedlemmar, äro villkor för evangelii framgång i hvarje land. Men för Kina är det dessutom ett nödvändigt villkor, att det får flera förkunnare af evangelium. »Där finnas ju sådana», torde man säga. Visserligen, och pris ske Gud för dem! Men hvad förslå dessa 3,000 bland Kinas omkring 400,000,000?

Man har sagt, att Kina evangeliseras bäst af de infödda,och detta är sant. Infödda predikanter äro därför ett

villkor för evangelii framgång i Kina. Men hvarifrån få dessa? De måste först omvändas, undervisas och vinna stadga, innan de kunna blifva användbara i evangelii tjänst.

Kineserna hafva i allmänhet icke svårt för att tala. De äga tvärt om ofta en mycket stor »k'eo-ts'ai», d. v. s. talfärdighet.

Svårigheterna och farorna för de kinesiska evangelisterna äro i synnerhet följande: att icke tala det, som är evangeliskt och hufvudsakligen viktigast, med öfvertygelse och kraft, att blifva uppblåsta, högmodiga ock giriga samt att predika ordet för lönens skull.

Det händer emellanåt, att missionärerna af kineser få frågor sådana som dessa: »Hvad vill ni gifva mig i månaden, om jag följer er och predikar läran?» Att sådana evangelister icke antagas, faller ju af sig själft. Men en fara för den omvände kinesiske evangelisten är, att det hos kineserna så vanliga begäret efter penningar hos honom vaknar till lif. Denna fara är större, om de få sin lön af oss utländingar. Det är därför en god sak och ett af villkoren för evangelii framgång i Kina, att de infödda yredikanterna om möjligt aflönas af infödda kristna. Missionärernas verksamhet bör därför äfven gå ut på att, så fort ske kan, få infödda evangelister, helst om möjligt aflönade af de troende kineserna själfva.

En af K. I. m:s missionärer i norra Shan-si, mr Mc Kee i Tai-t'ong-fu, gjorde för någon tid sedan sina församlingsmedlemmar det förslaget, att de skulle underhålla en evangelist för byarna och landet, och så skulle han underhålla en för staden. De gingo in på förslaget och fingo så själfva börja att hjälpa till med evangelisationsarbetet. Detta exempel manar till efterföljd. Denna sak är äfven af betydelse, icke allenast därför att kristendomen därigenom vinner mera tilltro bland de utomstående kineserna, utan det är ock till stor nytta för de omvända kineserna själfva, ty de få ej full kännedom om kristendomens väsen eller full erfarenhet af dess välsignelse,förrän de börja offra och göra något för honom, som gaf sitt lif för dem. Dessutom har man på så sätt i behåll de missionsmedel, kineserna erlägga i aflöningar till infödda evangelister, och kan då i stället använda så mycket mer af medlen hemifrån för att bringa evangelium till mörkare trakter.

Som emellertid i Kina ännu finnes blott ett ringa fåtal af infödda evangelister och särskildt af sådana, som underhållas af kineserna själfva, och då missionärernas antal, såsom redan är nämndt, är alltför ringa, så är det ett ofantligt viktigt villkor för evangelii framgång i Kina, att många, många fler för-kunnare af Kristi evangelium gå dit ut från de kristna länderna.

Men då uppstår det villkoret, att, då Herren säger: »Gån fördenskull ut och gören alla folk till lärjungar» etc, de, som han vill hafva ut, hörsamma kallelsen och med villigt hjärta svara: »Här är jag; sänd mig!»

Och därtill kommer då vidare det villkoret, att de, som ej själfva kallas att gå, sända ut andra, ty »huru skola de predika, om de icke varda sända?» En hjälp, för att icke säga ett villkor, så väl med afseende på utgåendet som utsändandet är att besinna:

1) Jesu vilja och befallning,

2) hedningarnes nöd och

3) förmånen af att få göra det mesta möjliga såsom Herrens medarbetare vid världens evangelisering.

Ett annat villkor för evangelii framgång i Kina, hvilket vi ej vilja gå förbi, är sjukas helbrägdagörelse, onda andars utdrifvande o. s. v. genom trons bön. Om detta såsom ett villkor för evangelii framgång kunna vi läsa i vårt nya testamente. I Apg. 3 kap. finna vi, huru Petrus botar en ofärdig man, samt huru detta blir en anledning till Jesu förhärligande, till att göra hans namn stort och gifva kraft åt predikan om honom. I kap. 4: 29, 30 se vi, huru de troende bedja: »Och nu, Herre, se till deras hotelser och gif dina tjänare att med all frimodighet tala ditt ord, i det att du uträcker dinhand till att bota sjuka och för att tecken och under må göras genom din helige tjänare Jesu namn.» Och i kap. 5: 12: »Och genom apostlarnes händer gjordes många tecken och under» o. s. v., samt i v. 14: »Och alltmera tillkommo sådana, som trodde på Herren, hela skaror af både män och kvinnor» etc. Se 5: 12—16.

Skola vi instämma med dem, som säga, att underverkens tid är förbi, eller skola vi ställa oss bland dem, som bedja till Herren: »Föröka vår tro» och »hjälp vår otro»? För min del vill jag sluta mig till de senare.

Samarbete mellan missionskommittéer samt mellan missionsvänner hemma och missionärerna ute är ock ett villkor af största betydelse, för evangelii seger i Kina. »Så länge Mose höll upp sin hand, rådde Israel, men när han lät sin hand sjunka, rådde Amalek. — — — och Aron och Hur höllo under hans händer, hvar på sin sida, så att hans händer höllos stadiga, till dess solen gick ned. Och Josua nedslog Amalek och hans folk med svärdsegg» (2 Mos. 17: 11—13). Likaså är det nödvändigt, att bedjande händer höjas här hemma, om seger skall vinnas ute på missionsfältet.

Efter att det nyligen visade sig liksom en ljusning på Kinas horisont genom kejsarens reformvänlighet, har det nu blifvit mörkare, än det varit på länge, till följd däraf, att änkekejsarinnan fattat regeringstömmarna. Härigenom synes ett stort hinder för evangelii framgång i Kina hafva uppstått. För undanröjandet af detsamma torde det vara samma villkor som för judarnes räddning undan Hamans mordanslag, hvilket var drottning Esters förbön: »Vare mig gifvet mitt lif på min bön och mitt folk på min begäran» (Est. 7: 3).

Om den drottning, som är Guds församling, vänder sig till sin store och mäktige konung, hvilken är gifven all makt i himmelen och på jorden, och för Kina, bärande dess nöd på sig eget hjärta, beder: »Mitt lif på min bön och mitt folk på min begäran», skall då månne denne himmelske, barmhärtige konung mindre akta på en sådan bön, än konung Ahas-veros aktade på Esters bön? För visso icke. Han skall då säkert höra och hjälpa. Ester och hennes tjänarinnor samt judarne i Susan fastade, då Ester skulle gå in till konungen och framställa sin bön. Blefve Kinas nöd så tungt lagd på Guds församlings hjärta och bönen så allvarlig, att hon därvid äfven fastade, så skulle säkert underbara ting ske med Kina och dess folk inom kort.

Bön, kraftig, allvarlig, innerlig och uthållig bön är under alla omständigheter ett af hufvudvillkoren för evangelii framgång i Kina. Bön för dem, som redan äro ute, bön om flera arbetare, bön för de infödda arbetarne i evangelium och de andra infödda troende, bön om väckelse, bön om hinders undanröjande o. s. v.; o, huru viktigt det är!

Vi hafva äfven uppmuntran till bön, och det icke blott i bibeln utan äfven genom exempel på bönhörelse i vår tid, såsom Georg Mullers och Hudson Tavlors, hvilken senare bad om ett tusen missionärer för Kina på fem år och fick mer.

Bedjen utan återvändo.

Bedjen för oss.

—

TJUGONDENIONDE KAPITLET.

Hvad kan ytterligare göras af Sveriges missionsvänner för Kinas evangelisering?

Af *Josef Holmgren*.

Besvarandet af denna fråga vilja vi anknyta till följande ord ur 2 Kor. 8: 7: »Men såsom I uti allt öfverflöden, i tro och i tal och i kunskap och i all ifver och i eder kärlek till oss, så sen till, att I ock öfverflöden uti denna nåden.»

Låtom oss se litet närmare på det sammanhang, hvari dessa ord förekomma. Det säges om de kristna i Macedonien, att deras öfverflödande glädje och deras djupa fattigdom flödat öfver till en rikedom af gifmildhet. Ty efter förmåga och öfver förmåga gåfvo de självmant, säger aposteln, och utbådo sig med mycken enträgenhet den ynnesten att få deltaga i undsättningen till de heliga. Genom Guds vilja gåfvo de först sig självfva åt Herren och sedan åt apostlarne. Man kunde hafva väntat, att aposteln skulle hafva sagt till dessa kristna: I hafven nu gifvit så rikligen »efter förmåga och öfver förmåga», så I behöfven ej gifva mera. Detta gör han likväl icke, utan tvärt om talar han om, att denna nåd — nåden att gifva — skulle bringas till fullbordan äfven hos de kristna i Korint. I den 7:de versen, som vi i början anförde, manar ock aposteln dem att öfverflödai nåden att gifva. De hade gifvit mycket, de hade gifvit villigt, det är sant, men de fingo ej anse hvad de gjort till fyllest utan skulle se till, att de öfverflödade i denna nåd, liksom de öfverflödade i andra kristliga dygder. Sedan uppmuntrar aposteln dem genom att framhålla, hvad Herren gjort för dem. Han hade gifvit en gåfva, som var oändligt mycket större än deras. De skulle hafva honom till föredöme, hvilken, ehuru rik, likväl vardt fattig för deras skull, på det att de genom hans fattigdom skulle blifva rika.

Låtom oss nu först stanna inför det, som blifvit gjordt af Sveriges missionsvänner för Kinas evangelisering. Jag fruktar, att det ej kan sägas om oss alla, hvad aposteln sagt om de kristna i Macedonien. Dock mycket har blifvit gjordt och detta må med glädje och tacksamhet till Gud erkännas. Vi hafva under dessa dagar hört, att många unga män och kvinnor gått ut till Kina med evangelium. Icke så få hafva försakat en god ställning här hemma och lida nu hellre försakelse, förakt och utstå lidanden af hvarjehanda slag för att bland kineserna förkunna det glada budskapet än att njuta ett lif i bekvämlighet bland sina vänner. Visserligen skall deras lön en gång blifva stor, och det skall visa sig, att de på denna väg skola vinna mest för Guds rike.

Många vänner hafva väckts till nitälskan, för att Kina måtte få det evangelium, som är en Guds kraft till frälsning för hvar och en som tror. Gud har uppväckt män och kvinnor att bedja för Kina. Under mina resor i landsorten hafva bröder stundom omfamnat mig och sagt med tårar i sina ögon: »Ja, vi skola bedja för Kina».

Gud har vidare uppväckt män och kvinnor, som arbeta och intressera sig för Kinals evangelisering. Enskilda personer hafva i åratal villigt och flitigt gifvit af sina medel för detta ändamål. Somliga hafva gifvit större gåfvor, andra mindre, beroende kanske på deras olika förmåga eller deras olika tacksamhet mot Gud. Syföreningar, barnföreningar, missionsföreningar, församlingar och söndagsskolbarn hafva med myckenglädje bidragit med sina gåfvor till missionen. Exempel på många glada gifvare kunde anföras.

Men hafva vi väl ansträngt oss till det yttersta? Kunna vi ej göra mera? Hafva vi ej råd att gifva flera unga män och kvinnor? Kan ej mera medel gifvas? Är det icke rum för mera bön? Kan den ej blifva ifrigare, allmännare och uthålligare? Inför dessa frågor vilja vi stanna litet.

Sverige har emottagit en så rik välsignelse ifrån Gud, att vi böra kunna gifva rikligen af denna fullhet. Här finnas så många unga män och kvinnor med god uppfostran, som skulle kunna gå till Kina. Här finnas t. ex. många läkare, som skulle kunna gå ut på missionsfältet och blifva till oerhörd välsignelse. Här hemma är denna bana så öfverfylld, att många bekymras öfver, huru de skola få sin bärgning. Och det är besynnerligt, att inga af våra troende läkare vilja blifva missionärer. Vi hörde i söndags, att det i Kina finnes 2 millioner kineser på hvarje läkare. Om vi genomsöka alla världens missionsfält, så skola vi icke anträffa någon svensk utbildad läkare. Vi skola väl träffa några hundra läkaremissionärer, men icke en enda, som fått sin utbildning i Sverige. Borde ej de troende läkarne taga till böneämne, att Gud ville uppväcka någon bland dem, som blefve villig att gå ut? Och huru många skulle sedan för öfrigt ej kunna gå! Hvad är väl anledningen till, att så få gå ut af dem, som, om Guds ande finge uppfylla dem, hafva förutsättningar att blifva goda missionärer? Månne icke detta till stor del beror därpå, att de ej fattat betydelsen af sitt lif? De besinna icke, att deras lif är en sådd för evigheten, utan tyckas hafva till mål för sin sträfvan att få det så bekvämt och behagligt här på jorden som möjligt. Inför världens ögon är sådant högt och stort, men är det väl detta också inför Guds ögon? Tänk, huru många de äro, som förslösa sitt lif, hvilka kunde blifva till oerhörd välsignelse för Herren och hans förlorade barn bland hedningarne!

Kristna föräldrar böra uppmuntra sina barn att intressera sig för missionen genom att tillhandahålla dem missionstid-ningar och annan lämplig missionslitteratur. Blifva vi själfva mycket intresserade, skola vi nog finna upp medel, som kunna väcka dem till innerligt intresse. Och barnen hafva verkligen stor känslighet för hedningarnes nöd. De vilja så gärna höra från missionsfältet.

En missionär besökte en gång en familj, där det fanns en liten flicka. Missionären och flickan blefvo snart goda vänner. Han berättade för henne om hednabarnen. Då hon skulle gå till hvila på kvällen, sade hon till sin moder: »Mamma, väck mig i morgon bittida, innan missionären reser». Han reste emellertid ganska tidigt och föräldrarne nändes ej väcka sin lilla flicka. Då hon vaknade, frågade hon efter missionären. Han hade rest. Då begynte den lilla att bittert gråta, och, då man frågade henne, hvarför hon grät, svarade hon, att hon hade 5 öre, som hon ville sända till hedningarne. Föräldrarne rördes däraf, och fadern sände gåfvan till missionären och berättade för honom, huru gärna hans flicka ville gifva sin gåfva till hednabarnen. Missionären köpte en liten traktat för slanten, hvilken han sedan öfversatte, och det dröjde ej länge, förrän genom denna en själ fördes till tron på Herren Jesus.

Kan ej mera medel gifvas för missionen i Kina? Om vi fatta det såsom en nåd att få gifva, så att vi bedja med mycken enträgenhet om den ynnesten att få deltaga i undsättningen till de heliga, så skall oändligt mycket mera kunna gifvas för missionen i allmänhet och äfven för Kina. Intresse behöfves, det är sant. Där det finnes kärlek, där finnes det ock utvägar. — Jag hörde för en par år sedan talas om en gosse i Dalarne. Han var fattig, men han älskade Jesus och ville gärna göra något för befrämjandet af hans rike. Sedan rågen var skuren och åkrarna räfsade, tog han ett kärl och begaf sig ut på åkern för att plocka upp de korn, som lågo här och där. På så sätt erhöll han omkring en kanna råg. Den ville han gifva, då missionsauktionen skulle hållas. Han gjorde så, och, då vännerna fingo veta, hvad den lille gossen gjort, rördes deras hjärtan, och de ropade in rågkannan, den eneefter den andre, så att den inbragte mera, än hvad flera tunnor råg skulle hafva kostat.

Det berättas ifrån Norge, huru allmänt folket där intresserar sig för den yttre missionen. Fiskarena hafva vissa nät, som de kalla missionsnät. All den fisk, de få i dessa nät, säljes för missionen. Om man går bland boskapshjordarna vid fäbodarna, ser man får, som hafva ett rödt kors öfver nacken. Hvad betyder väl detta? Jo, det är ett missionsfår. All den ull, som detta får bär, säljes för missionen, och, då fåret sedan slaktas, säljes dess kropp för samma ändamål. Och bönderna hafva åkertegar, som de kalla för sina missionsfält, och allt, som växer på dessa, säljes för missionen.

Men ännu en berättelse, som rört mig djupt, vill jag omtala. En liten fattig gosse satt en dag och läste i sin bibel. Rätt som han var sysselsatt därmed, utropade han: »Mamma, mamma, jag är så lycklig, och så linkade han till sin moder och lade sitt hufvud i hennes knä, där hon satt vid fönstret, sysselsatt med sömnad. Modern kände härvid såsom om ett svärd hade genomborrat hennes själ, ty hon trodde, att hennes gosse var olycklig. Han var sjuk och en krympling, och hon var fattig, så att gossen ofta fick hungra och frysa. Hon var så fattig, att hon ej kunde förse honom tillräckligt med mat och varma kläder, som kunde hålla hans lilla krumpna kropp varm. Hon lade sin hand på gossens hufvud och frågade honom, hvarför han kände sig så lycklig. »Jo», sade han, »jag har läst i bibeln, och jag ser, huru Gud älskar människorna, fastän de äro så onda. Och nu älskar jag Gud och Jesus, och vet, mamma, att jag vill göra något för Jesus.»

»Hvad skulle du kunna göra för Jesus?» frågade modern, »du är sjuk och fattig; icke kan du göra något för honom.»

»Ja, det är sant, mamma, icke kan jag göra mycket, men, om jag hade en sparbössa, så skulle jag kunna samla litet penningar för hedningarne. Något annat tror jag ej, att jag skulle kunna göra.»»Låt de rika sköta den saken, de kunna lätt undvara några kronor».

»Ja men, mamma», svarade gossen och såg med sina trofasta ögon in i moderns ansikte, »jag skall icke lefva länge men vill dock så gärna göra något för Jesus. Tror ej mamma, att mamma kunde skaffa mig en missionssparbössa?»

»Jo, nog kunde jag det, men du får ej tigga penningar.»

»Nej, jag skall förtjäna penningar. Jag skall bedja far, att jag får litet ved, och så skall jag spänta tändvirkesbuntar och sälja för missionen. Modern skaffade honom en sparbössa, och fadern gaf honom vedträn, och han begynte sitt arbete. Han satte sparbössan i fönstret och gjorde en ask af papp, som han ställde bredvid och präntade på denna: »För missionen», och så satte han sina små buntar i asken. Då missionsvänner gingo förbi den ringa boningen och sågo, att där stod en ask med tändvirkesbuntar, som voro till salu för missionen, grepos deras hjärtan, och många gingo in för att göra sina uppköp, hvarvid de lade betalningen i sparbössan.

Det fortgick så en tid, och så skulle ett missionsmöte hållas i staden. Många skyndade upp till kyrkan för att höra evangelium förkunnas och erhålla meddelanden från missionsfältet. Bland de besökande var också en arbetarehustru, som var klädd i en svart hufvudduk. Då sparbössorna efteråt skulle lämnas till missionskassören, kom hon fram med en sparbössa i sin hand. »Jag skall bedja», sade hon, »att få lämna min lille gosses sparbössa. Han älskade Jesus och ville så gärna göra något för honom», och därpå brast hon ut i häftig gråt. Missionskassören såg på henne och frågade: »Är den lille fattige gossen i Målaregränd eder son?» Kvinnan svarade under snyftningar: »Han är död nu. Han var sjuk endast en vecka, och de sista dagarna måste jag stödja honom med kuddar under armarna, ty han älskade Jesus så innerligt, sade han, att han ville spänta tändvirkesbuntar för honom.» Missionskassören vardt djupt gripen, öppnade sparbössan och fann den innehålla 12 kronor och några ören.Om detta sinne funnes hos våra kära troende, skulle millioner kunna samlas för missionen i vårt land. Jag är viss, att, om detta sinne denna dag besjälade missionsvännerna i Stockholm, så skulle i morgon många tusen kronor inflyta till missionskassorna. Och dessa vänner skulle ändå hafva öfver nog. De skulle känna sig lyckligare, och vinsten skulle blifva stor både för dem själfva, för Gud och för hedningarne. Må hvar och en gå hem och fråga: Herre, hvad vill du, att jag skall göra? Det är under personlig gemenskap med Gud, som vi skola taga reda på, hvad vi skola gifva för hans sak.

Och så må bönen för missionen ej glömmas. Hvad kan väl ytterligare göras med afseende härpå? Ack, mycket, mycket! Det är den ingående, uthålliga bönen, som utvecklar missionsintresset. Det är omöjligt att vara en sann bedjare, att fortgå i bön och icke på samma gång blifva mera intresserad för missionen. Under bönelifvet kommer Kristi vilja, känsla och sinne så öfver oss, att hans hjärtesak måste blifva vår hjärtesak. Det kännes då i hela vår varelse ett behof att få hjälpa till, att på något sätt kunna gagna och tjäna missionen. Herren manade också sina lärjungar att bedja, ty han visste, att, om de blott ville göra detta, skulle de blifva ännu mera intresserade. Må Herren inspirera oss med sin ande, så att vi själfva bedja och uppmuntra våra barn att bedja för missionen. Måtte vi genom vårt exempel beveka våra umgängesvänner att bedja för missionen, då de få känna den missionsande, som är öfver oss, samt komma våra församlingar, ifall vi äro predikanter, att blifva verkliga bönehärdar för missionen, hvarifrån de heligas böner alltjämt uppstiga till Gud om förlossning för hedningarne ur deras outsägliga träldom. Jag skulle vilja föreslå, att man bildade små bönecirklar för missionen. Dessa cirklar kunde bestå af flera eller färre medlemmar, allt eftersom förhållandena göra det möjligt. Man kunde komma tillsamman en gång i veckan till gemensam bön. Ingen är så utan vänner, att han ej kan få någon kamrat, med hvilken han kan förena sig i bön. Huru stor välsignelse skulle ej detta medföra! Visserligenskulle det hafva till följd, att en helig ifver skulle göra sig gällande till förmån för missionen.

Men huru skola vi blifva så intresserade för missionen? Huru skola våra unga bröder och systrar lifvas att försaka för Jesus och att gå ut med lifvets ord? Huru skola vi kunna öfverflöda till sådan rikedom af gifmildhet? Huru skola vi kunna bedja så, att till svar på våra böner välsignelse med förlossning, lif och salighet må strömma ut öfver de döende skarorna? Jo, jag vill visa eder sättet, ty I kännen vår Herre Jesu Kristi nåd, att han, ehuru rik, vardt fattig för eder skull, på det att I genom hans fattigdom skullen varda rika. Skåden djupt, djupt in i detta, och det skall börja röra sig i edra själar, det skall blifva eder varmt om hjärtat, ja, så varmt, att I skolen blifva redebogna att göra, hvad helst eder frälsare befaller eder. Ja, än mer, det skall blifva eder mat att få arbeta för de arma hedningarnes frälsning.

Jag vill inskärpa detta än vidare genom en liten berättelse. På en affärsresa såg en engelsk köpman en liten

slafgosse, till hvilken han kände sig innerligt dragen, och han började umgås med den tanken att friköpa honom. Han bjöd en stor summa för honom men afvisades. Efter några dagar bjöd han en ännu större, och då lyckades det. Affären var afslutad och kontraktet undertecknadt. Då gick köpmannen fram till den lille gossen, som stod där helt förskräckt, räckte kontraktet till honom och sade: »Jag har köpt dig fri, du är fri för hela ditt lif.» Gossen såg upp uti sin återlösares ansikte, kastade sig sedan ned till hans fötter, omfamnande dem och sade: »Massa, massa, har du köpt mig fri, så låt mig få blifva din slaf evinnerligen». Köpmannens kärlekshandling hade så gripit gossens hjärta, att hela hans inre uppfylldes af ett enda behof, nämligen att få tjäna den herre, som gifvit ut så mycket för hans frihet.

Mina vänner, vi äro igenlösta icke med förgängliga ting, icke med silfver och guld utan med Kristi dyra blod, såsom ett obesmittadt lamms. Om vi skåda in i detta, huru innerligtskall ej vårt behof att få tjäna honom blifva, att få vinna dem för honom, hvilka han älskar, och som han löst med sitt blod! Mycket, mycket kan göras för att missionsintresset för Kina än vidare må väckas och utvecklas bland vårt folk. Må Herren gifva oss nåd att taga vara på tiden och tillfällena. Ja, låtom oss verka, medan dagen är; natten kommer snart, då ingen kan verka. Då erbjudas oss inga tillfällen vidare till helig tjänst.

—

TRETTIONDE KAPITLET.

Konferensens afslutning.

Hela konferensen var så väl för de närvarande missionärerna som för öfriga deltagare en enda stor högtid. Och den sista dagen i denna högtid var efter allt att döma allra störst.

Konferensens afslutning försiggick i Immanuelskyrkan och räknade minst 3,000 deltagare.

Sedan missionärerna, hvilka vid detta tillfälle voro iförda kinesisk dräkt, tagit plats på orgelläktaren, inleddes högtidsstunden med afsjungandet af sången 573 i Sv. missionsförbundets sångbok: »Lyft den högt, den hvita fanan» etc.

Ett kort inledningstal hölls därpå af

pastor Karl Palmberg

öfver 2 Kor. 5: 18—21.

Det ämne, omkring hvilket vi i afton samlats, är oändligt, från hvad håll man än ser det. Ty vi hafva kommit tillsamman för att tala om Kinas behof af evangelium.

Ehvad vi se på Kinas oerhörda utsträckning och folkmängd, detta folks djupa andliga mörker och förhärdelse i vantro och vidskepelse, eller vi se på det lilla antal missionärer, som kunnat komma dit ut under de många år, som förflutit, sedantanken på Kinas evangelisering först uppstod, så är ämnet outtömligt. Det är, kan man säga, som om man skulle försöka tömma en sjö med en sked.

Se vi åter på evangelium, så har Gud själf, den eviga visheten, icke funnit något annat eller bättre än detta att frälsa en fallen värld med. Det är Guds eget beslut, att den fallna världen skall frälsas med evangelium. Om detta säger aposteln, att Gud har nedlagt hos eller, ordagrant, i oss försoningens ord. Det är icke nedlagdt hos apostlarne och deras efterträdare att af dem behållas utan för att skickas ut till de yttersta gränserna af vår värld.

Nu äro vi samlade för att få höra de bröder och systrar, som själfva hafva varit i Kina, somliga 5—10 år, tala om Kina och dess behof af evangelium.

Med dessa korta erinringar har jag velat öppna mötet. Må vi, då vi nu stå inför Kinas oändliga behof och inför

den stora gåfva, genom hvilken Gud behagat frälsa en hel värld, anropa Gud om frälsning och hjälp för dessa arma millioner och om en andeutgjutelse öfver vårt möte. Må icke det, att våra syskon vid detta tillfälle uppträda i kinesisk dräkt, störa Guds helige andes makt öfver våra sinnen och hjärtan.

Nu sjöngs sången 580: »Rädda de döende, Lyft dem, som sjunka» etc.

Missionär Joh, Sköld

höll därpå följande föredrag:

Älskade missionsvänner och högt värderade åhörare!

Då I kasten några flyktiga blickar på vår lilla brokiga skara, som nu är samlad på denna plattform, torde mången af eder säga: Hvad betyder allt detta? Är det nu verkligen så långt kommet, att de ställa till teater i Immanuelskyrkan?

Jag vill genast taga eder ur funderingarnas labyrinter med att säga, det vi vilja slå ett stort slag för Kina, — världens urgamla, stora och folkrika land — och därför framträda vipå detta sätt i afton. Af programmet kan hvar och en af eder se, att vi skola framhålla Kinas stora behof af evangelium.

Kina, säger någon, ack, hvad bry vi oss om Kina, som ligger så långt ifrån oss där borta i Asien! Landets språk lär ju vara svårt, kinesernas kläder vidunderliga och maten dålig. För min del säger jag dock, att mina ögon blicka med glädje ut öfver Asien. Var icke Jesu moder en asiatisk kvinna? Föddes icke världsfrälsaren i Asien? Egypten har gifvit oss sina minnesvärda monument, Rom sina lagar och Grekland sin filosofi, men Asien har uppammat vår käre frälsare, Jesus Kristus. Jesus föddes i Asien. Där gick han omkring och predikade, botade sjuka och förbarmade sig öfver dem, som voro besatta med orena andar. Vår frälsare blef fängslad, bespottad, pinad och hudflängd samt led därpå korsdöden i Asien. Han uppstod från grafven, visade sig för sina lärjungar och uppfor till himmelen från Asien. Vändas icke därför allas våra blickar just till Asien? Jo, visserligen.

Nu frågar jag eder därför, när blicken är vänd åt rätta hållet: Hvad skola vi göra med Kina och kineserna? Lämna dem? Ack nej! Glömma dem? Nej, och millioner gånger nej! Hvad skola vi då göra med dem? Jo, vi skola gifva kineserna evangelium. Detta är, hvad de af allt i världen bäst behöfva. Därför ämna också vi alla missionärer, som äro församlade här, att i afton så kraftigt som möjligt framhålla kinesernas stora behof af evangelium. De olika föredragen, som hållits under de gångna konferensdagarna, hafva ock alla mer eller mindre visat det skriande behofvet af, att vi sända evangelium till kineserna så fort som möjligt.

På min resa öfver Nordsjön, då jag var på väg ut till Kina, sade en svensk handelsman till mig: »Hvad skall det tjäna till att resa dit ut och undervisa dessa kineser med deras tusenåriga kultur? Det vore bättre, de komme hit och undervisade oss.» Och många säga ännu i dag på samma sätt. Det finnes här i Stockholm en tidning, som gör anspråk på att alldeles särskildt föra vetenskapens och de sköna konsternas talan.Hon har mycket bekymrats öfver de stora summor, Sverige gifver ut för hednamissionen. Men låten mig säga eder, att utan evangelium kan den stora sjunkande kinesiska samhällskroppen icke räddas.

För att gifva ett kraftigare uttryck åt detta påstående vill jag omnämna, att för 4 tusen år sedan fanns det icke i hela Kina en enda afgud. Fördenskull hade kineserna då den allra största förutsättning af jordens alla hedniska nationer att kunna höja sig upp till och fatta den sanna gudomligheten bättre än andra. Det är också genom de klassiska skrifterna faktiskt bevisadt, att de tillbådo en enda gudomlighet, som de kallade Sang-ti. Sang betyder en öfver allt upphöjd; ti en som härskar. Sang-ti är alltså härskaren öfver alla härskare. Detta var det andeväsen, kineserna ursprungligen, d. v. s. för 4,000 år sedan, tillbådo.

Men de kunde icke höja sig till en rätt kunskap om Gud, och så sjönko de så småningom i allt djupare mörker. De började tillbedja andarne öfver bergen och floderna. Så bar det af allt mer utför vecka efter vecka, månad efter månad och år efter år.

Hvad se vi då nu, om vi kasta våra blickar ut öfver den kinesiska nationen? Jo, folket är till den grad nedsjunket i afgudefiets elände, att vi omöjligen kunna beskrifva detsamma. I mer än sju år har jag vistats i själfva hjärtat af

Kina, men jag säger sanningen, då jag påstår, att jag, ehuru jag sett afgudaprästernas styggelser och folkets afgudadyrkan med egna ögon, icke ens till den ringaste del kunnat fatta själfva djupheten, förbannelsen och eländet i afguderiet. Det kinesiska folkets afgudar uppgå för närvarande till många hundra millioner. Köksguden t. ex. har icke mindre än 60 millioner bilder, anses det, och de högt uppsatta gudarne hafva naturligtvis ett ännu större antal bilder..

Hvarför äro kineserna i behof af evangelium? Jag skall bedja att i korthet få svara därpå.

Kineserna behöfva evangelium för det första, emedan derasgamla religioner nu hålla på att förlora sin mald öfver sinnena. Konfucianismen har under 4,000 år hållit sin förtryckande spira öfver folket. Men med sanning kan sägas, — och det kunna alla mina kamrater här från Kina intyga — att konfucianismen är död. Taoismen har sökt fånga den kinesiska nationen i sina villfarelser under 2,500 år. Taoistprästerna hafva mycket arbetat på att finna, hvad de kalla »odödlighetens piller». Få vi väl reda på detta, säga många af dem, så skolen I få se ett stort uppsving i mänskligheten. Men, ehuru de arbetat och sträfvat under årtusenden, har dock ingen af dem ännu funnit odödlighetens piller. Dock, många af toaist-prästerna och deras anhängare hafva funnit det odödlighetens piller, som finns i evangelium. Och när allt kommer omkring, så är evangelium just det piller, som den sjunkande och sön-derrifna kinesiska nationen skall hafva.

Under 1,800 år har buddhismen med sina vidskepelser och galenskaper hållit på att snärja de arma kineserna i sina garn. Men buddhismen liksom konfucianismen och taoismen är död. Alla dessa tre religionsformer äro döda. Nu gäller det för oss som missionsarbetare och för eder som missionsvänner att hjälpas åt, så att vi få ut en stor evangelisterskara, hvilken kan begrafva och med evangelium hålla liktalet öfver dessa gamla religionsformer samt gifva Kinas inbyggare det ord, som allena kan upphjälpa dem ur deras uselhet.

För det andra har den kinesiska nationen stort behof af evangelium, emedan ännu endast ett fåtal af folket har varit i tillfälle att lyssna till detsamma.

Vi hafva under konferensdagarna påpekat, hvilket ofantligt rike Kina är både i anseende till utsträckning och folkmängd. Väldiga folkmassor vimla på de stora slätterna och i de bördiga dalarna. Men låt mig ännu en gång erinra därom.

Kina har antagligen 1,500 städer, som ännu icke äga ett enda Jesu vittne. Där finnas mer än en million byar, hvarest ännu ingen evangelii predikare vandrat fram. Är icke sådant öfver väldigande? Borde det icke trycka ned oss till jorden?Och borde vi icke med tanken på allt detta gråtande bekänna våra synder och säga: Förlåt oss, o Herre, att vi varit så sena att efterkomma din sista vilja.

För det tredje har Kina ett mycket stort behof af evangelium för de nödställda kvinnornas och de lidande arma flickebarnens skull.

Konfucius, Mencius och andra stora filosofer, som Kina bröstar sig öfver att hafva ägt, framställa alla i sina skrifter kvinnan som ett lägre väsen och påstå, att hon aldrig kan höja sig till mannens jämlike. Hennes största lycka består i att föda många söner. Ett ordspråk i södra Kina säger med hänsyn till kvinnan: Stå upp tidigt, ät litet, arbeta mycket, tig, lid och hellre må du blöda, lida hunger och do än understa dig att klaga.

Jag vädjar till alla kvinnor i denna stora kyrka: Hvad är det, som har ställt eder i jämnbredd med männen? Det är evangelium. Hvad är det, som skall hjälpa edra arma systrar i Kina till en lyckligare och mer mänsklig ställning i lifvet? Hvad skall hjälpa de lidande och gråtande flickorna, af hvilka nu många strax efter födelsen kastas ut för att omkomma? Intet annat än evangelium. Haden I, som många af oss, sett de hungriga hundarna slitas om de ännu varma flickebarnens lik, skulle edra hjärtan röras, och I skullen omöjligt kunna underlåta att göra mer än hittills för att sända dessa arma, beklagansvärda evangelium.

Kina behöfver för det fjärde evangelium, emedan så stora massor af kineser dagligen kastas in i evigheten. Jag vill gif va eder några siffror, som jag visserligen förut meddelat, men som det kan vara godt att få höra om igen.

I ett af en framstående man utgifvet statistiskt arbete uppgifves på goda grunder, att 23 kineser dö hvarje minut.

Det gör nära 1,400 hvarje timme eller 33,600 om dygnet. Under de fem dygn, vi varit samlade här till konferens — och vi tacka Gud för denna konferens; må minnet af densamma länge stanna kvar i våra hjärtan! — under dessa fem dygn hafva304

sålunda omkring 168,000 själar i Kina gått in i evigheten. En stad så stor som Göteborg har under denna korta tid hunnit blifva alldeles folktom! — Kära missionsvänner, besinnen, hvad det innebär, att en stad så stor som Stockholm på mindre än 10 dygn blir folktom! Och alla dessa hundra tusental själar gå in i evigheten utan Kristus, utan hopp! Är icke detta en tanke, som bör komma oss att häpna? Borde icke detta böja oss ned i stoftet och komma oss att ropa: Herre Gud, hjälp oss från denna stund att skynda till Kina med evangelium för att rädda de döende och arma där ute!

För det femte vill jag påpeka, att en ny tid randas för Kina. Hela landet ligger öppet för evangelii budbärare. Till och med i den svåra provinsen Hu-nan, hvars inbyggare kalla sig järnfolket, börja portarna öppnas på vid gafvel. Vi kunna nu tåga in i Kinas alla 18 provinser och alla dess lydländer. Vi kunna vandra genom hela landet. Men jag måste också tillägga, att ibland, då man går genom vissa distrikt, äro nog farorna så stora, att man nödgas taga sin själ i sina händer.

Sedan nu Kina öppnat sina portar för utländingarne, börja handelsmän, ingeniörer och andra skynda dit. Handelsbolag och andra bolag bildas i syfte att draga fördel af den förändrade situationen. På alla områden är det lif och rörelse. Hvarje människa, som har något kapital att komma dit med, vill förtjäna på Kina.

Vi sade under konferensdagen i Södra missionshuset, att Kina sofvit i 25 århundraden. Vi upprepa detta i kväll. Kina har sofvit i 25 århundraden, men nu rör den stora samhällskroppen på sig, nu står den upp ur sin mångtusenåriga slummer och vill träda fram bland nationerna. Och när denna kolossala nation står upp från sitt hviloläger, när den rycker fram med sina myllrande millioner människor och sina outtömliga naturliga skatter och hjälpkällor, då blir hela den civiliserade världen förvånad.

Just emedan Kina nu är öppet för oss, är det nödvändigt, att vi komma dit med evangelium, och att vi komma före deneuropeiska civilisationen, som har så många synder, så mycken uselhet och förbannelse i sina spår. Det är alldeles nödvändigt, att vi komma före, långt före denna. Låtom oss därför skynda att gifva kineserna evangelium!

Ja men, säger någon, om jag går till Kina, blir jag kanhända mördad. Hvad mer! Har icke Jesus Kristus lidit korsdöden för din räkning? Skulle då icke du, unge man och unga kvinna, medan hjärtat klappar varmt och blodet sjuder lifligt i dina ådror, vara villig att gå ut till Kina och där slita ondt, lida, kämpa, bedja och förkunna evangelium samt på alla möjliga sätt söka hjälpa det olyckliga folket? Och skulle du icke, om det påfordrades, vilja offra både lif och blod för dess räkning?

Vi hafva under dessa dagar vändt oss till missionsvännerna och sagt till mödrarna: Viljen I icke sända edra döttrar dit ut? och till fäderna: Viljen I icke sända edra söner? Nu tillägga vi: Aren I icke villiga, I unga, I medelåldriga eller I gamla, att offra allt och, om det fordras, dö för Jesu räkning? Kommen, mina vänner, med hela edert rika lif och eder varma nitälskan! Det finns icke större skatter än just detta. — Om vi blott hade tid, skulle vi kunna förtälja om väldiga andliga rörelser i Kina. Tusentals kineser läggas för hvarje år till Jesu fötter. Från städer och byar ropas på hjälp, på lärare och bibelsäljare.

En missionär skref 1897, att det sällskap, han tillhör, fick arbeta i 12 långa år i Kina ulan att vinna flera medlemmar, än att de kunde räknas på den ena handens fingrar. Men, säger han, detta år hafva 20,000 själar anslutit sig till våra församlingar.

Det går en uppväckande rörelse genom Kina. Det är icke blott så, att de gamla religionerna börja förlora sitt inflytande öfver massorna, utan folket börjar söka efter något bättre än de gamla gudarne.

För icke länge sedan brann ett afgudatempel ned i staden Amoy. Kineserna sprungo om hvarandra och ropade: Templet brinner, templet brinner! Huru är det möjligt, att gudarnes tempel kan brinna? Men så sade de: Ja, templet brinner väl,

men gudarne kunna nog icke brinna. När elden kommer till gudarne, går den nog tillbaka. Riktigt säkra voro de dock icke därom, hvarför somliga sade: Få se, huru det går med gudarne! Rätt hvad det var, nådde elden fram till gudabilderna. Och de brunno lika bra som allt det öfriga. Folkmassan såg på en stund och så började den ropa: Ack, gudarne äro sämre än råttor, höns och hundar! Råttorna kunna springa undan elden, hönsen kunna kackla och hundarna kunna skälla, men gudarne kunna icke hjälpa sig självfva. Många kineser började inse, att deras afgudadyrkan är fåfäng.

Skulle så vara, att martyrdöden väntar dig, om du går till Kina, så låt mig erinra dig om följande. Fru Saunders i England hade två döttrar, hvilka båda i aug. 1895 ledo martyrdöden i Hwa-Sang i provinsen Fu-kien. Man skulle väl tro, att modern blef utom sig af sorg, när hon fick underrättelse om sina båda döttrars kvalfulla död. Men hvad hände? Hon vände sig till det missionssällskap, i hvars tjänst hennes två döttrar varit, och bad, att, eftersom hon icke mer hade något barn att gifva missionen, hon själf måtte få gå just till den plats, där hennes båda döttrar låtit sina lif för Jesu Kristi namns skull.

Gån I och gören sammalunda!

Missionär W. Hagqvist.

Då jag ser denna stora folkskara framför mig, föras mina tankar till än större skaror, till dessa 400 millioner kineser. O, att Herren finge utgjuta sin ande öfver alla sina barn, så att de blefve villiga att blifva missionärer och tåga ut för att rädda dessa 400 millioner! Men, säger du, skulle då alla gå ut som missionärer? Ja väl, om också icke alla Guds barn i bokstaflig mening gå ut på missionsfältet, kunna de dock alla vara missionärer. Jag vill berätta en händelse ur bibeln, som belyser detta.

Under ökenvandringen möttes Israels barn af en mäktig fiende, amalekiterna. Då sände Mose ut Josua med manskapatt strida emot dem. Men Mose själf, som icke var någon krigare, »gick upp på högen med Guds staf i sin hand». Alla tänkte väl då, att stridens utgång berodde på Josua och hans krigare. Men vi se, huru det går. »Så länge Mose höll upp sin hand, rådde Israel, men när han lät sin hand sjunka, rådde Amalek». Det berodde alltså på Mose, om Israel skulle vinna seger.

Så tänka vi nog också alla. Skall Kinas millioner vinnas för Herren, så beror det på arbetarne, som äro där ute på fältet. Så är det dock icke. Tänk på Mose uppe på högen! Guds församling här hemma måste stå på helig mark och räcka bedjande händer upp mot himmelen. Alla Guds barn måste i själ och hjärta vara missionärer. Om du icke går ut för att arbeta på hednafältet, så stig upp på höjden och lyft dina händer mot himmelen!

Dyra missionsvänner! Stigen upp på helig mark och bedjen till Gud för de kämpar, som äro ute i striden. Då först skola vi vinna en härlig seger.

Men när Moses händer blefvo trötta och sjönko ned, då understödde Aron och Hur honom, så att han kunde hålla sina händer stadiga. I Guds församling finns mången Aron och Hur. Gud har gifvit dig, min broder och syster, många gåfvor att bruka. Må du offra dem på Herrens altare och för hans skull. Må du göra en insats för Guds rike, på det du måtte varda rik för Gud, icke på guld och silfver men på odödliga själar, hvilka genom ditt åtgörande blifvit vunna för Herren. Må Gud välsigna oss alla och vårt arbete, så att genom oss vinnes en stor skara, som möter oss inför den eviges tron. Här få vi kanske aldrig mer mötas, men vi stämma möte inför Guds tron. Må Gud välsigna oss, så att ingen af oss då saknas.

Missionär N. Carleson.

Det är ett ord i profeten Esaias 58:e kap., som runnit mig i minnet denna afton, och som jag nu önskar uppläsa.Herren säger genom profeten: »Månne ej den fasta, som jag skall gilla, är sådan, att man lossar våldets bojor, upplöser okets band, släpper de förtryckta fria, och att I sönderbryten alla ok, att du bryter ditt bröd åt den hungrande och skaffar arma husvilla ett hem».

Under dessa konferensdagar har rörande Kinas folk just en sådan beskrifning, som dessa ord återgifva, kommit åhörarne till del. Jag vill nu endast i korthet vidröra de kinesiska förhållandena. Med sanning kunna vi säga, att

där finnas många våldets bojor. Vi hafva äfven i afton hört omnämnas förfärliga bojor, i hvilka djäfvulen bundit Kinas folk. Att flickor redan som späda barn säljas till hustrur — är det icke att slå dem i våldets band och bojor? Den s. k. fotbindningen är ock en våldets boja. Och dessa tusenåriga religioner, som nämnts vid namn, hvad äro de annat än våldets bojor, i hvilka det arma folket är bundet. I dessa bojor äro de så hårdt bundna, att det för oss, som komma för att förkunna en annan religion ,tron på Herren Jesus Kristus, synes omöjligt att lossa dem.

Vi läsa vidare i samma kapitel: »Bryt den hungrande ditt bröd». Om dessa ord också i första rummet åsyfta lekamligt bröd, kunna de väl äfven tillämpas på det andliga området. Vi hafva själfva i sanning blifvit delaktiga af lifvets bröd, som nedkommit af himmelen och gifver världen lif. Genom detta bröd hafva vi blifvit lefvandegjorda, och af detta bröd hafva våra själar under årens lopp blifvit närda. Nu uppmanar oss Herren i sitt ord att räcka de hungrande detta bröd. Och vi bedja eder, dyra missionsvänner, i Jesu Kristi namn, att I hvar och en gören hvad på eder ankommer, att lifvets bröd må brytas för de hungrande millionerna i Kina. Det finnes en hunger i deras själar, om det ock hos det stora flertalet af dem icke blifvit en medveten hunger, just efter lifvets bröd. Vi behöfva undervisa dem, för att de skola lära känna sig själfva, och att denna hunger må uppväckas i deras hjärtan.

Nöden i Kina är öfverväldigande. Det är nästan omöjligt att beskrifva den eller uttrycka den med siffror. Någon har söktframställa den medelst en liten tafla, indelad i 300 kvadratrutor. Hvar och en af dessa rutor skulle representera en million af Kinas befolkning. I midten af en af dessa små rutor var en liten hvit punkt, en tiondedel af rutan. Hvad skulle denna enda lilla hvita, punkt beteckna? Jo, den betecknar de nu omvända kineser, hvilka äro intagna i församlingarna och berättigade att fira Herrens döds åminnelse. Alla de andra 299 rutorna och därjämte 9 tiondedelar af rutan med den hvita punkten äro mörka och beteckna de oerhörda skaror kineser, som ännu vandra i hedendomens mörker. Jag önskar, att Guds ande måtte få fotografera af denna bild i våra hjärtan, så att vi icke glömma bort, att Kinas nöd är förfärlig och dess behof af evangelium obeskrifligt stort. Mycket har utförts af missionssällskapen under de senaste 90 åren. Men mycket, oändligt mycket återstår ännu att göra. Bedjen för de missionärer, som äro där ute, och för oss, som för en kort tid äro hemma, att Herren uppfyller oss med tro, med kraft och med frimodighet, så att vi icke, då vi stå ansikte mot ansikte med den hemska verkligheten, rygga tillbaka utan gå framåt trots mörker och faror. Och är här någon, som i kväll känner eller förut under dessa dagar känt Herrens maning att såsom ett hans sändebud gå ut med lifvets bröd till en hungrande hednavärld, bedröfva icke Guds helige ande genom att söka nedtysta denna röst. Gif Gud rätt. Lyd honom. Att lyda Gud är att varda välsignad. Ty i samma mån vi hörsamma hans vilja, skall välsignelse komma våra hjärtan till del. Detta är något, som väl icke kan beskrifvas, men det kan erfaras. Ju mer man gifver ut sig och sliter ondt för Guds rikes främjande, desto mer frid och fröjd i den helige ande kommer vårt hjärta att få erfara. Därför gifves det icke heller någon lyckligare bana i världen än att lyda Gud, att offra sig för mänsklighetens väl. Vill du vinna lycka redan i denna världen och med glädje kunna se tillbaka på ditt lif, blif då missionär, för så vidt du känner, att Gud kallar dig därtill. Må Gud välsigna oss alla och gifva oss nåd att följa, då han kallar.

Fröken Charlotta Karlman.

Det känns skönt att den sista dagen af denna högtid få stå som en ropande röst från Sinims land: Kommen hit öfver och hjälpen oss! Jag tackar Gud, att han sålunda fört oss tillsamman och gifvit oss tillfälle att låta detta rop ljuda. Det är ett upprop i afton för Kinas nöd, som är stor och skriande. Men vi hafva ock orsak att tacka Gud för hvad han gjort och att prisa honom för hvad han vill göra i det kommande.

Jag vill nu endast aflägga ett personligt vittnesbörd om, huru Gud välsignat oss i västra Kina. Gud har gjort underbara ting där och låtit vår enkla sådd bära rik frukt. Vi hafva nu arbetat där under sju år, och många själar hafva blifvit frälsta. Där höres från en icke liten skara lof och pris till Gud för frälsning genom Jesus Kristus.

Men ännu är behofvet af evangelii budbärare stort i denna provins. Där finnas omkring 20 millioner invånare.

Provinsen har omkring 127 stora städer. I några af dessa finnas missionärer, men de flesta äro ännu i saknad af Herrens vittnen. Vi hafva bedt Gud om ett vittne för hvarje stad. Men, då Jesus sände ut sina lärjungar, skickade han dem ju två och två till hvarje stad och ort, dit han själf ämnade komma. Och, då vi nu i Jesu Kristi, nasaréens, namn bedja om Herrens sändebud till Kina, skall han göra långt utöfver hvad vi kunna bedja eller tänka. Bröder och systrar, kommen öfver till Sinims land och förkunnen evangelium för de döende skarorna, som förgås af hunger och törst, emedan ingen räcker dem det lefvande brödet och lifvets vatten.

Särskildt vill jag lägga eder på hjärtat orden i Es. 6: 8: »Och jag hörde Herrens röst, som sade: Hvem skall jag sända och hvem vill vara vårt budskap? Och jag svarade: Här är jag; sänd mig!» Må hvar och en, som under denna konferens hört Herrens röst, lyda densamma. Du har en älskad son eller dotter; vill du offra honom eller henne som lof- och tackofferåt Herren? Och viljen I unga, som förnummit, att Herren kallar eder, svara: Här är jag; sänd mig?

Jag står här som ett lefvande bevis på Guds stora godhet. Han har bevarat min ingång och min utgång bland hedningarne. Hvarje hjärta, som ömmar för våra kinesiska bröder och systrar, skall han välsigna. Vi hafva under dessa dagar hört så mycket om Kinas hufvudsynder: afgudadyrkan, opierökning, fotbindning och annat elände. Detta är höga nödrop från Kina om evangelium. Och Gud, som är mäktig att hjälpa, skall höra dessa rop. Han skall hjälpa och frälsa långt utöfver hvad vi kunna bedja eller tänka.

Missionär A. Andersson.

Älskade vänner! Jag känner det nästan, som om jag vore mer passande att gråta än tala i afton. Och dock gör det mig ofantligt godt att se en så stor skara människor samlad just för att höra något om Guds verk i Kina och att se en så stor uppmärksamhet och förnimma, att hjärtan och sinnen äro öppna och tillgängliga för det arma Kinas nöd, hvarom vi talat. Och det fyller min själ med glädje att veta, det många af oss här tro på Jesus Kristus och äro ett hjärta och en själ. Men på samma gång kan jag icke underlåta att tänka på de stora skarorna där ute, hvilka nästan utan undantag icke veta något om Gud och den han sändt, Jesus Kristus.

Hvilken ofantlig skillnad är det icke mellan förhållandena i vårt land och i Kina! När vi där samlas till uppbyggelse äro vi omgifna af en larmande hop, som tänker blott på sina afgudar. Dagligen se vi kineserna böja knä för sina afgudar, slå sina hufvuden mot jorden och bedja till dessa bilder och beläten, som icke kunna hjälpa dem. Och i sin tillbedjan inlägga de ett sådant hjärteallvar och en så djup rörelse, att det är förvånande att gifva akt därpå. Man ser t. ex. affärsmannen långa stunder ligga i butiken inför sin gud, rikedomsguden, och bedja till denne. Och de, som under tiden komma in i butikenför att köpa, få vänta, tills köpmannen slutat sin bön. Han ger sig icke tid att expediera dem, förrän han bedit. Tänk, om de kristna folken vore lika angelägna och ifriga att bedja till sin himmelske fader, som dessa hedningar att tillbedja sina afgudar! Tänk, om man komme in i en stor butik här i Stockholm och funne ägaren liggande på knä, bedjande till Gud! Då skulle det väl i morgon i de stora dagliga tidningarna stå meddelande om, att den affärsmannen blifvit galen. Men i Kina anses det icke galet att midt under arbetet bedja till gudarne. Om en person där reser till en annan plats, tar han sin gud med sig i fickan. Och mötes han under resan af någon motgång, tar han fram sin gud, faller på knä för honom, slår hufvudet mot jorden och frammumlar ifrigt sina böner. Tänk dig, att dessa 400 millioner människor tillbedja gudar af trä, sten och lera, under det vi känna Gud och den han sändt, Jesus Kristus. Tänk, hvilka förmåner vi äga, som få samlas för att lofva och prisa himmelens och jordens Gud! När vi besinna, hvilken nåd Gud bevisat vårt kära svenska land och folk, borde vi manas att lofva och prisa honom både dag och natt.

En kines frågade mig en gång: Huru länge har ni haft evangelium i edert land? Jag svarade, att vi haft det i många århundraden. Åh, är det möjligt, utropade han, då I först på senare tiden kommit hit till oss med detsamma! Mina förfäder och mina föräldrar hafva fått gå in i evigheten utan att höra ett enda ord om Jesus. Och under det han sade detta, runno tårarna utför hans kinder, och hela hans kropp skakades af sinnesrörelse.

Mina vänner, tiden är kort öfver allt detta. Snart kommer han, som komma skall, och fördröjer icke. Låtom oss hvar och en se till, att vi stå upp och räcka hjälpsamma händer till dessa arma olyckliga människor, som lefva i sådant mörker och i så djup okunnighet, och som icke utan oss kunna få höra frälsningens evangelium. Må Gud välsigna oss, så att våra hjärtan känna för hednavärlden, hvad vår dyre frälsare, Herren Jesus Kristus känner för densamma. Äfven dessa i mörker vandrande kineser äro dyrt köpta.Jag vill till sist påminna om ett ord i den 2:a psalmen, där det heter: »Äska af mig, så skall jag gifva dig hedningarne till arfvedel och jordens ändar till egendom». Äfven dessa arma hedningar äro gifna åt Jesus Kristus. Och jag kan, Gud vare pris, af egen erfarenhet säga: De taga med begärlighet emot lifvets ord. Må det då också räckas dem.

De tre sista månader, jag var i Kina, fick jag sälja öfver 5,000 evangelier. Så många kunde jag icke sälja de tre första åren, jag var där. Folket tager med begärlighet emot lifvets ord. Må det då också gifvas dem. Må vi hvar och en i sin stad hjälpa till på det sätt, vi kunna, och med de medel, som stå oss till buds.

Gud välsigne oss alla!

Fru Eva Sköld.

För mycket länge sedan besöktes en trakt i Kina af en kvinnlig missionär. Intet Jesu vittne hade förut satt sin fot på denna plats. Under det middagsmåltiden tillagades, slog hon sig i språk med kvinnorna och omtalade för dem den sorgliga berättelsen om syndafallet men ock den mer än alla andra sköna berättelsen om Jesu födelse samt skildrade hans lidande, död och uppståndelse. Hon skildrade vidare för dem Jesu lif på jorden och hans lust att hjälpa och frälsa. Detta grep kvinnorna djupt. De voro högligen förtjusta. Aldrig förr hade de hört något sådant. Så måste denna missionär gå därifrån för att fortsätta sin resa. Kvinnorna bådo henne då, att hon snart måtte komma igen. Men hon nödgades säga: Det är omöjligt. Då bådo de henne sända dit någon annan, som kunde säga dem mer om världsfrälsaren. Men till sin sorg måste hon svara: Jag kan icke heller det. De fattade i hennes händer och vida kläder samt sökte kvarhålla henne. Hon lösgjorde sig sakta från dem och fortsatte färden. Men då hon hunnit ett stycke på vägen, kommo de springande efter henne och ropade: Säg oss, *kunna vi väl blifva frälsta, då vi hört evangelium endast en enda gång?*Den, som berättar härom, säger: Dessa ord: Kunna vi väl blifva- frälsta, då vi hört evangelium endast en enda gång? ringde beständigt i mina öron.

Vi hafva hört, hvad den gudsmannen Spurgeon svarade en man, som frågade honom: Tror du, hedningarne kunna frälsas utan att höra evangelium? Han svarade: Detta är icke frågan, utan frågan är: *Kunna vi blifva frälsta, om vi icke gifva hedningarne evangelium ?*

Missionär C. H. Tjäder.

En gammal man i provinsen Shan-si har nu under många år varit mycket gudfruktig. Innan han blef omvänd, var han vid nyårstiden och vid alla högtider, då man ifrigt tillbeder afgudarne, den förste i templet med sin rökelse, sitt guldpapper m. m. Denne man hade köpt ett nytt testamente i en lumpbod. Det var tryckt 1866. Han vände sig till alla lärda i byn och frågade, om de kunde förklara för honom, hvad som stod i boken. Men de endast skrattade åt honom. En man, spikad på ett kors, det vore ju galenskaper, menade de.

Åren förgingo. Så kom han en dag till en annan stad. Han vandrade nämligen omkring och sålde ett slags mat. Där fick han se en sådan bok, som han länge ägt men icke förstått sig på. Boken ägdes af en omvänd kines. Till denne vände sig nu mannen i fråga och sade: Kan du förklara denna bok för mig? Jag vet icke, hvad jag ville gifva för att lära mig förstå densamma. Käre vän, svarade den kinesiske brodern, det skall jag gärna göra. Så sade honom denne, att boken talade om världens frälsare, Jesus Kristus. Den kinesiske brodern förde därpå den sökande gamle mannen till Erik Folke, som undervisade honom och fick föra honom till en lefvande tro på Herren Jesus.

Denne gamle käre man är nu 60 år, och vi hafva många gånger predikat sida vid sida med hvarandra.

Vid mitt afsked från honom och de andra kära vännernai våras var han djupt rörd. Då vi packat ned våra saker och begåfvo oss af från staden, följde oss de kära vännerna långt utanför stadsporten, sjungande Jesu Kristi lof. — I de hedniska landen prisa de omvända infödingarne högt sin Mästare utan att bry sig om, hvad världen tänker. — Slutligen måste jag nödga dem att vända tillbaka. Då jag nu tog ett sista afsked, såg jag tårar glänsa i den gamles ögon, och han sade: *Kom snart tillbaka!* Denne man hade under många år sökt sanningen, men ingen hade gifvit honom den.

Låt mig nu säga ett ord till dig, du som kan blifva ett Herrens vittne i Kina, — jag talar till pastorer, predikanter, evangelister, söndagsskollärare, ja, hvarje man och kvinna mellan 20 och 40 år — du som *kan* gå ut till Kina med evangelium, har du verkligen noga inför Gud pröfvat dig själf i detta afseende, pröfvat, huruvida Gud icke vill, att just *du* skall gå dit?

Låt mig läsa två bibelord för dig. Det ena återfinna vi i Joh. 14: 15: »Älsken I mig, så hållen mina bud.» Det andra läsa vi i Mark. 16: 15: »Gån ut i hela världen och prediken evangelium för hela skapelsen.»

»Älsken I mig, så hållen mina bud.» Min käre vän, du har varit med Herren, du har åtminstone vid något tillfälle varit sökt af honom. Nu har du hört om Kinas gränslösa behof af det lefvande vattnet och om den djupa nöd, som härskar där. Och vårt ämne denna afton är ju: »Kinas behof af evangelium». Gud lade detta ämne på våra hjärtan här om aftonen. Skall det då icke blifva några praktiska resultat af denna konferens? Skall icke Gud på denna stund genom sina svaga redskap få tala till ditt hjärta? Jag tror, att du skall hafva svårt att kunna säga: Jag har icke fått någon kallelse att gå till Kina.

Vi hafva alla under en längre eller kortare följd af år med egna ögon sett nöden, och vi äro vittnen till, att nöden är outsäglig. Därför ville vi i afton påminna dig om Jesu bud: »Gån ut i hela världen och prediken evangelium för hela skapelsen». Vi sade här om kvällen, då vi visade en karta öfver Kina, att för Kinas 200 millioner människor finnas ännu endast 3,000missionärer, således en på hvarje 100 tusen. Antag, att Stockholms stad, som ju har nära 300 tusen invånare, hade endast tre missionärer, och att det vore en hednisk stad. Jag undrar, huru mycket evangelium du och jag då skulle få höra. Nu har denna stad hundraden och åter hundraden af pastorer, evangelister, söndagsskollärare, bröder och systrar i frälsningsarmén och därjämte många andra, som vid lämpliga tillfällen säga ett Guds ord till sin omgifning och äro heliga Guds redskap. Och dock förakta så många här Herrens ord. De hafva hört så mycket, att de fått nog. Skall nu Jesu Kristi befallning till oss förklinga ohörd? Älsken I mig, så hållen mina bud.

Så länge denna Jesu Kristi befallning icke är åtlydd, så länge har Kristi församling icke gjort sin plikt. Nu kanske någon skulle vilja invända: Skall man rätta sig efter, hvad du säger, då skulle det ju blifva ett riktigt korståg härifrån till Kina. Alldeles riktigt. Sverige skulle kunna sända flera tusen män och kvinnor. Hvarje församling skulle kunna sända sin predikant och många älskliga unga män, som äro väl fostrade i Guds ord. I Jesu Kristi namn frågar jag dig i afton, du som är i stånd att gå ut, vill du icke lyda Jesu Kristi befallning? Ännu den dag, som i dag är, har denna befallning icke blifvit till fullo åtlydd. Jag tror icke, att du, om du under bön till Gud öfverväger detta, skall kunna säga, att du icke fått någon kallelse. Älsken I mig, så hållen mina bud.

Och Jesu befallning: »Gån ut i hela världen och prediken evangelium för hela skapelsen», är hans sista bud. Huru heligt hålla vi icke en älskad faders minne och de sista ord, han sade oss! Huru heligt böra vi då icke hålla Jesu sista bud! Skall man rätta sig efter något, som han sagt, så är det väl hans sista befallning: *»I skolen vara mina vittnen allt intill jordens ändar.»*

Må Gud i himmelen föra, hvad vi talat, till ditt hjärta. Tro icke, att du är ovärdig att vara hans vittne. *»Älsken I mig, så hållen mina bud!» »Gån ut i hela världen och prediken evangelium för hela skapelsen.»*

Fru Helleberg.

Jag tackar innerligt Gud, att äfven jag får vara ett hans vittne där ute i Kina. Det är en outsägligt stor förmån att i detta land af mörker, nöd och elände få bära vittnesbörd om Jesus Kristus. O, att äfven I, mina vänner, som nu sitten här som åhörare, kunden blicka in i detta lands djupa nöd och elände! Särskildt tänker jag på de stackars flickorna, som på alla möjliga sätt plågas och misshandlas; de behandlas sämre än djur. Hvad skulle du fader och moder känna, om du nödgades sälja dina barn eller bränna dem med glödheta järn eller hänga upp dem och piska dem till döds? O, att I villen göra för detta arma folk, hvad I kunnen! Det är min bön till Gud, att hans helige ande under detta möte måtte verka på edra hjärtan, så att I icke kunnen motstå, om han kallar eder. Och hvar och en af oss kan göra något för Herrens sak, blott vi lyda den helige andes röst.

Missionär E. Jakobsson.

När jag först kom ut till Kina, sade en min gode vän, en kär broder, till mig: »När man kommer till Kina, får man sina ögon öppnade». Och så är det. Här hemma kan man aldrig fatta, hvilket djup af nöd och elände hedendomen i Kina vållar. Tiden är nu kort, så att jag hinner endast anföra några af de intryck, jag först erfor, då jag anlände dit.

När vi lämnat båtarna och började färden inåt landet, åkande eller vandrande till fots, så hände det litet emellanåt, att vi på afstånd fingo se en vacker lund af stora träd. Och, då det är ondt om träd i norra Kina, var det en angenäm syn att skåda dessa lundar. I dessa lundar syntes äfven höga, präktiga hus. Men, när man kommer närmare, finner man, att dessa ståtliga byggnader äro — afgudatempel. Vidare skåda vi dessa underliga, höga berg stundom med pyramidformiga toppar. Äfven på dessa bergspetsar varseblifver man väldigahus. Hvad är det för byggnader? Äfven dessa äro afgudatempel. Under alla gröna träd och på alla höjder tillbedja de sina afgudar. Sådan är verkligheten i Kina. Nöden är häpnadsväckande. Äfven opierökandet åstadkommer mycket elände. Och kvinnorna förtryckas på allt sätt. Som späda barn äro de utsatta för den förfärligaste tortyr, då deras fötter sammanpressas och hindras i sin utveckling, så att de som fullvuxna kvinnor kunna använda sådana små skor, som vi ibland bruka förevisa.

Nu skulle vi missionsarbetare göra ett upprop för Kina. Man brukar säga till mig och, såsom jag förmodar, äfven till alla mina missionssyskon, då vi vistas på olika platser här i hemlandet: Nu skall du försöka att uppväcka missionsintresse. Ja, nog behöfs ett varmare, ett mera offervilligt intresse för missionen.

Då vill jag allra först säga dig: *Gå ut till Kina,* du som kan, och du skall snart få ett fÖrökadt missionsintresse. Sedan senare delen af november har jag varit ute i vårt land och vittnat om missionen och därunder icke haft tillfälle att vara tillsamman med några kamrater från arbetsfälten i Kina. Men, när jag säger, att vi icke ångra, att vi fått vittna om Herren där ute, tror jag, att alla missionsarbetare instämma med mig. Och om jag nu frågar eder, mina kamrater, som sitten här: Hafven I nu mer eller mindre missionsintresse, än när I först kommen ut på arbetsfältet, hvad svaren I mig härpå?

»*Mer, mer,* vi hafva mer missionsintresse nu!»

Ja, jag är alldeles viss på, att vi alla skulle blifva ledsna, om någon sade till oss: Nu fån I icke gå till Kina mer. Du, som känner med dig, att Gud vill hafva dig till sitt vittne där ute, gå dit, och du skall få se, att du skall få ett ökadt missionsintresse.

Då min syster Elisabet beslöt sig för att gå ut till Kina grät hon icke så litet af fruktan, att hon skulle ångra sig, när hon komme till arbetsfältet och finge se de svårigheter, som äro oskiljaktiga från verksamheten i Kina. Men nu tackar och prisar hon Gud, som kallade henne till en så härlig lott.Här finnas äldre troende, fäder och mödrar, hvilka icke själfva kunna gå ut som missionärer, men hvilka hafva söner och döttrar, som kunna gå ut. Kära vänner, sänden ut dem, och I skolen snart hafva mer missionsintresse.

När jag för sex år sedan for ut till Kina, reste jag dit från England utan att få tillfälle att taga ett sista farväl af

mina kära i Småland. Jag behöfde därför icke känna afskedssmärtans bitterhet. Men, när min syster tre år senare gick ut, gräto hennes närmaste och sade henne många trösterika ord. Men ingen bad henne, att hon skulle stanna hemma. Och det skall jag säga eder, att i vårt hem i Småland har missionsintresset för Kina varit stort, sedan Elisabet och jag kommo dit.

Och om du icke själf kan gå ut och icke har söner och döttrar att sända ut, så kan du få mer missionsintresse genom att *bedja* för missionen och dess arbetare.

En svensk-amerikanare vid namn Pears underhåller ensam 12 missionärer. Han handlar med blommor, och jag tänker, att de växa mycket bra. Och han skall icke känna sig ledsen eller besviken, när han en gång i evigheten får se sina blommor förvandlade till många frälsta och lyckliga kineser.

En kokerska i New York, Mathilda Andersson, gaf en följd af år 200 gulddollars af sin lön till Christian alliansmissionen. Men så ville hon underhålla en viss person och fick uppgift på, hvilken »hennes missionär» var. Hon började brefväxla med densamma. De växlade fotografikort, och ett ömsesidigt intresse uppstod. Hennes intresse för missionen blef så stort, att hon nu gifver nästan hela sin lön för sådant ändamål. Vill du blott lyda Jesu vilja och göra, hvad du kan, så skall du också få missionsintresse.

Fröken Fredrika Hallin.

Sedan jag kom hem från Kina, har ett par Guds ord ständigt legat för mig, så snart jag tänkt på detta land. Vi återfinna dem hos profeten Esaia. Det ena är detta: »Ochvända de blicken uppåt, eller se de ned på jorden, se, så är där blott nöd och mörker, hopträngdt och sammanskockadt töcken» (Es. 8: 22).

När jag tänkt på Kina och tillståndet där, så har jag sett dessa ord besannas. Där är mörkret riktigt hopträngdt och sammanskockadt. Vi hafva under dessa dagar hört, hvari detta mörker består. Det är ett hedendomens mörker så stort, att vi icke kunna göra oss en föreställning därom. För tusen år sedan var hedendomens mörker hopträngdt äfven öfver vårt land. Men Herren tänkte på oss och sände oss ljus. Må vi då icke glömma, hvad vi fått.

Men i samma profets 9:e kap. heter det: »Dock skall töcknet icke stanna öfver det land, hvaröfver det varit hopträngdt.» Det ligger en stor tröst i att veta, att töcknet skall försvinna. Gud vill, att det skall försvinna så fort som möjligt. Jesus Kristus kom hit ned till vår syndfulla jord. Och han räknade icke för rof att vara Gud jämlik, utan han förnedrade sig själf, tog på sig en tjänares skepelse och vårdt lydig intill döden, ja, intill korsets död för att frälsa oss. Om vi vilja vara hans lärjungar, skola vi göra på samma sätt. Ty då Kristus uppstod, sade han: »Såsom fadern har sändt mig, så sänder nu ock jag eder.» Jesus uppfor till himmelen, men han lämnade sina lärjungar kvar att fullborda, hvad han begynt. Kunna vi säga, att vi nu hunnit långt i uppfyllandet af denna hans vilja, så länge hednavärlden ännu fått så litet af evangelium? Nej, vi kunna icke annat än känna stor skuld hvila öfver oss.

Det andra ordet, som ofta kommit för mig, är detta: »Det folket, som vandrar i mörkret, skall se ett stort ljus skina». Nu har Herren uppdragit åt oss, hans barn, att vara ljus i världens mörker. Men, då det heter, att töcknet icke skall stanna öfver det land, hvaröfver det varit hopträngdt, så kan man, säger kanske någon, säga detsamma om tillståndet här. Mörkret är stort äfven här hemma. Här är så mycken fattigdom och nöd, så mycken synd och otro och så mycket att göra.Min vän, det beror på det stora afståndet, att man icke ser vikten af att gifva hedningarne ljus. Här hemma är nog stort mörker, emedan människorna själfviljande undfly ljuset. Men, lämna vi hedningarne i deras mörker, skall Gud sända dem andra, som bringa dem ljus. Men då skall en svår skuld falla på oss. Må vi icke skona oss själfva utan gifva ut vårt lif för våra bröder.

Missionär M. Bäcklund.

Vår dyre frälsare har sagt: »Evangelium om riket skall varda predikadt i hela världen till ett vittnesbörd för alla folk; och då skall änden komma». Vi, som tro på Jesus, önska, att Herren måtte komma så snart som möjligt för att upprätta sitt rike ibland oss. Men, innan han kan göra detta, måste evangelium om riket varda predikadt för alla folk och stammar i hela världen. Fördenskull, måste evangelium predikas äfven i alla de större och mindre städerna i det stora kinesiska riket. Ännu är detta icke gjordt, utan det återstår ofantligt mycket att göra. Jag har under några få år vistats i den yttersta västern af det stora kinesiska riket, i Ost-Turkestan. Detta land är lika stort som Sverige och Norge tillsammantagna. Men någon protestantisk missionär har icke varit där förrän år 1892 på våren. Alltså har ett så stort område med ganska många folkrika städer och byar blifvit oberördt af evangelium ända in i närvarande decennium. Där måste ock evangelium predikas.

Vi hafva hört mycket om Kina i afton. Ost-Turkestan är också en del af Kina. I de olika städerna och byarna finnas tusentals kineser. Men den egentliga befolkningen är muhammedansk. Det brukar sägas, att dessa stå kristendomen nära, och att de stå högt i andligt afseende. Men detta är ingalunda händelsen, utan de äro djupt nedsjunkna i synd och last.

Månggifte är en förbannelse bland dem, som sätter sin prägel på familjelifvet. En man kan hafva så många hustrur, han vill. Jag har träffat personer med öfver 100 hustrur.

Barnen lämnas åt sig själfva utan någon uppfostran. Därigenom ådraga sig många af dem en sjukdom, som följer dem hela lifvet och sprider sig som en kräftskada. Många barn dö ock en förtidig död. De ömma känslorna mellan föräldrarne och barnen äro ganska undertryckta. Och, om barnen dö, kunna väl föräldrarne sörja däröfver men då förnämligast af den orsak, att de gingo bort, innan de hunno blifva föräldrarne till någon nytta. Det är med sorg, man tänker på de arma barnen. De få snart nog höra förbannelser och fula ord från sina föräldrar. Dessa lära de sig och använda dem sedan gent emot föräldrarne.

Väl iakttaga dessa muhammedaner en mängd yttre ceremonier: de tvätta sina händer och fötter, de buga sig fem gånger om dagen för det högsta väsendet. Men under allt detta är deras hjärta långt från Gud.

Då Johannes Avetaranjan 1891 kom till staden Kaschgar, mötte han i början mycket motstånd. Han lejde sig en tjänare och började förkunna evangelium. Men ingen vågade lyssna till honom. De, som voro bekanta med tjänaren, varnade honom och sade: Akta dig för den där mannen. Om han talar till dig, får du icke svara, utan var tyst som en mur. Han gjorde också detta till att börja med. Men Avetaranjan började läsa för honom ur koranen, muhammedanernas bibel, och uttydde den för honom. Han läste äfven ur bibeln för honom och påvisade de likheter och olikheter, dessa båda böcker innehålla. Tjänaren vaknade till medvetande om Guds kärlek i Kristus Jesus och insåg snart, att Avetaranjan icke var så farlig, som han i början trott. Han hade då tänkt, att hans herre vore soldyrkare eller tillbåde en ande i vattnet eller något dylikt. Slutligen önskade han få undervisning i Guds ord. Koranen lades nu å sido, och de började studera den heliga skrift tillsamman. Snart bad tjänaren, att han måtte blifva döpt. Denne tjänare var den förste i detta stora land, som anammade tron på Jesus Kristus. Men många skola följa honom efter. Förliden sommar fingo vi döpa ännu en.Måtte vi tänka äfven på detta stora område och komma i håg, att Herren manar oss äfven därtill. Bedjen, att Herrens ord må hafva framgång och varda förhärligadt.

Fru Sandberg.

Älskade missionsvänner!

Då jag suttit här i kväll och skådat dessa stora skaror af missionsvänner, har jag frågat Gud: Huru många af dessa vill du skola utgå till Kina?

Jag kommer ihåg en gammal kinesisk gumma, en älsklig kristen, som frågade mig: Älskar ditt folk oss? Och, då jag svarade ja, frågade hon: Vilja de komma och hjälpa oss? Ja, det vilja de. Då sade hon: Jag har mina afgudar i förklädet, tag dem med och visa dem för dina vänner. Kanske vilja då dina vänner komma hit och undervisa vårt

folk om den sanne Guden, som alltid hjälper dem, hvilka förtrösta på honom.

Vi hafva i afton hört så mycket om Kina, dess nöd och elände. Nu vill jag ställa en fråga till eder: Hvem af eder vill gå ut som ett Herrens vittne till Kina? Om några af eder vilja komma med oss dit, skall det blifva glädje i himmelen, och våra hjärtan skola jubla. Skall jag få säga mina vänner där ute, att någon af eder vill komma? *Hvem* vill gå? Sluten icke edert hjärta till. Fråga dig, när du kommer hem: Är jag villig att gå till Kina? Är jag villig att försaka fader och moder, hem och vänner? Lyd Herrens maning, och han skall löna dig. »O, att du ville akta på mina bud, så skulle din frid vara såsom en vattenström och din rättfärdighet såsom hafvets våg».

I sex år kände jag Herrens maning att gå ut som missionär utan att hörsamma densamma. Men jag fick ingen frid i mitt hjärta, förrän jag lydde Guds röst. Nu vet jag, hvad frid är. O, att I villen lyda Herren! Gud välsigne oss alla. Kanske vi få möta någon i Kina från denna konferens. Måtte så ske!

Fröken Emma Ek.

Jesus sade: »I ären världens ljus och jordens salt.»

Jag vill endast omtala ett par små berättelser från den provins i västra Kina, där syster Karlman och jag äro representanter för Kristi evangelium. Denna provins har 20 millioner invånare. Bland dessa millioner arbeta äfven en svensk och två norska systrar.

När jag förra året var ute och reste i landet, kom jag till en liten by, dit jag inbjudits af en troende kines, som heter Ma. Folket kom tillsamman i stora skaror för att se på mig; de hade aldrig förr sett en utländing. Vi pläga taga med oss små gåfvor och dela ut, när vi så där äro stadda på vandring. Men denna gång hade jag ingenting med mig att gifva dem. Jag sade detta till mannen, som inbjudit mig. Då tog han en bibel på kinesiska och visade mig samt sade: »Detta är present nog». Sedan vände han sig till infödingarne och sade till dem: »Denna lärare har kommit till oss från Sverige, ett land 2,000 mil härifrån, för att predika evangelium för oss. Detta är gåfva nog för mitt hjärta.» Ack, folket längtar efter lefvande Guds ord. Det är något, som vi ofta få erfara. Jag har ibland stått på ett bord och talat till mer än 300 kvinnor på en gång. De ropa till oss från den byn och från den byn: Kom hit och undervisa oss. Vi besöka så många byar, som det står i vår makt att hinna med, men ack, det är som en droppe i hafvet.

En kines köpte en bibel af en kolportör, som reste genom landet. Han läste den flitigt. Så inbjöd han en missionär att komma till det distriktet för att predika evangelium. Inbjudningen, som kom biskop Cassel till handa, var af följande lydelse: »Om I icke låten en utländsk lärare komma hit för att predika evangelium i våra trakter, så skola vi en gång förbanna eder i helvetet.» Detta är ett ord från en kines, som läst Guds ord tillräckligt för att förstå, att både han och hans omgifning behöfde höra evangelium, om de skulle blifva saliga.

Må Herren välsigna eder, älskade missionsvänner, så attI blifven villiga att offra något för Kinas millioner. Vi ber höfva bröder och systrar, som äro villiga att lägga sig på offeraltaret och låta helig eld komma ned och förtära offret. Jesus säger själf: »Skörden är mycken, men arbetarne äro få. Bedjen fördenskull skördens Herre, att han sänder arbetare till sin skörd.»

Missionär K. G. Helleberg.

Jag har undrat under dessa dagar, hvad Gud menar med denna konferens. Ty att det har varit den himmelske faderns afsikt, att vi skulle hålla densamma, därpå är jag viss. Här har i afton varit ett upprop för Kina, och jag har börjat förstå; hvarför Gud låtit oss samlas här. Gud har här i afton en stor verkningskrets, om han blott får verka efter sin vilja.

Många tycka kanske, att här varit ett sådant upprop, att det torde bli en riktig utvandring till Kina. Jag tänker, att

utvandringen icke blir så stor, när det gäller. Men vi hafva bedt Gud, att vi skulle få 10 manliga missionärer som resultat af konferensen, 10 som äro förberedda att gå dit ut. Och jag är fullt öfvertygad om, att Gud skall gifva oss denna vår bön. Gören alla, hvad I kunnen, att evangelium måtte komma till Kina och hjälpa och frälsa detta arma folk.

När man i Kina nalkas en stad eller by, ser man ofta kvinnor, ibland äfven män, som sitta utanför stadsporten eller husdörren, högljudt gråtande och sjungande sorgesånger. Vanligen är det då någon död, de sörja. Och de sörja såsom de, hvilka icke hafva något hopp. Det är upprörande att se sådant. Och då, såsom vi förut hört, omkring 33,600 kineser dö hvarje dygn, så äro de icke få, som sörja. Ack, att Kinas nöd låge tung på missionsvännernas hjärtan! Tänk, huru många söner, som varit sina troende föräldrars stolthet och hopp, och om hvilka de haft de allra ljusaste förhoppningar, drifva icke i dag som vrak på lifvets haf! Alla de framti ds slött, föräldrarne byggt i tankarna, hafva krossats. Nu tänka kanske dessa föräldrar: Ack, att vi hade gifvit våra barn som offer påHerrens altare, huru annorlunda skulle icke då allt nu hafva varit! Gifven edra barn åt Herren, så att han får sända dem, hvart han vill. Han vet, hvar de bäst behöfvas.

Vi hafva hört, huru de ogudaktiga europèerna skynda till Kina för att draga så stor vinst som möjligt af dess skatter. Ack, om det funnes troende affärsmän här, som där ute ville offra kapital, öppna handel och med sitt lif och sin vandel vittna om den Herre, de tjäna! Det skulle göra mycket godt, om kineserna finge se, att det verkligen finns europeiska köpmän, som tro på Jesus och vilja lefva ett rättfärdigt lif i handel och vandel. Ty de flesta köpmän, som nu slå sig ned där, äro ogudaktiga och komma dit för att lura infödingarne. Här finnas troende byggmästare, ingeniörer och arkitekter, som kunde åtaga sig arbeten, som i den närmaste framtiden komma att utföras. De flesta sådana, som hittills kommit dit, hafva varit ogudaktiga och handlat så, att kineserna fått ett dåligt intryck om kristendomen och om allt, hvad västerländsk kultur heter. Troende yrkesidkare skulle genom ett rättfärdigt lif kunna blifva till mycken välsignelse. Måtte Guds ande klappa på edra hjärtan, att I alla gören hvad I kunnen för Kinas frälsning!

Missionär Teod. Sandberg.

Innerligt älskade missionsvänner!

Jag vill endast gifva eder ett minnesord. Men jag önskar, att det verkligen måtte blifva ett minnesord för oss alla, ett ord, som vi tänka på och behjärta. Och måtte Gud hjälpa oss, så att det blir för oss till någon praktisk nytta. Det är detta ord: *Alla folk äro din egendom.*

Detta ord innebär, icke endast att hednafolken äro Guds egendom, att Afrikas mörka söner, Amerikas kopparfärgade indianer och de gulhyade kineserna tillhöra den rättfärdige Guden, utan äfven att *du* och *jag* tillhöra Herren och äro hans egendom. Huru bör icke detta, att vi tillhöra Herren och äro köpta med Jesu dyra blod, glädja våra hjärtan.Nu vill jag framställa två frågor: 1) Har icke Mästaren rätt att efter sitt behag använda sin egendom; är det orättfärdigt, att vi rätta oss efter hans heliga vilja? 2) Hafva du och jag mod och hafva vi rätt att efter eget godtfinnande bestämma om vår tid, våra krafter, vår egendom? Hafva vi rätt och hafva vi mod att, oberoende af Gud, som är vår Herre och Mästare, själfva utvälja vår lefnadsbana? Hafva vi rätt och mod att bestämma, hvad vi skola göra och icke göra, och huru vi skola använda, hvad Gud gifvit oss? Ingen här, som har erfarit Guds andes nåd i hjärtat, vågar säga, att vi hafva en sådan rätt. Må Gud i våra hjärtan inrista den sanningen: Jag är Guds egendom. Han har rätt till mig. Själf har jag ingen rätt att bestämma öfver, hvad jag skall göra. Må vi tänka på, hvad vår älskade Mästare gjort för oss, och hvad vi nu äro pliktiga och hafva förmånen att få göra för honom.

Missionssekreteraren Josef Holmgren.

Jag vill uttrycka mitt hjärtas tack till Herren för denna konferens samt läsa en vers, hvilken hela denna afton ringt i mina öron och i mitt hjärta. Den lyder sålunda: *»Befria de till döden fällda och rädda dem, som stappla fram till bödelsbänken»* etc. Det är *Gud,* som talar på detta sätt.

Pastor Karl Palmberg.

Vi hafva nu hört så mycket om Kinas nöd och behof af evangelium, att det vore mycket dyrbart att få höra ett Guds ord, som säger oss, om det är *hopp med missionen*. Är det arbete, för hvilket vi nu tala, och för hvilket somliga vittnen på denna talarestol gråtit, ett hopplöst verk, eller skall det hafva framgång? Hör då, hvad Gud säger genom profeten Daniel: »Och konungadöme och makt och välde öfver alla riken under himmelen skall gifvas åt den Högstes heliga folk» etc. (Dan. 7: 27).

Välsigne nu Gud eder, älskade vänner, och bevare edra hjärtan jämte det, som vi under denna aftonstund fått höra, och som med nästan oemotståndlig makt satt sig in i vår själ.Vi hafva hört, att de, som äro arfvingar till jordens riken, äro Kristus och hans folk. Och om någon invänder, att detta står i en dunkel profetia hos Daniel, så vill jag anmärka därtill. När man närmar sig en stad, ser man, från hvad håll man än kommer, telefonledningar från alla riktningar löpa tillsamman i staden. Så ock här i Guds ord. Hvarifrån man går ut, kommer man alltid åter till en och samma punkt, *att Kristus* skall hafva riket. Detta är bibelns kärna.

Vi se icke detta mycket nu, men jag vill bedja eder begrunda en sak. Huru veta vi, att dessa fyra riken funnits, nämligen det babyloniska, det medisk-persiska, det grekiska och det romerska? Jo, vi gå tillbaka i tiden, och vi finna lämningar och minnesmärken från alla dessa riken. Särskildt finnas oändligt många minnesmärken från det romerska riket. Dessa lämningar och minnesmärken säga oss, att de nämnda rikena funnits till på jorden.

Huru veta vi, att Kristus skall få riket? Jo, då blicka vi framåt, och vi se små tillstymmelser till detta rike. Det går några heliga här och där. Det går en bibelkvinna här och där, en missionär här och där, en ordets predikare här och där, som önskar att lefva, lida och verka för sin frälsare. Och genom de troendes hjärtan går en suck, att Kristi rike måtte komma. Liksom det finns lämningar af riken, som hafva varit, är detta sist nämnda tillstymmelser till ett rike, som skall komma. Det ena leder våra blickar tillbaka och lär oss något om riken, som varit, det andra leder våra blickar framåt till ett rike, som skall komma. När jag här ser en lida för Kristi skull och där en annan taga sin själ i sina händer och offra allt för sin frälsare, då är sådant verkliga och stora bevis för, att Kristi rike skall komma. Har jag därtill en historia om detta rike, så långt den kunnat skrifvas i bibeln, och allt där mynnar ut just i denna punkt, att Kristus skall komma och upprätta riket, då kan jäg vara viss om, att missionen skall hafva framgång. Ty *riket skall gifvas åt den högstes heliga folk, och på det riket skall ingen ände vara.*

KINA Utvisande de protestantiska missionsstationerna